

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Brandslukning i Søllerød 1792-1992

Af HENRIK MOHR BALSLEV

Udgivet af Historisk-Topografisk Selskab i Søllerød kommune

Brandslukning i Søllerød 1792-1992

Af HENRIK MOHR BALSLEV

UDGIVET AF
HISTORISK-TOPOGRAFISK SELSKAB
I SØLLERØD KOMMUNE

FORSIDEILLUSTRATION:

*Triangel motorsprøjte fotograferet 1991
foran Trørød sprøjtehus.*

BAGSIDEILLUSTRATION:

*Søllerød Kommunes tidligere byvåben.
Plaketten i messing var oprindelig monteret
på kommunens første motorsprøjte.*

Brandslukning i Søllerød 1792-1992

© Henrik Mohr Balslev, 1992

Grafisk tilrettelægning: Erling Rasch

Bogen er sat med Caslon.

Repro, fotosats og trykning:

Nærum Offset-Trykkeri ApS.

Papir: Biber Mat, 115 gr.

ISBN 87-87113-94-5

Forord

Inspirationen til denne bog kom fra den daværende stadsbibliotekar og leder af Byhistorisk Arkiv for Søllerød Kommune, Annelise Børresen, der opfordrede mig til at nedskrive resultatet af mine studier om Søllerød Brandvæsens historie.

Nærværende bog var oprindelig tænkt som en jubilæumsbog i forbindelse med Søllerød Brandvæsens jubilæum i 1990, hvor man fejrede 75-året for oprettelsen af et fast lønnet korps. Forskellige forhold bevirkede imidlertid, at bogen ikke kunne ligge klar til dette tidspunkt, og da bogen samtidig indeholdt et meget væsentligt materiale fra tiden forud for dette korps oprettelse, var det passende at udgive den i 200-året for den første danske lovgivning om organiseringen af brandvæsenet på landet.

Udgivelsen af denne bog kunne ikke være sket uden støtte fra forskellig side, og jeg vil rette en varm tak til følgende firmaer og fonde der har ydet tilskud til udgivelsen: Unibank, Superfos A/S, Christian Nielsens Fond, Søllerød Kommune, Bikuben i Lyngby's Fond og ISS Skadeservice.

Endvidere skal der lyde en stor tak til medarbejderne ved Byhistorisk Arkiv for Søllerød Kommune samt Søllerød Museum, der har ydet uvurderlig hjælp med fremskaffelse af arkivalier m.m. samt til min far, landinspektør Svend Balslev, der har udført et stort arbejde med transskription af de ældre håndskrevne gotiske kilder. Endelig skal der rettes en tak til alle andre der på den ene eller anden måde har hjulpet med til gennemførelsen af nærværende projekt.

Søllerød, November 1992

HENRIK MOHR BALSLEV

Indholdsfortegnelse

Brandforsikringen og brandsikkerheden	5
Brandslukningen i Søllerød 1792-1915	7
Brandvæsenet fra 1915	31
Alarmeringen af brandvæsenet gennem tiderne	53
Det rullende materiel	65
Brandvæsenets bygninger	97
Løn- og ansættelsesforhold	115
Det er ikke arbejde altsammen	121
Brande i Søllerød sogn	129
Brandinspektørerne gennem tiderne	139
Brandfogederne	148
Ansatte ved Søllerød Brandvæsen 1915-1992	152
Bilag 1	155
Bilag 2	156
Bilag 3	157
Kildehenvisninger	158
Noter	159
Personregister	161
Sted- og sagsregister	166

Forordning

angaaende

Brandvæsenet

overalt

paa Landet i Danmark.

Christiansborg Slot den 29de Februarii 1792.

Kiøbenhavn,
trykt hos Directeur P. M. Hopffner, Hans Kongelige Majestæts
og Universitetets første Bogtrykker.

2. Den Kongelige forordning om "Brandvæsenet på landet" af 29. februar 1792, ved hvilken der indførtes regler for organisering af brandvæsenet uden for købstæderne.

Brandforsikringen og brandsikkerheden

Den første kongelige anordning om brandforsikringen i Danmark blev givet på Jægersborg Slot den 13. januar 1761, hvor Frederik den femte underskrev „Brandforsikringsanordning for alle Kjøbstæder i Danmark.“ Brandforsikringen var en forening, hvor alle der ejede fast ejendom i købstæderne var tvungne medlemmer. Her ud over kunne der optages landejendomme til forsikring, jfr. § 20: „Skulle ellers nogen Proprietair eller andre overalt paa Landet i Vort Rige Dannemark ville for deres Bygninger og Huuse indtræde udi denne for Kjøbstæderne anordnede Brand-Forsikkring, da skal det dennem Allernaadigst tilladt være.“

Beboerne i købstæderne fandt dog, at de ofte meget dårligt vedligeholdte landejendomme var en dårlig risiko. De ønskede derfor, at der skulle stilles strenge krav til de ejendomme, der skulle forsikres, herunder krav til hvilket brandmateriel der skulle forefindes på ejendommen. Med dette krav var købstædernes beboere i virkeligheden forud for deres tid, idet kravene til brandmateriel først blev gennemført 30 år senere. Allerede i 1761 var der udsendt en kongelig forordning om forebyggelse af ildebrand samt krav til brandvæsenets organisering og omfanget af det brandmateriel, der skulle forefindes i købstæderne.

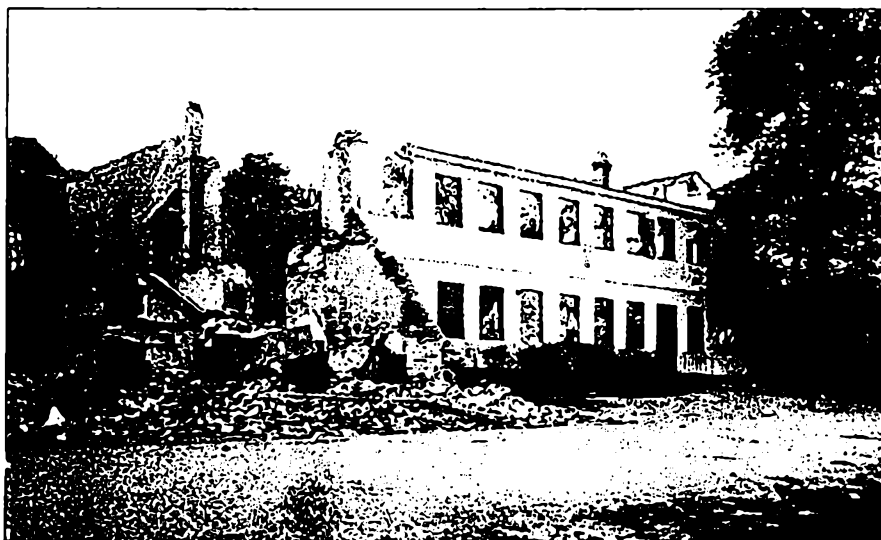
Som nævnt var der ikke nogen forsikringspligt for ejendomme uden for købstæderne, og det var da også ganske få, der benyttede sig af muligheden for at lade en landejendom forsikre. Mange landboere fandt at risikoen var mindre på landet, hvor ejendommene ikke lå så tæt. De var derfor af den opfattelse at de ville komme til at betale en for høj præmie. Da der på dette tidspunkt ikke

var tale om nogen konkurrence på forsikringspræmien, var alternativet til den „for dyre“ forsikring, at man undlod at tegne brandforsikring.

I 1781 blev der nedsat en kommission der skulle se på forsikringsforholdene på landet. Mange forskellige løsninger blev drøftet, men mange af forslagene var for komplicerede, f.eks. forskellig præmie fra land til by eller præmie afhængig af risiko. Faktorer som idag helt naturligt indgår i tarifferingen. Antallet af forsikrede landbygninger voksede dog til stadighed, og den 29. februar 1792 kom anordningen om oprettelsen af „Den almindelige Brandforsikring af Landbygninger.“ De landbygninger, der allerede var forsikret, blev herefter overført til den nye forsikring for landbygninger. Forsikringsordningen var baseret på gensidighed, men i modsætning til forsikringsordningen for købstæderne, var forsikringsordningen for landbygninger frivillig. Samme dato udstedtes en kongelig forordning om brandvæsenet på landet. Når man var fælles om at forsikre ejendommene, måtte man også sikre sig en vis fælles standard for brandslukningen. Det er således i år netop 200 år siden, vi fik de første regler for, og krav til, et organiseret brandvæsen på landet - en god anledning til at se på den fantastiske udvikling som brandvæsenet har gennemlevet i et land-sogn.

Vedbæk Hotels Brand

FORRIGE Onsdag brændte Vedbæk Hotel ned til Grunden; under den stærke Søndenstorm, som den Dag rasede, var det ikke muligt at redde noget af Betydning, tilmed da Brandredskaberne var i en syndig Uorden.

Omtalen i „Hver 8. dag“ i 1898 af Vedbæk Hotels første brand.

Brandslukningen i Søllerød 1792-1915

Den første kongelige forordning

Indtil 1792 var organisering af et brandberedskab frivilligt, og datidens mange store brande vidner om, hvor dårligt det frivillige beredskab fungerede. Blandt de større brande, der kan have været medvirkende til, at man blev opmærksom på, hvor ringe brandberedskabet var på landet, kan nævnes branden i Trørød i 1781, hvor størstedelen af byen blev lagt i aske. Enkelte havde dog sørgt for frivilligt at anskaffe brandmateriel - muligvis dog efter krav fra brandforsikringen. Fra en vurdering netop i forbindelse med brandforsikringen ved vi, at Lars Nielsen på Langkærgård i Holte i 1773 rådede over følgende brandmateriel: en træhåndsprøjte, en brandstige, to brandhager og fire læder-brandspande. Den første regulering af brandvæsenet på landet kom med kong Christian den Syvendes forordning af 29. februar 1792. I indledningen til forordningen hedder det:

„ Da det er erfaret, at de mange Ildebrande, som aarligt indfalde overalt paa Landet i Danmark, tildels reise sig af skiødeløs Omgang med Ild og Lys og en farlig Bygningsmaade, samt at Ilden som oftest griber om sig, fordi der mangle tilstrækkelige Redskaber, Orden og Commando, til at faae den hastigt standset og dæmpet; Saa har Kongen været betænkt paa (ligesom der under 24. Januar 1761 er udgivet en almindelig Forordning om Brandvæsenet for Kiøbstæderne i Danmark), ved en almindelig Forordning for Landet at føie saadan Anstalt, som i Tiden kunde indføre en sikrere Bygningsmaade og allevegne strax tilveiebringe de for-

nødne Rednings=Midler, saavel i Henseende til tienlige Redskaber, som Orden imellem Almuen, og dens Anførsel til paa bedste Maade at gaae Faren i Møde.“

Forordningen indeholdt bestemmelser om, hvad borgerne skulle gøre for at imødegå ildebrand, f. eks. om bygningernes udformning, placeringen af åbne ildsteder, bestemmelser om rensning af skorstene, samt om placeringen af særlig brandfarlige værksteder, som f.eks. smedjen. Derudover var der bestemmelser om, hvad der skulle gøres, når der var udbrudt ildebrand, om anskaffelse af brandredskaber og om organiseringen af brandvæsenet, bl.a. med udnævnelsen af en brandfoged i hver by til at lede brandvæsenet, og udpegning af udriddere til at ride til nabobyerne for at alarmere disse. Desuden skulle de ride til herredsfogeden eller birkedommeren for at orientere denne om branden.

Det overordnede ansvar for brandvæsenet lå hos amtmanden, eller i dennes fravær hos herredsfogeden, birkedommeren eller politimesteren. Amtmanden udnævnte brandfogederne, og normalt valgtes sognefogeden. Dersom en sådan ikke fandtes, udpegedes „en anden god Mand i hver By til Brandfoged“.

Der var i forordningen nøje redegjort for brandfogedens opgaver, specielt på det forebyggende område. For at sikre, at forordningens regler blev overholdt, skulle brandfogeden hvert år efter påske gennemgå alle huse. Herudover skulle han de steder, hvor man havde egne sprøjter, lade disse prøve. Hvis der blev konstateret mangler, skulle der gives påbud om afhjælpning. Meddelelse om

de konstaterede mangler skulle endvidere tilgå herredsfogeden eller birkedommeren. Ved selvsyn skulle disse herefter inden høsten konstatere, om manglerne var afhjulpet. Deres rapport herom skulle tilgå amtmanden, hvis opgave det var en gang årligt at indberette resultatet af kontroleftersynene til Commerce-collegiet (datidens handels- og industriministerium).

Belønning af de særligt aktive

For at opmuntre befolkningen til at deltage aktivt i bekæmpelsen af ildebrande, uddelte man af og til dusører til personer, der særligt aktivt havde taget del i slukningsarbejdet.

Den 24. maj 1795 opstod der brand i en del af Rude skov, den såkaldte Høybergs plantage. Ved branden brændte et areal på 4 til 5 td. land med lyng, ligesom en del bøgetræer brændte. Yderligere var der stor risiko for, at ilden skulle brede sig til en bagved liggende plantage.

Amtmand Scheel Plessen foreslog i en skrivelse til Rentekammeret, at der blev udbetalt en belønning til de, der mest ivrigt havde taget del i slukningsarbejdet. To unavngivne ledvogtere fik hver „en passende Dusør“, idet de ansås for at have udmærket sig mest. Endvidere fik Hans Hansen, Rygård 10 Rdl. og sogne- og brandfoged Hans Jensen i Holte 5 Rdl. Endelig udbetaltes der 10 Rdl. til deling mellem „de af Søllerød Sogns Beboere som har udmærket sig mest ved denne Ildløs“.

Branden var ifølge vidner påsat af Jørgen Olsen fra Øverøds overdrev, da han med en befakkel havde tændt ild flere steder i lyn-gen.

Frivillig anskaffelse af sprøjter

Da man ikke rådede over offentlige sprøjter, var det naturligvis af største vigtighed for

landsbyerne, at man havde sikkerhed for at de privat anskaffede sprøjter rent faktisk også var til rådighed i tilfælde af ildebrand. 1792-forordningen påbød ejerne af de enkelte ejendomme at anskaffe visse brandredskaber – brandspande, brandhager og stiger. Brandredskaberne tilhørte ejendommen, og måtte ikke sælges eller iøvrigt fjernes fra denne. For brandsprøjterne havde der imidlertid ikke været nogle regler. Den 13. juni 1818 udsendte Kancelliet en bekendtgørelse angående frivillig anskaffelse af sprøjter. Det fremgik heraf, at frivilligt anskaffede sprøjter fremdeles skulle vedligeholdes tilbørligt og betragtes som et stykke inventar, hvorfor de hverken måtte nedlægges eller bortsælges uden overøvrighedens tilladelse. Når overøvrigheden gav en tilladelse, skulle det indberettes til Kancelliet, med en vurdering af, om det måtte anses for gavnligt at anskaffe en ny sprøjte, samt forslag til, hvilken kommune der skulle betale. Bekendtgørelsen indeholdt desuden en bestemmelse om erstatning for skader på de frivilligt anskaffede sprøjter, når de blev beskadiget på et fremmed sted. Udgiften til reparationen skulle afholdes af det amt, hvori sprøjten var hjemmehørende.

Bekendtgørelsen fik en negativ effekt på antallet af nye frivilligt anskaffede sprøjter, idet næsten ingen turde binde an med anskaffelsen, med tanke på de begrænsede muligheder for påny at nedlægge dem. På den baggrund udsendte Kancelliet en ny bekendtgørelse den 28. februar 1833. I denne erkendte man, at de stramme regler vedrørende nedlæggelse af tidligere anskaffede sprøjter drastisk havde mindsket lysten til at anskaffe nye private sprøjter. Da kongen samtidig „holder sig forvisset om, at ingen Eier af disse Steder, uden under ganske særegne Omstændigheder, vil skille sin Eien-dom ved en til hans egen og Medborgernes Sikkerhed anskaffet Sprøite“ lempede man

herefter reglerne for nedlæggelse af de frivilligt anskaffede sprøjter. Fremover stod det enhver frit for at nedlægge eller sælge sprøjten, blot skulle amtmanden adviseres 3 måneder forud for nedlæggelsen eller salget.

Hvilke initiativer der i Søllerød sogn var blevet taget efter forordningen fra 1792, ved vi ikke meget om. Nogle brandfogeder var blevet udnævnt, men det er uvist om det gjaldt alle landsbyerne. Om der var sket en forbedring af brandberedskabet er usikkert - dog ved vi at der var anskaffet af en række privatejede sprøjter.

Oprettelsen af et offentligt sprøjtevæsen

Det nyoprettede sogneforstanderskab blev i 1842 tvunget til at tage stilling til spørgsmålet om brandvæsenets organisering, finansiering m.m. Årsagen hertil var en skrivelse fra den daværende øverstkommanderende for brandvæsenet - branddirektøren. Branddirektøren var en kongelig udnævnt embedsmand, der ud over at tage sig af brandforsikring for landbygninger også fungerede som brandmyndighed på landet. Han anmodede i skrivelsen sogneforstanderen om at indkræve nogle resterende bidrag til istandsættelsen af Nærumgårds sprøjte. Sogneforstanderskabet svarede, at man mente opgaven faldt uden for forstanderskabets funktion. Udgiften skulle fordeles mellem ejerne af de enkelte ejendomme i landsbyen. Det bidrag, der påhvilede skolen, skulle således udredes af Sogneforstanderskabets kasse. Hvad Nærum skoles bidrag angik, udbad man sig en afskrift af Kancelliets skrivelse, for at man nærmere kunne vurdere, hvorvidt man nu også var pligtig at udrede det krævede bidrag.

Svaret til branddirektøren afstedkom en henvendelse fra amtet vedr. refusion af omkostningerne ved sprøjtes istandsættelse. På forstanderskabets møde den 8. juli 1842

nedsatte man en komité for at undersøge sagen og arrangere det fornødne med beboerne i Nærum by, for om muligt at formå dem til at overtage sprøjten og betale reparationsomkostningerne. Komiteen bestod af sekretær Carlsen, ejer af Stampen, mægler Eskildsen, Nærum gade og gårdejer Rosted, Justinelyst i Nærum. Komiteen nåede ikke til enighed med Nærums beboere om, at de skulle overtage sprøjten. I stedet fremkom man med et forslag om, at hver by skulle have sin egen sprøjte. Dette førte til, at der på forstanderskabets møde den 23. maj 1843 nedsattes en ny komite med henblik på at undersøge mulighederne for at købe nogle af de private sprøjter, samt undersøge, hvor mange nye sprøjter der skulle anskaffes. De private sprøjter, der kunne være tale om at overtage, var bl.a. sprøjterne på Dronninggård, Strandmøllen og Stampen. Yderligere skulle komiteen fremkomme med et budget over udgiften til drift og vedligeholdelse samt forslag til finansieringen af udgifterne. Som medlemmer af den nye komité valgtes atter mægler Eskildsen og derudover gårdmændene Morten Christoffersen, Paradisgården i Øverød, Lars Larsen, Larsengården i (Gl.) Holte og Christopher Nielsen, Lindvangsgården i Trørød.

På sogneforstanderskabets møde den 15. december 1843 fremkom komiteen med sit svar, og dette blev herefter sendt til udtalelse hos forstanderskabets øvrige medlemmer. Endeligt svar skulle foreligge i det første møde i januar 1844. Den 22. februar 1844 vedtog man komiteens indstilling om at anskaffe en sprøjte til hver landsby - Vedbæk, Trørød, (Gl.) Holte, Øverød, Nærum og Søllerød. Skodsborg var på dette tidspunkt ikke stor nok til at have egen sprøjte. Desuden havde man dér muligheden for at trække på Strandmøllens sprøjte. Sognerådet vedtog at anskaffe 5 nye sprøjter. Hvem af de øvrige landsbyer der måtte nøjes med en gammel

sprøjte, overtaget fra en af gårdene, ved vi ikke, men jævnfør diskussionen ovenfor om Nærumgårds sprøjte, kan man formode, at det var Nærum. Samtidig med vedtagelsen af købet af de 5 nye sprøjter, vedtog man at søge Kancelliet om et offentligt lån på 618 Rdl., forrentet med 6 % p.a., til at finansiere købet af sprøjterne m.m.

Det første sprøjteregulativ

På forstanderskabets møde den 29. oktober 1844 nedsattes en komité, som ud over selve anskaffelsen af sprøjterne skulle tage stilling til, om - og i givet fald hvor - der skulle opføres separate bygninger til opbevaring af de nye sprøjter, de såkaldte sprøjtehus. Samtidig skulle komiteen udarbejde reglement for sprøjternes bestyrelse og mandskabets ansættelse. Komiteen bestod af sekretær Carl- sen, mægler Eskildsen og gårdmændene Lars Larsen og Peder Larsen, Egebækgård, (Gl.) Holte. Den 24. februar 1845 vedtog man det af komiteen udarbejdede forslag til regulativ for sprøjterne. Regulativet skulle herefter indsendes til amtsrådet for approbation.

Desværre har man ikke bevaret det første regulativ for brandvæsenet, og vi kender derfor ikke det nøjagtige indhold af bestemmelserne. Af de gamle regnskaber ved vi dog at regulativet blev trykt i 100 eksemplarer hos W. Wanscher i København.

Brandfogeder m.fl.

Som led i omorganiseringen blev der udnævnt en brandfoged i hver af de 6 brandkredse som sognet blev inddelt i: Vedbæk, Trørød, (Gl.) Holte, Øverød, Nærum og Søllerød, dvs. hver landsby blev en brandkreds. På mødet den 24. februar 1845 foretog man valg af de mænd, som skulle fungere ved sprøjterne (01):

„ 1. Til Brandmester: Capt. Holm paa Holtegaard og til Vicebrand-mester Capt. Ammonsden i Nærum.

2. Til Brandfogeder: Eierne af Roielskro for Søllerød, Gdm. Morten Christophersen for Øverød, Gmd. Anders Mortensen for Nærum, Gmd. Lars Larsen i Holte, Gmd. Lars Hansen i Øverød (skrivefejl, der skal stå Trørød), og Smed Jens Nielsen i Vedbæk.

3. Til Straalelestere: Husmændene Mathias Frederiksen og som Reserve Christopher Clausen fra Søllerød, Hmd. Hans Frederiksen og som Reserve Hmd. Hans Nielsen fra Øverød, Skrædder Anders Jensen og Reserve Carl Birch i Nærum, Husmændene Ole Hansen og Peder Andersen fra Holte, Hmd. Jørgen Jørgensen og Reserve Jens Olsen fra Trørød, Hmd. Lars Jørgensen og Skomager Carl Seidler fra Vedbæk. Til at befordre sprøjterne m.m. fra Søllerød: Pastor Lang, Øverød: Gmd. Hans Pedersens Enke, Nærum: Gmd. Chr. Rasmussen, Holte: Gmd. Hans Jensen, Trørød: Gmd. Christopher Nielsen, Kromand L. Mouritsen. Brandfogederne besørge samtlige Brandbud.“

Hvem der leverede de 5 nye sprøjter, ved vi ikke, for lige netop dette bilag mangler i sognerådets regnskab, men af regnskabet fremgår det, at anskaffelsesprisen udgjorde 433 Rdl. Sprøjterne blev taget i brug i løbet af april måned 1845. Indledningsvis var de placeret på en af gårdene i landsbyen, idet sprøjtehusene endnu ikke var opført. I løbet af efteråret 1845 blev der opført sprøjtehus i Vedbæk, Trørød, Holte, Øverød og Nærum. I Søllerød forblev sprøjten indtil videre placeret på en af gårdene. Muremester Bigler, Nærum, far til den senere brandinspektør Peter Olsen Bigler, foreslog, at man opførte murede sprøjtehus i stedet for bindingsværksbygninger, idet den fremtidige vedligeholdelse derved ville blive væsentligt reduceret. Sognerådet valgte dog den billigste

15. at byder til Prøveten Anstøff. til hver Bye fra den
 An. Anledning med alle Hensener blev antaget og vedtoges at søge
 Landet om et offentligt Laan af 618 Rd. dertil mod afdrage
 og forrente samme med 6 p. Ct. og Bemyndigelse til at pålygne
 paa Byens side den dertil behøvede aarlige Udgift

3. Uddrag af Sogneforstanderskabets forhandlingsprotokol fra 22. februar 1844, på hvilket møde det under punkt 15 på dagsordenen besluttedes at oprette et organiseret sprøjtevæsen med kommunale sprøjter og sprøjtehuse. Teksten lyder: "Et Forslag til Sprøiters Anskaffelse til hver Bye fra den i den Anledning nedsatte Committee blev antaget og vedtoges at søge Cancelliet om et offentligt Laan af 618 Rd. dertil mod afdrage og forrente samme med 6 p. Ct. og Bemyndigelse til at Paaligne paa Sognet den dertil behøvede aarlige Udgift."

5. Brandhagen blev især brugt til nedrivning af stråtag, for at forhindre atilden bredte sig. Den viste brandhage stammer fra Nærum gamle skole.

4. Brandspand fra Trørød Sprøjte. Til hver bys sprøjte hørte to sådanne træspande - hvilket dog langt fra var nok, når der skulle skaffes vand til slukningsarbejdet. En del af det mødepligtige mandskab skulle derfor, indtil vandværkets oprettelse i 1907, møde med spande i tilfælde af ildebrand.

6. Strålerør fra Vedbæk Sprøjte, ca. 1850. Strålerøret er udført i jern.

løsning - bindingsværkhusene, uagtet at det senere medførte store vedligeholdelsesomkostninger. Vedbæk kom dog til at gøre en undtagelse, idet tømrermester Frederik Harup, der stod for opførelsen, fejlagtigt kom til at opføre et grundmuret sprøjtehus. De gennemførte ændringer, der medførte oprettelsen af et offentligt sprøjtevæsen, betød meget voldsomme udgifter for sognet. Anskaffelsen af 6 sprøjter og opførelsen af 5 sprøjtehus betød en samlet udgift på 655 Rdl, 3 Mark og 14 Skilling. Sogneforstanderskabets ansøgning om et offentligt lån blev godkendt, og der blev optaget et lån fra Roskilde Domkirkes midler på 599 Rdl, 4 Mark og 6 Skilling, mens resten af udgiften: 55 Rdl, 5 Mark og 8 Skilling blev finansieret via sognets Interimsfond. Dette „fond“ var blot en konto hvor midlertidige overskud blev henlagt, indtil de skulle bruges.

„Brandbeskatning“

Den årlige ydelse på lånet fra Roskilde Domkirke var 36 Rdl., og som sikkerhed for lånet var der den 20. august 1844 udstedt en obligation. Ydelsen på lånet samt sprøjternes og sprøjtehusenes fremtidige vedligeholdelse skulle finansieres via en afgift på bygningernes brandassurancesum på 9 Skilling pr. 1000 Rdl. assurancesum. Denne ekstra skat blev første gang opkrævet i 1846 og fortsatte frem til 1855. På dette tidspunkt var der opsparret en kapital, der ved udgangen af 1855 blev overført til sognekassen. Udgifterne til brandvæsenet blev herefter afholdt af kommunen, i lighed med andre udgifter.

Til illustration af indtægten kan det oplyses, at den for året 1853 udgjorde 91 Rdl. og 9 Skilling. Heroverfor står faktiske udgifter til brandvæsenet, incl. ydelsen på lånet, på 52 Rdl.

Opkrævningslisten for Søllerød distrikt, som omfattede Søllerød by inklusive Ny Holte kro, viser belastningen af de enkelte gårde og huse (02):

Ejendom/ejer	Rdl.	Mark	Sk.
Søllerødgaard	1	3	5
Pastor Lang		4	2
Præstegaarden		3	13
Sognefoged Lars Johansen		2	1
Ole Petersen, Koføedsminde		1	1
Attemosegaarden		1	11
Kroen i Søllerød		4	
Frue Kammerherreinde Neergaard		2	4
Madam Pedersen		3	
Thomas Meier		11	
Hospitalet		1	5
Skovlyst		5	12
Doctor Busch		1	11
Husmand Ole Espensen			6
Peter Frederiksen			5
Mathias Frederiksens Enke		7	
Grosserer Danckel for Nymølle ...	2	3	7
Ejer Nimb for Nyholte kro	1	3	7
do for sit beboerhussted .		2	4
Summa	11 Rdl.	3 Mark	4 Sk.

For (Gl.) Holte var afgiften i 1853 fordelt således:

Ejendom/ejer	Rdl.	Mark	Sk.
Holtegaard	3	1	2
Hans Jensen		3	2
Lars Larsen		3	6
Jens Nielsen		2	13
Hans Nielsen		2	11
Peder Larsen		2	9
Niels Olsen			15
Mathies Nielsen 2 Huse		1	6
Niels Jensen 2 Huse			11
Smeden Bohm			4
Husmand Niels Pedersens Steder			7
Niels Simonsen			4
Lars Madsen			4
Peter Andersen			4
Peter Madsen			5
Peter Frandsen			4
Jens Iversen			4

Ejendom/ejer	Rdl.	Mark	Sk.
Peter Christensen			4
Jens Larsen			5
Mads Nielsens Enkes Sted			6
Lars Pedersens Sted			4
Niels Larsen			7
Hans Chr. Sørensen			4
Ole Hansen			4
Rasmus Larsens forrige Sted ...			3
Jens Pedersen Væver			5
Svend Jørgensen			4
Niels Jensen paa Marken			3
Rasmus Frederiksen			6
Smed Niels Andersen			6
Husmand Hans Jensen paa Marken			5
Peder Larsen			3
Poul Nielsen			2
Peder Larsen			2
Jordbruger Ole Ebbesen forhen			
Ebbe Petersens gård	1		5
Nicolai Pedersen	1		8
Summa	7 Rdl.	4 Mark	5 Sk.

Ny brandkreds

Som nævnt tidligere var Skodsborg ikke tilstrækkelig stor til at blive en selvstændig brandkreds og dermed få egen sprøjte og brandfoged i 1845. Men til sogneforstanderskabets møde den 6. april 1858 forelå der en forespørgsel fra branddirektøren om, hvorvidt sogneforstanderskabet havde noget at indvende mod, at der ansattes en brandfoged i Skodsborg. Det havde forstanderskabet ikke, og man indstillede derfor husejer Hans Clemmensen som første brandfoged i den nye brandkreds. Omkring 1860 skete der noget på den materielmæssige side. Af Sognerådets regnskaber fremgår det, at man fra april 1860 betalte murer Hans Jensen 5 Rdl. for opbevaring af en sprøjte (03). Hvor denne sprøjte stammer fra, ved vi ikke, men der må have været tale om en brugt sprøjte. Dels er der ikke i kommuneregnskabet optaget nogen udgift til anskaffelse af nogen sprøjte, dels fik Skodsborg en ny sprøjte i

1863. Af sognets journalbog for 1863 fremgår det, at kongen - Frederik den Syvende - der jo boede i Skodsborg om sommeren, havde foræret Skodsborg en ny sprøjte. Overleveringen fortæller, at der var tale om en købersprøjte (04), men selv om brandudvalget i 1935 bestemte, at netop Skodsborgs gamle sprøjte skulle bevares som museumsgenstand, har det været umuligt at opspore den.

Ny brandlov

Den 2. marts 1861 vedtog Rigsdagen en lov om „Brandpolitiet paa Landet“. Loven var en afløser for den foran omtalte forordning af 29. februar 1792 med tilhørende forordninger om bl.a. privates anskaffelser af sprøjter. Når loven hedder „Lov om Brandpolitiet paa Landet“, hænger det sammen med, at brandvæsenet i henhold til såvel denne lov, som til 1792 forordningen, havde til opgave at forvalte brandlovgivningen og påse, at loven blev overholdt. Det var således ikke politiets, men derimod brandfogedens opgave f. eks. at sikre sig, at de befalede slukningsredskaber var anskaffet og blev tilbørligt vedligeholdt.

I medfør af loven bortfaldt hovedgårdenes pligt til at holde sprøjte den 1. januar 1865. Den mellemliggende periode skulle af kommunerne bruges til at anskaffe en eller flere sprøjter med de fornødne redskaber. Anskaffelse skulle iflg. loven dog kun ske „forsaa vidt Sogneforstanderskabet maatte anse saadant nødvendigt“.

Inden udgangen af 1862 skulle alle sogneråd meddele amtsrådet, hvorvidt man disponerede over det nødvendige antal sprøjter. Dersom dette ikke var tilfældet, skulle man meddele, hvilke størrelser sprøjter man planlagde at anskaffe, samt hvornår anskaffelsen ville finde sted. I de tilfælde, hvor amtsrådet ikke fandt, at det enkelte sogn disponerede over det nødvendige antal sprøjter, skulle

man forsøge at forhandle sig til rette. Hvis dette ikke gav resultat, kunne sagen til slut indbringes for justitsministeriet, der havde den endelige afgørelse.

Når Søllerød Sogneråd allerede i 1844/45 havde besluttet at anskaffe kommunale sprøjter, for derigennem at sikre et bedre slukningsmateriel, var det således udtryk for en meget fremsynet politik.

Loven indeholdt desuden bl.a. bestemmelser om, hvor sprøjterne skulle give møde, hvem der havde pligt til at deltage i slukningsarbejdet og i det øvrige arbejde, der skulle udføres i forbindelse med en ildebrand, f.eks. vandtilførsel, vandøsning, nedrivning og bjergning.

Sprøjten skulle give møde ved ildebrand i en afstand af op til 1 mil, svarende til 7,5 km., fra opbevaringsstedet. Det kunne dog også blive aktuelt, at den mødte endnu længere borte ved større ildebrande. I så fald skulle den udtrykkelig rekvireres af brandfogeden eller politimesteren. Ved ildebrand skulle enhver yde al den hjælp, han formåede. Fra ethvert beboelsessted, inden for en nærmere fastsat afstand fra brandstedet, skulle man straks møde frem med et i forhold til antallet af beboere passende antal arbejdsduelige personer.

De nærmere regler for sognets sprøjter, herunder for kørsel med og betjening af dem, skulle fastlægges i en vedtægt, der skulle udarbejdes af sogneforstanderskabet og endelig stadfæstes af amtmanden. Vedtægten skulle endvidere bl.a. indeholde bestemmelser om, hvem der skulle give møde ved brand, samt hvor mange heste og vogne de enkelte gårde skulle møde med.

Ud over selve det brandslukningsmæssige indeholdt loven også en række bestemmelser af præventiv art, bl.a. om forholdsregler ved hede- og markafbrændinger, samt om et årligt brandsyn på hver ejendom. Brandsynet skulle foretages af brandfogeden i forening

med 2 personer, de såkaldte brandsynsvidner. Formålet var dels at sikre at ejendommene var forsvarligt brandmæssigt indrettet, dels at sikre at de lovpligtige brandredskaber var til stede.

Anskaffelsen af sprøjter og tilhørende sprøjtehus samt de løbende vedligeholdelsesomkostninger var udgifter, som belastede de kommunale budgetter. Alle omkostninger til såvel anskaffelse af sprøjterne og de øvrige brandredskaber som til opførelse af sprøjtehus og eventuelle nye vandsteders etablering, blev opkrævet hos beboerne separat. Udgiften skulle fordeles således, at 2/3 skulle dækkes ved en afgift på ejendommens brandtaksationsværdi. Den sidste tredjedel skulle finansieres af en afgift, hvis størrelse fastsattes på grundlag af den enkeltes personlige formue. Den årlige vedligeholdelse af materiel og bygninger skulle afholdes af kommunen, i lighed med andre kommunale udgifter.

Privat brandmateriel

Etableringen af offentlige sprøjter fritog ikke ejerne af de respektive ejendomme for at have egne brandredskaber. Disse redskaber havde været af vidt forskellig kvalitet og kvantitet. Ejendommen Miramare i Vedbæk - det daværende toldsted Alexandria - havde sit eget sprøjtehus, hvor brandmateriellet opbevaredes - men dette var ganske beskedent og bestod i 1845 af: et slangespil med 6 brandspande, en brandstige og en brandhage.

Foruden de brandredskaber, som skulle bekostes af kommunen eller kredsene, skulle ejeren af ethvert hus på landet, inden den 1. januar 1865, anskaffe nogle private brandredskaber. Antallet, der skulle anskaffes, og størrelsen heraf afhang af ejendommens brandtaksationsværdi. Hvis taksationsværdien oversteg 20.000 Rdl., skulle der anskaffes:

1 stor brandstige, 1 mindre ditto, 2 store brandhager og 8 spande. Dersom taksationsværdien oversteg 5.000 Rdl.: 1 brandstige, 2 brandhager og 4 spande. Ved huse med en taksationsværdi over 500 Rd.: 1 stige, 1 brandhage og 2 spande, og endelig for huse med en taksationsværdi under 500, men over 200 Rdl.: 1 brandhage og 1 spand.

Alarmering

Hurtig alarmering af det mødepligtige mandskab var alfa og omega hvis man - med de primitive sprøjter, man rådede over - skulle forsøge at forhindre ilden i at brede sig. Man var meget bange for, at eventuelle gløder fra en brand, som folk selv havde forsøgt at slukke, skulle ulme videre og være årsag til en storbrand. Derfor var det under bødestraf forbudt at skjule en ildebrand, selv nok så lille. Brandfogeden eller sognefogeden skulle straks underrettes. Den der havde byhornet, typisk oldermanden, skulle straks blæse alarm, når man fik melding om ildebrand. Dersom der i landsbyen var en kirke, skulle der i stedet ringes med klokken som tegn på ildebrand. Samtidig skulle der straks sendes bud til de nærmeste landsbyer, således at også disse byers sprøjter kunne møde frem til assistance. Til brug herfor anvendtes udridere. I Vedbæk var det f. eks. i 1877 organiseret som følger: Vognmand Niels Sørensen for Henriksholm og øvrige nord for Vedbæk liggende gårde og steder, vognmand Christensen for Skodsborg, jernstøber Andersen for Trørød m.m. og vognmand Peter Johansen for Frydenlund m.m. De 4 udridere skulle endvidere på skift ride til politiassistenten i Lyngby for at alarmere ham (05).

Et velfungerende brandvæsen forudsætter ordentligt materiel samt velkvalificeret mandskab. Materiellet kan løbende kontrolleres – er alt til stede? Fungerer det? Ganske anderledes forholder det sig med mandska-

bet. At få gårdejerne, husmændene, tjenestefolkene, håndværkerne m.fl. til at stå op, når kirkeklokken eller en udrider fra nabobyen, alarmerede til brand uden for ens egen landsby, kunne godt være vanskeligt. Yderligere var mandskabet tilbøjeligt til at forlade brandstedet, før slukningsarbejdet var færdigt. Lettere var det selvfølgelig, når branden var i selve landsbyen - så var alle opsat på at få branden slukket, inden den nåede at brede sig til deres egne huse og ejendele. Brandslukningspligten var for mange en sur pligt. I forsøg på at opretholde en vis justits var der i loven indbygget visse straffebestemmelser. Udeblivelse, lydighedsnægtelse og bortgang uden tilladelse straffedes med bøde på mellem 1 og 5 Rdl. Dersom det drejede sig om grovere opsætsighed eller om en person der havde opfordret andre til ulydighed, kunne bøderne forhøjes til 20 Rdl. Udeblivelse fra en sprøjteøvelse eller en mønstring straffedes med bøder på 1 Rdl. Var det brandfogeden, der havde forbrudt sig mod loven, var straffen særlig høj, idet strafferammen for denne var bøder mellem 5 og 50 Rdl.

Som anført ovenfor skulle hvert sogneforstanderskab i en vedtægt fastsætte de lokale regler. Den 19. februar 1866 fremsendte Søllerød Sogneråd til Sjællands Stiftamt et udkast til regulativ for brandvæsenet i Søllerød (se bilag 1). Hvorvidt denne udformning var den endelige, ved vi ikke, men det giver en god illustration af de regler, som brandvæsenet i Søllerød levede efter fra midten af 1860'erne og frem til 1897.

Regulativet bestemte, at brandvæsenet i Søllerød Sogn skulle ledes af en brandinspektør, der blev valgt for 5 år ad gangen, men kunne genvælges. „Ingen er pligtig at modtage Valget, der betragtes som et Tegn paa Forstanderskabets Tillid.“ Brandinspektørens opgave var at føre tilsyn med alt, hvad der henhørte under brandvæsenet, både

hvad angik bygningers indretning, ildsteders placering og udformning, samt brandredskaberne og det tilknyttede mandskab. Det mødepligtige mandskab skulle mindst deltage i 4 årlige øvelser. For at lette tilsynet bestemte vedtægten, at sognet skulle opdeles i 7 brandkredse. Heri var der just ikke noget nyt, idet sognet jo havde været opdelt i brandkredse siden 1844. I hver af brandkredsene skulle der være en sprøjte med tilbehør. Sprøjten skulle opbevares i et sprøjtehus eller i andet dertil velegnet lokale.

Brandfogedens opgaver

I hver brandkreds skulle der være en brandfoged, der til stadighed skulle sikre sig, at skorstene og bygninger brandmæssigt var i orden. Ligeledes skulle han kontrollere, at det lovbefalede private brandmateriel var til stede og i brugbar stand. Yderligere påhvilede det ham at sikre sig, at der til stadighed var fornødent mandskab til rådighed ved sprøjtens betjening, samt at sprøjten altid var i brugbar stand. Ved eftersynet af sprøjten skulle brandfogeden medtage den sadelmager, som sogneforstanderskabet havde overdraget sprøjternes vedligeholdelse. Brandfogeden skulle en gang årligt afgive beretning til brandinspektøren over tingenes tilstand.

Ifølge regulativet skulle jordbrugerne ved såvel øvelser som ildebrande møde med heste, vogne, vandtønder, spande, mandskab m.m. Eventuel udeblivelse skulle af brandfogeden indberettes til brandinspektøren. I grovere tilfælde var han berettiget til, for den udeblevnes regning, at leje materiel og mandskab.

Sogneforstanderskabet skulle træffe særlig aftale med ejerne af de 3 privatejede sprøjter på Strandmøllen, Dronninggård og Stampen. Ved de helt store ildebrande, hvor sognets egne sprøjter ikke kunne få bugt med ilden, skulle disse kunne tilkaldes. Til gengæld

skulle sognet forpligte sig til at dække udgiften til reparation af eventuelle skader, som måtte ramme dem under indsatsen.

Selv om man først i 1866 udarbejdede udkastet til en ny brandvedtægt, havde man allerede i 1864 ansat den første egentlige brandinspektør til afløsning af ordningen med branddirektører, fælles for hele den nordlige del af Københavns Amt. Som brandinspektør udpegede man Napoleon Walsøe fra Nærum, søn af den daværende formand for sogneforstanderskabet, Thomas Secher Walsøe, ejer af Wesselsminde. Der skete ikke de store forandringer i brandvæsenet i Napoleon Walsøe's tjenesteperiode. I 1869 valgte han at forlade posten som brandinspektør. Det skyldtes, at man ikke - efter hans fars afgang som formand for sogneforstanderskabet - ville fortsætte med at yde betaling for hvervet som brandinspektør. Denne ordning med betaling for brandinspektørhvervet var iøvrigt i klar modstrid med loven.

Som brandinspektør afløstes Napoleon Walsøe af Rasmus Niels Christiansen, der imidlertid kun fungerede i godt et år, idet han i sommeren 1870 fraflyttede sognet. Til afløser valgtes Hans Frederik Sevel, forpagter på Holte Avlsgård, den vi idag kender som Gl. Holtegård. Han var en dynamisk og initiativrig mand, som inden for de snævre forhold, som brandvæsenet eksisterede under, fik gennemført nogle forbedringer. Han havde dog også ansvaret for fadæsen i 1880, hvor man i Holte købte en ny sprøjte, som viste sig at være for stor til at kunne komme ind i det eksisterende sprøjtehus, hvorfor man måtte lade opføre et helt nyt. Efter Sevels tidlige død i 1882, kun 44 år gammel, blev brandinspektørembedet besat af murermester Peter Olsen Bigler, Nærum.

Til Sognerådets møde den 6. februar 1883 forelå der en skrivelse fra Gentofte Sogneråd om støtte til et forslag, der skulle lovliggøre

oprettelsen af faste brandkorps i landkommuner. Sognerådet kunne ikke tiltræde ønsket, idet man ikke for tiden anså en omorganisering af brandvæsenet for hensigtsmæssig, under hensyntagen til de aktuelle politiske forhold. Samtidig anså man fra sognerådets side ikke den dagældende ordning forbundet med så mange ulemper, at man ønskede en forandring (06).

Mødepligt

Den eksisterende ordning med mødepligtige var dog ikke populær blandt de mødepligtige. Borgerne forsøgte med alle mulige kneb at slippe for den forhådede brandtjeneste. Til Søllerød Sogneråds møde den 19. juli 1887 forelå der f. eks. en skrivelse fra brandfoged F. Sørensen i Skodsborg om fritagelse for bestillingen (07). Ansøgningen var ledsaget af en lægeattest om, at Sørensen for 10 år siden var blevet behandlet for en blodårebetændelse, og at han var mindre egnet til brandvæsenet. Sognerådet vedtog at indsende ansøgningen til stiftamtet, men uden at anbefale det, idet lægeerklæringen forekom rådet temmelig løs. Den 9. september s.å. kunne Københavns Amts Avis meddele, at Amtsrådet havde indhentet en erklæring fra distriktlægen. Den lød på, at den sygdom, Sørensen havde været behandlet for, var af en beskaffenhed, så den kunne komme igen ved forkølelser og anstrengelser. Herefter vedtog sognerådet at anbefale Sørensens fritagelse. Mange forsøgte også at undgå brandtjeneste med henvisning til deres arbejde. Til sognerådets møde den 28. februar 1888 forelå en skrivelse fra amtet vedr. telegrafbestyrer i Vedbæk, Peter Andersens ansøgning om fritagelse for brandtjeneste, et spørgsmål, der iøvrigt havde været hele vejen omkring justitsministeriet. Sognerådet vedtog ikke at fritage ham, men at anmode brandfogeden om at give ham en post ved brandvæsenet,

der kunne lempe sig efter hans stilling ved telegraften.

På grund af de krumspring, som de mødepligtige forsøgte for at undgå brandtjenesten, var det nødvendigt, at man nøjagtigt vidste, hvor grænsen mellem de forskellige brandkredse gik – ellers ville borgerne bruge dette som undskyldning for ikke at være mødt op efter alarmeringen. Også af hensyn til rigtig alarmering var det naturligvis af stor betydning, at der ikke var tvivl om, hvilken brandkreds man tilhørte. På sognerådets møde den 30. april 1873 behandlede man et sådant grænseproblem. Man vedtog at grænsen mellem Skodsborg og Vedbæk brandkredse skulle udgøres af den kørevej, der førte op til Frydenlund - den vej, vi i dag kender som Enrumvej. Aggershvide kom derved til at høre til Skodsborg, mens Rolighed kom til at høre til Vedbæk. Samtidig bestemte sognerådet, at denne grænse ligeledes skulle gælde i forbindelse med bl.a. skatteopkrævning og fattigvæsen (08).

For de personer, der arbejdede og boede ved møllerne langs Mølleåen, var der problemer med, hvilket sogn de tilhørte, og dermed, hvor de havde brandslukningspligt. Var det arbejdspladsens eller boligens beliggenhed, der var afgørende? For at fjerne enhver tvivl blev der indgået aftale med fabrikkernes ejere i hvert enkelt tilfælde. Til sognerådets møde den 12. juni 1888 forelå der et andragende fra papirfabrikant Christian Drewsen om, at fabrikken Nymølles mandskab, som i ildebrandstilfælde mødte ved Søllerøds sprøjte, måtte blive overført til Ørholm sprøjte, der hørte til Lyngby Sogn. Forslaget blev af sognerådet i anbefalet stand videre sendt til brandinspektøren. Også han anbefalede ændringen, hvorefter forslaget fremsendes til Nordre Birk. Den 29. august kunne Nordre Birk meddele, at stiftamtet nu havde endelig godkendt den foreslåede ændring.

I forbindelse med en ændring af grænsen langs Mølleåen, mellem Lyngby Sogn og Søllerød Sogn den 1. januar 1900 blev det bestemt, at beboerne – med hensyn til deres tjeneste ved brandvæsenet – fremover skulle tilhøre det sogn, hvor de reelt havde deres bopæl. Denne regel gjaldt dog ikke i de tilfælde, hvor der var truffet en særlig aftale med arbejdspladsens ledelse om, at mandskabet skulle give møde ved en bestemt sprøjte (09).

Set udefra blev det mødepligtige brandkorps vurderet med nogen skepsis. En journalist ved Københavns Amts Avis var ikke blind for den folkelige underholdning, da han den 19. oktober 1891 beskrev det lidet effektive brandvæsen i Søllerød:

„Atter er der sluppet vort Brandvæsen en Lejlighed af Hænde til at lægge for Dagen sit Mod og sin Konduite, hvilke Egenskaber det som bekendt besidder i fuldt Maal, men kun saa sjældent faar Lejlighed til at vise i Gerningen: der mødte nu i Lørdags det trofaste Mandskab paa Alarmpladsen, opfyldt af Lyst og Begærlighed efter at komme i Kast med det vrede Element, som rasede - hvor? Ja det var man ikke enige om, idet Gisningerne varierede mellem Nymølle og Nærum og det viste sig at være forsaavidt rigtigt, som Brandstedet ligger lige langt fra de nævnte Steder; af Sted drog saa den tapre Skare med uforsagt Mod, som gav sig til Kende paa sædvanlig Maade med den djærve Opsang, som rungede hen over Mark og Vang, hvor det stolte Tog passerede; om det var begrundet paa den sene Ankomst til Brandstedet, ved jeg ikke, men Tilbuddet om Assistance blev afslaet, og de gæve „Artillerister“ kom ikke i Ilden denne Gang, der blev hverken „protset“ af eller paa, men efter at Mandskabet var blevet mønstret, sluttede denne Folkekomedie med en livlig Hjemkørsel og en ikke mindre livlig Opsang. Det Hele dannede

et virkelig malerisk Billede som i kraftig Kolorit ikke paa nogen Maade staar tilbage for Sydens brogede Folkeliv.“

Med det store antal personer, der var mødepligtige ved ildebrand, var det naturligvis vigtigt, at brandfogeden og sprøjteføreren blev holdt underrettet, når en person af den ene eller anden grund blev fritaget for brandtjeneste. Et referat af sognerådets møde den 27. april 1906 i Københavns Amts Avis (10) illustrerer glimrende problematikken. Sognerådsmedlem, mekaniker Erik Nielsen kom med en udtalelse: „Trafikminister Høgsbroe er af Justitsministeriet blevet fritaget for at yde Brandtjeneste her i Søllerød Sogn - dette ønsker jeg at oplyse Raadets Medlemmer om nu.“ Formanden og Sekretæren oplyste, at den meddelelse var gjort Sogneraadet for Aar og Dag siden af den daværende Formand.

Erik Nielsen : „Ja, men Sprøjteføreren har først faaet det at vide nu!“ Faktisk havde Høgsbro personligt returneret sit sprøjteskilt til kommunen den 29. august 1905, og samme dag var det videresendt til brandinspektøren. Så kritikken skulle retteligen have været vendt mod den daværende brandinspektør, gartner Købke i Trørød.

Ændringer i kredsene og nye vedtægter

Den eksisterende ordning fungerede ikke særlig godt. Man havde løbende forsøgt sig med småændringer i forsøget på at effektivisere brandvæsenet. En af brandinspektør Sevels sidste handlinger var at anmode sognerådet om, at der i Skodsborg, i ildebrandstilfælde, måtte lejes en vogn til det talrige mandskab, der havde sprøjtetjeneste, foruden den vogn, der kørte med sprøjten (11). Efter forhandling mellem sognerådsformanden og brandinspektøren vedtog sognerådet den 20. juni 1882, at Skodsborgs sprøjte for

fremtiden kun skulle bruges i landsbyerne langs kysten (Strandmøllen, Skodsborg og Vedbæk). Ved ildebrand uden for disse områder skulle der hver gang deltage halvdelen af brandmandskabet. Dette skulle så køres til brandstedet på en lejet vogn.

Som omtalt tidligere var Sevel blevet afløst af Peter Olsen Bigler som brandinspektør.

Han fungerede som sådan i den valgte femårsperiode og afløstes i 1887 af Wilhelm Frederik Scharff, der fungerede indtil 1899.

I Scharff's funktionsperiode kom den næste store omorganisering af brandvæsenet. Det var naturligvis ikke kun i Søllerød Sogn, at brandvæsenet fungerede utilfredsstillende, og der blev derfor arbejdet på en omorganisering, fælles for hele Københavns Amts Nordre Birk. I august 1896 blev det på Sognerådets møde oplyst, at man nu havde færdigforhandlet en ny vedtægt, og Sognerådet tiltrådte udkastet til denne. Nordre Birk kunne i oktober 1897 meddele at Amtsrådet den 10. september s.å. havde approberet forslaget til „Vedtægt om Ordning af Brandvæsenet“.

Formålet med vedtægten var at indskrænke mødepligten ved ildebrand, som den var udformet i Lov om Brandpolitiet paa Landet fra 1861 med ændringer gennemført i 1889. Vedtægten indeholdt for første gang en fortegnelse over, hvor de enkelte byers sprøjter og vandvogne skulle give møde. Ved at tydeliggøre dette og samtidig indskrænke det antal sprøjter, der skulle møde frem, håbede man at effektivisere slukningsarbejdet. Samtidig ville det betyde en forbedret motivation blandt de mødepligtige, når de ikke længere skulle køre vidt omkring, for ved ankomsten til brandstedet blot at kunne konstatere, at de endnu engang kunne returnere uden at være kommet i aktion, jævnfør foranstående referat af en udrykning i 1891.

I Søllerød Kommune skulle der som hidtil være 7 sprøjter, og dertil hørende vandvogne:

Skodsborg Sprøjte skulle møde i Skodsborg, på Strandmøllen og i Vedbæk. Vandvognene skulle desuden møde i Trørød og Nærum.

Vedbæk Sprøjte skulle møde i Vedbæk, Skodsborg og Trørød. Vandvognene desuden på Strandmøllen, i Nærum og (Gl.) Holte.

Nærum Sprøjte skulle møde i Nærum, Vedbæk, Trørød, (Gl.) Holte, Søllerød og Øverød. Vandvognene desuden i Skodsborg.

Trørød Sprøjte skulle møde i Trørød, Nærum, Vedbæk, Skodsborg og (Gl.) Holte. Vandvognene skulle desuden møde på Strandmøllen.

(Gl.) Holte Sprøjte skulle møde i (Gl.) Holte, Trørød, Nærum, Søllerød og Øverød.

Vandvognene desuden i Vedbæk og Skodsborg.

Søllerød og Øverød sprøjter skulle begge møde i Øverød, Søllerød, (Gl.) Holte og Nærum.

Ud over ovennævnte skulle følgende sprøjter møde i kommunen ved brand: Strandmøllens private sprøjte skulle møde i Skodsborg og Virum sprøjte skulle møde i Søllerød, vest for Kongevejen.

Redningsmandskabet

Mandskabet skulle i henhold til vedtægten på forhånd være inddelt i hold, der hver havde sin arbejdsopgave. Vedtægten bestemte herom at de yngste, modigste og kraftigste blandt det mødepligtige mandskab skulle „ansættes“ ved redningsmandskabet. Arbejdsopgaverne bestod i, foruden redning af mennesker, kreaturer og gods, at tildække truede bygninger med våde brandsejl, lagener, hestedækkener m.m., for at hindre ilden i at brede sig. Herudover skulle redningsmandskabet også nedrive bygninger og fjerne hegn samt bane nye veje for sprøjter og vandvogne. Når der her benyttes betegnelsen „ansættes“, er det i en anden betydning end den, vi i dag lægger i ordet. Beteg-

10. Brandtegn/Skilte fra Søllerød Sogn.

Fra oven og nedefter ses
i venstre række:

Brandfogedskilt fra Skodsborg

Brandfogedassistentkilt fra Trørød

Strålemester, 2. rode (hold), ved Holte sprøjte. (Strålemesteren var den person der skulle dirigere hvor sprøjtemandskabet skulle sprøjte. I bogen „Kunsten at slukke Ildebrand“ fra 1858 hedder det „Straalemesteren skal være en Mand af Mod og Raskhed som fornødent fald kan taale at gaae tilveirs og holde Balancen.“)

Brandtegn for formanden for redningsmandskabet ved Holte sprøjte

Strålemester, 1. rode, ved Holte sprøjte.

i højre række:

Skilt brugt af det kørepligtige mandskab ved Holte sprøjte

Skilt til formanden for redningsmandskabet ved Nærum sprøjte

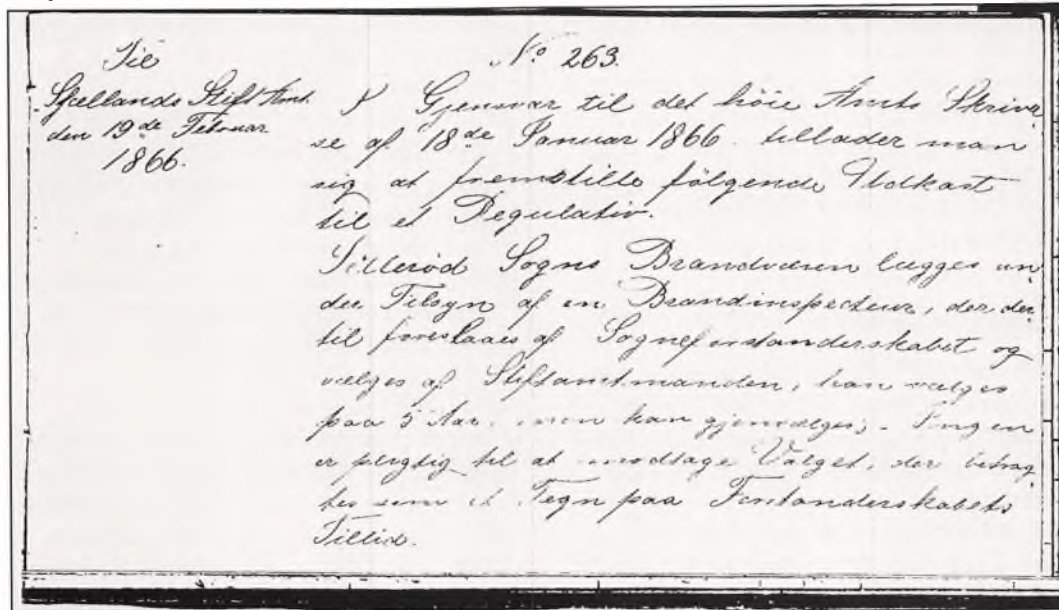
Strålemesterskilt ved Søllerød sprøjte. Sidst båret af gartner Harder

Skilt båret af redningsmandskabet, 1. rode, ved Nærum sprøjte

Skilt til det kørepligtige mandskab ved Trørød sprøjte

11. Indledningen til Sognerådets udkast fra 1866 til "Regulativ for Søllerød Sogns Brandvæsen". Den fuldstændige tekst fremgår af bilag 2.

nelsen dækker over, at mandskabet blev fordelt mellem de forskellige opgaver - redning, slukning, vandforsyning, vagt m.m. Ved ildebrand skulle en trediedel af redningsmandskabet møde hver med en brandhage, en trediedel med hver en brandstige og resten med økse, spade eller hakke. Formændene for redningsmandskabet skulle på brystet bære et skilt med angivelse af deres bestilling, mens mandskabet på armen skulle forsynes med et skilt med bogstaverne R.M.

Sprøjtemandskabet

Til hver sprøjte skulle der knyttes en sprøjtefører, der havde kommandoen over sprøjten, en strålemester, der stod for selve slukningen, og et, i forhold til sprøjtes størrelse, passende antal personer. Som mandskab ved sprøjten ansattes de arbejdsdygtige personer, der boede nærmest ved det sted, hvor sprøjten opbevaredes. Dersom der blandt disse personer var håndværkere, skulle disse vælges forud for andre. Ved ildebrand skulle de medbringe det af deres værktøj, der kunne bruges til at afhjælpe mindre skader på såvel sprøjten som læderslangerne. Ud over det egentlige sprøjtemandskab skulle der ansættes 1-2 kørepligtige til at køre med selve vognen med sprøjte og mandskab. Sprøjtemandskabet skulle på brystet bære en plade med bogstaverne S.M. Sprøjteføreren en tilsvarende med angivelse af hans bestilling.

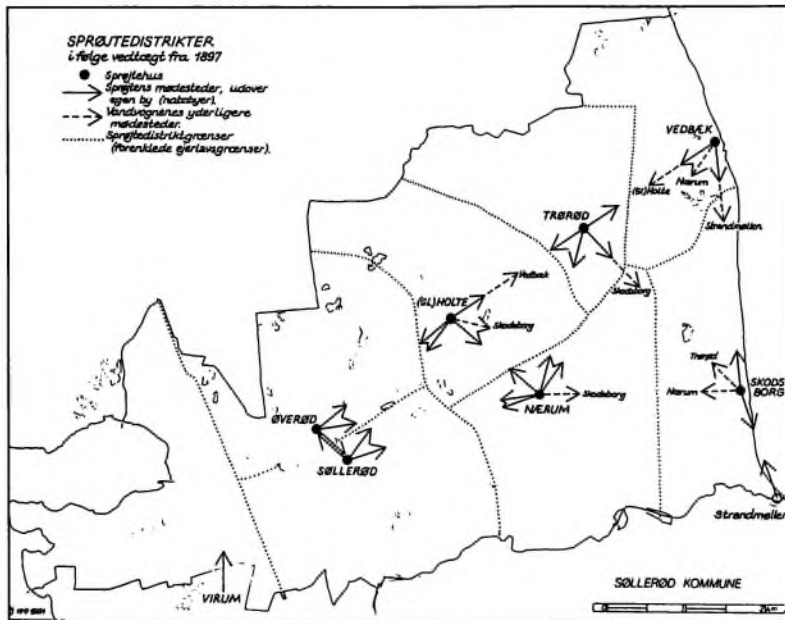
Vandmandskabet

Ved vandtilførselen ansattes en leder og en hjælper samt resten af det fuldt arbejdsdygtige køre- og arbejdspligtige mandskab. Vandforsyningen, der altid er alfa og omega for slukningsarbejdet, var på det tidspunkt en meget besværlig og ressourcekrævende opgave. Fra nærmeste sø eller gadekær skulle mandskabet med brandspande fylde vand-

vognene. En række af disse søer og gadekær var iøvrigt udpeget som branddamme. Brandfogeden skulle løbende sørge for, at der var fri adgang til branddammene, at disse blev holdt rene, og at der til stadighed var tilstrækkeligt med vand i dem. Vandvognene var almindelige arbejdsvogne, hvorpå der var anbragt 1 eller 2 vandtønder med tragt. Vandvognene kørte i pendulfart mellem brandstedet og søen eller gadekæret for til stadighed at sikre, at der var tilstrækkeligt med vand til slukningsarbejdet. Man havde af gode grunde ingen brandhaner til at klare vandforsyningen med på daværende tidspunkt. De første brandhaner i Søllerød Kommune blev opsat i 1907 i forbindelse med vandværkets etablering.

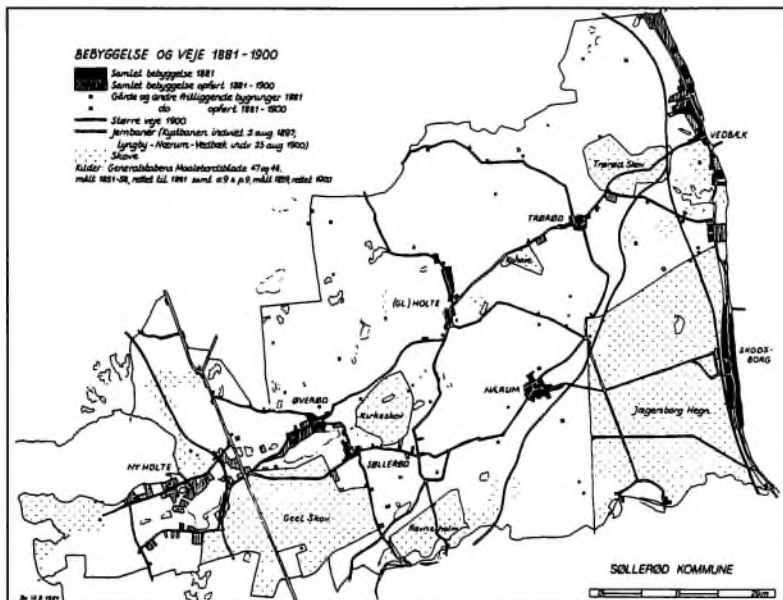
Mandskabet ved vandtilførselen skulle altid møde frem med deres brandspande. Herudover skulle det kørepligtige mandskab møde med en vogn forspændt med 1 eller 2 heste, og forsynet med 1 eller 2 tætte vandtønder med tragt. Formændene for vandtilførselen skulle på brystet bære et skilt, der angav deres bestilling. Vandkørerne og vandbærerne skulle på hatten eller huen bære en plade med bogstaverne V.M.

Som illustreret tidligere var man ikke meget for at fritage folk for brandtjeneste. Dersom de ikke fysisk kunne klare de mere krævende arbejdsopgaver, skulle brandfogeden forsøge at finde lettere arbejdsopgaver til dem. Disse opgaver kunne bl.a. bestå i at holde vagt ved reddet gods, eller i at være lygtebærere ved ildebrande om natten. Af samme grund skulle dette mandskab altid give møde „ med forsvarlig Lys og Lygte“. Det mødepligtige mandskab omfattede i princippet alle ikke vanføre mænd mellem 18 og 65 år. I vedtægten anføres, at enhver person under 18 og over 65 var fri for ansættelse, men i praksis var det kun mændene, der var mødepligtige. En række personer var grundet deres erhverv fritaget for brandtje-

12. Kort over sprøjtetistrikterne, som de så ud indtil 1921.

13. Kort over bebyggelsen i Søllerød Kommune 1881 samt udviklingen frem til år 1900. Sammenholdt med den foregående illustration forstår man hvorfor sprøjterne blev placeret som det skete.

14. 2-tommer brandhane, model 1907, på Concordiavej i Nærum. Ved vandværkets etablering i 1907 blev der opstillet 163 brandhaner af denne model. I dag er der ialt 647 brandhaner fordelt ud over kommunen, heraf 106 stk. af ovennævnte model. Stregerne på siden angiver brandhanens ydeevne. De enkelte brandhaners kapacitet er ligeledes angivet i brandhanekortene, således at man allerede på vej til brandstedet kan vurdere hvilken brandhane man skal foretage udlæg fra for at opnå tilstrækkelig vandforsyning.

nesten: Præsten, kapellanen, lægen, apoteker, skolelæreren, ligesom embeds- og bestillingsmænd ved Statsbanerne, derunder formænd, ledvogtere og faste banearbejdere. Herudover var sognefogeden fritaget. Yderligere kunne enhver, der ikke havde nogen personlig bestilling i brandvæsenets tjeneste, f.eks. som brandfoged eller som sprøjtefører, blive fritaget for at møde ved brandstedet, når han sendte et efter omstændighederne passende antal tjenestefolk.

Vedtægten indeholdt også en klar instruktion til alle om, hvordan de skulle forholde sig ved ildebrand, herunder hvor og hvornår de skulle give møde. Når der blev givet meddelelse om ildebrand inden for egen brandkreds, skulle enhver af de mødepligtige hurtigst muligt begive sig til brandstedet, medbringende de befalede heste, vogne og redskaber. Sprøjteføreren og det øvrige mandskab ved sprøjten skulle dog give møde ved dennes standplads og derfra køre til brandstedet med sprøjten. Beboere i de huse, hvor der var brønde eller andre vandsteder, skulle ved ildebrand gøre adgangen til disse fri og om natten hænge en lygte med et tændt lys op for at markere vandstedet. Ved melding om ildebrand i en af de øvrige brandkredse, hvor sprøjten skulle give møde, skulle brandfogeden sammen med sprøjteføreren, strålemesteren, formanden for vandtilførselen og fornødent mandskab, hurtigst muligt begive sig til brandstedet medbringende sprøjten, vandtønder, spande m.m.

Inddeling af mandskabet i roder

For at fordele mødepligten ligeligt, skulle mandskabet inddeles i 2 eller flere roder. En rode er oprindelig betegnelsen for en militær enhed af 2 eller flere personer, der står lige bag hinanden i geledder, og svarer til, hvad vi idag ville kalde et hold eller en deling. Det mødepligtige mandskab skulle herefter

opfylde sin forpligtelse efter omgang, således at det ikke altid var de samme, der måtte tage den lidet populære tørn.

I 1899 afløste gårdejer Ole Jensen smed Wilhelm Scharff som brandsinspektør. Den periode på 5 år hvor Ole Jensen stod i spidsen for brandvæsenet, blev en meget inaktiv periode, uden nogen former for initiativer til forbedring af brandvæsenet.

Ny brandkreds oprettes

Efterhånden som den vestlige del af kommunen blev udbygget, blev specielt Øverød brandfogedkreds meget stor. Til sognerådets møde den 23. juni 1903 forelå en henstilling fra Nordre Birk om at tage under overvejelse at dele nogle af brandfogedkredsene. Det vedtoges at dele Øverød brandfogedkreds, således at Øverød og Rudegård dannede én kreds og Dronninggård en anden, med Kongevejen og Frederiksborg Landevej som grænse. Som brandfoged i den nye kreds indstillede sognerådet vognmand Jens Larsen, Ny Holte. Af ukendte årsager blev beslutningen om den ny brandfogedkreds dog ikke ført ud i livet før i 1908.

Brandvæsenet dårligt organiseret

At brandvæsenet kunne være mere effektivt organiseret viser en række eksempler. Efter en brand på Frederikslund i Ny Holte, hvor udlængerne brændte, kunne Københavns Amts Avis den 22. november 1904 berette:

„Nede ved Vejle Sø, hvor Vandvognen fyldtes, var der, mærkelig nok, ikke Spor af Tilsyn fra Brandvæsenets Side, hvorfor alt her gik efter bedste Beskub. Dette havde nær haft til Følge at en Hest var druknet. Kusken paa Vandvognen fra Rudegaard kom nemlig saa langt ud, at Hesten mistede sit Fodfæste. Den reddedes først i sidste Øjeblik.“

Allerede 4. januar 1905 var den gal igen. Ved 23-tiden udbrød der brand i Dronninggård bageri, der lå på Dronninggårds Allé, lige ved kanalen der forbinder Vejlesø med Furesøen - og som sædvanlig fungerede brandvæsenet elendigt. Dagen efter branden interviewede Nordre Birks Tidende sognerådsformand Captyn og sognerådsmedlem Erik Nielsen. I brandfogedens fravær havde hr. Nielsen taget kommandoen over sprøjten.

„Men sprøjten kom for sent“ bemærkede bladet. „Fuldkommen rigtigt ! Vore Sprøjter kommer ofte for sent, og naar de endelig kommer, gør de ikke altid saa megen Nytte, som de kunde gøre. Vi lever jo under en ganske forældet Vedtægt. I Stedet for et moderne organiseret Brandvæsen har vi den gamle Ordning, hvorefter alle Beboere skal gøre Tjeneste i Brandtilfælde.

Som Følge heraf har vi for det første et nominelt Brandmandskab paa op imod hundrede Mand, hvor 2 eller 3 kunne gøre det. Dernæst er Udrykningen forbundet med et Omsvøb, som næsten med Nødvendighed skal faa Sprøjterne til at komme for sent. Endelig kan Sprøjterne næsten aldrig faa mere end nogle Spande Vand. Og det bliver ikke bedre, før vi faar vort eget Vandværk. Men ikke sandt, Hr. Captyn, saa saare vi faar Værket paa Benene, saa er Reformen af Brandvæsenet det første, vi skal i lag med ?“

„Jo, det har De ret i! Det er paa høje Tid. Og inden vi naar saa vidt, er der ikke andet for end at assurere forsvarligt. Det maa man finde sig i, naar man bor paa Landet.“

Det er interessant at Captyn her giver udtryk for, at man lever under en „ganske forældet“ brandvedtægt. Den sidste revision af vedtægten var blot 7 år gammel, og der var ikke i den mellemliggende periode sket ting, som på afgørende vis kunne hjælpe med til at ef-

fektivisere slukningsarbejdet. Man ved øjensynligt godt, hvad der er galt, men man magter ikke at få stablet et fast brandkorps på benene. Den nytiltrådte brandinspektør, gartner Peter Heinrich Købke reagerede hurtigt på kritikken af brandvæsenet. Til sognerådets møde den 7. februar 1905 forelå en skrivelse fra brandinspektøren, hvori han anmodede om bevilling af 8 nye skilte til hver brandfogedkreds. Skiltene skulle bruges til det ekstra mandskab han ville knytte til vandforsyningen. „Det havde ofte vist sig baade uheldigt og farligt at lade Hestene gaa alene i Vandet.“

Sognerådet vedtog anskaffelsen af skiltene, således at der i hver brandkreds kunne oprettes en ekstra rode.

Ny lov om lønnet brandmandskab

I folketinget var der den 21. marts 1905 vedtaget en lov om antagelse af lønnet brandmandskab i landkommuner. Loven var blevet til efter ønske fra Gentofte Kommune, der ønskede at få mulighed for at oprette et fast, lønnet brandvæsen. Som illustration af, hvor mangelfuldt den hidtil gældende ordning med mødepligtige fungerede, skal her citeres, hvad det ærede medlem J.C. Sørensen udtalte ved lovforslagets behandling:

„Kun 1/10 er beskæftiget med at slukke Branden, mens de øvrige kun slukker deres egen Tørst. Ofte møder der lige saa mange Ølvogne frem som Sprøjter.“

At det også forholdt sig sådan i Søllerød, illustreres udmærket af en beretning om branden på forpagtergården til Henriksholm, en augustnat år 1900.

„Det primitive lokale brandvæsen var alt for længe om at samles og møde frem; da en ølhandler samtidig stillede sin vogn paa brand-

stedet, fik brandmændene travlt med at slukke tørsten i stedet for branden. Far måtte opkøbe resten af ølbeholdningen, men da var det for sent“ (12).

Selv om begge de citerede personer sikkert overdriver deres beretninger, var der meget rigtigt i det fremførte. Det mødepligtige mandskab manglede motivation og interesse for slukningsarbejdet. Så de en chance for enten at slippe væk fra brandstedet eller for at slukke tørsten og dermed få „lidt sjov ud af situationen“, benyttede de sig af den.

Oprettelsen af vandværket

Som omtalt foran, var det tanken at omorganisere brandvæsenet, når vandværket var taget i brug. Dette medførte, at alle foreslåede ændringer i perioden indtil da blev afvist, med henvisning til opførelsen af vandværket, således også en deling af Søllerød brandfogedkreds i 1906 (13). I 1907 blev vandværket taget i brug. I første omgang var der ikke lagt vandledninger ned i alle veje, men alene i de tættere bebyggede områder. Samtidig med etableringen af vandledningsnettet blev der opsat brandhaner rundt omkring i kommunen. Ved starten i 1907 rådede man over ialt 163 brandhaner. Pr. 1. januar 1990 er man nået op på ialt 647 brandhaner. Heraf er 106 stk. af samme model som de oprindelige i 1907.

Forslag om køb af motorsprøjte.

På sognerådets møde den 10. maj 1907 behandlede man en henvendelse fra Skodsborg og Omegns Kommunalforening. Foreningen, der var en grundejerforening, foreslog, at kommunen anskaffede en motorsprøjte lig Gentoftes, til en pris af 4.000 kr. Det er et ønske, som man forstår, når man ser, hvordan Københavns Amts Avis beskrev materiellet

den 16. december 1904 i forbindelse med en brand i Gl. Holte:

„I Slukningsarbejdet deltog Sprøjterne fra Trørød, Holte og Nærum, og den ene af Sprøjterne blev ubrugbar under selve Branden. Fra Søllerød og Øverød kunde man ikke sende Sprøjter af Sted, da de for tiden er ubrugelige. Søllerøds Sprøjte er saaledes til reparation hos Mekaniker Nielsen, Ny Holte, og Øverøds Sprøjte gik i stykker under Branden paa Frederikslund.“

I parentes bemærket var det på daværende tidspunkt 3 uger siden, sprøjten gik i stykker, men alligevel var den endnu ikke repareret. Selv om Skodsborgs egen sprøjte var i god stand, kunne man ikke selv klare at slukke ildebrandene - og hjælpen fra naboerne kunne være yderst tvivlsom, jævnfør det foranstående referat. Man forstår derfor til fulde ønsket om en automobilsprøjte.

På generalforsamlingen i Skodsborg og Omegns Kommunalforening s.å. (14) rejste hofjuvelér Carl Michelsen spørgsmålet om anskaffelse af en automobilsprøjte til Skodsborg. Udgiften hertil ville andrage ca. 5.000 kr., som måske kunne skaffes ved frivillige bidrag. Sagen vandt tilslutning, navnlig i betragtning af, at der fra kommunens side forberedtes en del forbedringer inden for brandvæsenet.

Sognerådet nedsætter udvalg

Der var enighed i sognerådet om, at brandvæsenet trængte til en modernisering, herunder oprettelse af et fast brandkorps. Til behandling af spørgsmålet nedsattes et udvalg bestående af Lars Christian Engelsen, tidligere brandfoged i Nærum, sognerådsmedlem, mekaniker Erik Nielsen og Kirstein Anthonsen, tidligere brandfoged i Vedbæk.

15. Holte Vandværk, Øverødvej, opført 1907. Det var i denne bygning at den første motorsprøjte var stationeret fra 1924 til 1932.

16. Sognerådsformanden, tømrermester Cornelius Captyn (1854-1911). Formand for sognerådet 1901-1905. I Captyns periode blev kommunen så småt udviklet bymæssigt med moderne kommuneskoler i Nærum

(1901), Øverød (1902) og Vedbæk (1903) samt rådhuset i 1904. Captyn tog også initiativet til de tekniske værker, men Vandværkets åbning i 1907 var han afskåret fra at deltage i, idet han på det tidspunkt sad bag lås og slå for omfattende svindel med kommunekassen.

17. De tre sognerådsmedlemmer der fik til opgave at udarbejde et forslag til en ændret organisering af brandvæsenet, efter vandværkets ibrugtagning: Mekaniker Erik Nielsen (S), Ny Holte. Købmand Lars Christian Engelsen (S), Nærum. Smedemester Kirstein Anthonson.

18. Kroejer Henriksen henter vand ved Søllerød Sø. Selv om billedet ikke viser en ildebrandssituation, kan man glimrende forestille sig problemerne når hestene blev kørt helt ud i gadekæret eller søen for at man hurtigt kunne få fyldt vandtromlerne. Ved ildebrand var der typisk tale om mange tønder på samme vogn, idet kravene til vandforsyning i f.m. ildebrand er meget store, dersom vandet skal kunne dæmpe eller slukke en bygningsbrand.

Den 24. juni 1907 var brandinspektør Købke inviteret til at deltage i udvalgets møde, og allerede på sognerådsmødet den 11. juli s.å. kunne udvalget fremlægge sin indstilling vedr. omorganisering af brandvæsenet. Udvalget foreslog, at der for det første anskaffedes forskelligt brandmateriel, for det andet oprettedes et fast brandkorps, for det tredje at der installeredes telefon hos brandinspektøren, og endelig for det fjerde at de almindelige sprøjtemønstringer bortfaldt, mod at de mødepligtige en gang årligt mødte hos de respektive brandfogeder.

Sognerådet tiltrådte udvalgets indstilling vedr. de første tre punkter, hvorimod det sidste punkt ikke kunne godkendes. Udvalget blev anmodet om at fremkomme med et nærmere forslag med hensyn til, hvilket vederlag brandkorpsset skulle have samt forslag til ny brandvedtægt.

Borgernes tillid til, at der nu skete noget effektivt med brandvæsenet, var dog ikke overvældende, hvilket fremgår af et hæfte, som kommunalforeningen i Skodsborg udsendte i efteråret 1907:

„Bestyrelsen har for Tiden under Overvejelse, hvorledes Byens Brandvæsen kan ordnes paa en tilfredsstillende Maade, efter at Vandværket er traadt i Kraft. Forhandlingerne, der føres med det af Sogneraadet nedsatte Udvalg, er endnu ikke afsluttet. Sandsynligheden taler dog for, at de Foranstaltninger, der vilde kunne træffes fra Sogneraadets Side, ikke vilde tilfredsstillende Kommunalforeningens Krav, og Foreningen forbeholder sig derfor at supplere de Foranstaltninger, der vilde blive truffet (15).“

Kommunen forsøgte på enhver måde at undgå de udgifter, der er forbundet med oprettelsen af et fast brandkorps. Bl. a. søgte man tilskud fra såvel Østifternes Brandforsikring som fra Landbygningernes Brandforsikring,

men begge steder fik man afslag på ansøgningen.

I september 1907 foreslog sognerådsmedlem Lars Peter Jensen, at der anskaffedes en sprøjte fælles med Lyngby, men både sognerådsformanden og Erik Nielsen fandt, at dette ikke var nødvendigt nu, hvor man efter oprettelsen af vandværket havde fået brandhaner opstillet rundt om i kommunen. Forslaget blev herefter henlagt.

Brandudvalget fortsatte arbejdet med at udarbejde et forslag til en ændret organisering af brandvæsenet, og på sognerådets møde den 8. januar 1908 gav formanden for udvalget en oversigt over udvalgets mødeforhandlinger. Udvalget havde rettet henvendelse til justitsministeriet om, hvorvidt det var lovligt, at man kunne købe sig fri for tjeneste ved brandvæsenet. Ved førstebehandlingen af budgettet var der budgetteret med en udgift på 1.500 kr. til brandvæsenet. Af dette beløb var 1.000 kr. opstillet som løn til fast brandmandskab (16). Da et sådant korps ikke p.t. kunne oprettes, foreslog Lars Peter Jensen at nedsætte denne post med 1.000 kr. Erik Nielsen henstillede, at man i stedet brugte de 1.000 kr. til slangevogne, slanger og andet brandmateriel. Han anbefalede at overveje dette spørgsmål til 2. behandlingen. Iøvrigt henstillede samme at dele Søllerød brandkreds. Dette fandt Lars Peter Jensen forkert, "saa meget mere som det ikke var Hensigten at anskaffe en ny Sprøjte til det nye Distrikt."

På mødet den 10. september blev der fremlagt et brev fra Sjællands Stiftamt om, at justitsministeriet intet fandt til hinder for, at der i en eventuel brandvedtægt optoges en bestemmelse om, at man kunne frigøre sig fra tjenestepligt ved brandvæsenet mod betaling af et beløb til kommunekassen. Herefter kunne udvalget på det efterfølgende møde den 8. oktober 1908 fremlægge den endelige indstilling:

„a, at der oprettes et fast Brandkorps bestaaende af 5 Mand i hver af Kommunens 8 Brandfogedkredse til at betjene Slangebognene.

- b, at hver Mand af det faste Korps lønnes med 25 Kr. aarlig og 1 Kr. for hver første og 75 Øre for hver efterfølgende Time i Tilfælde af Ildebrand eller Øvelse.
- c, at det aarlige Brandeftersyn i medfør af Brandpolitilovens § 45 foretages af Brandfogeden i forening med 2 af det faste Korps.
- d, at Frigørelse for Tjenestepligt ved Brandvæsenet, som paahviler alle Mænd mellem 20 og 60 Aar, kan ske mod en aarlig Kendelse til Kommunekassen af 5 Kr.“

Samtidig blev det foreslået, at aldergrænsen for pligt til brandtjeneste blev nedsat til 55 år.

Efter diskussion af enkelte spørgsmål vedtog sognerådet udvalgets indstilling, hvorefter forslaget kunne sendes til Nordre Birk til godkendelse (17).

Deling af Søllerød brandkreds

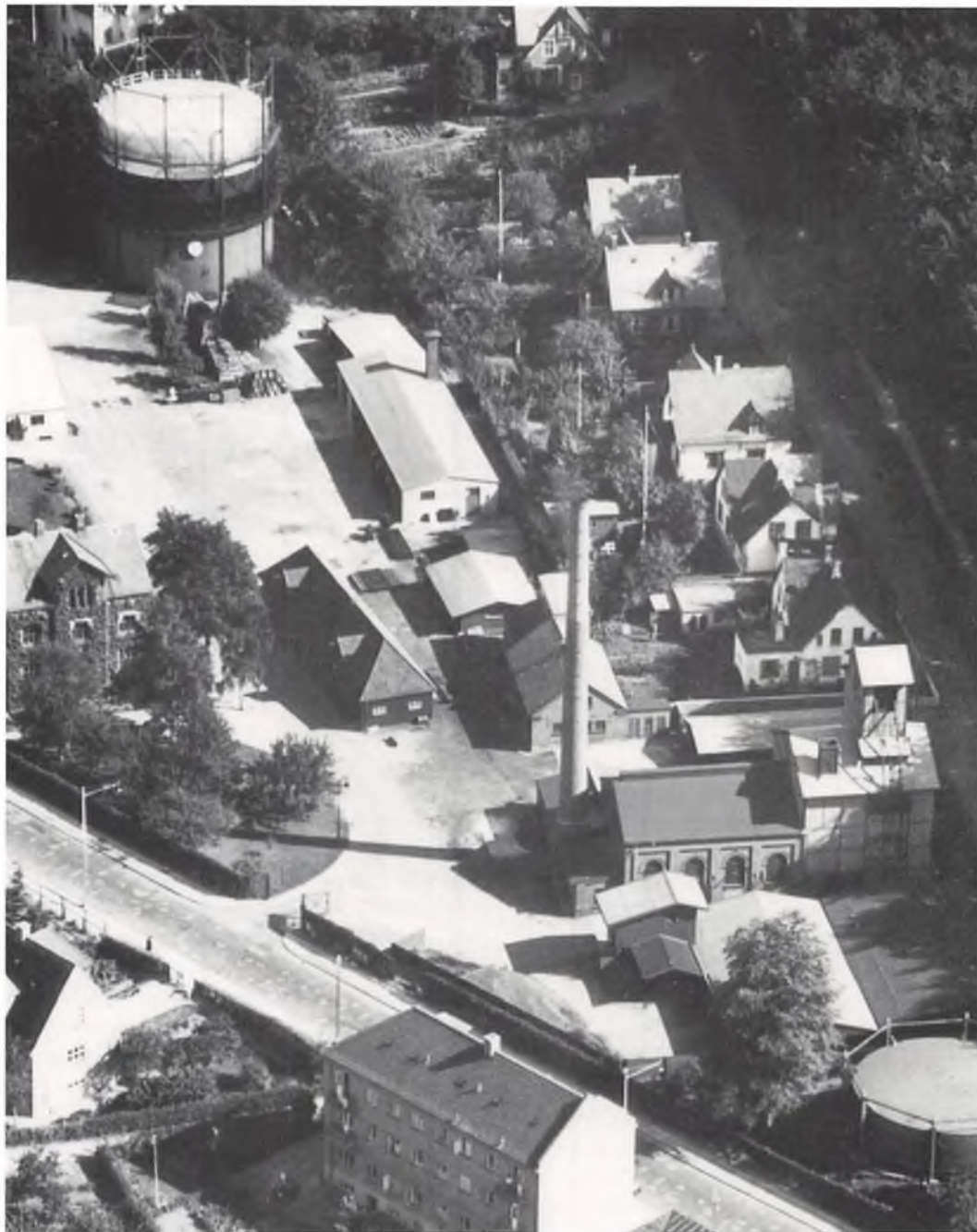
Samtidig forelå der en skrivelse af 21. september s.å. fra Københavns Amtsråd om, at man kunne godkende en deling af Søllerød brandfogedkreds, således at den del af den hidtidige brandkreds, som lå vest for Kongevejen, kom til at danne en kreds for sig selv. Til brandfoged i den nye kreds, der blev benævnt Dronninggård brandkreds, indstilledes tømremester Hemming Petersen, Estersvej, Ny Holte, og den 26. oktober beskikkede Sjællands Stiftamt ham som brandfoged fra samme dag at regne. Den nye brandkreds blev ikke forsynet med egen sprøjte, men der blev dog bevilget en slangebog med 150 meter slange (18).

Forhandlinger med Gentofte kommune

I februar 1910 fremsendte formanden for Gas- og Vandværksudvalget, hvorunder også brandvæsenet sorterede, fabrikant Laurits Knudsen et brev til Gentofte sogneråd. I brevet forespurgte Laurits Knudsen, om Gentofte sogneråd var villigt til at indgå en aftale om at lade sognets motorsprøjte møde ved større ildebrande i Søllerød kommune. Alarmeringen skulle foregå pr. telefon, om natten dog via København. De efterfølgende forhandlinger resulterede dog ikke i nogen aftale. Da man således fortsat havde behov for heste til at køre med sprøjten, måtte Sognerådet sørge for at der til stadighed var tilstrækkeligt med kørepligtige. Efter forhandling mellem brandinspektøren og brandfogeden i Søllerød by, kunne Sognerådet i 1911 meddele, at følgende ejendomme havde kørepligt - det vil sige skulle stille med heste og vogne ved ildebrand: Ørholmgaard, Attemosegaard, Søllerødgaard, Carlsminde og Villa Arnen.

Nedlæggelse af branddammene

Efterhånden som vandværket blev udbygget og antallet af brandhaner voksede, faldt behovet for branddammene og dermed behovet for mandskabet ved vandtilførslen. Til sognerådets møde den 16. juni 1910 forelå en skrivelse fra Københavns Amts Nordre Birk vedr. nedlæggelsen af branddammene. Sognerådet besluttede at anskaffe de i skrivelseren krævede tre slanger, hvorefter branddammene kunne nedlægges.

19. Holteværket, 1963. Den langstrakte bygning neden for den øverste gasbeholder er brandstationen fra 1932. Med denne placering havde brandvæsenet været sat ud af spil,

dersom der var sket en eksplosion på gasværket, som man f.eks. oplevede det med Valby Gasværk. Gasbeholderen nederst er den oprindelige fra 1906/1907.

Brandvæsenet fra 1915

Udvalgsarbejde vedr. oprettelsen af fast brandkorps

Som omtalt i det foregående afsnit havde man i 1907-08 forsøgt at få oprettet et fast brandkorps, men forsøget løb ud i sandet. Til sognerådets møde den 17. december 1913 forelå en henvendelse fra gasværksudvalget (19). Udvalget ønskede bemyndigelse til at undersøge „om man for Brandvæsenet kan etablere en Ordning som den, der nu i en Aarrække havde været etableret i Lyngby, nemlig at Folk, der er pligtige at møde, kan købe sig fri for Brandtjeneste for en aarlig Sum af 5 Kr., saaledes at det indkomne Beløb kan benyttes til Etablering af et mindre, fast Brandkorps.“

Sognerådsformanden, proprietær Peter Hansen Christensen, (sognerådsformand fra 1909 til 1917) anbefalede forslaget, som han fandt det mest hensigtsmæssige, som endnu var fremkommet med hensyn til en omordning af brandvæsenet. Brandudvalget fik herefter bemyndigelse til at arbejde videre med forslaget. I forbindelse med udvalgsarbejdet udsendte man bl.a. spørgeskemaer (20) til de mødepligtige for at høre, om de ville være fri for at møde, mod at betale 5 kr. årligt. På sognerådets møde den 18. november 1914 kunne udvalgets formand Lars Jensen fremlægge et udkast til ændring af mødepligten. Det havde vist sig muligt i hver by at skaffe 6 mand, der altid var rede til at møde ved ildebrand. Betalingen skulle udgøre 2 kr. for hver af de 2 første timer og 1 kr. for hver efterfølgende time, mandskabet deltog i udrykninger. Samtidig skulle de holde materiellet i orden. Det blev på mødet pålagt udvalget at arbejde videre med forsla-

get, inden det skulle fremsendes til Nordre Birk til godkendelse.

Indkaldelse til brandøvelse

Den 30. januar 1915 blev den hidtidige brandfogedassistent i Dronninggård brandkreds, Oluf Carl Bernbom Hansen, beskikket som brandfoged samme sted, og herefter begyndte det at gå stærkt. Om initiativet, som nogen påstår, kom fra sognerådsformanden Peter Hansen Christensen eller om det var Oluf Hansens eget, vides ikke, men under alle omstændigheder indkaldte den nye brandfoged alle mødepligtige til at give møde på Holteværket på Øverødvej kl. 10 om formiddagen (21). Indkaldelsen medførte protester fra sognerådsmedlemmerne, en del villaejere samt en række handlende i Holte. Nogle prøvede at sende deres ansatte, men det løste ikke problemet. Den ringe tilslutning havde klart illustreret, hvor store problemerne var med den dagældende ordning, og der var således nu skabt grundlag for oprettelsen af et fast brandkorps.

Det faste brandkorps oprettes

Den 17. marts 1915 vedtog sognerådet, fra 1. april samme år, at oprette et fast brandkorps bestående af 6 brandmænd, 1 brandfoged og 1 brandfogedassistent i hver af kommunens 8 brandkredse. Det gav en samlet styrke på 64 mand foruden brandsinspektøren. Den nye brandvedtægt blev sat i kraft pr. 1. april, selv om den endelige godkendelse fra Stiftamtet manglede. Den 15. september s.å. kunne Københavns Amts Avis dog meddele, at Sjællands Stiftamt nu, med enkelte min-

dre ændringer, havde tiltrådt det af sognerådet vedtagne tillæg til brandvedtægten.

Det faste brandkorps skulle finansieres ved, at alle de hidtil mødepligtige skulle betale en afgift som kompensation for deres fritagelse. Afgiften blev fastsat til 5 kr. for personer med en indtægt under 5.000 kr. og 10 kr. for personer med en indtægt over denne grænse. Afgiften skulle opkræves af brandfogederne, men da ingen af brandfogederne havde lyst til at være opkrævere for kommunen, blev denne afgift aldrig til noget, og udgiften kom i stedet til at hvile på kommunen, dvs. finansieret via de almindelige skatter. I regnskabsåret 1916-17 opkrævedes der således kun 10 kr. og året efter 101,50 kr.

Lønforholdene

Lønnen til brandmandskabet blev ikke, som det oprindelige forslag ellers lagde op til, en timeløn for deltagelse i udrykningerne, men derimod et fast vederlag. Det årlige vederlag udgjorde 6 kr., der blev udbetalt halvårsvis bagud. På sognerådets møde den 16. juni 1920 fastslog brandudvalgets formand, Olaf Mortensen, (22) at det var vanskeligt at få brandmandskab, og foreslog i den anledning, at det faste honorar for at stå til rådighed skulle hæves til 25 kr. pr år, svarende til beløbet i Lyngby, hvor brandmændene dog tillige fik sædvanlig timebetaling. Forslaget, der blev henvist til udvalgsbehandling, betød, at de samlede lønudgifter ville stige til 1200 kr. for de ialt 48 brandmænd. Hvervet som brandfoged og brandfogedassistent var stadig ulønnet. Der kunne ikke umiddelbart samles flertal for forslaget, og først den 26. april 1922 kunne sognerådet meddele brandinspektøren at man havde vedtaget at forhøje det årlige honorar til 25 kr. pr. mand.

Aftale med Gentofte kommune

I december 1915 havde formanden for Hørsholm Sogneråd, Paul Scheel, sendt en skrivelse til Søllerød Sogneråd, hvori han foreslog anskaffelsen af en fælles motorsprøjte for Birkerød, Hørsholm og Søllerød kommuner. Birkerød Sogneråd nedsatte et to-mands udvalg til at behandle spørgsmålet. Til Søllerød Sogneråd var der yderligere indkommet et tilbud fra Gentofte kommune om at lade denne kommunes motorsprøjte møde i Søllerød kommune ved større brande. Betalingen herfor skulle være et engangsbeløb på 600 kr. og dernæst et beløb på 300 kr. pr. udrykning. Årsagen til initiativet fra Gentofte Sogneråd skal muligvis søges i det forhold, at Gentofte Brandvæsen havde assisteret ved branden på Skodsborg Hattefabrik den 17. juli samme år. Betalingen for assistancen udgjorde kr. 200 som fabrikken dog selv måtte betale.

Til behandling af de to tilbud nedsatte Søllerød Sogneråd et udvalg bestående af sognerådsformanden og brandudvalgets tre medlemmer: tømremester Jens Christensen, Trørød, direktør Jens Theodor Schouboe, Holte og entreprenør Lars Peter Jensen, Gl. Holte. Resultatet af udvalgets arbejde blev, at man forkastede forslaget om en fælles motorsprøjte, mens man accepterede Gentoftes tilbud. Denne ordning benyttede man sig af den 7. maj 1917 ved Trørødgårds brand, hvor også et hus tilhørende gartner Pihl nedbrændte, den 16. juni samme år ved branden på knivfabrikken i Rådvad, samt ved Søllerød Slots brand den 11. januar 1921.

Svært at alarmere brandvæsenet

Selv om man nu havde fået oprettet et fast brandkorps, var det stadig meget besværligt at få alarmeret mandskabet. Som nævnt tidligere skulle brandfogeden alarmeres i tilfælde

Billenstein udtælle sin varmeste Anerkendelse af Byggeudvalgets Arbejde i denne Sag og sluttede sig ubetinget til Forslaget.

Delte vedtoges derefter ved 1. Behandling.

Brandvedtægten,

ved hvilken der oprettes et fast Korps paa 8 Mand i hver Brandfogedkreds, vedtoges.

Som Formand og Næstformand for 1915—16 genvalgtes henholdsvis Prop. Christensen og Entreprenør L. Jensen.

Hermed sluttede Medet for aabne Døre.

20. Referat i "Søllerød Sogns Tidende" fra sognerådets møde den 17. marts 1915, hvor man vedtog oprettelsen af et fast lønnet brandkorps.

21. Brandmand Carl Hansen, brandmand i Øverød by fra ca. 1915 til ca. 1925. Ved brandvæsenets oprettelse i 1915 kneb det meget med uniformeringen, idet man ikke havde råd til at købe udstyr til hele mandskabet på én gang. Indkøb af f.eks. brandhjælme og overtræksdragter blev fordelt over årene, indtil 1921.

22. Ved branden på Holtegårds Fabrikker den 6. juli 1922 rekvirerede brygger Vallø Hørsholm Brandvæsens motorsprøjte til at hjælpe de lokale håndsprøjter. Hørsholm Brandvæsen fremsendte en regning på kr. 650 for assistancen, men brandforsikringsselskabet ville ikke deltage i udgiften. Søllerød Sogneråd besluttede på sit møde i oktober 1922 at yde et tilskud på kr. 200 - den resterende del af beløbet måtte ejeren selv afholde.

23. Vognmand Hans Rasmussens vognmandsforretning på Ellensvej i Holte, 1919. Hestene på billedet var blandt de der kørte med brandvæsenets materiel. Chaufføren på lastbilen forrest til højre er den senere brandmand og sprøjtefører Alfred Nielsen.

af ildebrand. Hans opgave var herefter at alarmere mandskabet, sørge for transport af sprøjte og øvrigt materiel, samt sørge for alarmering af nabobyerne. Efter en brand på Lyngbakkevej i 1919 kommenterede Søllerød Tidende (23) alarmeringsproceduren således:

„Nu er der det mærkelige, at Brandfogeden i Søllerød ingen Telefon har, dette er i sig selv saa meningsløst. Man undres over at der ikke vælges Folk med Telefon, eller at man ikke sørger for Telefon til Brandfogederne.“

Ved en brand i 1920 hos vognmand Olsen i Skovridergårdens Villakvarter var det ligeledes umuligt at alarmere brandvæsenet pr. telefon. Politiet måtte rundt og vække mandskabet.

„Det forekommer os at være højst uheldigt, at der ikke findes Alarmklokker hos Brandfogeden; det nytter jo ikke at have Brandredskaberne i orden, naar man ikke kan faa fat paa mandskabet omgaaende (24).“

Sognets grundejerforeninger skrev både i 1919, 1920, og i 1921 efter Søllerød Slots brand, til sognerådet med krav om at brandfogederne fik telefon. I december 1924 var den gal igen. Brandinspektøren kunne til Søllerød Tidende oplyse, at man kunne alarmere brandvæsenet ved at ringe til Holteværket, politiet, brandinspektøren eller brandfogederne. Selve alarmeringen af mandskabet foregik imidlertid stadig ved bud. Når brandfogeden modtog melding om brand, skulle han alarmere hovedkredsen, således at motorsprøjten kunne rykke ud.

Brandinspektør Frederik Hansen fortalte ved sin afskedsparade fra Søllerød Brandvæsen den 31. marts 1977 om, hvordan han, inden han som 17-årig blev brandmand, havde været med til at løbe rundt og vække brand-

mandskabet, samt vognmand Hans Rasmussen på Ellensvej i Holte. Sidstnævnte skulle levere heste og vogn til at køre med sprøjten.

Begyndelsen af 1920'erne var iøvrigt præget af en del kritik af det kommunale brandvæsen. Kritikken rettede sig ud over mod alarmeringsproceduren ved ildebrand, specielt mod det forhold, at korpset ikke rådede over en motorsprøjte. Det var dog forhold, som brandvæsenets ledelse ikke kunne lades for. Kritikken skulle rettes mod Sognerådet, der ikke ville bevilge de nødvendige midler. Men også på andre områder må man konstatere, at brandvæsenet ikke virkede optimalt, selv om problemerne ofte kunne løses med små midler. Først i 1920, det vil sige 13 år efter etableringen af vandværket og opstillingen af de første brandhaner, var brandfogederne blevet udstyret med et kort, der viste brandhanernes placering indenfor deres brandkreds. Lige til dette tidspunkt havde mandskabet altså skulle bruge unødigt tid på at lede efter brandhanerne, hvilket selvsagt forsinkede slukningsarbejdet. Initiativet til et sådant kort kom ikke engang fra brandvæsenet selv, men derimod fra Holte Grundejer- og Kommunalforening.

Oprettelse af nye brandkredse

Efterhånden som antallet af ejendomme voksede, og bebyggelserne var placeret udenfor de gamle byer, opstod der behov for flere, mindre brandkredse (25). Til sognerådsmødet den 15. april 1920 forelå en skrivelse fra amtet vedr. en opdeling af brandkredsene. Sagen blev henvist til brandudvalget, og den 16. juni s.å. forelå der en indstilling fra brandudvalget om oprettelse af 3 nye brandkredse: 1 for Rudegård, 1 for Skovridergårdens Villaby, kaldet Geelsskov, og 1 for Aggershvile, kaldet Enrum brandkreds. Sognerådet vedtog oprettelsen i juni 1920, men det fik reelt først virkning fra 12. januar

1921 (26), idet brandfogederne først blev beskikket pr. denne dato. Først den 24. januar 1921 fik sognerådet sig omsider taget sammen til pr. brev at orientere brandinspektør Købke om, at amtsrådet under 10. december havde stadfæstet oprettelsen af de 3 nye brandkredse.

Som brandfoged i den nyoprettede Geelsskov brandkreds udpegedes initiativtageren til det faste brandkorps, Oluf Hansen. I Rudegård brandkreds indstilledes Gas- og vandmester Plantener og i Enrum brandkreds gartner M. Nielsen som brandfogeder.

Anskaffelsen af den første motorsprøjte

I sommeren 1921 arbejdede samtlige sognets grundejerforeninger på et forslag til en forbedring af brandvæsenets effektivitet. At en sådan forbedring var nødvendig, var sognerådets medlemmer udmærket klar over, men på trods heraf blev et nyt forslag fra Hørsholm Sogneråd om anskaffelse af en fælles motorsprøjte, afvist. Sognerådet indrømmede, at „Tiden snart er kommet, hvor en Motorsprøjte maa anskaffes. En Udvidelse af Vandværkets Kapacitet maa imidlertid ske først.“ Uanset at man netop da stod foran en meget spændende periode for brandvæsenet, meddelte den hidtidige brandinspektør, gartner Købke, i sommeren 1921, at han ønskede at fratæde sin stilling. Som afløser valgte sognerådet, meget naturligt, at pege på den daværende brandfoged i Geelsskov brandkreds, smedemester Oluf Hansen.

Stillingen som brandfoged i Dronninggård brandkreds nåede han således kun at bestride i 8 måneder. Til sognerådets møde den 30. november samme år forelå der en skrivelse fra den nytiltrådte brandinspektør. Det fremgik heraf, at der havde været afholdt mønstring af materiel og mandskab med det resultat, at selve sprøjterne måtte anses for

mere eller mindre defekte. Politimyndighederne udtalte i den forbindelse, at lovens krav opfyldtes, men det ville være ønskeligt med bedre forhold. Under overskriften „Vort Brandvæsen“ skrev Søllerød Tidende den 4. marts 1922 bl.a. følgende:

„Vi har nu underhaanden erfaret, at Spørgsmaalet om en Ordning vil komme paa Sogneraadets Bord i nærmeste Fremtid, og vi vil haabe, at Raadet indser, at Sagen ikke længere kan udskydes, og at det beslutter sig for en Ordning, som virkelig er fuldt betryggende. Og i saa Henseende forekommer det os, at der ikke er andet at gøre end konsekvent at gaa til Anskaffelse af en Motorsprøjte og at sørge for, at den stationeres saaledes, at der er Sikkerhed for, at Udrykning kan ske noget nær med samme Hurtighed, som det københavnske Brandvæsen kan præstere.“

Hele sognerådet deltog i september 1922 i en besigtigelsestur til en brandværnstudstilling i Tivoli (27). Men stadigvæk blev der ikke truffet nogen beslutninger, som effektivt kunne forbedre brandvæsenet. I 1923 fremkom der fra Falcks Redningskorps tilbud om assistance ved ildebrande (28). Hjælpen skulle dog komme helt fra København, idet man endnu ikke rådede over stationer uden for København. Sognerådet henviste spørgsmålet til behandling i brandudvalget, som dog ikke fandt tiden inde til at kassere sognets eget brandvæsen, nu hvor der var ved at komme orden i forholdene. I december 1923 overværede hele brandvæsenet, repræsentanter for kommunen, samt brandudvalget en demonstration af en vingepumpe, der kunne monteres på en almindelig bil. Pumpen var opfundet af fabrikant T. G. Jungersen i Lyngby. Endelig havde man øjensynligt fundet den ønskede model, for den 20. februar 1924 forelå der en indstilling fra brandudvalget om anskaffelse af en udryk-

ningsvogn med motorsprøjte. Sognerådet godkendte indstillingen og bemyndigede udvalget til at anskaffe køretøjet for en anslået sum på 6.000 kr. Den 27. oktober 1924 ankom endelig – efter 9 års debat – Søllerød Brandvæsens første automobilsprøjte (29). Sprøjten, en Ford, blev stationeret i en af bygningerne på Holteværket, lige bag ved hvor biografen „Reprisen“ har til huse.

Omorganisering af mandskabet

Med anskaffelsen af en automobilsprøjte fælles for hele kommunen, var det ikke læn- gere blot et spørgsmål om, hvor mange brandmænd der var i de enkelte brandkredse men derimod om, at der var tilstrækkeligt mandskab knyttet til motorsprøjten. Som tidligere nævnt var der oprindeligt ansat 6 brandmænd i hver brandkreds. Dette blev nu ændret til 3 brandmænd i hver kreds og 8 mand knyttet til automobilsprøjten i den så- kaldte hovedkreds. Samtidig blev det fastsat, at Enrum brandkreds skulle have mandskab fælles med Vedbæk brandkreds.

Til sognerådets møde den 17. november 1926 forelå en skrivelse fra Amtet vedr. en udvidelse af mandskabet ved motorsprøjten. Forslaget blev henvist til brandudvalget. På samme møde forelå også en henvendelse fra amtet vedrørende installation af alarmappa- rater hos brandmandskabet. Brandinspektø- ren, Oluf Hansen, betonedede ved den lejlig- hed nødvendigheden af et effektivt alarm- redskab (30).

Imidlertid skulle der også her, som i så mange andre situationer, en alvorlig brand til, før der blev gjort noget for at forbedre alarmeringsforholdene.

Efter endt behandling kunne sognerådet i april 1927 vedtage en udvidelse af mands- kabsstyrken ved motorsprøjten til 10 mand (31). Sognerådets ja til denne udvidelse var antagelig forårsaget af den voldsomme debat

i lokalpressen, der fandt sted efter branden på Vejlegård den 3. marts samme år.

Alarmeringsforholdene forbedres

I forbindelse med Vejlegårdens brand den 3. marts 1927 blev der i et læserbrev i Søllerød Tidende rejst kritik af den lange tid, der var gået, før sprøjten nåede frem. Brandinspek- tøren besvarede i samme blad kritikken – han understregede i den forbindelse, at det var vanskeligt at få samlet korpset, men at skylden herfor ikke var korpsets, men deri- mod sognerådets, idet dette, trods gentagne henvendelser, ikke havde villet bevilge et alarmsystem til hver enkelt brandmand, såle- des at man var fri for det forældede system med at rende rundt og samle mandskabet op.

Kritikken hjalp øjensynligt, for den 23. april samme år kunne Søllerød Tidende meddele at sognerådet nu havde bevilget en del alarmklokker etableret. Alarmklokkerne blev dog ikke anskaffet, idet man i stedet af økonomiske grunde valgte at anskaffe en si- rene. Den blev opsat i begyndelsen af 1928 på kloak-pumpehuset på Marievej i Ny Hol- te, der hvor Holte Midtpunkt ligger i dag.

Ny brandvedtægt

Den 31. marts 1926 var der i Rigsdagen ble- vet vedtaget en ny brandpolitilov. Med bag- grund heri begyndte brandudvalget en revi- sion af den bestående brandvedtægt. Ved- tægten fra 1897 var med de i 1915 og 1916 vedtagne ændringer stadig gældende.

Den nye brandvedtægt, der trådte i kraft den 4. juli 1928, var i princippet en fasthol- delse af de hidtil eksisterende 11 brandkred- se. De 5 vestlige brandkredse: Dronning- gård, Geels Skov, Rudegård, Søllerød og Øverød var fortsat selvstændige kredse med egen brandfoged, men de skulle ikke længe- re have et sprøjtehus med diverse håndmate-

24. Modtagelsen af den første automobilsprøjte den 27. oktober 1924, på Holteværkets grund. Det er brandinspektør Oluf Hansen, der ses forrest til venstre i uniform. Med butterfly og lys frakke midt i billedet ses sognerådsformanden, Christian Petersen.

25. Søllerød Brandvæsens mandskab 1932, fotograferet ved modtagelsen af Triangel-sprøjten på brandstationen i Holte. Fra venstre ses: brandinspektør Oluf Hansen, sprøjtefører Alfred Jens Nielsen, brandmand Marius Clausen, sprøjtefører Frederik Hansen, brandmændene Peter Hansen, Axel Jørgensen, Wiliam Olsen, Poul Hansen, Hans Petersen, Henrik Einar Froberg, Walther Dünweber og vicebrandinspektør Hans Andersen.

riel. Vedtægtens §2 bestemte: „Fælles for hele Kommunen og udelukkende til Brug i Brandkredsene 1-5 skal være det paa Kommunens Gas- og Vandværk stationerede Udrykningsautomobil med Motorsprøjte.“

Som noget nyt indeholdt brandvedtægten ikke alene bestemmelser om, hvordan brandvæsenet skulle være organiseret, og hvilket materiel man skulle råde over. Man forsøgte også for første gang at gøre noget for det brandforebyggende ved i brandvedtægten at medtage en fortegnelse over alle de institutioner i kommunen, der skulle råde over eget brandmateriel, samt opremsning af art og antal.

Samtidig forhandlede brandudvalget med Lyngby-Taarbæk kommune om en aftale om gensidig vederlagsfri assistance. Aftalen, der omfattede assistancer ved større ildebrande, betød, at den kommanderende på brandstedet blot kunne tilkalde assistance uden at skulle tænke på eventuel betaling. Aftalen blev underskrevet i februar 1928 og trådte i kraft øjeblikkeligt.

I juni 1931 vedtog sognerådet et tillæg til brandvedtægten, hvis formål var yderligere at forebygge brande. Tillægget omfattede „Opførelse eller indretning af Garager i Søllerød Kommune.“

Ny lønvedtægt – der indføres timeløn

Parallelt med arbejdet med ny brandvedtægt og med indgåelse af aftale om vederlagsfri assistance arbejdede brandudvalget også på en ny løninstruks. Den 12. december 1927 udsendte sognerådet „Instruks for Søllerød Kommunes faste Brandkorps“ Som noget nyt indførtes der pr. 1. oktober samme år timebetaling for deltagelse i ildebrande og øvelser ved siden af det faste årlige honorar.

Ny sprøjte og ny brandstation

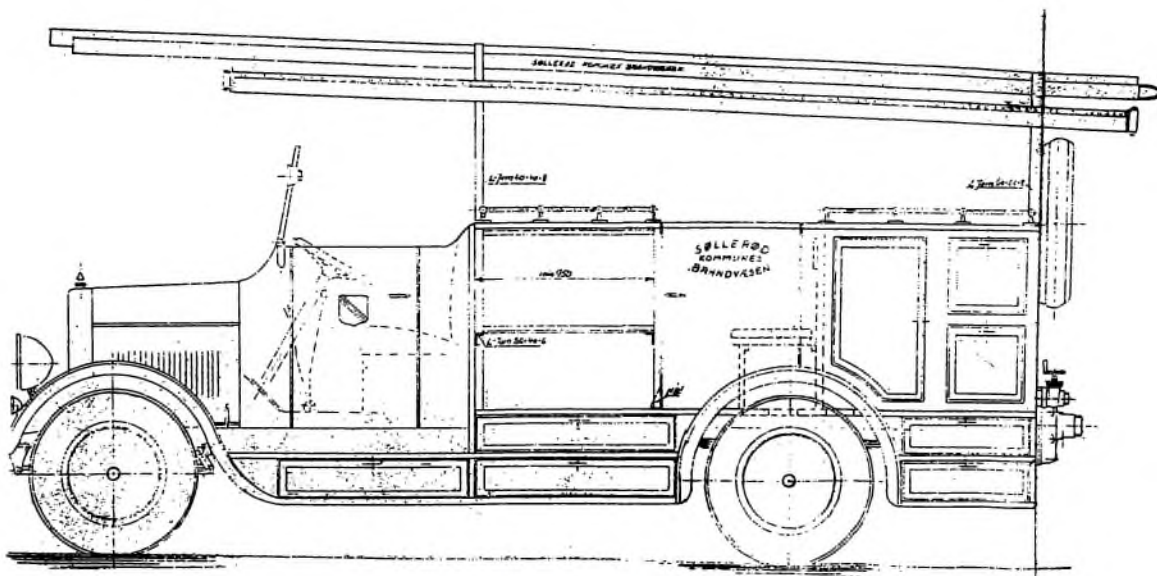
I 1929 havde motorsprøjten fået udskiftet såvel motor som pumpe, men allerede i 1932 måtte man erkende, at den var nedslidt. Det var derfor for risikabelt kun at råde over denne ene sprøjte. I august s.å. vedtog sognerådet derfor at anskaffe en ny motorsprøjte af mærket Triangel. Man bibeholdt dog Ford'en som reservesprøjte indtil 1937. Anskaffelsessummen for Triangelen udgjorde kr. 15.840, mod budgetteret kr. 10.000, men man kunne så glæde sig over at have fået det mest moderne materiel, der kunne skaffes.

At der var tale om en avanceret sprøjte, fremgår også af anmeldelsen i Dansk Brandinspektørforenings blad „Brandfare og Brandværn“ :

„Søllerød Kommunes Brandvæsen har for nylig faaet sit Materiel forøget med en moderne Automobilsprøjte, som man sikkert tør sige er den største og mest moderne Automobilsprøjte, et Landbrandvæsen endnu er forsynet med“ (32).

At anmelderen havde ret, dokumenteres yderligere af, at Triangelen var i funktion indtil 1971 – de senere år ganske vist kun som reservesprøjte.

Den første motorsprøjte var som tidligere nævnt, af mangel på en egentlig brandstation, blevet anbragt i en af de eksisterende bygninger på Holteværkets grund. Man måtte imidlertid erkende, at de hidtidige forhold, hvorunder brandsprøjten havde været opbevaret, ikke var ideelle, og med anskaffelsen af endnu en sprøjte var man tvunget til at se sig om efter et mere velegnet sted. Et sådant fandtes ikke, og sognerådet besluttede derfor i efteråret 1932 at lade opføre en egentlig brandstation med plads til begge sprøjter. For brandvæsenet betød det en væsentlig forbedring af arbejdsforholdene plud-

26. Firmaet H. Meisner-Jensens tegning til Triangel-sprøjten.

29. Triangel-sprøjten med "krigsmaling". I lighed med andre biler, skulle brandvæsenets køretøjer under besættelsen males hvide på alle kanter og have afblændede lygter.

selig at råde over en bygning, der var indrettet specielt til dette formål med bl.a. vaskegrav til slangevask.

Aftale om gensidig assistance ved større brande

På trods af, at man havde fået moderniseret, effektiviseret og udvidet brandvæsenet siden oprettelsen i 1915, havde man stadig behov for at kunne tilkalde assistance fra andre brandvæsener. Aftalen med Lyngby-Taarbæk kommune om gensidig vederlagsfri assistance blev i august 1933 udvidet til også at omfatte brandvæsenerne i Birkerød og Hørsholm. Aftalen blev fornyet i 1941 og dens indhold danner grundlaget for de aftaler, der gælder den dag i dag mellem alle kommuner i Københavns Amt om vederlagsfri assistance.

Brandudvalget erstattes af en brandkommission

Det hidtidige brandudvalg bestod af 3 af sognerådet udpegede personer, normalt sognerådsmedlemmer. For at sikre sig, at man på en mere effektiv måde kunne styre brandvæsenet, besluttede Sognerådet pr. 15. april 1935 at nedlægge det hidtidige brandudvalg og i stedet oprette en brandkommission bestående af brandinspektøren, sognerådsformanden og næstformanden i sognerådet.(33)

Voldsom debat om køb af en drejestige

Efterhånden som antallet af ejendomme med flere etager voksede, turde brandkommissionen ikke længere tage ansvaret for, om brandvæsenet kunne redde mennesker og dyr, samt slukke brandene med det eksisterende materiel. I efteråret 1936 fremsatte

brandkommissionen derfor forslag om anskaffelse af en drejestige. Hvor man i 1932 i fuld enighed havde vedtaget anskaffelsen af en ny motorsprøjte, gav forslaget om en drejestige anledning til en lang og bitter strid – ikke alene i sognerådet, men også i lokalpressen. Under valgkampen i foråret 1937 blev stigen også fremdraget som et eksempel på, hvordan tilhængerne havde ødslet med kommunens penge.

Modstanderne fandt, at det var fuldstændig overflødigt at bruge kr. 30-40.000 på sådan „et stykke legetøj“. Man burde kunne klare sig med en efterløberstige. At nogle af brandkommissionens medlemmer så yderligere havde været på en studietur til Berlin og Hamburg for dér at se på redningsstiger, gjorde naturligvis ikke tingene bedre. Anskaffelsen blev dog vedtaget, med 11 stemmer mod 3, og i august 1937 blev stigen leveret.

På dette tidspunkt var stemningen fuldstændig vendt, og modstandernes talerør „Holte Avis“ brugte nu side op og side ned på at beskrive alle stigen tekniske finesser. At sognerådet virkelig var forudseende, fremgår vel med al tydelighed af, at drejestigen var i funktion lige indtil 1980.

Mandskabet får hjemmepligt

Det var naturligvis mindst lige så vigtigt, at der i tilfælde af ildebrand var mandskab til at betjene køretøjerne. Med den nye brandvedtægt i 1938 var en af de væsentligste ændringer, etableringen af hjemmepligt på skift for mandskabet. Hver helligdag, herunder søndage, skulle tre brandmænd være fast på hjemmevagt. Yderligere skulle der være en sprøjtefører og en befalingsmand på vagt. Det var kun mandskabet ved motorsprøjten, der var omfattet af hjemmevagten, hvorimod mandskabet i de lokale brandkredse ikke indgik i vagtordningen. Det samlede mand-

skab var iøvrigt nu udvidet til at omfatte: 1 assistent, 1 sprøjtefører, der skulle være maskinkyndig, 8 faste brandmænd og 4 reservebrandmænd.

Når man i 1938 indførte hjemmepligten, hang det sandsynligvis også sammen med den voldsomme debat, der var gået forud for drejestigens anskaffelse. Når man havde fået bevilget drejestigen, ville det naturligvis være fuldstændig uacceptabelt for såvel politikerne som for borgerne, dersom der ikke var mandskab hjemme til at rykke ud med den. Brandvedtægten bestemte iøvrigt, at man for Skodsborg brandkreds' vedkommende skulle træffe aftale med Skodsborg Badesanatorium om brandvæsenets ret til at disponere over sanatoriets motorsprøjte. Sanatoriet havde anskaffet sin motorsprøjte i 1935 (34), da man ikke følte, at kommunens brandberedskab var tilstrækkeligt.

Ud over den ovenfor omtalte overenskomst om gensidig slukningsassistance til nabokommunerne, blev der i 1938 indgået en aftale med Indenrigsministeriet om, at Søllerød brandvæsen skulle møde med sin drejestige ved alle brandalarmer til Frederiksborg Slot i Hillerød. Ordningen fortsatte, indtil Birkerød brandvæsen i begyndelsen af 1970'erne anskaffede en drejestige, men endnu den dag i dag skal Søllerød brandvæsen møde med en drejestige, hvis Birkerøds er optaget af anden udrykning eller f.eks. er på værksted.

Brandvæsenet under besættelsen

Besættelsestiden stillede naturligvis helt specielle krav til brandvæsenet. Som omtalt senere var det allerede i 1939 vedtaget at flytte brandstationen væk fra Holteværkets grund på Øverødvej i Holte. I hovedhuset til Skovridergården på Søllerødvej, umiddelbart bag det nuværende rådhus, indrettedes et vagtlokale for brandmandskabet. Ved alle

luftalarmer skulle brandmandskabet fra hovedbrandkredsen give møde på brandstationen og forblive der, indtil luftalarmen atter blev afblæst. I de andre brandkredse skulle brandmandskabet møde hos brandfogeden. Til støtte for det faste brandmandskab var en række værnepligtige udtaget til det civile beredskab. Disse såkaldte CB'ere blev uddannet på brandstationen hver søndag formiddag af daværende brandassistent, senere brandinspektør Frederik Hansen. CB'erne skulle ligeledes møde henholdsvis på brandstationen og hos brandfogederne under luftalarm.

På grund af besættelsen blev det nødvendigt at ændre på alarmeringen af brandmandskabet. På et brandkommissionsmøde den 29. april 1940 vedtog kommissionen, at brandsirenen fremover kun skulle anvendes til alarmering mellem kl. 06 og kl. 20. Udenfor dette tidsrum skulle alarmering fremover ske via telefon hos sprøjteførerne og alarmklokker hos det øvrige mandskab. Samtidig blev mandskabet opdelt i 4 grupper, der på skift havde hjemmepligt. Hjemmepligten var således nu ikke kun gældende på helligdage, men hver dag ugen igennem.

Brandkommissionen, der ellers tidligere havde været utilbøjelig til at etablere et effektivt alarmeringssystem, havde øjensynligt set skriften på væggen, for allerede den 20. maj skrev politimesteren for Københavns Amts Nordre birk, at eventuelle brandsirener midlertidigt skulle erstattes med et andet alarmsystem, f.eks. telefon eller klokker. Årsagen hertil var naturligvis risikoen for, at brandalarmer skulle forveksles med luftalarmer. Da mandskabet normalt ikke var i hjemmene i dagtimerne, var ideen med at afskaffe brandsirenen i praksis uigennemførlig. I juni måned indgik man da også en aftale med politiet om at udskifte den hidtidige alarmsirene med en trykluft-tyfon, der afgav en fløjtetone. Lyden fra denne kunne ikke

umiddelbart forveksles med en luftalarm. For at vænne beboerne til lyden afprøvede man i første halvdel af juli måned signalet, hver dag kl. 12

Til betjening af tyfonen og alarmklokkerne var der opsat et elektrisk relæ og en induktor hos brandinspektøren på Marievej i Holte og på politivagten i Holte. Efter politiets tilfangetagelse den 29. september 1944 blev der indgået en aftale med KTAS om en midlertidig ordning, der kun skulle gælde, indtil politiet atter var i tjeneste. Induktoren til udringning af mandskabet blev flyttet fra politistationen til Holte Central, og dersom brandinspektøren ikke var hjemme, skulle centralens personale foretage udringning af mandskabet i tilfælde af ildebrand.

For at være sikker på, at man kunne rykke ud uanset forsyningssituationen, havde brandvæsenet sikret sig et benzinlager. Imidlertid udgør et sådant lager dels en latent brandrisiko, dels indbød det eventuelle fremmede til tyveri eller hærværk. For at reducere disse risici havde man nedgravet benzindepoter i Geelsskov.

Ved skrivelse af 8. oktober 1943 fra Justitsministeriet henstillede man, at der oprettedes særlige brandkredse for større skove og plantager. I marts 1944 fulgte amsrådet sagen op, og sognerådet henviste på baggrund heraf sagen til brandudvalget. På sognerådets møde den 19. april 1944 forelå brandudvalgets indstilling, og man vedtog oprettelsen af en østlig brandkreds omfattende Jægersborg Hegn nord for Mølleåen, samt Trørød Hegn og en vestlig brandkreds omfattende Geels Skov, Søllerød Kirkeskov og Ravnholm Skov. På samme møde behandlede udvalget et af de mere banale resultater af besættelsen – mangelen på cykeldæk. For at sikre, at mandskabet kunne komme frem ved alarm, vedtog man gennem Justitsministeriets brandudvalg at søge om 12 cykeldæk.

Besættelsestiden forløb dog fredeligt for

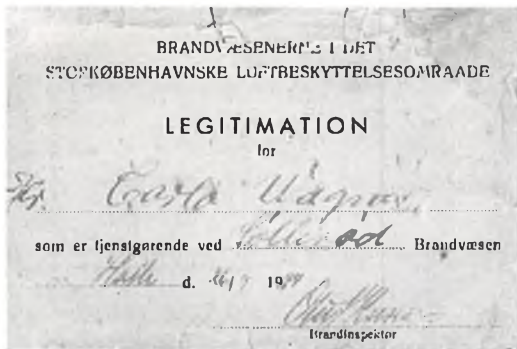
Søllerød brandvæsen. Man slap for såvel bombeangreb som for større katastrofer. De eneste større brande, forårsaget af sabotage, var sabotageaktionen mod Nærum Kostskole den 9. december 1943, og mod Holte Badmintonhal i 1944.

Ny brandvedtægt

Den 13. november 1945 vedtog sognerådet en ny brandvedtægt. Den nye vedtægt var på ingen måde revolutionerende; der var faktisk blot tale om en ajourføring af 1938-vedtægten med de ændringer, der løbende var blevet vedtaget i sognerådet. I brandvedtægten stadfæstede man oprettelsen af den Østre- og Vestre skovbrandkreds, ligesom man tog konsekvensen af, at Enrum brandkreds hverken havde eget materiel eller mandskab, og nedlagde denne. Det blev endvidere i vedtægten bestemt, at mandskabet i brandkredsene 2-6 (Gl. Holte, Nærum, Trørød, Vedbæk og Skodsborg) skulle „betjene de lokale Brandredskaber, bistaa tilkaldt Brandvæsen, varetage Efterslukning, Brandvagt, Oprydningssarbejde m.m., saaledes at den eventuelt medvirkende større Slukningshjælp snarest kan frigøres til anden Tjeneste.“ Med andre ord fik det lokale mandskab i brandkredsene alle de mindre spændende opgaver i forbindelse med brandslukning, mens mandskabet i hovedbrandkredsen rykkede ud med det motoriserede materiel, slukkede branden og derefter ikke behøvede at bekymre sig om oprydning på brandstedet, etablering af brandvagt og andre af de mere trivielle og kedelige opgaver.

Brandkredsene nedlægges

I juni 1948 kunne Søllerød Tidende (35) meddele, at en større omorganisering af brandvæsenet var undervejs. Hele kommunen skulle gøres til én brandkreds, hvis

27. Brandmandskabet blev under besættelsen udstyret med legitimationskort. Kortet er udstedt til brandfogedassistenten i Nærum brandkreds, Carlo Wagner.

28. Det første hold CB'ere fotograferet på Holte Gymnasium den 12. juli 1940. CB'erne skulle deltage i henholdsvis polititjeneste, de såkaldte "føl", brandtjeneste og teknisk tjeneste.

30. Nærum Kostskole efter sabotagen 9. december 1943.

mandskab til gengæld skulle udvides med 4 nye mand. Yderligere indgik der i planerne anskaffelse af en ny automobilsprøjte, således at man hurtigere kunne komme frem til yderdistrikterne, når det lokale beredskab i brandkredsene blev nedlagt.

Ved behandlingen i sognerådet i marts 1949 af spørgsmålet om anskaffelse af en ny sprøjte, udtalte Teknisk Udvalgs formand, ingeniør Orla Zehngraff (medlem af sognerådet /kommunalbestyrelsen fra 1946 til 1958):

„Alt i alt vil jeg mene, at vi med anskaffelsen har bragt vort brandvæsen up to date og herved udskyder det tidspunkt, hvor vi må gå over til et fast brandvæsen, i en betydelig år-række, og at dét vil blive en alvorlig belastning for vort budget er givet. I øjeblikket er vore udgifter til brandvæsenet ca. 45.000 kr. om året, kun et par tusinde kroner mere, end vi ofrer på at holde vore veje fri for sne og gruse dem, mens det faste brandvæsen vil blive ca. 100.000 kr. dyrere om året.“ (36)

Den nye brandvedtægt trådte i kraft den 1. august 1950 og betød den største organisatoriske ændring af brandvæsenet siden oprettelsen af et fast, lønnet korps i 1915. Den forældede ordning med et stedligt beredskab, der kun havde et yderst mangelfuldt materiel at disponere over, var nu bragt til ophør. Brandvæsenet i Søllerød kommune var nu samlet på én station i Holte, hvorfra man døgnet rundt kunne rykke ud på få minutter med moderne motoriseret materiel. Hvad Oluf Hansen havde påbegyndt i 1915 med oprettelsen af et fast kommunalt brandkorps, havde hans søn Frederik Hansen nu fuldendt. Efter denne omorganisering fungerede brandvæsenet i 13 år under den nu vedtagne brandvedtægt.

Ny brandlov i 1960

I juni 1960 vedtog Folketinget en ny brandlov. Med udgangspunkt i denne lov, der stadig er gældende, har Statens Brandinspektion udsendt Retningslinier for Brandvæsener. Heri fastsættes regler for udrykningstider, mandskab og materiel. I retningslinierne, der naturligvis har været ændret flere gange undervejs, fastsættes det bl.a. at en kommune med Søllerøds indbyggertal – 32.000 personer – skal disponere over 2 såkaldte slukningstog. Af retningslinierne fremgår det endvidere at brandvæsenet skal være fremme på brandstedet inden 10 minutter fra alarmens modtagelse, og at førsteudrykningen skal afgå fra brandstationen, bemanded med 8 mand, inden 5 minutter fra alarmen.

Skal brandvæsenet overtages af Falck ?

Som omtalt tidligere var Falcks Redningskorps allerede i 1923 fremkommet med et tilbud om at yde assistance i forbindelse med ildebrand i Søllerød Kommune.

I 1961 meldte spørgsmålet sig imidlertid på ny. Dels havde Lyngby-Taarbæk Kommune den 14. oktober 1960 indgået aftale med Falcks Redningskorps om, at korpset skulle overtage brandslukningen pr. 1. april 1961, dels forhandlede Socialudvalget i Søllerød Kommune på det tidspunkt en ny ambulancekontrakt. Der forhandlede med Falck og det endnu selvstændige Zonen Redningskorps. I forbindelse med forhandlingerne forespurte Socialudvalget Teknisk Udvalg om „hvorvidt Søllerød Kommune fortsat selv ønsker at opretholde et kommunalt brandvæsen, eller om man indenfor en overskuelig fremtid ville entrere med et redningskorps.“

For Socialudvalget var dette spørgsmål af stor betydning, idet Zonen stod med de bedste kort på hånden for at få kontrakten

vedrørende ambulancekørsel. Samtidig havde Zonens direktion imidlertid tilkendegivet, at man ikke var interesseret i at overtage brandslukningen. Forinden indgåelsen af kontrakten var det derfor væsentligt at vide, om Teknisk Udvalg planlagde at nedlægge det kommunale brandvæsen.

Spørgsmålet blev behandlet på Teknisk Udvalgs møde den 20. februar 1961, og resultatet blev en udtalelse om at „Udvalget er indstillet på at bibeholde kommunens brandvæsen, foreløbig adskillige år.“ Hermed var spørgsmålet afgjort. At Falck og Zonen 2 år senere fusionerede, kunne ingen jo vide på det tidspunkt.

Købstadsmæssig ordning

Den 29. maj 1963 kunne Søllerød Tidende meddele, at „Søllerød Kommune har indført en købstadsmæssig ordning af brandvæsenet, der medfører, at kommunalbestyrelsen skal overtage ledelsen deraf. Den nyoprettede brandkommission skulle fremover bestå af borgmesteren, politimesteren, stadsingeniøren, brandinspektøren, bygningsinspektøren, samt 3 af kommunalbestyrelsen valgte medlemmer.“ De første kommunalbestyrelsesvalgte medlemmer blev Helge Jensen (C), Alf Lund (V) og Axel Jensen (S). Forskellen mellem den nye ordning og den gamle bestod hovedsagelig i, at det nu fremover var kommunalbestyrelsen, der efter indstilling af brandkommissionen ansatte brandinspektøren og resten af mandskabet, mens brandinspektør, vicebrandinspektør og brandmestre hidtil var blevet udnævnt af amtmanden. Yderligere var det fremover brandvæsenets opgave at føre kontrol med skorstensfejermestrene.

Såvel i 1977, 1983, som i 1991 blev der vedtaget nye brandvedtægter. I ingen af tilfældene var der imidlertid tale om væsentlige ændringer, men hovedsageligt om sprogli-

ge tilretninger og ændringer forårsaget af nye alarmeringsformer eller nye krav til materiellet, eller til de opgaver, som brandvæsenet skulle løse. Den enkelte kommune udarbejder sin egen brandvedtægt og fastsætter herunder, om man vil have eget brandvæsen, eller man vil entrere med Falck eller et nabo-brandvæsen. Brandvedtægten bestemmer desuden, hvilket materiel der skal forefindes, naturligvis under hensyntagen til brandlovens mindstekrav. Kravene fastsættes ud fra antallet af indbyggere. Søllerød Kommune skal således råde over 2 slukningstog. Et slukningstog kan sammensættes forskelligt, afhængigt af om der er tale om bymæssig bebyggelse med høje ejendomme eller om mere spredt, lav bebyggelse. Søllerøds ene slukningstog består af sprøjte og slangetender, mens det andet består af sprøjte og drejestige. Herudover råder man naturligvis over forskellige specialkøretøjer.

Udflytningen til Nærum

Placeringen af brandstationen i Holte var historisk betinget, men geografisk havde det været væsentlig mere hensigtsmæssigt, om den havde været placeret i Nærum. I en rapport fra 1963 fra „Udvalget vedrørende samordning af hovedstadsområdet brandvæsen“ blev det forudsat, at der blev oprettet en brandstation i Nærum. Med den begyndende udflytning af kommunens materielforvaltning fra Holteværket til Hartmanns fabrikker på Rundforbivej i Nærum blev vejen samtidig åbnet for en glidende udflytning af brandvæsenet. En stor del af brandvæsenets mandskab var ansat i forbindelse med materielforvaltningen og ville således ikke fremover kunne rykke ud fra Holte i dagtimerne. I starten mødte brandmandskabet på brandstationen i Holte om morgenen og kørte med sprøjten til Nærum, hvorfra de så rykkede ud i dagtimerne. Om aftenen kørte de så tilbage

til Holte, hvorfra udrykningerne foregik om natten. Dette var naturligvis ikke en holdbar løsning, hvorfor man måtte oprette en brandstation i Nærum. I marts 1974 var pengene til indretning af den nye brandstation bevilget, og indretningen kunne påbegyndes. Nu var problemet blot at skaffe nye folk og få disse oplært. Allerede i efteråret 1973 var de første brandmænd flyttet fra Holte til Nærum, selv om den fysiske opbygning af stationen endnu ikke var påbegyndt, og selv om man endnu ikke havde nogen sprøjte i Nærum. Man rådede alene over en Anglia varevogn, som kunne bruges til at køre ud til brandstedet i. Den første sprøjte (M 1) blev stationeret i Nærum i begyndelsen af juli 1974 og indgik første gang i en udrykning den 14. juli samme år til en villabrand på Rundforbivej 145. Den resterende del af mandskabet blev i Holte og var fortsat knyttet til brandstationen dér. I 1974 blev 2 nyansatte efter et par måneders forløb tilknyttet stationen i Nærum, og året efter ansattes der yderligere 4 mand i Nærum. For at undgå for mange helt uerfarne brandmænd på een gang, blev de næste 4 ansat i 1977. Herefter skete udbygningen alene i takt med, at mandskabet i Holte holdt op, f.eks. på grund af alder.

Overbrandmester Per Udum, der var flyttet fra Holte til Nærum, forestod hele opbygningen af den nye station, herunder den meget vigtige uddannelse af alt nyt mandskab.

Kørsel direkte til brandstedet

Når brandmandsjobbet kun er et bijob, betyder det naturligvis en risiko for at mandskabet ikke er lige i nærheden af brandstationen, når alarmen lyder, men befinder sig i den anden ende af kommunen. Der havde, siden indførelsen af alarmering via Niros-radio, hvor man fik melding om hvad og hvor det brændte, udviklet sig den praksis, at

kunne man ikke nå brandstationen inden 3-5 minutter, måtte man „køre selv“, direkte til brandstedet. På den måde sikrede man sig at hjælpen kom hurtigt frem og samtidig at der totalt set var mandskab nok. Ulempen var, at man kunne risikere, at der ikke var mandskab nok til at fylde køretøjerne op på brandstationen, eller endnu værre, at der manglede chauffører. Desuden så det „måske“ lidt fjollet ud med 7 privatbiler der mødte frem til en bilbrand på Helsingørmotorvejen. Med udgangen af 1977 blev ordningen med at køre direkte til skadestedet derfor stoppet, undtagen i helt ekstraordinære tilfælde – ingen kører naturligvis forbi f.eks. en brændende bil, uden at de forsøger at slukke den med den pulverslukker som alle brandmænd har liggende i deres bil – i øvrigt en julegave fra brandvæsenet.

2 stationer opretholdes i en årrække

Da en stor del af materiellet efterhånden var blevet overflyttet til stationen i Nærum, nedlagde man i 1979 den gamle brandstation på Øverødvej og flyttede til en mindre – nærmest blot en garage – på Søvej i Holte. Frem til 1. januar 1984 bibeholdt man ordningen med 2 brandstationer. På det tidspunkt var mandskabet på stationen i Nærum imidlertid dels blevet tilstrækkeligt talrigt, dels blevet tilstrækkeligt rutineret til, at man kunne nedlægge brandstationen i Holte. Herefter blev alt materiel og mandskab samlet i Nærum.

Indsats mod farlige stoffer

Efterhånden som flere og flere farlige stoffer kom frem, og efterhånden som miljøbevidstheden voksede, blev der et øget behov for en hurtig og effektiv indsats ved forureningsuheld. Og hvad var mere naturligt end at trække på de ressourcer, der var i brandvæse-

31. Overbrandmester Per Udum, der var ansat ved Søllerød Brandvæsen i 40 år, og som bl.a. forestod opbygningen af den nye station i Nærum.

32. Brandmand iført kemikaliedragt og fuld ånde-drætsbeskyttelse, klar til indsats mod farlige stoffer. Søllerød Brandvæsen råder i alt over 8 kemikaliedragter.

33. Søllerød Kommunes vagtcentral på Birkegården i Nærum, 1992.

34. Brandstationen på Rundforbivej i Nærum, september 1991.

net, idet man her dels havde en stor del af det materiel, der skulle bruges, dels havde en mandskabsstyrke til rådighed døgnet rundt. I 1973 blev der fra Statens Brandinspektion første gang fastlagt retningslinier for det materiel, som det enkelte brandvæsen skulle disponere over. Herudover skulle ca. 30 brandvæsener fordelt over hele landet udstyres med et mere omfattende forureningsbekæmpelsesudstyr, det såkaldte trin 2. Mellem disse var Søllerød Brandvæsen og et decideret forureningberedskab blev omkring årsskiftet 1977-78 opbygget på en anhænger, O 1, ligesom den personlige beskyttelse af mandskabet blev øget ved indkøb af 10 kemikaliedragter.

Dyreredninger

En anden arbejdsopgave, som også på en naturlig måde blev en del af brandvæsenets opgaver, var dyreredningerne. Igen lå fordelingen i, at der altid var mandskab på vagt, samt at mandskabet var vant til hurtigt at rykke ud, samt at det naturligvis i forvejen, i forbindelse med brandslukning, var en af brandvæsenets opgaver at redde dyr.

Dyreredningen blev overtaget af brandvæsenet i 1980 og indebar – ud over redning af kvæstede dyr – udkald til mangeartede opgaver vedrørende dyr – som for eksempel den gang man blev alarmeret til Strandvejen, hvor en dame var vildt fortvivlet over, at haven var invaderet af frøer, der simpelt hen sad overalt. Andre gange lød alarmeren på fastfrosne svaner, hvorefter disse, så snart vi nåede frem og forsøgte at nærme os, slog vingerne ud og lettede. De havde blot siddet stille på isen meget længe, hvilket havde fået anmelderen til at tro, at de var frosset fast. Efterhånden var antallet af dyreredninger rent antalsmæssigt blevet en belastning for beredskabet, specielt i feriemånederne, og brandinspektør Svend Zehngraff fandt det

derfor rigtigst igen af fjerne dyreredningerne fra brandvæsenets regi, enten til et kommunalt dyreredningskorps eller ved at overlade dyreredningerne til Falck. Resultatet af overvejelserne blev, at Falck overtog dyreredningerne fra den 1. november 1984.

Følgeskadebekæmpelse

Brandvæsenets opgave har altid været at redde mennesker, dyr og værdier i nævnte rækkefølge. Specielt med den ændrede indretning af virksomheder og private hjem, hvorunder der dels blev anvendt mange kunststoffer, f. eks. PVC, dels befandt sig store mængder elektronik på brandstederne, opstod der en helt ny situation vedrørende redning af værdier. Forsikringsselskaberne oplevede gang på gang, at selv små ubetydelige brande resulterede i meget store erstatninger for bl.a. ødelagt elektronik. Årsagen hertil var, at man alt for ofte kom for sent i gang med at standse skadens udbredelse.

Når brandvæsenet havde slukket branden og var kørt hjem, gik der måske flere dage, inden skadelidte fik kontakt med forsikringsselskabet, og dette fik iværksat redningsforanstaltninger, specielt for elektronisk udstyr. I den mellemliggende periode ødelagde saltsyre maskiner og elektronik. Saltsyren dannes, når klordampene fra den brændende PVC går i forbindelse med slukningsvandet. Ud over denne type skader oplevede man også ofte, at slukningsvandet trængte ind i bygningskonstruktionen og evt. ned til underboende og dér forårsagede store skader.

Med henblik på at reducere skadernes omfang, og dermed de samfundsøkonomiske tab, blev der i 1983 af SKAFOR (Dansk Forening for Skadesforsikring) udsendt den såkaldte Vejledning 311. Med den i hånden kunne vagthavende på brandstedet nu iværksætte forskellige grader af redningsfor-

anstaltninger, f.eks. afdækning med plastik, opugning af vand, tilkaldelse af korrosions-eksperter eller foranledige afhentning af tilsovede genstande. Da den hurtige indgriben gerne skulle resultere i mindre skadeudgifter, garanterede man samtidig, at forsikrings-selskaberne ville dække disse udgifter til redningsforanstaltninger, uanset om der iøvrigt måtte være en forsikring, der dækkede selve skaden eller ej. Dette var naturligvis for at sikre, at intet brandvæsen undlod at iværksætte sådanne foranstaltninger af frygt for de økonomiske konsekvenser. I stedet kunne det ligefrem blive en indtægtskilde for brandvæsenet at foretage disse redningsarbejder, idet arbejdet naturligvis blev betalt, hvad enten det blev udført af brandmændene eller af f.eks. Falck eller ISS Skadeservice.

I januar 1983 udsendte Justitsministeriet et cirkulære, hvorefter brandinspektøren eller dennes stedfortræder fremover var ansvarlig for arbejdet på alle større skadesteder. Heraf følger, at alarmcentralen ved alle meldinger om større ulykker, ud over at alarmere Falck, også alarmerer det lokale brandvæsen.

Denne udvikling har naturligvis den fordel, at der vil være en større mandskabsstyrke til stede, ligesom frigørelse af fastklemte kan påbegyndes tidligere, idet brandvæsenet naturligvis også råder over fuldt moderne frigørelsesværktøj.

Ambulancekurser

Som anført ovenfor bliver brandvæsenet stadig oftere kaldt ud til alvorligere færdselsuheld. Såvel ved færdselsuheld, som i forbindelse med kvæstede personer ved ildebrande, er det naturligvis af den allerstørste betydning omgående at kunne iværksætte livgivende førstehjælp. Da samtidig ambulancerne skal komme fra Falck i enten Lyngby, Hørsholm eller Farum, må man påregne, at

brandvæsenet vil være på skadestedet nogle minutter før ambulancen.

For at sikre den bedst mulige førstehjælp begyndte man i 1987 at sende brandvæsenets mandskab på ambulancekursus på Landtransportskolen. Herigennem sikrede man sig også, at man rådede over uddannet mandskab, hvis der pludselig skulle opstå et politisk ønske om at have ambulancer stationeret i Søllerød kommune. Man ville herved undgå at komme i samme situation, som en række andre kommuner var kommet i. Når de anmodede Falck om at stationere en ambulance, blev stationeringen betinget af, at man samtidig kunne overtage brandslukningen. I dag har over halvdelen af mandskabet gennemgået ambulancekurset.

For til stadighed at holde det lærte vedlige, blev der indgået en samarbejdsaftale med Roskilde Brandvæsen om, at mandskabet på skift kunne være på vagt som 3. mand på Roskilde brandvæsens ambulancer.

Det forhold, at så mange havde gennemgået ambulancekurset, var igen medvirkende til, at man i 1989 kunne begynde at udføre liggende sygetransporter. Hidtil havde Falck stået for disse transporter, der omfatter patienter fra plejehjemmene, der enten skal til behandling på hospitalet eller på besøg i hjemmet f.eks. i en week-end. En beregning viste, at brandvæsenet kunne udføre denne udgave for ca. halvdelen af det beløb, som Falck hidtil havde fået for denne opgave.

Oprettelse af en kommunal vagtcentral

I foråret 1987 blev det pålagt brandvæsenet at udarbejde et idékatalog over fremtidige mulige opgaver. På brandkommissionens møde den 1. december 1987 blev det besluttet at nedsætte to arbejdsgrupper, der skulle komme med forslag til henholdsvis en ny vagtcentral og til brandvæsenets drift af

hjemmesygeplejens radioer og køretøjer. Ved nærlæsning af budgetforslaget for 1989 kunne offentligheden for første gang konstatere, at der var ved at ske en ændring i organiseringen af de pågældende områder.

Arbejdsgruppernes rapporter mundede ud i, at der ville være store besparelser forbundet med at overføre den kommunale vagtcentral på Birkegården til brandvæsenets regi og samtidig lade vagtcentralen overtage radiokontakten med hjemmeplejen. Såvel radiokontakten med hjemmeplejerne som vedligeholdelsen af hjemmeplejens 3 biler var hidtil blevet varetaget af Falck i Lyngby, men en overflytning af opgaverne til en af brandvæsenet drevet vagtcentral ville betyde en årlig besparelse på ca. 120.000 kr.

Når kommunen efter 3 år, hvori man har leaset såvel biler som radioer, overtager disse, vil den årlige besparelse vokse til ca. 350.000 kr., svarende til ca. halvdelen af det beløb, man tidligere betalte til Falck. Efter at spørgsmålet havde været behandlet i såvel Teknisk Udvalg som Økonomiudvalget og Socialudvalget, godkendte brandkommissionen på sit møde den 15. september 1988, at brandvæsenet kunne påtage sig de pågældende opgaver. Herefter var forslagene til fornyet behandling i Teknisk Udvalg og Socialudvalget for endelig at blive vedtaget af kommunalbestyrelsen i slutningen af september måned, i forbindelse med 2. behandlingen af budgettet.

Umiddelbart efter vedtagelsen påbegyndtes opbygningen af den nye vagtcentral, og den 1. december 1988, blot 2 måneder efter vedtagelsen, var den nye vagtcentral færdig og klar til ibrugtagning. Kl. 8.00 påbegyndtes den første vagt, og kl. 16 samme dag blev vagtcentralen officielt indviet af formanden for Teknisk Udvalg, Vibeke Peschardt. Vagtcentralen ejes af teknisk forvaltning, men styres og betjenes af brandvæsenet. Den betjenes på skift af de 5 mand, der er fast ansat

på heltid. Hver vagt går over 24 timer, efterfulgt af 2 fridøgn.

Fra 1. december 1989 begyndte vagtcentralen på Birkegården gradvis at overtage nødalarmer (patientalarmer) fra Falck. Oprindeligt gik alarmerne til den gamle kommunale vagt på Birkegården, men i slutningen af 1970'erne blev disse overdraget til Falck i Lyngby.

I forbindelse med rationaliseringerne hos Falck i sidste halvdel af firserne blev styringen og overvågningen af disse patientalarmer flyttet til Falck i Albertslund. Med virkning fra den 27. november 1989 oprettede kommunen en rådighedsvagt i brandvæsenets regi. Formålet med rådighedsvagten er at sikre, at der altid er en person, der kan rykke ud til en patientalarm for at samle en person, der er faldet, op, eller give hjertemassage eller anden førstehjælp, hvis det er nødvendigt. Af andre opgaver kan nævnes udkørsel med nøgler til hjemmehjælper, udkørsel til tyverialarmer og tekniske alarmer fra kommunens ejendomme. Vagten går på turnus mellem en del af brandmandskabet og strækker sig fra kl. 15.30 til næste morgen klokken 07.00.

Radiokommunikationen med hjemmeplejen og hjemmesygeplejen, samt pasning af nødalarmer og besvarelse af telefoniske henvendelser optager naturligvis den langt overvejende del af vagtpersonalets tid. Vagten har imidlertid også til opgave, ud fra givne instrukser, at sammensætte udrykningen korrekt, når brandvæsenet alarmeres. Ved at tænde en række signallamper i vognhallen tilkendegives, hvilke køretøjer der skal rykke ud til en bestemt opgave.

Endnu en ny opgave

Pr. 1. juli 1991 overtog brandvæsenet endnu en af kommunens opgaver. Transporten af klienter til daghjemmene på kommunens

plejehjem var hidtil blevet koordineret og udført fra plejehjemmene. Det samme gjaldt udbringningen af mad til kommunens pensionister. Handicapbusserne blev imidlertid meget dårligt udnyttet, f.eks. kunne der ikke finde transport sted uden for normal arbejdstid. Med henblik på at opnå en mere optimal drift og en bedre udnyttelse af køretøjerne har brandvæsenet pr. ovennævnte dato overtaget den praktiske styring af al klientkørsel. Budget og normeringsmæssigt henhører det dog stadig under Social- og sundhedsforvaltningen.

Det enstrengede beredskab

I 1991 fremkom den såkaldte Asmussen-rapport, som embedsmænd fra en række ministerier havde udarbejdet. Formålet er at opnå et bedre og billigere civilt beredskab, såvel i fredstid som i krigstid. En måde at opnå dette på er f.eks. gennem sammenlægning af det kommunale civilforsvar og brandvæsenet – til det såkaldte enstrengede beredskab. Civilforsvaret har hidtil sorteret under Indenrigsministeriet, mens brandvæsenet siden den første lovgivning på området naturligt har hørt hjemme under Justitsministeriet. Bl.a. for at lette indførelsen af det enstrengede beredskab, blev brandvæsenet pr. 1. januar 1992 overført til Indenrigsministeriets område.

77 år - fra hjælpeløshed til en moderne virksomhed

Overskriften over dette afsnit kunne også have heddet fra grim ælling til smuk svane, for skal man kort sammenfatte den udvikling, der er sket i de forløbne 77 år, må man konstatere, at på trods af alle problemerne til at begynde med, hvor man ikke havde det rigtige materiel, ikke kunne alarmere mandskabet effektivt og i det hele taget havde mange problemer at kæmpe imod, så lykkedes det at få vendt udviklingen, således at man fik anskaffet det nødvendige materiel, ansat et mandskab, der helhjertet gik ind i de udfordringer, der lå i opgaven, og derigennem få stablet et effektivt og billigt brandvæsen på benene. Et brandvæsen, der er klar til at tage alle udfordringer op, uanset hvilken type opgave det drejer sig om. Ideen med det deltidsansatte brandmandskab har sejret og kan i disse sparetider ses som et eksempel på, hvordan man på en rationel og billig måde kan løse en stor og tung opgave.

35. Byhornet fra Øverød, der bla. blev brugt til at kalde landsbyens beboere sammen til møder og som selvfølgelig også blev brugt til at alarmere beboere i tilfælde af ildebrand.

36. Brandtromme fra Vedbæk. I byerne langs kysten kunne lyden fra et brandhorn forveksles med tågehornet, hvorfor man i 1892 besluttede at lade alarmeringen af byens mandskab ske ved hjælp af en tromme. Alarmeringen blev foretaget af sognefogeden, brandfogeden eller én dertil udpeget person. I Vedbæk var det i en længere årrække skomager Ernst, Stationsvej, der stod for alarmeringen.

Alarmeringen af brandvæsenet gennem tiderne

Alarmeringen af byens beboere og senere, da der blev oprettet brandvæsener, af disse i forbindelse med en brand, har altid været alfa og omega for at begrænse ildens udbredelse. Af samme grund havde man i tidligere tid folk på vagt i kirketårnene, således at man derfra straks kunne se, hvis der udbrød brand, og øjeblikkelig gøre alarm. I byerne var vægterne ligeledes af stor betydning for en tidlig opdagelse af en brand.

De første instrukser ved alarmering ved ildebrand

Allerede den tidligste brandlovgivning giver klare instrukser om, hvordan man skal forholde sig i tilfælde af ildebrand. Den kongelige forordning af 29. februar 1792 angående Brandvæsenet på Landet i Danmark indeholdt således i kapitel 3 bestemmelser „Om hvorledes der forholdes ved opkommende ildebrand“. Forordningen er i uddrag optaget som bilag 1 bagest i bogen.

Enhver skulle straks, når han eller hun blev opmærksom på en ildebrand, alarmere brandfogeden, oldermanden eller den, der havde byhornet. Samtidig skulle man straks forsøge selv at slukke branden. Det var samtidig under bødestraf forbudt at forsøge at skjule, at man havde haft ildebrand. Naboerne og de ovenfor nævnte personer skulle altid alarmere. Årsagen til den bestemmelse var naturligvis frygt for, at en ildebrand som blev forsøgt skjult, og som ikke var ordentligt slukket, skulle blusse op igen og medføre en storbrand. Husene var normalt stråttækte, og ilden kunne derfor brede sig med voldsom hast.

Når oldermanden eller den person, der

iøvrigt havde byhornet, blev bekendt med en ildebrand, skulle han straks alarmere landsbyens beboere ved at tude i byhornet. Hvis der i byen var en kirke, brugte man dog kirkeklokken til at alarmere beboerne med. Så snart der blev givet melding om ildebrand, skulle alle, bortset fra kvinder og børn, syge og gamle, begive sig til brandstedet, medbringende vandtønder, spande og andet brandmateriel. Ligeledes skulle alle håndværkere, der var i nærheden af brandstedet straks begive sig derhen, medbringende det fornødne værktøj, således at de straks kunne hjælpe med f.eks. udbedring af skader på brandmateriellet.

Samtidig med alarmeringen af landsbyens beboere skulle oldermanden sørge for, at der gik bud afsted til nabobyerne, for at disses sprøjter kunne komme til hjælp. I de omkringliggende byer skulle mandskabet straks samle brandmateriellet og begive sig til brandstedet. Ejere af vogne og heste skulle stille disse til disposition for transport af mandskab og materiel.

Alarmeringsformen fortsatte uforandret i over 100 år, idet loven af 2. marts 1861 om Brandpolitiet paa Landet ikke indebar ændringer vedr. alarmeringen. Vi kan lade et brev fra sognerådet den 20. august 1877 til brandfoged Ole Andersen i Vedbæk, illustrere hvordan alarmeringen foregik i Vedbæk:

„Efter at Christen Rasmussen ifølge hans Begæring er entlediget som Udrider ved Vedbæk Sprøjte, har Sognerådet beskikket følgende Udridere og ordnet Sagen således: Vognmand Niels Sørensen for Hendriksholm og øvrige nord for Vedbæk lig-

gende Gårde og Steder, Vognmand Christensen for Skodsborg, Jernstøber Andersen forbliver for Trørød m.m. Vognmand Peter Johansen forbliver for Frydenlund m.m. Disse 4 Udridere skiftes for Fremtiden, når der skal rides til Politiasistenten i Lyngby.“

Alarmeringen i selve Vedbæk foregik ved tuden i byhornet.

En beretning om alarmeringens ineffektivitet

På trods af de initiativer, man fra sognerådet havde taget for at gøre alarmeringen så effektiv som muligt, fungerede det dårligt i det daglige. Hvor dårligt alarmeringen af brandmandskabet fungerede, vidner følgende indlæg fra Københavns Amts Avis den 16. april 1895 om:

„Det er Nat, Klokken er tre, jeg vækkes af en mere velvillig end kær Sjæl, der meddeler mig, at Kirkeklokken ringer til Brand og ganske rigtigt – det monotone Ding-Dong lyder vemodigt og søvndyssende. Jeg har nu engang lige saa lidt nogensinde forstaaet, hvorfor den militære Reveille, der er lige saa melankolsk, som Retræten er irriterende lystig, ikke i Tide er byttet om, som hvorfor Kirkeklokken lyder lige saa lystig til en Begravelse som traurig og drævende til en Ildebrand, hvor netop en vækkende Røst var paa sin Plads. Jeg filosoferede over disse Besynderligheder i Verden, mens Tonerne blev ved at lyde til henimod Kl. 4; jeg stod da op for at høre nærmere om, hvor Branden var.

Ilden var i Holte, altsaa et Kvarters Kørsel fra mit Domicil. Jeg gik hen for at se, om Sprøjten var kommet af Sted, jeg har nemlig selv Ildebrandspligt, der retter sig efter dette Monstrum af en Ildslukkers lykkelige Afgang fra Byen. Der var imidlertid ikke mindste Antydning paa en snarlig Affart, hvorfor

jeg gik lidt ud for at se mig om; efter et Kvarters Forløb vendte jeg tilbage, man var da naaet saa vidt at faa en Vogn trukket ud, og denne blev smurt. Brandfogeden var endnu ikke mødt, alt tydede paa at der endnu ikke var nogen Afmarch i Sigte. Jeg gik hjem og gav Ordre til at give Hestene et Foder til før Udrykningen, og da det rygtedes, at det var en større Gaard i Holte, der brændte, begav jeg mig selv af Sted til Brandstedet. Vi naaede omtrent til Holte, da vi fik Meddelelse om, at det var Holte Mølle, der brændte, vi vendte om og gik hjemad, og da vi naaede hjem mødte vi kørende i Luntetrav ud af Byen, vort populære Brandmandskab oven paa Sprøjten, der i det klare Maaneskin tog sig ud som en mellemstor Ostepresser.

Vor Sprøjte havde dog det sikkert heldigste Tilfælde i lange Tider at naa Brandstedet kun 1/2 Time efter at alt var nedbrændt, og vor Sprøjte regnes med Rette for den bedste hvad hurtighed angaar. Dette var altsaa en Ildebrand et Kvarters Kørsel fra Sprøjtes Standplads og Resultatet forekommer mig saa ønskeligt, at jeg ikke kan indse at det virkeligt til evige Tider er nødvendigt at jage halvandet Sogns Beboere paa Benene for en almindelig Ildebrand, kan der dog ikke findes en fornuftigere Løsning på dette Spørgsmaal? De Hr. Redaktør kunne gøre Dem berømt hvis De kunne løse denne Gaade, eller faa en af Deres Læsere til at gøre det.

Den nuværende Ordning er jo en ren Parodi paa et Brandvæsen. Kl. 5 gik jeg til Ro igen og hørte da fra nærmeste Landsby den sikkert mere praktiske end melodiose Alarmmusik fra et Tudehorn. Brandmandskabet herfra har rimeligvis naaet Brandstedet ved Middagstid næste Dag, muligt ikke før hen paa Eftermiddagen.

Deres ærbødigste
Tvermoes.“

Den voldsomme kritik som Tvermoes fremkommer med, er specielt tankevækkende når man betænker at familien Tvermoes' stolthed, det nyopførte Søllerød Slot, nedbrændte i 1921, bl.a. på grund af brandvæsenets ineffektivitet.

Ved Forordning om Brandvæsenet i Københavns Amts Nordre Birk fra 10. sep. 1897 forsøgte man at forbedre brandvæsenet. Iflg. § 15 skulle brandfogeden, såsnart han kom til kundskab om ilden, øjeblikkelig lade gøre alarm ved klemten med kirkeklokke (hvis der i byen var en kirke), tuden i byhornet, eller på hvad måde ilden hurtigst kunne blive bekendt for kredsens beboere. „Er Ilden i et Distrikt, hvor kun Vandvognene skulle give Møde, skal der ingen Alarm gøres, men disse hurtigst muligt tilsiges ved et eller flere Bud.“

Vedtægten bestemte endvidere i § 4, at der i hver brandkreds skulle ansættes 2 udridere, der er beredne og bekendte med omegnen, til at bringe bud til brandinspektøren og politimesteren og om fornødent andre kredse.

Skodsborg og Vedbæk får brandtrommer

I Skodsborg og Vedbæk kunne lyden fra byhornet forveksles med tågehornet. Da brandinspektøren i 1892 ansøgte om et nyt signalhorn til sprøjten i Øverød, benyttede sognerådet lejligheden til at henstille til brandinspektøren, at man anskaffede brandtrommer til Vedbæk og Skodsborg og i stedet brugte Vedbæks horn i Øverød. Der blev derefter indkøbt to alarmtrommer hos C.W. Skånstrøm for ialt 37 kr. Da brandfogeden i Nærum i 1905 anmodede om et nyt brandhorn, fik han i stedet besked på, at hornet fra Skodsborg kunne blive overført til Nærum. Enten har man ikke kunnet finde det, eller også har det været ubrugeligt, for enden på det hele blev, at man indkøbte et nyt horn.

Brandinspektøren får telefon.

Allerede den 25. marts 1906 ansøgte brandinspektør Købke om at få telefon, men der skete ikke videre i sagen. Ved sognerådsmødet den 8. august 1907 (37) stillede Hofjuveler Michelsen forslag om, at publikum gennem opslag i de forskellige byer skulle underrettes om alarmeringsmåde, og om hvor ildebrand skulle anmeldes og andre sådanne nødvendige oplysninger i ildebrandstilfælde. Brandudvalget lovede at tage forslaget under overvejelse. Resultatet af disse overvejelser kender vi ikke, men et faktum er det, at brandudvalget på det efterfølgende sognerådsmøde kunne oplyse, at brandinspektør, gartner Købke nu havde fået telefon – Trørød nr. 145.

Som nævnt tidligere var det ofte et problem at alarmere brandvæsenet, bl.a. fordi brandfogederne ikke havde telefon. Efterhånden blev dette dog afhjulpet, og på en forespørgsel i Søllerød Tidende den 6. december 1924 fra G. Barfred-Pedersen i Nærum kunne brandinspektøren oplyse, at man kunne alarmere brandvæsenet ved at ringe til Holteværket, brandinspektøren, politiet eller brandfogederne. Selve alarmeringen af mandskabet foregik imidlertid stadig ved sendebud, hvilket naturligvis var utilfredsstillende for brandvæsenet. Dersom brandfogederne fik meldingen om brand, skulle de straks alarmere hovedkredsen, således at motorsprøjten kunne rykke ud.

Der opsættes sirene til alarmering af mandskabet

De penge, der i 1927 blev bevilget til etableringen af et antal alarmklokker i brandmændenes hjem, blev aldrig anvendt hertil. Sognerådet fandt i mellemtiden frem til en billigere løsning – opsættelsen af en sirene på pumpestationen på Marievej i Holte.

Det var imidlertid ikke alle, der var lige begejstrede for den nye alarmeringsform. I februar 1928 var der et harmdirrende læserbrev i Søllerød Tidende (38) fra en læser, der gav udtryk for voldsom utilfredshed med etableringen af en brandalarm på pumpestationen på Marievej. „Brandalarm officielt kaldet, jo tak – næh kald den Fredsforstyrrer. Da alle Beboere af Kommunen jo ikke hører til Brandkorpset, er det vel næppe nødvendigt ved en evt. Brand at kalde hele Byen paa Benene.“

I samme blad oplyste sognerådsformanden, at

„det iflg. Politipaalæg paahviler Kommunen enten at drage Omsorg for, at der indlægges Telefon hos det faste Mandskab, eller at der paa anden effektiv Maade oprettes et Alarmsystem. Af økonomiske Grunde valgte man Alarmeringsapparatet paa Pumpestationen, eftersom denne Fremgangsmaade var langt den billigste. I Ildebrandstilfælde ringes der enten til Holteværket, Politistationen eller Brandinspektøren, hvorefter Alarmeringsapparatet øjeblikkelig træder i Funktion.“

Sirenen blev fra starten placeret direkte på pumpehuset, men blev i 1935 flyttet til en gittermast. Til sognerådsmødet den 11. juni 1930 forelå der en indstilling fra brandudvalget om, at de 2 sprøjteførere fik telefon for derigennem at sikre en bedre alarmering. Indstillingen blev vedtaget.

Når alarmen lød, begav mandskabet sig straks til brandstationen, hvorfra første mand ringede til politistationen for at få oplyst adressen på brandstedet. Denne blev skrevet på en tavle, således at senere mødende mandskab vidste, hvor man skulle køre hen.

Alarmeringsproceduren ændres

I marts 1939 anmodede brandvæsenet KTAS om at ændre alarmeringsproceduren, således

at, når en abonnent under centralerne Holte, Nærum, Skodsborg, Trørød og Vedbæk meldte brand, blev der straks stillet om til brandvæsenet på telf. Holte 164 eller 158. For at undgå misforståelser ville centralerne ikke blive instrueret med hensyn til indstilling til de nævnte numre under Nærum, Skodsborg, Trørød og Vedbæk. De nævnte numre var naturligvis de stedlige brandfogeders. Den 29. april kunne KTAS meddele, at den nye ordning var blevet indført. Iøvrigt meddelte KTAS at „vi skal tilføje, at Selskabet ikke paatager sig noget Ansvar for Følgerne af Fejl eller Mangler ved den her omhandlede Ekspedition.“

Ændret alarmeringsform på grund af besættelsen

På brandkommissionens møde den 29. april 1940 behandlede man problemet med brand-sirenen i relation til luftværns-sirenen:

„Man supplerer Telefonerne, saaledes at ialt 4 Sprøjteførere faar Telefon og fra disse installeres Ringeapparater til 4 x 2 Brandmænd. Man anmoder Ingeniør Mogens Balslev om at fremkomme med Forslag og Overslag desangående. - De 4 Sprøjteførere og de 8 Brandmænd får skiftevis Hjemmepligt hver 4. Aften og Skifteliste tilstilles Politivagten.“ (39)

For at lære beboerne at skelne brandsirenen fra luftværns-sirenerne skulle brandsirenen prøves hver dag kl. 12. Der skulle „hyles“ een gang med lang tone (i ca. 1/2 minut). Brandsirenen skulle endvidere for fremtiden ikke anvendes mellem kl. 20 og kl. 6, men skulle i dette tidsrum afløses af den foran nævnte telefon- og ringeapparatsordning. Allerede på mødet den 6. maj s.å. vedtog man at supplere ordningen, således at der kunne ringes samtidig med klokke hos tolv mand,

eller helst hos alle fjorten brandmænd.

At forbeholdet fra KTAS i 1939 var klogt, viser referatet af generalforsamlingen i 1944 i Skodsborg Kommunalforening (40).

„Overlæge Victor Larsen gav en vittig og indgaaende Skildring af, hvor besværligt det havde været for ham at faa alarmeret Brandvæsenet i Holte, da det fornylig brændte i hans Brunkul. Brandinspektør Oluf Hansen gav en Redegørelse for Proceduren ved alarmering. Forsamlingen var imidlertid ikke tryk ved Alarmproceduren og vedtog en Resolution til Søllerød Sogneraad hvori det hed, at man foranlediget af de faldne Udtalelser fandt, at de nuværende Foranstaltninger var utilfredsstillende, og man opfordrede indtrængende Sogneraadet til snarest muligt at drage omsorg for, at der etableres et effektivt Kaldesystem.“

Søllerød Tidende tilføjede

„Denne Resolution maa kunne faa tilslutning fra hele Søllerød Kommune og man maa forvente, at Sogneraadet snarest træffer de fornødne Foranstaltninger.“

Aftale om benyttelse af Gentofte Brandvæsens vagtcentral

For at få bedre styr på alarmeringen af brandvæsenet blev der på et møde på Gentofte brandstation den 25. oktober 1945 truffet aftale om en fælles alarmeringsordning for brandvæsenerne i Nordre Birk. Ordningen gik ud på, at politiet eller vagthavende hos brandvæsenet, efter at have ringet mandskabet ud og meddelt mandskabet på stationen, hvor det brændte, skulle orientere vagtcentralen på Gentofte brandstation om, at nu rykkede Søllerød Brandvæsen ud, samt oplyse om adresse, og hvad der brændte.

Dersom der, mens brandvæsenet var ude til den primære alarm, kom en sekundær

alarm, skulle vagtcentralen hos Gentofte brandvæsen øjeblikkelig orienteres, med henblik på i stedet at alarmere Lyngby eller Birkerød brandvæsen. Denne fælles vagtcentral kom senere til at danne forbillede for den fælles alarmcentral for hele Storkøbenhavn, der blev skabt i 60'erne.

Luftværnssirenen som ny brandalarm

„Hatten“, som alarmen på pumpestationen på Marievej blev kaldt i daglig tale, var i funktion indtil 1940, hvor den som tidligere nævnt blev udskiftet med en tryklufftyfon, der ikke kunne forveksles med luftværnssirenen. Tryklufftyfonen var kun i funktion til den 1. september 1947 hvor den blev afløst af luftværnssirenen på Kongevejen 37.

Det faldt imidlertid en del mennesker for brystet at anvende luftværnssirenen til dette formål, idet det gav for mange mindelser om besættelsestiden så få år efter besættelsens ophør. Søllerød Tidende blev ofte kontaktet af ængstelige beboere og følte sig derfor nødsaget til i begyndelsen af 1948 (41) at fremkomme med en redegørelse, dels for valget af luftalarmen til brandalarm, dels for alarmeringsmåden i al almindelighed, herunder at alarmering ved hjælp af sirene kun fandt sted i perioden mellem kl. 6 og kl. 18, mens alarmering resten af døgnet foregik ved alarmklokker i brandmændenes hjem.

Anvendelsen af luftværnssirenen til alarmering i stedet for at lade opsætte en ny sirene var en billig løsning, idet udgifterne androg 300 kr. årligt til ejeren af ejendommen for vedligeholdelse og drift, 10 kr. årligt til Nesa og 20 kr. til KTAS, samt 80 kr. årligt til luftværnskontoret for leje af sirenen.

For at sikre den korrekte og effektive alarmering udsendte brandvæsenet den 7. april 1948 „Instruks for Alarmering af Brandvæsenet“. Det fremgår af denne, at

„i tiden kl. 8 morgen til kl.1 nat indgår alle brandmeldinger direkte til politivagten, der straks skal alarmere brandvæsenet ved brug af sirene og udringningsapparat, samt sørge for at underrette brandstationen telf. 731 om, hvor brandstedet er, og hvis det i meldingen er opgivet, af hvilken art, f.eks. skorstensbrand, skovbrand eller lign.“

Af instruksen fremgår det ligeledes, hvordan betjeningen af alarmeringsapparatet skulle foregå.

„Fra kl. 8 morgen til kl. 20, dog i sommertiden indtil mørkets frembrud, benyttes både sirene og udringningsapparat.

1. Sirenen startes og løber ca. 30 sekunder.
2. Sirenen standses i ca. 15 sekunder.
3. Sirenen startes igen i ca. 30 sekunder.
4. Sirenen standses i ca. 15 sekunder.
5. Sirenen startes igen i ca. 30 sekunder.
6. Sirenen standses herefter.

Samtidig med betjening af sirenen kan udringningen foretages. Knapperne 1-2-3 nedtrykkes skiftevis i rækkefølge 3 gange, ved hvert tryk drejes kraftigt på håndsvinget. I tiden herudover benyttes kun udringningsapparat. I tiden kl. 1 nat til kl. 8 morgen sørger brandvæsenet selv for alarmeringen.“

Befalingsmændene havde skiftevis hjemmeplygt og foretog alarmeringen fra hjemmet. Ud over brandinspektøren deltog brandmester Alfred Nielsen og brandmester Per Udam i alarmeringen.

Radioudstyr i sprøjterne

Ved anskaffelsen i 1949 af den nye førstehjælpsprøjte, benævnt „M 1“, var den udstyret med en mobil radiostation af mærket M.P.Pedersen, således at man stod i direkte radiokontakt med alarmcentralen hos Gen-

tofte Brandvæsen. Herved forbedredes mulighederne for alarmering af brandvæsenet yderligere, idet man nu kunne blive dirigeret direkte fra et skadested til et andet, ligesom man selv kunne „melde ud“ til Gentofte Brandvæsen, i stedet for at politivagten skulle gøre det pr. telefon. Siden har radioudstyr til kommunikation med vagtcentralen naturligvis været standardudstyr i alle brandvæsenets køretøjer.

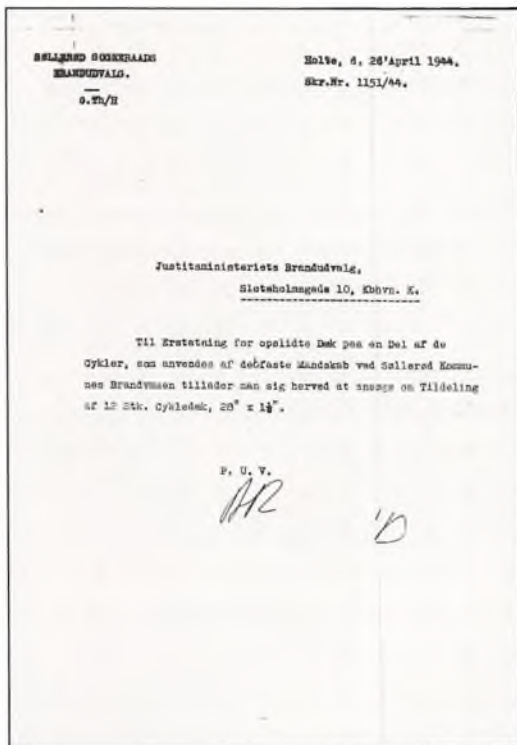
Tryklufstryfon afløser luftværnssirenen

I november 1951 meddelte sognerådet (42), at der den 12. november ville blive foretaget prøve med en ny brandalarmeringssirene. I en artikel i samme nummer af Søllerød Tidende oplyste ledningsinspektør Oluf Thomsen:

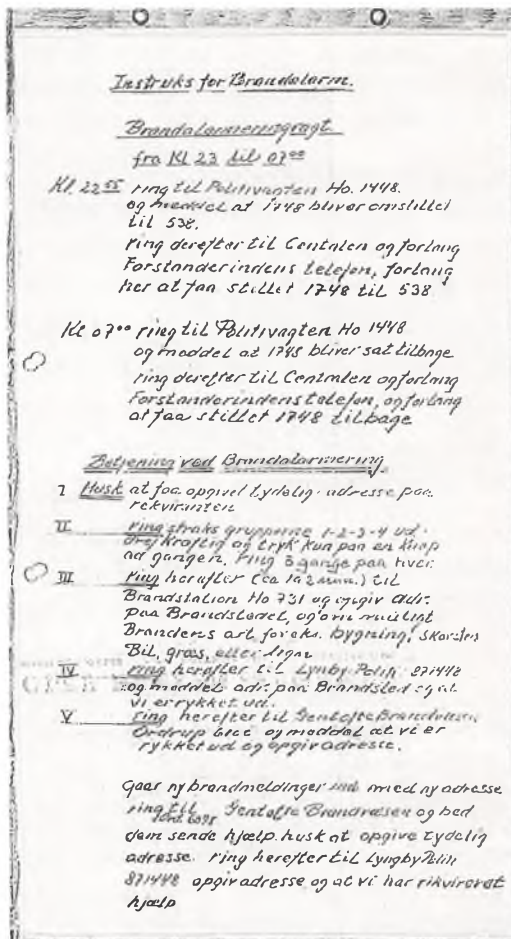
„Man har fundet det nødvendigt at indføre et nyt signal til alarmering af brandmandskabet, da man i en krigssituation kan risikere, at det nuværende signal bliver forvekslet med afvarsling af luftalarm, hvilket naturligvis vil indebære fare for mange mennesker. Det nye alarmsignal til brandmændene vil komme til at bestå af en række lige høje stødtoner. Vi ved, at mange Holteborgere har været irriteret over alarmsirenen, der på en ubehagelig måde river minder fra krigen op af underbevidstheden.“

I det efterfølgende nummer af avisen fremgik det, at de udstationerede lytteposter ved afprøvningen af den nye sirene var tilfredse!

„Da de opstillede lytteposter var tilfredse med sirenen, må man håbe, at de bevilgende myndigheder vil opfylde brandvæsenets ønske om en sirene, der ikke slider på beboernes nerver, hvad den gamle utvivlsomt gør.“

37. Ansøgning fra Søllerød Kommune til Justitsministeriets brandudvalg om tildeling af cykeldæk til det faste brandmandskab. Dækkene kunne kun leveres i det omfang de gamle dæk blev afleveret til den cykelsmed, der forestod monteringen af de nye. Dersom et tilsvarende antal brugte dæk og slanger ikke kunne afleveres, skulle dette af brandinspektøren skriftligt begrundes, og dersom årsagen var tyveri, skulle der ske anmeldelse til politiet. "Den ovennævnte Ordning maa ikke bringes til Offentlighedens Kundskab, og der vil ej heller fremkomme Meddelelser om den i Brandvæsenets Fagpresse".

38. Brandinspektør Frederik Hansens håndskrevne "Instruks for Brandalarm" til brug for brandmestrene eller deres hustruer, hvis mændene allerede var ude til én ildebrand.

39. Tryklufttyfonen af fabrikat Kockums, der blev brugt til alarmering af mandskabet ved Søllerød Brandvæsen fra 1954 til 1975.

Den 8. april 1952 blev der afholdt endnu en prøve med en ny brandalarmeringssirene, men først i 1954 blev luftværnssirenen afløst af en ny sirene. Den nye sirene, en såkaldt tryklufttyfon af mærket Kockums, blev anbragt på Holteværkets grund ved brandstationen og blev afprøvet hver lørdag kl. 12.02, umiddelbart efter afprøvningen af luftværnssirenen. Den første afprøvning, og dermed ibrugtagning, fandt sted den 10. april 1954.

Iøvrigt var denne sirene af en type, der i Sverige bruges som luftværnssirene.

„Når den røde hane galer over Søllerød“

At den nye alarm var effektiv fremgår af en helsidesartikel i Ekstra Bladet den 29. maj 1954 med overskriften „Når den røde hane galer over Søllerød.“

„Vi troede ærlig talt, at det var pral, da Søllerød Kommunes brandinspektør påstod, at hans frivillige brandkorps rykkede ud på 2 1/2 minut. Men det tør nok siges, at vi blev overbevist, da brandinspektøren iværksatte en ganske uforberedt prøvealarmering.

Der var kun gået godt et minut, da den første brandmand ankom til stationen på en gammel motorcykel med sidevogn, og i de følgende sekunder kom de halsende fra alle sider på cykel eller andre mærkelige køretøjer, og 2 minutter og 10 sekunder, efter at alarmen havde lydt, kørte den første moderne motorsprøjte ud fra stationen med hylende sirener.“

I forhold til Tvermoes` skildring fra 1895 var der her tale om en utrolig revolution, men der var da også gået næsten 60 år.

I forbindelse med fuldautomatiseringen af centralerne Nærum og Skodsborg den 29. juni 1957, Trørød og Vedbæk den 29. august 1962 og endelig Holte den 27. juni 1964 gik

man væk fra den gamle alarmeringsform med at melde „brand“ til den enkelte central, som derefter stillede om til brandvæsenet. Der indførtes i stedet alarmopkald 0-0-0. Disse opkald gik til KTAS`særtjeneste på telefonhuset på Borups Alle i København, hvorfra der ved brand i Søllerød kommune blev stillet om til politistationen eller vagthavende brandmester.

I maj 1962 anmodede politimesteren om, at Holte Politistation måtte blive frigjort for brandalarmeringen fra kl. 23 til 01. På kommunalbestyrelsesmødet den 16. maj blev dette imødekommet, og samtidig bevilgede man 2000 kr. pr. år til udvidet hjemmepligt for brandinspektøren og brandmesteren. Ordningen trådte i kraft 1. juni samme år.

Samarbejdet med Gentofte ophører

Til brandkommissionens møde den 11. september 1964 forelå der en skrivelse fra Gentofte Brandvæsen vedr. fremtidig anvendelse af brandvæsenets radioanlæg. Det blev på mødet besluttet, at brandinspektøren skulle optage forhandling med Københavns Brandvæsen om fremtidigt at lade alarmopkald og samtaler med køretøjerne foregå via Københavns Brandvæsens alarmcentral og indgå i den centralalarmering, der var under opbygning for hele hovedstadsområdet.

Den 25. maj 1965 overgik Gentofte Brandvæsens alarmeringsfunktion til Københavns Brandvæsens alarmcentral, og samtidig overgik radiokontakten med køretøjerne hertil. Fra samme dato ophørte Gentofte Brandvæsens funktion som formidlingscentral for ildløssassistancer i Nordre Birk og denne funktion blev herefter ligeledes varetaget af Hovedbrandstationens vagtcentral.

Selve centralalarmeringen, hvorefter alle 000-opkald går direkte til alarmcentralen på Københavns Brandvæsens hovedbrandstation, blev startet den 7. december 1965.

Søllerød tilsluttes den nye alarmcentral for hovedstadsområdet

Fra den 20. februar 1969 overgik alarmeringen af Søllerød Brandvæsen til den nye alarmcentral på Københavns Brandvæsens hovedbrandstation. Ethvert 000-opkald fra beboerne i Søllerød kommune går til denne alarmcentral, hvorfra der så enten sker alarmering af brandvæsen og ambulance, eller sker en viderestilling af samtalen til politiet.

De første bærbare alarmmodtagere anskaffes

Med trykluftfyfonen fra 1954 samt klokkerne i brandmændenes hjem havde man et vel-fungerende alarmeringssystem. En ulempe bestod imidlertid fortsat – brandmændene var bundet til deres hjem i aften og nat-timerne. Den 20. februar 1969, samtidig med tilslutningen til centralalarmeringen, ændredes alarmeringsordningen – en ny tidsalder begyndte. Som et supplement til de foran nævnte alarmeringsmetoder blev der indført alarmering via bærbare alarmmodtagere, Niros model 201. I første omgang var der kun indkøbt 2 stk. af disse radioer, men antallet blev til stadighed udvidet, således at man med udgangen af 1973 kunne afskaffe alarmering med klokker i brandmændenes hjem, idet alle da var blevet udstyret med en alarmmodtager.

Alarmering via sirene ophører

Indtil den 30. juni 1976 opretholdt man alarmeringen via trykluftfyfonen som supplement til radioalarmeringen. Denne dato flyttedes alarmskabet, der har direkte forbindelse med alarmcentralen, fra stationen i Holte til den nye station på Birkegården i Nærum, og dermed ophørte den gamle tradition med, at brandvæsenet alarmeres i fuld

offentlighed - som tidligere nævnt ved hjælp af ringning med kirkeklokken, tuden med byhornet, brandtromme, eller ved brug af sirener.

Med overgangen fra „offentlig“ alarmering til alarmering udelukkende ved radio blev bybilledet lidt fattigere. Når brandalarmen lød ud over Holte by og omegn, medførte det altid at mange børn – deriblandt forfatteren der boede på Hestefolden i Søllerød - samt enkelte voksne fra Holte og omegn straks løb, cyklede eller pr. bil begav sig til Øverødvej for dels at se, hvor hurtige brandmændene denne gang var til at rykke ud, dels for at forsøge at finde ud af, hvor det nu brændte. De ivrigste forsøgte at følge efter sprøjterne – ofte foregik forfølgelsen på cykel, og her tjente det vand, som sprøjterne tabte i svingene som vejviser.

Nyt radiomateriel

I slutningen af 1977 anskaffede man de første 3 radioer af model Niros 707, der ud over alarmering også kunne bruges til kommunikation på skadestedet, f.eks. mellem indsatsleder og røgdykkere eller mellem indsatsleder og køretøjerne. De oprindelige alarmmodtagere var efterhånden blevet udslidte, og i 1984 blev de derfor udskiftet med den nye model Niros 808, der kun fylder og vejer cirka en fjerdedel af model 201. De nye radioer fylder ikke mere end at de kan sidde i en brystlomme, og er derfor væsentlig behageligere at gå rundt med.

Ved alarm til Søllerød Brandvæsen udsender man fra alarmcentralen et radiosignal, der via en af de 3 sendere, der er til rådighed for Søllerød Brandvæsen, udløser de bærbare radioer, hvor en hyletone fortæller mandskabet, at der er alarm. Samtidig meddeles det via en indbygget højttaler, hvor og hvad der brænder. De 3 sendere er placeret henholdsvis i Farum, på Birkerød vandtårn, samt på

Søllerød vandtårn i Kirkeskoven. Senderen på vandtårnet i Søllerød blev først etableret i 1979, og indtil da var senderen i Birkerød hovedsenderen.

Dette medførte imidlertid, at der i perioder var problemer med alarmeringen af mandskabet, ligesom der i visse dele af kommunen var problemer med radioerne i køretøjerne. En afhjælpning af disse problemer kunne kun finde sted ved oprettelse af en lokal sender. Alarmeringsanlægget er yderligere opbygget på en sådan måde, at alarmsignalet altid udsendes fra den mest optimale af senderne, således at der opnås den størst mulige sikkerhed for, at alarmeringen kommer igennem til mandskabet. Ud over ovennævnte sendere har man mulighed for i en nødsituation at bruge sendere andre steder i det storkøbenhavnske område.

Vejnavne må ændres

Hurtig, sikker og korrekt alarmering er de første og meget væsentlige betingelser for, at hjælpen kan nå hurtigt og sikkert frem. I den forbindelse var det et problem, at flere veje i Søllerød kommune havde samme navn; f.eks. eksisterede der både en Rønnebærvej i Holte og i Trørød. Inden den 1. marts 1977 skulle kommunen give meddelelse til Bygge- og Boligregisteret (BBR) om vejnavne og nødvendige ændringer, således at der ikke inden for den samme kommune var flere veje med identiske navne. Hermed blev et problem løst, idet Søllerød Brandvæsen inden for en kort periode var udsat for at få alarmer til vejnavne, der forefandt i såvel Holte som Trørød. Da der i begge situationer var tvivl om, hvor i kommunen det brændte, blev der sendt en sprøjte til begge veje. Dette medførte imidlertid det uheldige, at den første indsats der kunne ydes, var reduceret i forhold til det optimale.

Vagtcentralen på Birkegården

Etableringen af en vagtcentral den 1. december 1988 på Birkegården, i tilknytning til brandvæsenet, betød ingen ændringer i selve alarmeringsproceduren. Alle telefonopkald via 000 går stadigvæk til alarmcentralen på Hovedbrandstationen. Herfra alarmeres brandvæsenet via de mobile radioer. Vagtcentralen på Birkegården forestår dog naturligvis den umiddelbare radiokontakt til alarmcentralen, ligesom vagten har til opgave at disponere udryknings sammensætningen ud fra den gældende vagtinstruks. Vagtcentralens øvrige opgaver er beskrevet foran.

Nyt alarmnummer - 112

Med baggrund i den stigende rejseaktivitet inden for EF-landene, ønsker man fra EF's side at der indføres et fælles alarmnummer i alle EF-landene. Meningen er naturligvis at undgå, at en person på rejse i et andet EF land ikke kan tilkalde hjælp på grund af ukendskab til alarmnummeret. Fra Maj 1992 blev der derfor, til afløsning for det velkendte 000, indført et nyt alarmnummer, 112.

42. Birkerød Brandvæsens mandskab med den hestetrukne motorsprøjte, anskaffet i 1918. Sprøjten deltog i bekæmpelsen af branden på Søllerød Slot. Birkerøds brandinspektør Edv. Steffensen har beskrevet indsatsen således: "Den 11. januar 1921 saaes et meget stærkt Brandskær i Retning af Holte, og da det blev meldt, at det var Søllerød Slot der brændte, tog vi af sted ved 12-Tiden om Aftenen. Paa Opfordring af Politiaassistent Hartmann, Lyngby, lagde vi vore slanger ud fra Branddammen ved Søllerød Kro og arbejdede til Kl. 4 om Morgenen, da vi af den lokale Brandfoged fik Til ladelse til at køre hjem. Det var første Gang, at vi arbejdede sammen med professionelt Brandvæsen, idet Hellerup Brandvæsen også assisterede under Kommando af Vicebrandinspektør Larsen, som udtalte sin Beundring over, hvad vi kunde præstere med den lille Sprøjte."

Det rullende materiel

De hestetrukne sprøjter

Oprindelig var sprøjterne privatejede, f.eks. var Nærums sprøjte ejet af Nærumgård. Også på Dronninggård, Stampen og Strandmøllen har vi kendskab til privatejede sprøjter. Til sognerådets møde den 8. juli 1842 forelå der en skrivelse fra amtet vedr. reparation af Nærumgård's sprøjte. Sognerådet vedtog at nedsætte en komité, hvis formål var at få beboerne i Nærum by til at overtage sprøjten og betale de dermed forbundne omkostninger. Planen lykkedes øjensynligt ikke, for på mødet den 23. maj 1843 var spørgsmålet på ny til behandling. Af sognerådets forhandlingsprotokol fremgår det at:

„Da det erkjendtes nødvendigt, at hver Bye har sin Sprøjte bad man mig om at nedsætte en Committee for at tage under Overveielse, om nogle af de Sprøjter, som Private er i Besiddelse af kunne erholdes for en billig Betaling og hvilken, og hvor mange nye Sprøjter, der burde anskaffes, samt endelig forfatte et Overslag over, hvad det vilde koste at forsyne hver Bye med Sprøjte, og hvad sammes Vedligeholdelse aarlig omtrentlig vilde udfordre. Ogsaa vilde Committeeen have at overveie, hvorledes den behøvede Sum til dette Arrangement bedst kunde tilveiebringes. Til Medlemmer af denne Committee valgtes Mægler Eskildsen, Gaardmændene Morten Christoffersen, Lars Larsen og Christopher Nielsen.“

Som nævnt tidligere mundede undersøgelserne ud i, at der anskaffedes offentlige sprøjter i alle landsbyerne i 1845. En nøjagtig beskrivelse af disse er dog desværre ikke

mulig, idet der dels ikke er bevaret nogle for eftertiden, dels mangler der sikre oplysninger om hvem, der var leverandør. Sprøjterne må have været robust udført og samtidig være blevet passende vedligeholdt, for der skulle gå hele 30 år, før det blev nødvendigt at udskifte den første af sprøjterne.

Udskiftning af sprøjterne

I 1875 var Nærums sprøjte i så dårlig stand, at en udskiftning var nødvendig. Den nye sprøjte blev bestilt hos sprøjtefabrikant L. Rasmussen, København og blev leveret med tog til Holte den 5. oktober samme år. Iflg. fragtbrevet havde den en vægt på 850 pund. Prisen for den nye sprøjte var 760 kr. Det var herefter tanken, at den gamle sprøjte skulle sælges ved auktion. Den gamle sprøjte blev imidlertid først solgt i 1890, hvor den indbragte den „formidable“ sum af 11,50 kr.

Den ny sprøjte var for stor

I 1880 var det Holtes sprøjte, der stod til udskiftning. På mødet den 10. august vedtog man at anskaffe en ny sprøjte på vogn, for et beløb af 670 kr. Den nye sprøjte blev leveret af pumpe- og sprøjtefabrikken F.O.T. Tidsstrøm, M. Petersens efterfølger i København. Man havde imidlertid ved valget af sprøjte glemt at tage højde for, at den nye sprøjte var større end den gamle. Da den blev leveret, viste det sig, at den ikke kunne komme ind i det eksisterende sprøjtehus. Sognerådet måtte derfor i hast vedtage at opføre et nyt sprøjtehus, bygget efter den nye sprøjtes mål.

De øvrige brandkredse klarede sig med de

oprindelige sprøjter, som så måtte gennemgå meget omfattende reparationsarbejder. Brandinspektøren anmodede dog fra tid til anden om nye sprøjter, men bl.a. Vedbæk måtte i 1898 akceptere, at sognerådet ikke ville bevilge en ny sprøjte foreløbig.

Vedligeholdelsen af de gamle sprøjter bestod bl.a. i stadig smøring af cylindre og andre bevægelige dele, samt i at sikre, at sprøjtekar, vandkar, spande m.m. til stadighed var tætte. Læderslangerne var ligeledes et meget ømtåleligt punkt, idet de var skrøbelige og ofte måtte repareres. Ligeledes skulle de løbende smøres, men ofte rådne de, fordi de ikke blev tørret efter brug. Det var naturligvis de lokale håndværkere, der stod for vedligeholdelsesarbejdet.

Reparationerne på f.eks. Nærums sprøjte var fordelt på en række håndværkere, alt efter opgavens karakter. Bødker Frederiksen lavede brandkar og spande, maler Hansen stod for maling af sprøjte og spande m.m., mens skomager Heberg havde opgaven med at smøre sprøjten. Nogle af dem reparerede ikke kun sprøjten i deres egen landsby, men også sprøjterne i sognets øvrige byer. Dette gjaldt især smøringen af sprøjterne, hvor først sadelmager Møller i Nærum, derefter sadelmager L.P. Sørensen og sidst sadelmager E. Næhr passede alle sognets sprøjter.

Assistance ved storbrandene nødvendig

Ved de store brande kunne disse små hånddrevne sprøjter ikke stille meget op, uanset at der måske mødte helt op til 14 sprøjter frem. I forbindelse med branden på Skodsborg Klædefabrik i 1885 tilkaldte man assistance fra Nørrebros dampsprøjte i et forsøg på at blive herre over ilden.

I forbindelse med et par store brande, den 7. marts 1914 på Stampen og den 17. juli 1915 på Skodsborg Hattefabrik, rekvireredes

på privat initiativ hjælp fra Hellerup Brandvæsens motorsprøjte, som den officielle betegnelse var. Uofficielt hed det allerede da Gentofte Brandvæsen. Branden på Stampen gav iøvrigt anledning til debat i Gentofte Sogneråd (43), idet hverken ejeren af ejendommen eller lejerer, A/S I.C. Modeweg og Søn, ville betale brandvæsenets udgift på 430 kr., fordi de ikke anså bestyreren, der havde rekvireret brandvæsenet, bemyndiget til at handle på deres vegne.

Kravet om en motorsprøjte vokser

Selv om der i 1915 blev indgået en aftale med Gentofte Brandvæsen om, at man ved større ildebrande kunne rekvirere assistance fra en af Gentofte Brandvæsens motorsprøjter, var kommunens beboere dog langt fra tilfredse med denne ordning, idet der blev henvist til, at dels var selve alarmeringen af brandvæsenet for besværlig og langsom, dels ville der gå for lang tid inden motorsprøjten ville nå frem fra Gentofte.

Efter branden på Søllerød Slot fik kritikken ny næring, idet assistancen fra Gentofte nåede så sent frem, at den kun kunne hjælpe med efterslukningen – hele slottet var nedbrændt, da motorsprøjten nåede frem. Søllerød Tidende skrev bl.a.: „Branden bør være en Spore for vort eget Brandvæsen til at formaa Sogneraadet til at anskaffe en Motorsprøjte i lighed med vore Nabokommuner“ (44).

At automobilsprøjten nåede sent frem var måske ikke så mærkeligt, når man studerer Gentofte Brandvæsens rapport:

„Brandvæsenet blev først tilkaldt ca. 1 Time efter Brandens Udbrud. Ved Ankomsten var hele Hovedbygningen fuldstændig omspændt af Ilden. Arbejdet rettedes derfor i første Række paa at beskytte de nærmest liggende Bygninger mod Antændelse, hvilket lykkedes (45)“.

F. O. T. Tidstrøm, M. Petersens Efterf.	
Købstedsvej 10, Nørrebro.	
1 Vognsprøjte med tilbehør	670
20 Liter hollandsk olie	120
...	750
Til alt i alt	
740	
50	
790	

41. Regning dateret 17. november 1880 fra F.O.T. Tidstrøm for levering af en vognsprøjte med tilbehør samt 20 alen slange. Ved leveringen til Holte by viste sprøjten sig at være for stor til at kunne komme ind i det eksisterende sprøjtehus, hvorfor det blev nødvendigt at lade opføre et nyt. På grund af kontant betaling, blev prisen for vognsprøjten reduceret med kr. 50, således at man i alt betalte kr. 740. De sparede kr. 50 blev måske anvendt til delvis betaling for det nye sprøjtehus.

43. Søllerød Brandvæsen's første automobilsprøjte - Ford'en - fotograferet ved en brand i ejendommen "Petersborg" i Holte, antagelig i 1928.

44. Mandskabet fotograferet foran Ford'en ca. 1927. Yderst til venstre ses brandfoged og senere vicebrandinspektør Hans Andersen.

Der skulle dog gå endnu 3, år før Sognerådet vedtog at anskaffe en motorsprøjte.

Modtagelsen af motorsprøjten

Den 27. oktober 1924 ankom endelig – efter 9 års debat – Søllerød Kommunes Brandvæsens første automobilsprøjte. Journalisten fra den lokale avis – Søllerød Tidende – beskrev i malende vendinger modtagelsen:

„I Mandag Eftermiddags lød Brandsprøjtes Advarsel; en funklende nymalet Udrykningsautomobil i Brandvæsenets traditionelle røde Farve jog over Geels Bakke og svingede hen ad Øverødvej; hvor brænder det? - og nu gaar'en, nu gaar'en igen – var Ungdommens glade Opsang; men man skuffedes, der var ingen Brand, det var blind Alarm, men alligevel var det en Begivenhed. Det var nemlig Indledningen til en ny Æra inden for vort Brandvæsen. Ved Rattet sad den konstituerede Bestyrer for Holteværket, Hr. Oluf Thomsen, og det var Søllerød Kommunes første Udrykningsautomobil der holdt sit Indtog paa Holteværket, hvor den præsenteredes for Sogneraadet, Brandinspektøren Smedemester Oluf Hansen, Brandfogederne, Pressen m. fl.“

Ved modtagelsen udtalte formanden for brandudvalget, grosserer Jens Peter Larsen, glæde over det nye fremskridt. I de efterfølgende dage afholdt man prøver ved Ballerup og ved Frederiksdal, og disse prøver viste, at motorsprøjten fuldt ud svarede til, hvad dens leverandør havde lovet.

Den første motorsprøjte

Køretøjet var bygget over et Ford-chassis og var overgearet, således at det kunne opnå den fantastiske hastighed af 50 km i timen. Foran på sprøjten var anbragt en Jungersen

vingepumpe, der blev drevet af bilens motor. Pumpen havde en garanteret kapacitet på 600 liter pr. minut ved 6 atm. vandtryk, men dens faktiske ydeevne var 7-800 liter pr. minut, hvilket giver en vandmængde på mellem 42 og 48 kubikmeter i timen. Pumpen kunne dels suge fra åbent vand, f.eks. søer og gadekær, dels forsynes med vand fra brandhanerne. Ved sugning fra åbent vand anvendtes 2 stk. 3-tommer sugeslanger à 4 meter, mens der ved vandforsyning fra brandhane anvendtes 2-tommer slanger.

Vognen var beregnet for 6 mand: chaufføren, kaldet sprøjteføreren, plus en mand ved hans side, hvis opgave det bl.a. var at betjene det hånddrevne horn, samt yderligere 4 mand siddende bagi. Foruden disse kunne der på et trinbræt bag på vognen stå 3 mand. Af materiel medførtes: 2 slangevinder hver med 15 slanger à 15 meter, 2 håndsprøjter, 2 minimax-ildslukningsapparater, 3 alm. strålerør med 14 mm munding og et mekanisk strålerør med foranderlig strålespids. Desuden 2 røgmasker, fakler, forgreningsstykker og forbindskasse.

På et stativ var anbragt en to-delt mekanisk brandstige, der i fuld længde var 10 meter. Oven på stigen var anbragt de to foran omtalte sugeslanger. Opbygningen af køretøjet blev udført af lokale firmaer efter tegninger og anvisninger fra firmaet H. Meisner-Jensen i København.

Chassis'et blev leveret af Holte Automobilcentral, karosseriet blev udført af Holte Karetmagerværksted, sadelmagerarbejdet af sadelmager Christian Frederiksen og beslag udførtes af smedemester og brandinspektør Oluf Hansen, Holte, mens pumpen blev leveret af Thøger G. Jungersen i Lyngby.

Brandøvelse med den nye motorsprøjte

Den 22. november afholdtes den første offentlige brandøvelse med den nye motorsprøjte. Søllerød Tidende (46), der var inviteret til at overvære øvelsen, beskrev den således:

„Kl. 8.28 susede vi af Sted i Brandmajorens Bil med en Fart saa stærk, at Lufttrykket hvidnede vore Kinder, og i Løbet af 8 Minutter var vi paa Brandstedet „Elleslettegaard“. 4 Minutter senere susede Søllerød Kommunes funklende rødakerede Motorsprøjte ført af Hr. Cykelhandler Ottesen og bemanded med flere af Holte Brandfogedkreds' Mandskab frem ved Brandstedet fulgt i Hælene af Brandfogedassistent, Tømrermester Hans Andersens Automobil. Man kørte hen til et ved Gaarden værende Mose- drag, og 5 Minutter senere var Sprøjten parat til at arbejde under Ledelse af Trørød Brandfogedkreds' Brandfogedassistent A. Jensen, Trørød. „Til kysten!“ lød nu Ordren fra Brandmajoren (læs: Brandinspektøren), og 10 Minutter efter var Slangerne lagt ud i Vedbæk Havn og en mægtig Vandstraale rislede langt ud over Øresunds Vover.“ „Ved den afholdte Prøve konstateredes det, at vort Brandvæsen i retning af Hurtighed fungerer fuldt ud tilfredsstillende, og at Mandskabet, ført af den stærkt interesserede og myndige Brandchef, Smedemester O. Hansen, er i Stand til i forefaldende Tilfælde at „gaa i Il- den“ for at redde Samfundsværdier.“

Dispensation fra færdselsloven nødvendig

Da Søllerød Kommune anskaffede motorsprøjten var der en lang række indskrænkninger i adgangen til at bruge motorkøretøjer på offentlige veje, og for ikke at komme i

strid med de i motorloven omhandlede paragraffer, indsendte sognerådet en dispensationsansøgning. Efter amtets påtegning af ansøgningen kunne Justitsministeriet i skrivelse af 13. februar 1925 meddele Søllerød Sogneråd, at man med hensyn til de kommunen tilhørende motorvogne, der udelukkende anvendtes i brandvæsenets tjeneste, var meddelt dispensation fra følgende paragraffer i Lov om Motorkøretøjer m.m. af 20. marts 1918, med senere ændringer af 6. maj 1921 :

„Dispensation fra Lovens § 4, Punkt 3, saaledes at der kan benyttes andre Signalhorn end de i Loven foreskrevne og fra samme Paragrafs Stk. 2, saaledes at der paa Køretøjet kan anvendes en Lyskaster, hvorved forudsættes, at denne benyttes forsigtigt, saaledes at den ikke blænder Vejfarende.

Justitsministeriet meddeler derhos Dispensation fra § 9 Stk. 4 i den omhandlede Lov, saaledes at Brandvæsenet fritages for at føre de i denne Lovbestemmelse paabudte Nummerplader.“

Endvidere blev der dispenseret fra bestemmelserne om indskrænkninger i kørselshastigheden og indskrænkning med hensyn til de steder, hvor motorkøretøjer måtte benyttes. Med hensyn til hastighedsbestemmelserne blev det udtrykkeligt bemærket, at dispensationen kun gjaldt i tilfælde af udrykning.

Endelig fritog Justitsministeriet føreren af brandvæsenets motorvogne for at iagttage reglerne i motorlovens § 25, 1. stk., 2.-5. punkt. og 2. stk. Disse regler omhandlede det dengang så alvorlige problem – mødet mellem heste og motorkøretøjer og var affattet således:

„Giver den Kørende eller Ridende Tegn til Føreren, eller Hesten eller Hestene viser

Tegn til Ængstelse, skal Føreren standse Køretøjet for at afvente, om der træffes Forsigtighedsregler, f.eks. ved Afstigning eller Bortkørsel til Siden. Foretages intet saadant, er Føreren berettiget til at køre videre. Under selve Forbikørslen maa Signalapparatet ikke benyttes, og Farten skal mindskes. Om ønskes, skal Motorkøretøjets Fører straks hjælpe med til at føre Hesten eller Hestene forbi Køretøjet.“

Pumpe og motor udskiftes

Allerede i begyndelsen af 1929 var den oprindelige pumpe opslidt, og til erstatning indkøbtes hos Meisner-Jensen en ny pumpe. Problemerne var dog ikke løst hermed, idet det allerede i maj måned samme år var nødvendigt at udskifte motoren.

Fra begyndelsen var Ford'en udelukkende forsynet med udrykningshorn, men i henholdsvis 1930 og 1931 monteredes udrykningslamper og flag. Arbejdet hermed blev, i lighed med sprøjstens øvrige vedligeholdelse, udført af brandmand G. A. Nielsen.

I 1932 stod det klart for alle, at på trods af at Ford'en 3 år tidligere havde fået udskiftet såvel pumpe som motor, var den nu nedslidt, og en ny sprøjte måtte anskaffes. Det var dog planen at beholde Ford'en som reservekøretøj, og som sådan forblev den indtil 18. maj 1937, da den endelig afmonteredes.

Mens den fungerede som reservesprøjte, besluttede brandudvalget på sit møde den 12. juli 1933 at udleje sprøjten med slanger til vanding af have eller mark, for en pris af 5 kr. pr. time, hvori ikke var indeholdt betaling til mandskabet. Efter ombygning i 1937 tjente den herefter som kommunal lastbil, hvor den gik under øgenavnet O'sella. (47) Under 2. verdenskrig var vognen klodset op, men efter befrielsen kom den atter til ære og værdighed.

Ny Triangelsprøjte anskaffes

Til sognerådsmødet den 10. august 1932 indstillede brandudvalget, at der anskaffedes en ny motorsprøjte, idet den gamle ikke var brugbar længere. Sognerådet overlod det til brandudvalget at handle i sagen. Anskaffelsen blev kalkuleret til ca. 10.000 kr., hvilket beløb man tænkte sig amortiseret over 3 år.

Allerede til sognerådets møde den 21. august s.å. havde brandudvalget handlet, idet man på dagsordenen havde følgende punkt: anskaffelse af en motorsprøjte til 15.840 kr. Under forhandlingerne meddelte udvalget, at man havde købt en Triangelsprøjte, som man havde fundet bedst egnet. Sognerådet tog meddelelsen til efterretning.

Sprøjstens opbygning

Køretøjet, der blev opbygget af firmaet Meisner-Jensen, København, var bygget over et Triangel-chassis, nr. 1995, leveret af Trige-Titan i Odense. Motoren var en 6-cylindret 60 HK's motor, som var i stand til at fremføre sprøjten med en fart af 70 km i timen.

Gennem en særlig transmission kunne den samme motor trække en bag i chassiset indbygget „Aster“ II selvansugende broncencentrifugalpumpe. Tilkoblingen af pumpen foretoges ved førersædet, mens al betjening og manøvrering foregik fra køretøjets bagende. Pumpens kapacitet var 1200 l/ minut ved 60 meter manometrisk løftehøjde (svarende til 6 atm. tryk).

Sprøjten havde plads til 6 personer, 2 på førersædet og 4 mand på et tværgående sæde anbragt umiddelbart bag ved slangevinderne. Iflg. registreringsattesten, hvoraf det iøvrigt fremgår, at den blev registreret første gang den 24. april 1936 under nr. A 31.015, var den kun indregistreret til 5 personer.

Det skal iøvrigt bemærkes, at den i lighed

med sin forgænger aldrig har været forsynet med nummerplader. Oven over mandskabet var anbragt et stativ, hvorpå der var placeret en to-delt træstige – forøvrigt den, der tidligere havde været anbragt på Ford-sprøjten, samt to sugeslanger til ansugning fra åbent vand.

Iøvrigt medbragte sprøjten 3 slangevinder med oprullet slange, ialt 350 meter 77 mm gummieret og 250 meter 52 mm gummieret slange, 5 strålerør, 4 ildslukningsapparater, 1 stk. felttelefon med 500 meter kabel, samt 1 stk. håndsprøjte for skum og vand. Yderligere medførte sprøjten lygter, grebe, økser, brandhanenøgler, overgangsstykker, forgrenere, værktøj m.m. Alt materiellet var anbragt i de ialt 16 magasiner, der alle var elektrisk oplyst.

Sprøjten blev afleveret til kommunens brandudvalg ved en prøve ved Vedbæk havn den 12. december 1932, hvor der dels blev foretaget en prøvekørsel med vognen, dels foretaget prøvepumpning, såvel fra havnen som fra brandhaner. Ved prøverne viste sprøjten, at den fuldt ud opfyldte de krav, der var stillet til den.

Svært at holde varmen

Utallige er beretningerne om, hvor uudholdeligt det var at køre i snestorm i denne åbne vogn. På de længere ture til Vedbæk og Skodsborg smed mandskabet på bagsædet sig ned i bunden af vognen – med tykke kapper øverst – i et forsøg på at holde varmen. Den eneste, der kunne holde varmen, var personen ved siden af chaufføren, idet hans opgave var at betjene det manuelt drevne horn – en opgave, der nok skulle give varmen, selv på de koldeste dage.

Efter anskaffelsen af Commer-sprøjten „M 2“ i 1954 overgik Triangler til reservekøretøj, og som sådan fungerede den indtil anskaffelsen af „M 3“ i august 1971.

Grundet den stadige brug som reservekøretøj fik den i 1965 monteret elektrisk horn og i 1969 blåt udrykningsblink. Siden 1971 har den kun været brugt til parader, bryllupper, jubilæer m.m., hvor den med alt sit skinnende messing gør utrolig lykke.

Den første drejestige – S 1

Efterhånden som antallet af ejendomme med flere etager voksede, turde brandkommissionen ikke længere tage ansvaret for, om brandvæsenet kunne redde mennesker og dyr, samt slukke brandene med det eksisterende materiel. Til sognerådets møde i september 1936 forelå der derfor forslag om køb af en brandstige til 30.000 kr. Sognerådet henviste sagen til behandling i økonomiudvalget, hvorfra sagen på et senere tidspunkt henvistes til fornyet behandling i brandkommissionen. Ved sognerådets møde den 21. oktober s.å. kunne formanden meddele, at brandkommissionen anmodede om at måtte foretage en rejse for at se på brandstiger.

Hr. Schacke – en af de konservative udbrydere ved sognerådets valg i 1936 – mente, at spørgsmålet om anskaffelsen af en brandstige var overladt til økonomiudvalget. Det var rimeligt at indhente tilbud; i øvrigt anså han en motorstige for upåkrævet.

Kunne der ikke opnås et arrangement med andre kommuner eller med Falck ?

Studietur til Tyskland

Sognerådsformanden, hr. Frederik Clausen, var forbavset over hr. Schackes indlæg, når hensås til det sidste møde i økonomiudvalget, hvor det vedtoges at lade sagen henvise til brandkommissionen, som så skulle vende tilbage med den til udvalget. På trods af indvendingerne tiltrådte sognerådet, at brandkommissionen kunne foretage den ønskede rejse, og i begyndelsen af november måned

rejste brandkommissionens medlemmer plus brandinspektøren og bygningsinspektøren til Berlin og Hamburg for at finde en passende stige.

Voldsom debat i lokalpressen om anskaffelsen

Den dybe uenighed i sognerådet mellem på den ene side de tre udbrydere og på den anden side de resterende konservative samt socialdemokraterne, bredte sig også til lokalaviserne, hvor „Holte Avis“ kørte en meget aktiv kampagne mod anskaffelsen. I udgaven fra den 4. november 1936 kunne man således læse følgende notits:

„Det er fortalt at den stærkt omtalte Motorbrandstige, som menes at ville koste mellem 30 og 40.000 Kr. kun kan købes efter et nøjere Studium i Udlandet af vor stedlige Brandkommission med vor Kommuneingeniør i spidsen. D'herrer Bache, Hübenecker, Poul Nielsen, Smedemester Hansen m.fl. er vist allerede paa vej til det sydlige Udland for i Smaabyerne Hamburg og Berlin at sætte sig ind i disse Smaabyers Brandmateriel, og saa maa vi jo haabe, at de hjembringer Ideer, der ogsaa vil kunne anvendes i Smaabyerne Holte, Vedbæk, Skodsborg. Maa Østersøen i disse Stormvejrsgage bekomme d'Herr. vel.“

Svaret på Holte Avis' negative indstilling til stigen lod ikke vente længe på sig, idet Ulrik Schou i Søllerød Tidende den 20. november rettede et meget skarpt angreb på Holte Avis og herunder beskyldte bladet for at referere sognerådsmøderne fejlagtigt. Som eksempel nævnte Ulrik Schou:

„28. Oktober „refereredes“ fra Sogneraadets Møde bl.a. om den paatænkte Stige: Saadan en Stige koster henved 40.000 Kr. (det blev oplyst at det kun var 30.000 Kr., men kun

det forkerte Tal nævnes). Videre: „og Sogneraadetsformanden udmaalede Farerne ved en Ildebrand i et af de store Huse, og saa blev det vedtaget at sende Brandkommissionen ud at rejse.“ (dette er virkelig Ordet), men omtaler ikke med et Ord de Udenkommunale Sagkyndiges Udtalelser eller det pudsige Indslag fra Dir. Poulsens Ven om at have en Stige uden Motor, i hvilket Tilfælde man først skulle afmontere en af Kommunens Biler og paamontere Stigen, før man kunne køre!, eller at en saadan Stige kræver 4 Mands betjening, hvorimod en Motorstige kun kræver 1 Mand (af væsentlig Betydning, da Kommunens Brandmænd ikke udelukkende er Brandmænd). Det oplystes at de 2 Forslag alt i alt var lige dyre, men alt dette har man „glemt“.“

Voldsom debat i sognerådet

Til sognerådets møde den 16. november 1936 forelå der indstilling fra økonomiudvalget om køb af en redningsstige. Punktet var det sidste på dagsordenen og udløste en heftig debat. Fra det snævre udvalg, der havde været i Tyskland for at gøre sig bekendt med forholdene dér, forelå beretning. Den påtænkte stige kunne betjenes af 1 mand og skulle leveres af det tyske specialfirma Magirus. Prisen androg 30.690 kr.

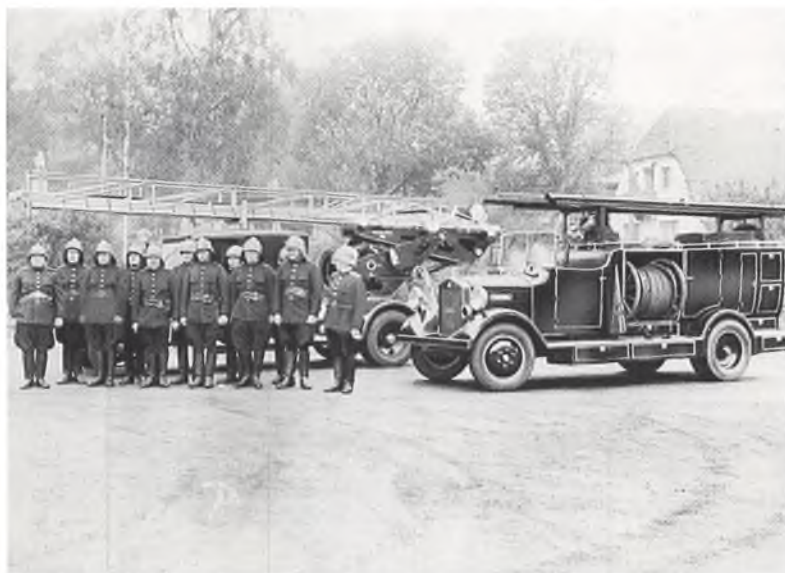
Grosserer Schacke mente, „at en saadan Tingest jo kunne være et rart stykke Legetøj, men det var dyrt Legetøj – man kunne nøjes med et par almindelige Stiger, der placeredes henholdsvis i Holte og Vedbæk.“

Murermester Poul Nielsen mente at man, når man tillod høj bebyggelse, skyldte man brandvæsenet, at det fik tidssvarende og betryggende materiel.

Entreprenør Hübenecker: „Det drejer sig her, om vi skal have Materiel af i dag eller fra vore Bedsteforældres Tid.“ Han indstillede herefter udvalgets forslag til vedtagelse. Det

45. Klar til udrykning fra brandstationen i Holte med Triangel-sprøjten anno 1932.

46. Søllerød Brandvæsens mandskab stillet op til ære for fotografen ved modtagelsen af den første drejestige den 4. august 1937.

skete med 11 stemmer mod 3 (Schacke, Lorentzen og Poulsen), idet Seidenfaden var fraværende.

Holte Avis kommenterede den 2. december vedtagelsen således :

„Brandkommissionens to Medlemmer, suppleret med Kommuneingeniøren og Brandinspektøren er vendt hjem fra det sydlige Udland. De medførte Forslag om en Taarnstige til mellem 30. og 40.000 Kr. Redningsstigens Anskaffelse blev vedtaget i Sogneraadsmødet. Der skal være Valg til Marts!“

Det er interessant at se, at Holte Avis – selv efter vedtagelsen af købet af en stige til 30.690 kr. – stadig benytter prisoverslaget 30. - 40.000 kr i sin kampagne.

Den 9. december s.å. gjorde Holte Avis en undtagelse fra reglen om aldrig at bringe anonyme indlæg, idet man på forsiden bragte referat af et tilsendt udklip fra Jyske Tiden- de vedr. en ny 19-meter stige til Sønderborg brandvæsen, pris 7.000 kr. Under udklippet havde den anonyme indsender tilføjet:

„Til behagelig Orientering vedr. den nye dy- re Stige i Søllerød Kommune.“

Nedenunder havde bladet tilføjet:

„Rejsen til det sydlige Udland og det, man bragte med hjem, et Forslag om Køb af en meget dyr Stige, synes at have vakt Opsigt i vide Kredse.“

Købet af stigen bruges i valgkampen ved sognerådsvalet

I valgkampen forud for sognerådsvalet den 9. marts 1937 blev købet af stigen ofte anvendt som debateme. På sognerådets møde i februar 1937 fremførte et medlem en kraftig kritik af de stigende skatter: „Vi har ikke

forsøgt at holde igen. Brandstigen til 30.- 40.000 Kr., som vi ingen Brug har for, viser, hvor meningsløst det hele er.“

Søllerød Tidende bragte den 26. februar et længere læserbrev forfattet af E. Andersen. Brevet, der var formet som en gennemgang af den konservative udbrydergruppens anklager mod sognerådsformand Clausen, berører også brandstigen:

„Søllerød Kommune har anskaffet en tids- svarende Brandstige af den Art og Størrelse, som Sagskundskaben finder nødvendig – ja, ogsaa dette kan altsaa bruges som Vaaben mod en Kommunes ansvarlige Leder.“

Stemningen skifter

Da stigen blev leveret den 4. august 1937 var der, på trods af den tidligere så heftige modstand, næsten ingen grænser for den plads, Holte Avis brugte på at beskrive vidunderet. Det var tydeligt for enhver, at stemningen nu havde ændret sig. Således skrev Holte Avis den 6. august :

„Søllerød Kommunes Brandvæsen modtog i Onsdags den af Kommunen anskaffede nye moderne Redningsstige. For en indbudt Kreds blev det nye Køretøj demonstreret paa Holteværkets Grund. Hr. Ingeniør Knud Arkild fra Firmaet Meisner-Jensen, der er Leverandøren, forklarede det nye Køretøjs Me- kanisme. Sogneraadformand Clausen takke- de paa Kommunens Vegne og overgav herefter Køretøjet til Brandvæsenet. Prøveopvis- ningen, som herefter foretoges, var i enhver Henseende tilfredsstillende. Vi ønsker saa- vel vor Kommune som vort raske Brandkorps Lykke og Held med det nye Brandmateriel. I næste Nummer af Bladet skal vi bringe en udførlig Omtale af Begivenhederne.“

Ved stigens modtagelse holdt brandinspek-

tør Oluf Hansen en tale, hvori han anførte, at det netop var 30 år siden, sognerådet første gang havde vedtaget at oprette et fast brandkorp. Han gennemgik herefter brandvæsenets udvikling, herunder de ændringer som anskaffelsen af en motorsprøjte havde betydet. Til slut udtalte brandinspektøren:

„Idet vi bringer vor Tak for Redningsstigen til Sogneraadet, lover jeg på Korpsets vegne at gøre vor Pligt efter bedste Evne og værne om de os betroede Redskaber.“

Stigens tekniske specifikationer

Selve stigens tekniske specifikationer bragte Holte Avis den 20. august i en stor artikel på forsiden. Jeg skal ikke her trætte med at give den meget teknisk prægede artikel, men blot kort give de vigtigste specifikationer. Redningsstigen, eller som man idag siger – drejestigen – var monteret på et Fordson lastvognschassis (Ford V 8) med 157 tommer hjulafstand og med en bruttobæreevne på 5.500 kg.

Chassis'et var forsynet med aflåsningsanordning, hvorved chassis'et og bagakslen kunne sættes i fast forbindelse med hinanden, så bagfjedrene kunne sættes ud af virksomhed, når stigen skulle benyttes; endvidere var der anbragt 4 kraftige støttespindler, der kunne skrues ned mod jorden, når den skulle benyttes.

Stigeløbet var tre-delt, og fuldt udskudt var selve stigen 18,5 meter. Dens bæreevne i denne situation var, uden anlæg, 300 kg. I stigetoppen var endvidere monteret en vandkanon. Stigen var af fabrikatet Magirus.

Stigens karrosseri bestod af et lukket førerhus med plads til to mand, samt siddeplads til fire mand på et opklappeligt tremmesæde bag førerhuset. Disse fire siddepladser blev beskyttet af et opklappeligt tag samt med jalousier på siderne.

Sprøjtefører Frederik Hansen var udset til at være fører af den nye stige. Søllerød Tidende kunne den 1. september 1937 meddele, at Frederik Hansen, allerede inden stigen blev afleveret til kommunen, havde fået instruktion i alle de forhold, som vedrører betjeningen af det komplicerede maskineri, som stigen er forsynet med, således at han var i stand til fuldkommen at betjene denne.

Pligten til at have privat brandstige ophører

Som et kuriosum til den voldsomme debat, der var gået forud for anskaffelsen af stigen, kunne de lokale aviser i begyndelsen af 1938 meddele:

„Brandstigerne er overflødige. Det har hidtil været en Pligt for Ejeren at sørge for, at der ved hans Ejendom findes en Brandstige. – Denne Bestemmelse er nu bortfaldet som følge af vort Brandvæsens modernisering.“

Om privates brug af stigen

I 1943 var der igen debat om stigen, idet den øjensynlig også blev brugt til andre formål end blot brandslukning. Søllerød Tidende skrev således den 5. august følgende:

„Nogle morgenduelige Holte-borgere, der forgangen Morgen ved 6-tiden bemærkede, at den berømmelige kommunale Brandstige var rekvireret med det Formaal at opsætte en Flagline i en Flagstang paa en privat Ejendom paa Øverødvej, spørger os og beder os lade Spørgsmaalet gaa videre til rette Vedkommende: Hvad koster det at rekvirere Brandstigen til et sligt Formaal? Kan man opnaa en saadan Gunst f.eks. hvis man kender Brandmajoren, eller har Kommunen en bestemt Takst at gaa frem efter i saadanne Tilfælde? Spørgsmaalet er jo ikke uden in-

teresse, og vi venter derfor et Svar fra For-
manden for Teknisk Udvalg.“

Spørgsmålet forblev imidlertid ubesvaret !

Assistance til Frederiksborg Slot

Da det, som debatten omkring anskaffelsen af stigen også har afsløret, ikke var almindeligt, at landkommuner, ej heller de nordsjællandske, havde anskaffet drejestiger, betød det, at Søllerøds drejestige blev kaldt til assistance uden for kommunegrænsen. Således kan det nævnes at stigen, indtil Birkerød Brandvæsen anskaffede en drejestige i 1973, mødte til alarmer så langt væk som på Frederiksborg Slot i Hillerød.

Udskiftning tiltrængt

I slutningen af 1970'erne var vognen efterhånden blevet så gammel, at det var stort set umuligt at skaffe reservedele, ligesom Statens Brandinspektion ikke længere kunne godkende den til udrykningsbrug. Det overvejedes i den forbindelse at flytte selve stigen over på et andet chassis. Man valgte dog en anden løsning, idet man besluttede sig for at købe en af de drejestiger, som Københavns Brandvæsen skulle udskifte. I begyndelsen af november 1979 blev den „nye“ stige demonstreret for brandvæsenets personale, og umiddelbart herefter gik handelen i orden.

Den 30. juli 1980 rykkede den gamle drejestige ud for sidste gang – til Kollemosevej 26 i Holte, hvor der var ild i taget. Samme aften blev den taget ud af drift og erstattet af den nye. Stigen kom således til at tjene brandvæsenet i 43 år. Tør man gætte på modstandernes reaktion i 1936, hvis de havde kunnet se, hvilken fantastisk langsigtet investering der var tale om ?

På museum

I 1984 blev stigen deponeret på Det Danske Brandvæsenmuseum i Århus. Ved en voldsom brand den 4. september 1988 på Brandvæsenmuseet undgik S 1 med nød og næppe at blive flammernes bytte. Kun et par meter fra vognen lykkedes det Århus Brandvæsen at stoppe ilden.

M1

Sognerådet vedtager anskaffelsen af en ny sprøjte

Efter at besættelsestiden havde forhindret større nyanskaffelser til brandvæsenet var behovet for fornyelse og forøgelse af materiellet stort. En række kommuner havde efter besættelsen overtaget diverse tysk brandslukningsmateriel, men det materiel, som Søllerød Brandvæsen havde fået tilbudt, levede ikke op til de krav, man stillede, hvorfor man sagde pænt „nej tak“.

Søllerød Tidende kunne i sommeren 1948 (48) meddele, at brandvæsenet, i forbindelse med en omorganisering af korpset, havde fremsat ønske om en ny sprøjte. Teknisk udvalg ville, iflg. ingeniør Zehngraff, have nærmere oplysninger, bl.a. om en ny sprøjte kunne indgå i en eventuel nyordning af brandvæsenet for omegnskommunerne, inden afgørelsen blev truffet. På sognerådets møde den 23. marts 1949 vedtoges anskaffelsen af den ny sprøjte, og i Søllerød Tidende (49) kunne man under overskriften „Søllerød Kommunes Brandvæsen får ny moderne sprøjte“ læse følgende:

„Efter indstilling af Teknisk Udvalg vedtog Søllerød sogneråd i sit møde i onsdags at anskaffe en ny førstehjælpssprøjte med tilbehør til brug for kommunens brandvæsen. Omkostningerne ved anskaffelsen beløber sig til 44.750 kr.“

47. Søllerød Brandvæsens første drejestige, årgang 1937, bygget op over et Ford V8 chassis. Fotograferet umiddelbart før den sidste køretur - turen til brandværmuseet i Århus.

48. M 1 Diamond førstehjælpsprøjte fotograferet i 1975 umiddelbart efter overførslen til den nye station i Nærum. Sprøjter af denne type kom direkte til at gå under betegnelsen: "Søllerødsprøjte".

49. M 1 på vej fra Nærum til Det Danske Brandværmuseum i Århus.

Ved indstillingens forelæggelse oplyste udvalgets formand, ingeniør Zehngraff:

„Den sprøjte, vi har nu, er 17 år gammel. Man har passet den godt, så den er stadig fuldt anvendelig, men der er, navnlig i de senere år, sket så store fremskridt på brandslukningsområdet, at udvalget ikke har ment at kunne sidde brandinspektørens indstilling overhørig, så meget mere som vore borgere har et rimeligt krav på, at en opstået brand slukkes så hurtigt som muligt og med den mindst mulige brand- og vandskade.

Forskellen mellem gammeldags og moderne brandslukning kan populært siges at være den, at i gamle dage druknede man en brand i et hav af vand, i dag kvæler man den i et vandtågesløv.“

Forbillede for andre sprøjter

I september måned samme år blev den nye førstehjælpsprøjte leveret. Den var bygget over et Diamond T 201 chassis og var ligesom sin forgænger bygget af firmaet H. Meisner-Jensen. Sprøjten, efterfølgende kaldet „M 1“ efter nummerpladen, (motorsprøjte nr. 1.) var en såkaldt „picketsprøjte“ og var opkaldt efter en lille, hurtig sprøjte konstrueret i Paris i 30'erne. Herhjemme var der leveret en enkelt af denne type til Dragør brandvæsen i 1936.

I de følgende år kom denne lille, lette og meget effektive sprøjte til at danne forbilledet for en række andre tilsvarende køretøjer. Denne type køretøj fik ligefrem betegnelsen „Søllerødsprøjte“ og var flittigt omtalt i fagbladene (50).

De tekniske specifikationer

Med en vægt på kun 3625 kg og en 6 cyl. motor med 91 HK havde den en stor accelerationsevne og høj maximalhastighed. Den

var forsynet med en frontmonteret Aster III centrifugalpumpe med en ydeevne på 1500 liter pr. minut ved 6 atm. og en vandtank på 400 liter.

Pumpen var forsynet med såvel A-kobling for sugeslange som B-kobling for tilslutning af fødeslange fra brandhane. På afgangssiden var den forsynet med 2 B-afgange og en rørforbindelse som førte bagud i vognen, hvor den delte sig, således at der i hver side bag mandskabsrummet var en D-afgang. Ved pumpen var der gasregulering og startknap, således at al betjening kunne ske udelukkende fra forenden af vognen.

Karrosseriet var indrettet således, at der var et førersæde med plads til 2 mand og et bagsæde med plads til 2-3 mand. I væggen bag ved mandskabssæderne er der indrettet reolplads for røgdykkerapparater, lygter, handsker m.m. Reolen var udført som 2 døre, således at man ved at åbne disse ind i mandskabsrummet fik adgang til et bagvedliggende magasinrum. I hver af siderne i magasinrummet var der anbragt en førstehjælpsvinde med plads til 60 meter gummieret D-slange. Vinderne var anbragt med lodret aksel og med lodrette lederuller samt bremses, således at aftrækningen af slangerne var stort set uafhængig af vognens placering i forhold til brandstedet. Ved siden af vinderne var anbragt de tidligere omtalte 2 stk. D-afgange og det til førstehjælpslangen hørende D-lavtryksvandtågestrålerør.

I bagenden af vognen fandtes et andet magasinrum som bl.a. indeholdt en PYRENE skumgenerator, kapacitet 1700 l/min. samt B-og C-slanger. På taget var anbragt 4 italienske stiger og 2 radioantenner. I instrumentbrættet var indbygget et radioanlæg af fabrikat M.P.Pedersen, ved hjælp af hvilket man kunne kommunikere med Gentofte Brandvæsens alarmcentral.

Sprøjten udstyres med højtrykspumpe

I 1953 introduceredes som noget helt nyt en højtrykspumpe. Sammen med en sprøjte fra Lyngby brandvæsen og en fra Falck i Glad-saxe, fik Diamond'en som de første herhjemme indbygget en højtrykspumpe af fabrikat Baghytra (51). De tidligere omtalte D-slan-gevinder i siderne blev ved den lejlighed udskiftet med horisontalt liggende vinder med 60 meter gummihøjtryksslanger med fast-monterede tågepistoler. Fordelen ved høj-tryksanlægget er, at vandet bliver forstøvet væsentlig mere, hvorefter det har en bedre kølende og kvælende virkning, ligesom vandskaderne derved reduceres.

Diamond'en viste sig i praksis at være utrolig anvendelig, og utallige er de brande som er blevet slukket v.h.a. højtryksslangen og de medbragte 400 liter vand.

Ild i sprøjten

Men hvad hjælper det medbragte vand og en effektiv pumpe, hvis det er selve brandbilen, der er ild i? Ikke meget, men så er det godt, at køretøjet også er forsynet med håndsluk-kere. Den 2. februar 1972 gik der ved den daglige prøvestart af køretøjerne ild i motor-rummet. Ilden blev hurtigt slukket, så ska-den blev begrænset til de elektriske installa-tioner, samt kølerhøjelmens maling.

De sidste år

I forbindelse med den gradvise udflytning fra Holte til Nærum blev „M1” som det før-ste køretøj flyttet til stationen i Nærum i be-gyndelsen af juli 1974.

I vinteren 1974-75 skulle sprøjten hovedre-pareres, og i den forbindelse glemte man at tømme anlægget for vand, hvilket medførte, at højtrykspumpen frostsprængtes. Højtryk-

sanlægget blev afmonteret og sprøjten fun-gerede herefter dels som førstehjælpe-sprøjte med lavtrykspumpe, dels som forurenings-vogn.

Den 6. marts 1978 blev M1 kaldt til olie-forening på Vedbæk Strandvej 342. På vej hjem fra denne alarm begyndte vognen at ry-ge så kraftigt, at det efterhånden var svært at se hinanden inde i mandskabskabinen. En undersøgelse dagen efter afslørede, at motor-blokken var sprængt 8 steder.

Herefter blev det besluttet, at den ikke skulle repareres, idet den stod foran udskift-ning senere på året. Den 1. april kom den ud på sin sidste køretur, idet den blev bugseret til Århus, hvor den siden har stået på Det Danske Brandværnsmuseum.

M 2

I 1953 var en udskiftning af Trianglen på-krævet, og man begyndte derfor sonderinger om anskaffelse af en ny automobilsprøjte. Den 27. februar 1953 kunne Søllerød Tiden-de meddele, at „Kommunalbestyrelsen har vedtaget at anskaffe en ny motorsprøjte til ca. 90.000 kr. Der regnes med, at halvdelen vil kunne opnås som tilskud fra Brandsluk-ningsudvalget af 1950, mens ca. 15.000 kr. dækkes af brandvæsenets fond til nyanskaf-felser. Resten, ca. 30.000 kr., ydes af kom-munen som et 10-årigt lån.“

Sprøjtens udstyr

I september 1954 kunne samme avis medde-le, at nu havde Søllerød Brandvæsen modta-get den nye sprøjte, og at man snarest ville vende tilbage med en udførlig beskrivelse. Ved en demonstration for kommunalbesty-relsen og pressen i oktober 1954 fik man lej-lighed til at vise det nye køretøjs fortræffe-ligheder.

Sprøjten var bygget over et Commer chas-

sis R-541 og havde en 110 hk motor. Foran på sprøjten var anbragt en 2000 l/ minut ASTER I pumpe.

Bag mandskabskabinen var anbragt en 1500 liter vandtank, og i enden af vognen var anbragt 2 slangekærrer, hver med 5 slangekurve à 3 B-slanger. Denne måde at pakke slangerne på var brandinspektør Frederik Hansens opfindelse. Den gav en stor valgmulighed med hensyn til slangeudlægningsmetoder:

- a. hurtigt udlægning under kørsel
- b. udlægning i terrain med kærre
- c. udlægning af slangekurv à 3 længder.

Herudover var sprøjten forsynet med 300 meter C-slange, hvoraf 2 x 75 meter var oprullet på slangevogne i begge sider. På 2 lodrette slangevinder var oprullet 2 x 60 meter D-slange, beregnet til førsteindsatsen.

På taget var anbragt 1 stk. 9 meter letmetal skydestige samt 1 wienerstige og 2 italienske stiger. Ud over ovennævnte var sprøjten forsynet med 1 stk. pyrene skumgenerator, 1 stk. 1000 Watt el-generatoranlæg til belysning af brandstederne samt diverse andet udstyr. I mandskabskabinen var der plads til 4 stk. 3-flaskede Mandet-trykluftapparater; fra starten var der dog kun indkøbt 2 stk.

Sprøjten var yderligere forsynet med et M.P. Pedersen radiotelefonudstyr til kommunikation med vagtcentralen hos Gentofte Brandvæsen, samt til kommunikation med andre køretøjer.

„Man må ønske Søllerød Brandvæsen til lykke med denne velgennemtænkte enhed og anbefale den til efterfølgelse.“ skrev redaktøren af bladet „Brandværn“ (52) efter en 2 1/2 sider lang gennemgang af køretøjets opbygning. Iøvrigt havde køretøjet forinden vakt betydelig interesse på en brandværnsudstilling i Fredericia.

„M 2“ var hovedkraften i brandvæsenets

materiel i stort set hele sin levetid. Selv efter anskaffelsen af en ny sprøjte i 1971 – „M 3“ – var dens betydning stor, idet den dels fungerede som slangetender, dels som førsteudrykning fra Nærum, mens „M3“ rykkede ud fra Holte. Den 18. maj 1980 deltog „M2“ sidste gang i en udrykning – til en blind alarm fra døvehjemmet Wesselsminde i Nærum.

Den fungerede som reservekøretøj indtil maj 1981, hvor den blev afmeldt til motor-kontoret.

Et par år henstod den på brandstationen, inden den blev overdraget brandværns-museet i Århus i maj 1983.

I løbet af alle årene var det ialt kun blevet til 20.250 km.

M 3 *den moderne standardsprøjte*

Efter anskaffelsen af „M 2“ var brandvæsenet særdeles godt kørende og der skulle da også gå hele 17 år før man atter anskaffede nyt rullende materiel. Tiden var nu moden for at lade „M 1“ blive reservekøretøj.

I 1969 vedtog brandkommissionen anskaffelsen af en ny automobilsprøjte, til levering i 1971. Køretøjet, opbygget på et Mercedes LF 1113 B 136 chassis, blev hentet i Heilborn i Tyskland af brandmand Poul Poulsen for hurtigere at få det til landet for den videre opbygning. Opbygningen blev foretaget af firmaet Meisner-Jensen, der havde leveret alle køretøjer til Søllerød Brandvæsen siden 1932.

Hvor de tidligere sprøjters opbygning i høj grad havde været præget af lokale tanker og ideer, blev denne opbygget som en standard-sprøjte, som der blev leveret utallige af til forskellige brandvæsener.

Sprøjten var forsynet med en Bachart kombineret Automatic 2 trins centrifugalpumpe, type FP 16/8 og Bachart højtrykspumpe. Ty-

50. M 2 Commer motorsprøjte, fotograferet ved en brand hos Volvo Sommer i Nærum i 1975. Chauffør og pumpepaser, brandmand Esben Jensen.

51. M 3. Med anskaffelsen af dette iøvrigt fremragende køretøj, bevægede Søllerød Brandvæsen sig væk fra de specielt designede køretøjer - ofte udviklet af brandinspektøren. Man valgte her et standardprodukt, som næsten ethvert brandvæsen i Danmark og flere andre europæiske lande kom til at disponere over.

52. "Den gule brandbil" - Vandtankvognen.

53. M 1, i daglig tale kaldet "bagerovognen" fordi den lignede visse brødfirmaers varevogne.

54. T 1 efter ulykken den 19. maj 1979.

pebetegnelsen for sprøjten 16/8 dækker over pumpens ydeevne, 1600 liter pr. minut ved 80 meter vandsøjle. Vandtanken rummede 1500 liter.

Umiddelbart forekommer dette ikke af meget, når sprøjtes maximale ydeevne er 1600 liter pr. minut. Man må imidlertid ikke glemme, at dels er det uendelig få brande hvor der skal bruges 1500 liter vand til slukningen, dels at vandtankens indhold ved storbrandene alene er beregnet til at sikre at der straks kan etableres et angreb, f.eks til brug ved personredning, uden at man skal afvente etablering af vandforsyning fra brandhane eller „åbent vand“.

Medbringer materiel til alle typer uheld

Det er umuligt her at opremse alt det materiel, en moderne sprøjte er forsynet med, idet der skal være udstyr til næsten enhver tænkelig situation: forskellige typer brande, forureningsuheld, trafikulykker, elevatorstop, følgeskadebekæmpelse m.m. Nævnes skal det dog, at man naturligvis medbragte fuld åndedrætsbeskyttelse til brug for de 6 mand, der skulle bemane køretøjet.

Den 20. august 1971 blev det nye køretøj indregistreret, forsynet med nummerpladen „M 3“ og var klar til at gå i drift. Forinden var der selvfølgelig blevet øvet meget med bl.a. den nye pumpe, for når det virkelig gælder, skal materiellets brug ligge i rygraden, ligesom det er utrolig vigtigt, at alle ved nøjagtigt hvor de forskellige ting befinder sig på vognen.

I 1989 blev den solgt til Statens Brandinspektion for 40.000 kr. Den blev leveret til brandskolen i Tinglev i Sønderjylland den 31. marts, hvor den fremover skulle fungere som uddannelseskøretøj. „M 3“ deltog sidste gang i en udrykning den 30. januar 1989 til et færdselsuheld ved Holte station.

Anglia'en

Ved den begyndende udflytning til Nærum var der kun 2 mand stationeret her, ligesom brandstationen endnu ikke var indrettet. I vognhallen på Birkegården holdt en af kommunens Angliaer derfor klar til i aften- og nattetimerne, samt i week-enden at fungere som mandskabsvogn.

Der var ikke megen plads til påklædning og skulle man have et røgdykkerapparat på, måtte man ligge i varerummet og tage det på under kørslen.

Angliaen tjente brandvæsenet i perioden juli 1973 til juli 1974. Den endte sine dage som øvelsesobjekt ved fællesøvelsen med Birkerød, Farum og Søllerød Brandvæsen den 1. november 1975.

Tankvognen den første gule brandbil

I 1976 havde brandvæsenet, i lighed med en lang række andre brandvæsener, et ønske om hurtigt at kunne disponere over en større mængde vand til slukningsarbejdet. Ganske vist er Søllerød kommune godt forsynet med brandhaner, og desuden er der mange små søer og vandhuller, hvorfra der kan hentes vand, men f.eks. ved større skov- og græsbrande er det en stor fordel at have større vandmængder på mobile enheder, i stedet for at skulle lægge slanger ud.

Det samme forhold gør sig gældende ved brande på eller langs Helsingørmotorvejen, hvor der ikke forefindes vandforsyning i form af f.eks. brandhaner. Af vognmand Urban Hansen, Holte, købte man derfor en ud-tjent olietankvogn for små 30.000 kr.

Der var tale om en Volvo N 86, årgang 1967, med et rumindhold på 7.100 liter. Da vand som bekendt er tungere end olie, måtte den imidlertid kun fyldes med 5.800 liter vand. Da brandvæsenet alene ikke kunne

udnytte tankvognen tilstrækkeligt, skete anskaffelsen i fællesskab med gartnerafdeling og hygiejnisk afdeling. Af denne grund valgte man at male tankvognen gul i stedet for rød. På begge sider er malet „vandtransport“.

Da Københavns Brandvæsen i 1986 anskaffede de første gule brandsprøjter vakte det en del furor – en brandbil skulle være rød ! Da havde man i Søllerød haft en gul brandbil i 10 år. Ganske vist stod der ikke Søllerød Brandvæsen på vognen, men derimod Teknisk Forvaltning. Pr. 1. januar 1990 overtog brandvæsenet imidlertid tankvognen helt, hvorfor navnet nu korrekt er ændret til Søllerød Brandvæsen.

F 1

En nødløsning efter M1's nedbrud

Med M1's nedbrud den 6. marts 1978 var brandvæsenet i en svær situation, idet der i Nærum nu kun var et køretøj med plads til 6 mand. Da der til levering senere på året var bestilt såvel en ny automobilsprøjte som en slangetender, var der i den mellemliggende tid brug for specielt en mandskabsvogn. Derudover var der med det stigende antal forureningssager behov for et køretøj, der kunne indgå i udrykningerne til specielt denne type alarmer.

Anskaffelsen af et nyt køretøj blev yderligere vanskeliggjort af, at man var midt i den kommunale valgkamp. Det lykkedes dog at få bevilget de nødvendige midler, således at man allerede den 1. april kunne få indregistreret et nyt køretøj. Der var tale om en brugt Ford Transit årgang 1970, der tidligere havde kørt som skolebus i Sydsjælland.

Opbygges som forureningskøretøj

Køretøjet der fik betegnelsen „F 1“ – F for forureningsbekæmpelsesvogn – blev opbygget med diverse udstyr, bl.a. friskluftsapparater, litteratur om farlige stoffer m.m. til brug ved forureningsuheld. Selve materiellet til forureningsbekæmpelsen var anbragt i en anhænger – „O 1“ – der blev hægtet bag på. „F 1“ blev stationeret i Nærum og deltog første gang i en udrykning den 18. april 1978 til en olieforurening på Vangeboskolen.

Ud over at rykke ud til forureningsuheld blev „F 1“ også brugt til udrykning til dyreredninger. I januar 1984 blev „F 1“ taget ud af udrykning og fungerede herefter udelukkende som mandskabsvogn og i forbindelse med dyreredninger. I september samme år blev vognen solgt.

Ny M 1

den nye brandinspektørs første opgave

En af de første handlinger fra brandinspektør Svend Åge Rasmussens side i 1977, umiddelbart efter hans tiltrædelse, var at forhandle med kommunen om anskaffelse af nyt slukningsmateriel, idet såvel „M 1“ som „M 2“ måtte anses for udslidte. Rigtigheden heraf understreges af „M 1“'s sammenbrud i marts 1978. Som ny førstehjælpsprøjte blev der hos Meisner-Jensen bestilt en såkaldt 8/8 sprøjte, identisk med de køretøjer, som Københavns Brandvæsen på det tidspunkt bestilte. At køretøjet benævnes en 8/8 sprøjte betyder, at pumpen har en kapacitet på 800 liter vand pr. minut ved 80 meter vandsøjle, svarende til 8 atm. tryk

Køretøjets indretning

Køretøjet var bygget op over et Mercedes 608 chassis og havde plads til 6 mand i kabinen. På grund af køretøjets kompakte opbygning kneb det med pladsen til at klæde sig på under kørslen, ligesom motoren ikke havde tilstrækkelig kraft til at få den tungt udrustede vogn til at accelerere hurtigt.

„M 1“ var udstyret med en 800 liter vandtank, 2 stk 60 meter højtryksslanger, 1 ASTER pumpe, 3 stiger, samt div. materiel til brandslukning og redning.

Vognen blev leveret til Søllerød Brandvæsen den 27. september 1978 og officielt overdraget brandvæsenet ved en parade den 1. oktober. Den var stationeret i Holte, indtil denne station lukkede den 7. januar 1984. I denne periode fungerede den som førsteudrykning i den vestlige del af kommunen. Efter overflytningen til Nærum overgik den til at være sekundær udrykning.

M1 sælges

I forbindelse med anskaffelsen af de hollandske sprøjter i 1989 skulle „M 1“ sælges og erstattes af en af disse større sprøjter. „M 1“ var i drift indtil 4. januar 1989, hvorefter den blev tømt for materiel, for den 5. januar at blive leveret til bedriftsværnet hos Sadolin & Holmblad, som havde købt den for 290.000 kr.

T 1

Ny slangetender medbringer ikke vand

Samtidig med bestillingen af en ny sprøjte bestiltes en ny slangetender. Også dette køretøj blev leveret af Meisner-Jensen, og leveringen fandt sted i slutningen af november 1978. Vognen var bygget op over et Landrover-chassis og var forsynet med et frontspil.

For at sikre, at den kunne komme frem gennem såvel uvejsomt terræn, som gennem sne og is, var den forsynet med 4-hjulstræk. På ladet var opbygget en kasse, hvori der i 5 „skuffer“ – den såkaldte Brismann opbygning – var anbragt ialt 525 meter sammenkoblet B-slange, således at slangerne kunne lægges automatisk ud under kørslen. I sidemagasiner er desuden anbragt div. håndværktøj og strålerør.

Formålet med en slangetender er at skaffe vand fra enten brandhane eller „åbent vand“ til sprøjten. Efter slangetenderen er der derfor altid en påhængssprøjte, som kan enten køres eller bæres til vandet. Sammenlignet med „den gamle slangetender – „M 2“ havde den nye en meget stor ulempe – den medbragte ikke vand. Dette betød, at kunne man ikke klare sig med det vand, der var i sprøjten, var man hver gang nødsaget til at køre til nærmeste brandhane eller sø, for derfra at skaffe vand.

Tenderen totalskades ved færdselsuheld

Den 19. maj 1979 kom imidlertid chancen for at få „T 1“ udskiftet.

Efter åbningen af den nye brandstation på Søvej i Holte var „T 1“ kørt hjem til Nærum. Resten af mandskabet og materiellet befandt sig stadig i Holte. Umiddelbart efter ankomsten til Nærum lød brandalarmen, og „T 1“ kørte under udrykning mod adressen Kohavevej 21, ført af brandmand Poul Hansen. Ved krydset Rundforbivej / Egebækvej i Nærum kørte en motorcykel midt på vejbanen. Poul Hansen forsøgte at overhale, men motorcyklisten trak ud mod midten, hvorefter Poul Hansen forsøgte at dreje højre om for at undgå en påkørsel. „T 1“ kom imidlertid i slinger idet den ramte kantstenen, fortsatte over vejen og væltede om på siden, inde på Rundforbiskolens grund.

Til alt held slap chaufføren uskadt, men bilen blev totalskadet – efter kun at have kørt 1055 km.

„M 2“ der stadig fungerede som reservekøretøj, blev atter sat i drift, og en ny slange-tender blev bestilt, desværre et køretøj identisk med det forulykkede. Man gentog således en fejl i stedet for at benytte chancen til at få et køretøj, der også kunne fungere som sprøjte.

Den nye „T 1“ blev sat i drift i begyndelsen af 1980. I juli 1989, i forbindelse med anskaffelsen af de hollandske sprøjter, blev den solgt til Københavns Pektinfabrik i Ll. Skensved for 60.000 kr.(53)

Ny S 1 den gamle drejestige kasseres

Efter at den gamle drejestige var blevet kasseret ved syn i april 1978, var det klart for enhver, at der måtte findes en afløser.

Drejestigen blev atter sat i en sådan stand, at den kunne gå igennem et syn, men efter 41 år var den tjenlig til udskiftning. At skaffe reservedele til den, var efterhånden blevet en opgave for Sherlock Holmes, og Statens Brandinspektion ville ikke give flere dispensationer til at benytte et så gammelt udrykningskøretøj.

Ny, brugt drejestige fra Københavns Brandvæsen

En ny drejestige ville koste mellem 1 og 1 1/2 million kroner, et beløb, som der ikke kunne skaffes opbakning bag, ligesom det forekom at være en voldsom investering, behovet taget i betragtning. En anden mulighed var at flytte den gamle drejestige over på et nyt chassis, men ved den løsning ville man stadigvæk råde over en 42 år gammel stige, ligesom den kun var 18 meter lang mod de nyere stigers 30 meter.

Københavns Brandvæsen udbød i efteråret 1979 drejestigen „S 19“ til salg, og man rettede derfor henvendelse hertil med henblik på at købe en brugt drejestige. I oktober 1979 demonstreredes „S 19“ for brandkommissionen og brandmandskabet, og ved brev af 2. november kunne Stadsingeniøren meddele, at Søllerød Kommune accepterede købet af S 19, formedelst 85.000 kr. Ultimo januar 1980 blev den „nye“ drejestige leveret. Der forestod herefter en større renovering, forinden den den 30. juli 1980 var klar til at indgå i driften.

Drejestigens historie

„S 19“, hvis oprindelige betegnelse var „S 4“, blev leveret af firmaet Ole Rafn til Københavns Brandvæsen i 1963. Det er en 30 meter drejestige af typen Metz på et Mercedes Benz LF 322 chassis. Stigen er hydraulisk, med trinløs regulering og uden redningskurv. Oprindeligt var stigen monteret med slangevinde bagtil, men denne blev afmonteret i 1970.

Køretøjet var i perioden 1963 til 1970 stationeret på Hovedbrandstationen og overgik derefter til Østbanegades brandstation, hvor den kørte indtil 1972. I 1972 blev den taget ud af den daglige drift og overgik til reservekøretøj.

Den 8. juli 1988, under udrykning til Svaneparken i Birkerød, stødte „S 1“ sammen med en lastvogn ved opkørselen i Gl. Holte fra Helsingørmotorvejen. Sammenstødet var meget voldsomt, men til alt held skete der ingen alvorlig personskade.

I en periode var der tvivl om, hvorvidt køretøjet var totalskadet, men efter en større reparation kunne det atter indgå i udrykningerne fra den 29. september.

Inspektørvogn

I forbindelse med Svend Zehngaffs ansættelse som brandinspektør blev det besluttet, at der for fremtiden skulle stilles udrykningskøretøj til rådighed for brandinspektøren a.h.t. hans kørsel til brandstedet. Til brug herfor blev der indkøbt en Volvo 343. Vognen blev indregistreret den 14. juli 1982 og var som det første køretøj ud over dem, der også tjente andre kommunale afdelinger end brandvæsenet, forsynet med almindelige nummerplader.

I begyndelsen af 1988 stod køretøjet foran en større reovering, idet der var voldsomme rusttæringer. Det blev besluttet at udskifte den i stedet for at foretage de kostbare reparationer. Den 4. maj 1988 var sidste dag, vognen var i udrykning.

Specialvogn til vagthavende

Den 4. januar 1983 udsendte justitsministeriet et cirkulære, hvorefter ansvarsfordelingen på skadesteder ændredes, således at det fremover var brandinspektøren eller dennes stedfortræder, der var ansvarlig for arbejdet på alle større skadesteder. Hidtil havde politiet været øverste ansvarlige myndighed. Som en konsekvens heraf skulle den vagthavende fremover kunne alarmeres alene, hvorfor det blev nødvendigt at anskaffe et udrykningskøretøj specielt til vagthavende.

Valget faldt på en Ford Fiesta, som blev anskaffet i september 1984. Ved udskiftningen i maj 1988 af den gamle brandinspektørvogn, skete der en omfordeling af køretøjerne, således at den nye Volvo 245 blev bygget op som „Vagthavendes vogn“ med alt, hvad dertil hører af materiel, mens Fiestaen overgik som tjenestebil for brandinspektøren. I forbindelse med indførelsen af rådighedsvagtordningen i november 1989 blev vognen herefter fast vagtvogn for rådighedsvagten.

Ny F 1

Den gamle „F 1“ var efterhånden nedslidt, og det blev derfor i 1983 besluttet at anskaffe en ny forureningsvogn.

I begyndelsen af januar 1984 blev der leveret en ny Ford Transit minibus, som derefter blev opbygget til udrykningskøretøj og indregistreret den 23. januar. Vognens primære opgaver var at rykke ud til forureningsopgaver, medbringende forureningsanhængerne „O 1“, samt at rykke ud til færdselsuheld, idet bl.a. frigørelsesværktøj ligeledes indgik i oppakningen.

Da Søllerød brandvæsen i 1987 anskaffede jordingsudstyr til brug ved ulykker på S-banen og Kystbanen, blev også dette udstyr anbragt på „F 1“. Jordingsudstyret skal forhindre at strøm fra køreledningerne ledes ned i et havareret tog og dermed udsætte såvel redningsmandskab som passagerer for alvorlig livsfare.

Ombygges til brug for overfladesvømmere

Pr. 1. januar 1989, hvor den nye pionervogn „I 1“ var opbygget, og hvortil forureningsudstyret, jordingsudstyret samt frigørelsesværktøjet var overflyttet, blev vognen ombygget til brug for overfladesvømmere i forbindelse med ulykker til søs.

Som nævnt foran havde Søllerød Brandvæsen netop pr. samme dato overtaget denne del af redningstjenesten fra Falck.

Redningsbåden og den tilhørende trailer „TR 1“ bliver fremover fremført af „F 1“, i øvrigt nu omdøbt til „I 2“, således at de øvrige køretøjer, og dermed beredskabet, ikke bliver belastet af denne nye aktivitet.

55. Den "ny" S 1, Købt brugt af Københavns Brandvæsen i 1979.

56. Den første inspektørvogn. Farvemæssigt passede den ikke sammen med brandvæsenets øvrige køretøjer, idet den var bordeauxrød.

57. Den nye F 1, senere om-døbt til I 2, fotograferet sammen med brandvæsenets gummibåd.

Ny P 1

Som beskrevet ovenfor skulle den gamle „P 1“ renoveres eller udskiftes i begyndelsen af 1988. Til ny vogn for vagthavende blev valgt en Volvo 245, idet der skulle være plads til såvel personlig udrustning som diverse håndslukningsredskaber samt opslagsværker over farlige stoffer. Den nye „P 1“ må i princippet aldrig forlade kommunen, undtagen naturligvis i forbindelse med assistancer til vore nabokommuner, og den skal rykke ud med vagthavende til enhver alarm. Formålet med køretøjet er hovedsagelig, at vagthavende kan komme hurtigt frem til skadestedet og dér danne sig et indtryk af skadens omfang og af den indsats, der skal iværksættes, når sprøjten kommer frem.

En anden funktion for køretøjet er som kommandopost på skadestedet. Til brug herfor er vognen, ud over alm. radioudstyr til kommunikation med alarmcentralen, også udstyret med radio til at komme i kontakt med kommunens øvrige biler, ligesom almindelig biltelefon og maritim VHF-radio til kommunikation med f. eks. redningshelikoptere indgår i udstyret.

Køretøjet indgik i udrykningen fra den 4. maj 1988.

Pionervogn

Nye opgaver kræver nyt materiel

Efterhånden som antallet af forskelligartede opgaver voksede – her kan blot nævnes følgeskadebekæmpelse ved brand, udrykning til færdselsuheld og forureningsbekæmpelse – blev det nødvendigt med mere og mere specialudstyr. For at sikre, at udstyret var med ude, når det skulle bruges, blev det anbragt på sprøjterne, specielt på „M 3“.

Dette medførte, at sprøjterne blev overfyldt med alt muligt udstyr, som kun sjældent skulle bruges. På grund af de proble-

mer, som de overfyldte køretøjer medførte, modnedes tanken om et specialkøretøj, der skulle rykke ud hver gang, og hvorpå alt det udstyr, der ikke var beregnet på decideret brandslukning, skulle placeres.

En brugt bagervogn indkøbes

I april 1988 købte brandvæsenet for 40.000 kr. en brugt Mercedes 608 D varevogn med ekstra lang kasse. Vognen, der tidligere havde kørt som bagervogn i Ringsted, blev i løbet af sommeren og efteråret istandsat og opbygget af mandskabet i fritiden, uden løn, og var den 1. januar 1989 klar til at indgå i udrykningen. Den deltog 1. gang i en udrykning den 9. januar til et færdselsuheld på hjørnet af Rundforbivej og Nærum Hovedgade.

På siderne bærer den betegnelsen „pionertjenesten“. Vognen er indrettet med skabe i begge sider og medbringer, ud over det fra påhængskøretøjet „O 1“ overflyttede trin 2 materiel til forureningsbekæmpelse, kemikaliedragter til beskyttelse af mandskabet ved uheld med farlige stoffer, friskluftapparater og lysapparatur til etablering af arbejdsbelysning på skadestederne.

Yderligere medbringes alle former for frigørelsesværktøj til brug ved færdselsuheld eller togulykker m.v.

Til brug ved togulykker, hvori eldrevne tog er impliceret, medbringes endvidere jordingsudstyr, således at redningsarbejdet kan foregå uden risiko for mandskabet. Dette udstyr råder kun to brandvæsener over i Danmark; foruden Søllerøds er det Københavns Brandvæsen.

Næsten alle de gamle køretøjer udskiftes

1989 blev året, hvor vognparken på det nærmeste blev revolutioneret. I løbet af året blev begge sprøjter og slangetenderen udskiftet med større brugte sprøjter, importeret fra Holland. Yderligere blev, som foran omtalt, den i 1988 anskaffede pionervogn sat i udrykning. Herudover blev der anskaffet en brugt ambulance og en sygetransportbil.

Den første hollandske sprøjte

Besparelser medfører udskyldelse af køb af ny sprøjte. Igennem en årrække havde man diskuteret anskaffelsen af en ny automobil-sprøjte til afløsning for „M 3“, men gang på gang var anskaffelsen blevet udsat i forbindelse med besparelser på budgettet. En ny sprøjte ville koste ca. 1 million kr.

I 1987 planlagde man anskaffelsen af en ny sprøjte, finansieret via leasing. Imidlertid faldt også denne løsning for sparekniven. På budgettet for 1989 var der afsat 250.000 kr. til renovering af „M 3“. Brandinspektør Jesper Djuurhus begyndte nu at undersøge, hvilke muligheder der lå, for på anden vis at få forbedret og udskiftet det rullende materiel.

Der indkøbes nye brugte hollandske sprøjter

I løbet af efteråret 1988 viste der sig forskellige løsningsmodeller, og den mest attraktive var salg af såvel „M 1“, „M 3“ som „T 1“ og anskaffelse af 3 „nye“ køretøjer fra Holland.

I Holland udskifter man brandkøretøjer væsentligt hurtigere end i Danmark, d.v.s. efter højst 10-12 år. Årsagen hertil skal bl.a. søges i finansieringsformen, hvor forsikringselskaberne yder tilskud til nyt brandmateriel.

Fredag den 20. januar 1989 ved 17-tiden var store dele af mandskabet samlet på brandstationen. En telefonopringning fra Rødby havde bekræftet, at den nye sprøjte, som blev hentet i Lübeck, ville ankomme omkring dette tidspunkt. Kl. 17.30 lød der udrykningshorn på Rundforbivej. Nu er den der! gjaldede råbet gennem garagen, og alle styrtede ud for at se vidunderet. Stor og flot stod den der – og ud steg brandmester Bruno Jensen, der havde ført sprøjten, og brandinspektør Jesper Djuurhus.

Plads til 8 mand

Den nye sprøjte, der stadig var forsynet med de hollandske nummerplader 11-40-VB, var bygget over et Mercedes 1017 chassis. Sprøjten, der hidtil havde tjent brandvæsenet i den hollandske regeringsby, den Haag, var opbygget af det meget anerkendte pumpefirma Saval-Kronenburg.

I mandskabskabinen, der er separat affjedret, er der plads til 8 mand, hvilket er normalt i Holland. Den ekstra siddeplads i kabinen bevirkede, at vi nu pludselig havde en uddannelsesplads på sprøjten til nye brandmænd, således at de fra starten kunne deltage i førsteudrykningen, uden at det gik ud over slagkraften.

Ombygges til at opfylde danske krav

Sprøjten er opbygget med en kombineret lav- og højtrykspumpe med en kapacitet på 3.200 liter pr. minut ved 80 meter vandsøjle, svarende til 8 atm., når den fungerer som lavtrykspumpe og 2150 liter pr. minut ved kombineret lav- og højtryk. Yderligere er den forsynet med 3 højtryksslangevinder, én i hver side á 60 meter og en agter på 90 meter.

Vandforsyningen kommer fra en 2.000 liter vandtank. Magasinerne bag jalousilågerne

var opbygget efter hollandske principper, hvilket bl.a. betød, at de ikke var indrettet til slangekurve, men til enkeltvis oprullede slanger, ligesom der af gode grunde ikke var taget hensyn til de materielkrav, som stilles i den danske brandlovgivning.

De nødvendige ændringer blev gennemført af mandskabet i løbet af de næste par dage. Alle var interesseret i hurtigt at få gjort det nye køretøj udrykningsklart. Stigegalleri m.m. på taget, samt udrykningsblink var allerede i Holland blevet opbygget specielt efter Søllerød brandvæsens krav.

I Holland havde sprøjten været orangefarvet med en hvid stribe på siden, men inden leveringen var den blevet lakeret i de danske farver. Da Søllerød brandvæsen overtog sprøjten, havde den kørt ca. 35.000 km, mens pumpen kun havde været i drift i ca. 300 timer. Prisen? 153.300 kr. mod ca. 1 mill. kr. for en tilsvarende ny!

En hollandsk sprøjte, leveret i Tyskland og ombygget til danske krav til brug for Søllerød Brandvæsen – jo, EF's indre marked nærmede sig.

Den nye sprøjte, der fik betegnelsen „M 1“, gik i udrykning fra den 1. februar, efter at der havde været afholdt en række øvelser, så mandskabet havde lært den at kende. Første gang, den rykkede ud, var den 11. februar 1989 til brand i en villa på Gl. Holtevej 115A.

A 1 – den første ambulance

Sparekrav medfører nye arbejdsopgaver. Hidtil havde al såkaldt „liggende sygetransport“ været udført af Falcks Redningskorps med ambulancer. Sådanne sygetransporter bestilles og betales af kommunen, i modsætning til akut-ambulanceberedskabet, der aftales med og betales af amterne. I forbindelse med det tværkommunale samarbejde, der førte til, at brandvæsenet overtog radiokommunikationen med hjemmehjælpere og

hjemmesygeplejere, analyserede man muligheden for, at brandvæsenet kunne udføre liggende sygetransporter.

På grund af dels manglende mandskab, dels manglende ambulancer, blev det planlagt, at man skulle begynde forsigtigt med at køre en række ture for plejehjemmene, bl.a. i forbindelse med beboernes besøg i deres tidligere hjem, f.eks. på week-end ophold. Der blev derfor i budgettet for 1989 afsat midler til anskaffelse af en brugt ambulance.

1 ambulance, pris 5.000 kr

Den 16. februar 1989 købte man en brugt Mercedes 123 ambulance af Roskilde Brandvæsen, for 5.000 kr. plus moms. Ambulancen, der hidtil havde gået under betegnelsen „A 8“ i Roskilde, var indregistreret første gang den 19. juni 1979. For 5.000 kr. kan man ikke forvente at få en køreklar Mercedes, og mandskabet måtte derfor påny smøge ærmerne op og foretage en gennemgribende renovering af køretøjet i løbet af de kommende 4 uger.

Den 13. marts 1989 var „A 1“, som den i mellemtiden var kommet til at hedde, klar til at medvirke i den første sygetransport nogen sinde i Søllerød Brandvæsens historie – en ny æra var begyndt. Den første tur gik fra Flintemarken til Hegnsgården.

Den anden hollandske sprøjte

I april 1989 var den næste af de bestilte sprøjter klar til afhentning, denne gang i Holland, idet man samtidig skulle se på andre køretøjer af hensyn til kommende udskiftninger af tender og drejestige.

Modtagelsen ved hjemkomsten var ikke tilnærmelsesvis så festlig som ved den første sprøjtes ankomst. Dels fandt hjemkomsten sted om natten, dels er der nu noget særligt ved den første i en række.

58. P 1 - vagthavendes udrykningsbil. Er opbygget med diverse opslagsværker samt med radioudstyr til kommunikation med skibe, redningshelikoptere samt naturligvis personer og køretøjer på landjorden.

59. I 1 pionervogn kører med til alle alarmer, og den er bygget op med alt tænkeligt hjælpemateriel i form af hydraulisk frigørelsesværktøj, materiel til foreningsbekæmpelse, værktøj til elevatorstop, jordingsudstyr, lysanlæg m.m.

60. Den første hollandske sprøjte fotograferet på Rundforbivej, mens den endnu var forsynet med hollandske nummerplader.

61. Søllerød Brandvæsens første ambulance - A 1. Der har dog i 1920'erne og 1930'erne eksisteret en privat ambulancetjeneste i Holte. Ambulancen bruges ikke som akutambulance ved sygdom og ulykker, idet dette er en amtslig opgave. Amtet har overenskomst med Falcks Redningskorps, der dækker kommunen fra stationerne i henholdsvis Lyngby og Hørsholm.

Også denne sprøjte var bygget over et Mercedes 1017 chassis og var iøvrigt opbygget fuldstændig identisk med den første hollandske sprøjte.

Efter mandskabets opbygning af køretøjet, så det indretningsmæssigt levede op til vore krav og ønsker, med henblik på at opnå rationelle forretningsgange, var det klar til at indgå i udrykningen fra 1. juni, under betegnelsen „M 3“.

Da man nu disponerede over to identiske sprøjter, var det tanken på skift at lade dem køre henholdsvis som første- og andenedrykning en måned ad gangen. Herved opnår man den mest ligelige fordeling af sliddet på køretøjerne. Køretøjet fik sin „ilddåb“ ved den påsatte brand i vuggestuen „Grønærten“ på Trørødkollegiet den 18. juli samme år.

Efter hjemkomsten af den 3. hollandske sprøjte i oktober 1989 fik den hidtidige „M 3“ skiftet nummerplader til „T 1“. Samtidig blev køretøjets oppakning ændret, således at den opfyldte kravene til en slangetender.

Det betyder bl.a., at den medbringer væsentligt mere slangemateriel, end hvad der er tilfældet for en sprøjte.

A 11 ikke brandvæsenets køretøj

De forskellige plejehjem havde hidtil haft hver sin minibus til transport af klienter, bl. a. personer, der kun kunne transporteres i en kørestol. Som omtalt foran begyndte brandvæsenet i 1989 at deltage i den liggende sygetransport. Med henblik på at opnå en mere rationel drift af persontransporten, fremkom der planer om en centralisering af kørslen.

I den anledning anskaffede Sundhedsafdelingen under Social- og Sundhedsforvaltningen et køretøj til brug herfor. Selv om køretøjet ikke er ejet af brandvæsenet, er det tanken, at det skal køres af brandmænd og vedligeholdes af brandvæsenet.

I den anledning er det forsynet med brandvæsenets nummerplader. Af samme grund er det medtaget i nærværende oversigt over brandvæsenets køretøjer.

Køretøjet er en Mercedes Benz 207 D, indregistreret første gang 17. februar 1978. Det havde tidligere tilhørt Gentofte Brandvæsen, hvor det også havde været anvendt til patienttransport. Af samme grund var det forsynet med lift til bl.a. kørestole. I 1988 var det blevet gennemgribende istandsat, da man ikke kunne få penge til en udskiftning.

Udskiftningen kunne til gengæld ske på 1989 budgettet, så det nyistandsatte køretøj blev sat til salg for 25.000 kr., hvilket stort set svarer til prisen for liftene alene.

Den tredje hollandske sprøjte måtte importeres direkte

Leveringen af den tredje hollandske sprøjte skulle have fundet sted i august 1989, men på grund af samarbejdsvanskeligheder mellem den danske importør og den hollandske forhandler, blev leveringen udsat. Resultatet blev, at brandvæsenet måtte købe sprøjten direkte af den hollandske forhandler, og selv stå for såvel afhentningen i Holland som for papirarbejdet omkring indførslen i Danmark.

Prisen for sprøjten, der iøvrigt var identisk med de to tidligere, androg 40.000 Hfl., svarende til 140.000 kr. Sprøjten ankom til Søllerød den 16. oktober, og straks derefter begyndte mandskabets opbygningen. Opbygningen gik denne gang væsentlig hurtigere idet man nu havde erfaringerne fra de tidligere sprøjter. Denne sidstankomne overtog betegnelsen „M 3“.

Selv om de hollandske sprøjter er gode og yderst velfungerende, samt forsynet med vel nok verdens bedste pumpe, af fabrikatet Kronenbourg, må man alligevel undre sig over, at vi i Søllerød – en af landets rigeste kommuner – må nøjes med at købe brugte

sprøjter, samtidig med at vi betaler næsten 250 millioner kr. i kommunale udligningsbeløb til andre såkaldt mindre velstillede kommuner, f.eks. København. Københavns kommune m.fl. kan så bruge „vores“ penge til at købe fabriksnye sprøjter. Købet af brugte hollandske sprøjter har da også givet anledning til en del debat i såvel dagspressen som i bladet Brandværn (54).

Påhængskøretøjer Besættelsen medfører øget behov for pumpekapacitet

Under hensyntagen til den forøgede brandfare under besættelsen, som følge af risikoen for bombardementer, vedtog brandkommissionen på sit møde den 22. november 1940 at lade brandinspektøren indhente bindende tilbud på en påhængssprøjte. Den nye påhængssprøjte blev anskaffet i 1941 for en pris af 5.000 kr., som dog skulle betales over fem gange. Påhængssprøjten blev leveret af firmaet Meisner-Jensen.

På fotografier fra slutningen af 40'erne kan man se to påhængssprøjter sammen med de øvrige køretøjer. Brandvæsenet havde imidlertid på det tidspunkt kun en påhængssprøjte, den anden var en man havde lånt af det civile beredskab, under hensyntagen til at det var svært at anskaffe nyt materiel.

Den gamle påhængssprøjte udskiftes

I 1973 var den gamle påhængssprøjte ved at være udtjent, ligesom det blev stadig vanskeligere at skaffe reservedele. Man besluttede derfor at anskaffe en ny påhængssprøjte af fabrikat ASTER 31B, opbygget af firmaet Meisner-Jensen.

Påhængssprøjten består af et kørestel, hvorpå der er monteret en bærbar motorsprøjte med en VW motor.

Det betyder, at man i situationer hvor

man ikke kan komme til at køre sprøjten ned til f.eks. en sø, kan afmontere motorsprøjten og bære den ned til søbredden. Pumpen har en garanteret ydelse på 2400 liter pr. minut ved 60 meter vandsøjle.

Påhængssprøjten ødelægges - reservesprøjte anskaffes

Ved ulykken den 19. maj 1979 hvor „T 1“ væltede, blev også den foran beskrevne påhængssprøjte svært beskadiget. På grund af de gode relationer, man havde til firmaet Meisner-Jensen, der som tidligere omtalt havde medvirket ved leveringen af alle køretøjer til Søllerød brandvæsen siden 1924, fik man lov til med dags varsel at købe en ny påhængssprøjte, der stod umiddelbart for at skulle eksporteres til Island. Da man valgte at lade den beskadigede påhængssprøjte istandsætte, kunne man snart efter igen råde over to påhængssprøjter.

O 1 Specialvogn til forureningsbekæmpelsesudstyr

Efterhånden som brandvæsenets opgaver skiftede karakter, således at arbejdet ikke alene bestod af brandslukning, men også af uheld i forbindelse med farlige stoffer, blev det pålagt alle brandvæsener at være i besiddelse af materiel til en umiddelbar indsættelse, f. eks. kar til opsamling af væsker, afdækning af kloaker m.v., det såkaldte trin 1 materiel.

Ud over dette udstyr skulle mellem 20 og 30 brandvæsener, fordelt over landet, råde over særligt udstyr til større forureningsopgaver, herunder kar til opsamling af adskillige kubikmeter væske, gnistfrit værktøj, gnistfri pumpe med tilhørende slanger m.m.

Til fremføring af dette materiel anskaffede Søllerød Brandvæsen i slutningen af 1976 en

specialbygget anhænger fra H.F.Nielsens Maskinfabrik, for en pris af 17.500 kr. plus moms.

Pulverkanonen anskaffet af hensyn til Vedbækfundene

Med etableringen af udstillingen om Vedbækfundene på Gl. Holtegård opstod der for brandvæsenet et nyt problem, idet en eventuel brand i udstillingsområdet ikke måtte slukkes med vand, idet dette ville ødelægge de værdifulde fund. Slukning skulle foregå med Haloner (en luftart) eller med pulver.

Brandvæsenet besluttede derfor i foråret 1979 at anskaffe en 250 kg pulverlukker. Denne havde samtidig den fordel, at den er velegnet til brande i forbindelse med f.eks. naturgas eller ved brand i større el-anlæg.

Fra gammel tid har påhængsprøjter altid haft kælenavnet „hunden“, da de som en anden hund løb efter herren. Da pulverkanonen p.g.a. sin facon minder om et andet dyr, blev den naturligvis straks opkaldt herefter, så nu er dyreverdenen udvidet med en ny art „mariehøne“.

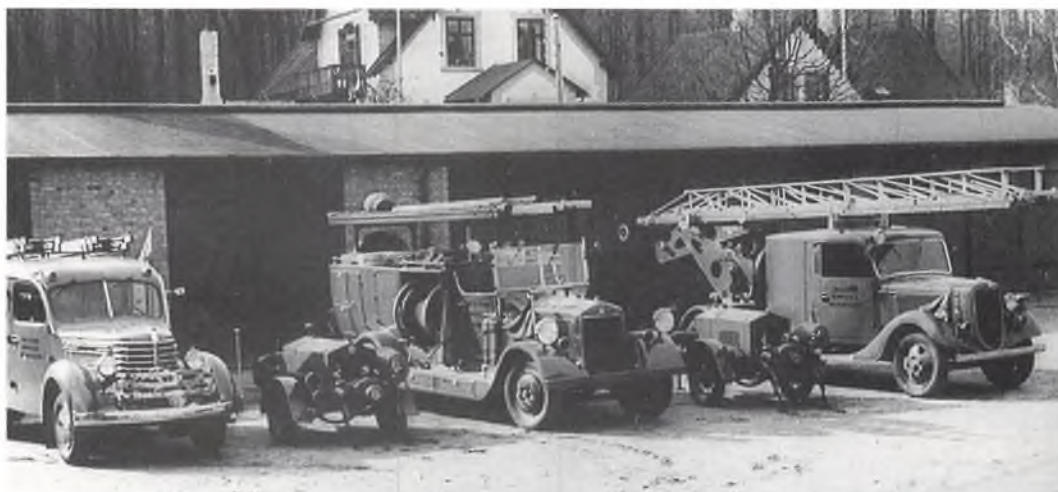
TR 1

I forbindelse med, at brandvæsenet den 1. januar 1989 overtog søredningen, blev anskaffelsen af en båd nødvendig. Den anskaffede båd var en Metzler Brigant VS gummi-båd med en lastevne på 670 kg. Båden er forsynet med en 20 HK Mariner påhængsmotor. Til at fremføre båden blev der i oktober 1988 anskaffet en bådtrailer af fabrikat Brenderup.

Båden deltog første gang i en søredningsaktion den 15. januar 1989 hvor to wind-surferere i den stærke blæst havde problemer på Furesøen.

62. De tre hollandske sprøjter M 3, T 1 og M 1 fotograferet foran stationen i Nærum i september 1991.

63. M 1, Trianglen og S 1 samt de to påhængssprøjter fotograferet foran stationen på Gasværksgrunden i Holte i 1949 ved modtagelsen af M 1.

64. Pulverkanonen og en af de nye påhængssprøjter.

Den Byens forstanders Skæbte: Peter Bigler
Byens forstander

Attekt. De Arbejde foretaget af
Tømreren H. J. J. om at bygge
et nyt sprøjtehus i murede
mur af Brændsten: foruden
den Løstendelse af murede
af Grundmurede i Murede Skit
ingen G. i Murede Jeller, efter
den Skæbte G. sig. De 50 R.
Lige for faste, for indl.
Hvert par af Grundmurede
for mere end vil være
Såsom G. for murede huse
for vil indgåen lig for
d. alle for indgåen murede
Byghuse af Grundmurede
Murede by alle. Ette huse
i Grundmurede, G. alle for
de faste indl. i de andre
huse indl. i murede

Den 17de af 1844 foretaget
af Tømreren H. J. J. om at bygge
et nyt sprøjtehus i murede
mur af Brændsten - 50 R.
Norden 28 December 1844. *P. Bigler*

65. Murermester Ludvig Peter Biglers tilbud med tegning fra 1844, om opførelse af grundmurede sprøjtehus til en pris af 50 Rigsdaler pr. stk.

Lett. L.

Den Byens forstanders Skæbte: Vedtægter for bygning af 32 R.
foruden grundmurede
Gjærdet 30 October 1845
Harup

32 R.

66. Tømrermester Harups regning fra oktober 1845 for opførelse af Vedbæk sprøjtehus. De 32 Rigsdaler var dog langt fra nok til at dække udgifterne ved opførelsen, idet Harup fejlagtigt var kommet til at opføre huset som et grundmuret hus i stedet for som bindingsværkshus.

Året efter forbarmede Sogneforstanderskabet sig over ham og udbetalte yderligere 26 Rigsdaler. I alt kom sprøjtehuset således til at koste 58 Rigsdaler. Her over for stod murermester Biglers oprindelige tilbud på 50 Rigsdaler.

Brandvæsenets bygninger

På sognerådets møde den 29. oktober 1844 nedsattes, jfr. foran om brandvæsenets organisering, en komité, der også skulle forestå sprøjtehusenes opførelse. Komiteen skulle fastlægge antallet af sprøjtehusene, disses placering i landsbyerne og endelig sprøjtehusenes udformning og opførelse.

Bindingsværk kontra grundmurede huse

I løbet af efteråret 1844 indkom der tilbud på opførelsen af sprøjtehusene. Muremester Bigler i Nærum, far til den senere brandinspektør Peter Olsen Bigler, opfordrede i sit tilbud kraftigt til at vælge grundmurede sprøjtehusene:

„Skulle dette Arbejde saaledes efter Tegningen blive mig overdraget, saa er min Hensigt at indrette det meget økonomisk, i henseende til Underdelen at udføre af Grundmur en halv Stens Blindning og én Stens Pille, efter den Størrelse og Højde; da er det lige saa sparsomt, som om det skulle være af Bindingsværk, for naar man vil regne Tømmer og Tømrerarbejds løn, saa vil det udgøre lige saa meget; altsaa indser enhver Bygherre, at Grundmur staar sig alle Tider bedre end Bindingsværk, og altsaa ikke er forbunden med de arlige Reparationer.

For Stykket af disse saaledes fuldstændige Sprøjtehusene ville beløbe sig til 50 Rdl.“

Hvert sprøjtehus har sin historie, og giver i tilgift et godt indtryk, både af brandvæsenets vanskelige forhold og af de fysiske ændringer der er sket i de enkelte landsbyer siden opførelsen af de første sprøjtehusene.

Vor vandring gennem kommunen fra sprøjtehus til sprøjtehus kan begynde ude ved kysten - i Vedbæk.

Vedbæk sprøjtehus

Til Sognerådets møde den 20. juni 1845 forelå et tilbud fra grev Danneskiold-Samsøe, Enrum, om et stykke jord til Vedbæks sprøjtehus. I Sognerådets forhandlingsprotokol refereres:

„Det vedtoges at modtage det af Køberen af Enrum, Grev Danneskiold-Samsøe, gjorde Tilbud at overlade en Plads i Gaardens Have for derpaa at opføre et Sprøjtehus for Vedbæk paa de i samme Skrivelse anførte Vilkaar med den yderligere Betingelse, at bemeldte Grev Danneskiold-Samsøe ifølge det af ham til Forstander, Secretair Carlsen og Gæstgiver L. Mouritsen givne mundtlige Løfte, naar Sprøjtehuset af ham skulle forlanges fjernet, da ville han godtgøre Sognet 20 Rdl.“

Det areal, som grev Danneskiold-Samsøe stillede til rådighed for opførelsen af et sprøjtehus, lå ud til Trørødvej. Som betaling for leje af pladsen til sprøjtehuset betalte kommunen en årlig afgift på 1 skilling.

Sprøjtehuset opføres fejlagtigt som grundmuret hus

Sprøjtehuset blev opført i løbet af efteråret 1845 af tømmermester Frederik Harup, for en sum af 32 Rdl. Af ukendte årsager havde bygmesteren dog misforstået opgaven, for i stedet for det bestilte sprøjtehus af bindings-

værk opførte han et grundmuret hus. Da et grundmuret hus ikke kunne bygges for den aftalte pris, led han et større tab. Efter en henvendelse i begyndelsen af 1846 til Sogneforstanderskabet forbarmede man sig dog over manden og udbetalte 26 Rdl, fordelt med 16 Rdl. fra Interimsfonden og 10 Rdl. fra det løbende budget for sprøjtevæsenet.

At man til gengæld for den forhøjede pris fik et væsentlig bedre og mere holdbart hus turde fremgå af den kendsgerning, at sprøjtehuset kunne tjene som sådant lige indtil 1919. På dette tidspunkt blev det hvidkalkede, stråttækte sprøjtehus erstattet af et nyt i røde mursten, med tegtag. Dette tjente som sprøjtehus indtil brandkredsens nedlæggelse i 1950. Herefter blev det stillet til disposition for ejeren af grunden, fisker J.P.Olsen, der senere i 1950 lod opføre en lille tilbygning. Sprøjtehuset ligger den dag i dag på sin oprindelige plads – nu Trørødvej 5.

Enrum brandkreds får ikke eget sprøjtehus

Ved oprettelsen af Enrum brandkreds i 1920 blev det besluttet, at denne brandkreds skulle være henvist til at benytte det til Vedbæk brandkreds hørende materiel, idet sprøjtehuset var beliggende på grænsen mellem de to kredse (55).

Fra Vedbæk sydpå ad Strandvejen, gennem netop Enrum brandkreds, kommer vi til Skodsborg.

Skodsborg sprøjtehus

Da Skodsborg omkring 1860 fik sin egen sprøjte, blev der ikke straks opført et sprøjtehus. Sprøjten blev opmagasineret hos murer Hans Jensen for et årligt beløb af 5 Rdl. På sognerådsmødet den 8. november 1864 blev den foranstående betaling diskuteret, men

dog accepteret, idet „Sognet i løbet af Foraa-ret bygger et Sprøjtehus.“

Der blev imidlertid ikke bygget noget sprøjtehus i Skodsborg det følgende forår, og i 1866 forhøjede murer Jensen kravet til 12 Rdl. Dette fik sognerådsmedlem Lars Peder Sørensen, iøvrigt selv tidligere brandfoged i Skodsborg, til på sognerådsmødet den 31.8.1868 at foreslå, at der blev opført et sprøjtehus til opbevaring af Skodsborgs sprøjte.

Der nedsattes en komité af sognerådsmedlemmer, bestående af Skovrider Hans Christian Ulrich, „Geelshus“, Klædefabrikant Johan Palle Johnsen, Skodsborg, og Sadelmager Lars Peder Sørensen, Skodsborg, til at forestå opførelsen.

Uheldig placering

I november 1869 stod det nye sprøjtehus klart. Murermester Bigler i Nærum havde forestået opførelsen, og byggeomkostningerne udgjorde 100 Rdl. Sprøjtehuset skulle dog ikke få lov til at blive liggende i mange år, for på sognerådets møde den 31. december 1872 blev det meddelt, at „Sprøjtehuset i Skodsborg skal flyttes, fordi Grunden er solgt.“

Det kneb åbenbart med at finde en ny plads til sprøjtehuset, for i referatet fra Sognerådsmødet den 10. juni 1873 kunne Københavns Amts Avis oplyse at

„Sprøjtehuset i Skodsborg maa nu bort, da det staaer Kromand Hendriksen i Vejen, men hvor skal det hen? Inde i Dyrehaven, som der har været Tale om, vil Forstvæsnet nødtigt have det; flytte det ned til Skolen, det lade sig ikke gøre, thi Sørensen sætter sig imod med Hænder og Fødder, og det kan man ikke fortænke det ærede Medlem i - Sprøjten maa være nær ved Haanden, og Skolen ligger langt borte. Det overdroges

67. Trørødvej ved Vedbæk. På højre side af vejen, lige ved det store træ, ses det gamle hvidkalkede sprøjtehus med stråtag. Af beregninger fra sprøjtehusets opførelse ved vi, at der medgik 2.184 mursten til byggeriet. Her ud over brugtes sten, kalk, tømmer og lægter, søm, langhalm til at tække med samt en karm med døre og beslag. Inklusive arbejds løn og betaling for kørsel beløb de samlede udgifter sig til 58 RdL 1 Mark og 5 Skilling.

68. Vedbæk sprøjtehus fotograferet 1991. Dette hus afløste i 1919 det gamle stråtekte sprøjtehus. Siden 1950 har sprøjtehuset været anvendt til private formål.

Formanden, Mørch og Sørensen at ordne det fornødne, og Formanden havde Haab om, at torsdag Aften skulle være den sidste Aften, Sprøjten havde Tag over Hovedet paa sin gamle Plads“

Men så hurtigt skulle det ikke gå. På sognerådets møde den 25. maj 1875 vedtog man at ekspropriere et stykke jord som ejedes af grosserer Gudmand i København. Det eksproprierede jordstykke lå tæt op ad indkørslen til Dyrehaven. I november 1875 var det nye sprøjtehus færdigt, opført af murermester, senere brandfoged, Børge Christensen, Skodsborg, for en pris af 247,66 kr. incl. manglende materialer, idet materialerne fra det gamle sprøjtehus blev genanvendt i videst muligt omfang.

Sprøjtehuset må på ny flyttes

Det nye sprøjtehus lå ved indgangen til skoven, men også denne gang skulle det vise sig, at man havde valgt et uheldigt sted at placere huset. Denne gang fik huset dog lov til at blive liggende i 20 år, før udviklingen gjorde, at det måtte fjernes.

På sognerådsmødet den 25. november 1895 meddelte formanden, at sprøjtehuset i Skodsborg var eksproprieret af jernbanen, i forbindelse med Kystbanens anlæggelse. Kommunen havde fået 200 kr. for huset, der skulle være nedrevet inden 1. april 1896. Det overdroges byggeudvalget at fremkomme med forslag til og beskrivelse af det nye sprøjtehus, som vil blive opført på forstvæsenets grund.

Det gamle sprøjtehus blev nedrevet i 1896 af snedkermester Axel Gjerløv og materialerne flyttet ind på den nye byggeplads, som var beliggende øst for det gamle skovløberhus, nærmest på hjørnet af vejen der førte op til Skodsborg station, den vej der idag hedder Skodsborgparken. Det nye sprøjtehus

blev opført i løbet af november måned i et samarbejde mellem murermestrene J.C. Nielsen, Vedbæk og E. Riemann, Skodsborg.

Forslag om anden anvendelse af sprøjtehuset

Til sognerådsmødet den 15. marts 1916 forelå et andragende fra politibetjenten i Skodsborg om tilladelse til at lade opføre en tilbygning til sprøjtehuset til anvendelse til detentionslokale. Andragendet afvistes, og herefter var der fred omkring sprøjtehuset indtil 1939, hvor en borger ville anvende det til cykelreparationer (56).

Sognerådsformanden frarådede dette, hvorimod Hr. Schacke ikke mente, at disse sprøjtehus var til nogen nytte, men Brandkommissionen havde forbudt at nedlægge dem. I sprøjtehuset i Skodsborg fandtes kun gamle fiskekasser. Formanden protesterede herimod. I alle sprøjtehusene fandtes kun brandmateriel til benyttelse, inden sprøjterne kunne nå frem, og det blev efterset, og anvendtes de til andet brug, f.eks. til fiskekasser, måtte det påtales. Andragendet kunne ikke imødekommes.

I 1943 skulle sprøjtehuset i Skodsborg endnu engang eksproprieres, denne gang til fordel for „grøn sti“ nr. 9. På sognerådets møde den 15. december s.å. afviste man dog at acceptere ekspropriationskommissionens tilbud på 3.000 kr. i erstatning. Nye forhandlinger førte dog ikke til et bedre resultat – tværtimod.

På brandkommissionens møde den 29. september 1944 blev det meddelt, at erstatningsbeløbet nu var blevet nedsat til ca. 1.800 kr. Endnu manglede man dog at finde ud af, hvor kredsens brandmateriel skulle placeres. Af samme grund udsatte brandkommissionen i oktober 1945 nedrivningen af sprøjtehuset.

Aftale om leje af Sanatoriets sprøjtehus

Den 7. november 1946 kunne Søllerød Tidende endelig meddele, at der var indgået aftale med Skodsborg Sanatorium om at man fremover, mod en årlig lejeafgift på 50 kr., måtte benytte sanatoriets sprøjtehus til stationering af slangevogn. Aftalen gjaldt for en 5-årig periode. Umiddelbart herefter (57) blev sprøjtehuset i Skodsborg nedrevet. Men der blev ikke ryddet ordentligt op, hvilket fik Søllerød Tidende til at skrive

„men det ser ikke godt ud, at Stedet nu henhører som en Ruin med Murbrokker og alskens Rester fra Huset spredt rundt omkring i en syndig Uorden. Skodsborgerne be'r om at faa ryddet op.“

Bevæger vi os fra Skodsborg ind i landet, kommer vi gennem Jægersborg Hegn til Nærum.

Nærum sprøjtehus

Nærums første sprøjtehus blev opført i 1845 af brandfoged i Holte, gårdejer Lars Larsen, Larsengården i Holte, for en pris af 33 Rdl. Sprøjtehuset var antagelig ganske som det, vi kender den dag i dag fra Trørød. Allerede hurtigt efter opførelsen var det imidlertid nødvendigt med årligt tilbagevendende reparationer, så sandheden i muremester Biglers udsagn om fordelene ved de grundmurede huse var indlysende.

Sprøjtehuset i Nærum var beliggende på den plads, hvor også det senere sprøjtehus blev placeret, på hjørnet af Nærum Hovedgade og Hartmanns Plads.

I september 1875 lod sognerådet muremester P. Bigler opføre en tilbygning til det eksisterende sprøjtehus. Tilbygningen var nødvendiggjort af købet af en ny og større sprøjte. Til tilbygningen gik der 1000 ubrændte og 1200 brændte mursten.

Murerarbejdet blev udført af 1 svend og 1 håndlanger, og arbejdslønnen androg for svenden 5 dg. á 4,50 kr. og for håndlangeren 5 dg. á 2,66 kr. Samtidig med udvidelsen blev der lagt nyt tag med tagpap, isat ny dørkarm, og den eksisterende dør blev gjort større, det sidste nødvendiggjort af den nye og større sprøjte. Hele tilbygningen og renoveringen blev udført for 196,02 kr, hvorfra dog gik 16,02 kr. for den gamle overdel som Bigler fik i bytte.

Som omtalt tidligere var det et problem at læderslangerne rådne når de hang i sprøjtehusene. For at afhjælpe dette besluttede sognerådet i 1877 at forsyne sprøjtehuset i Nærum med en stakitport foruden den eksisterende port. Så kunne man, når slangerne var våde, nøjes med at anvende stakitporten og herved opnå en forbedret ventilation og deraf følgende længere levetid for slangerne.

Selv om sprøjtehuset ifølge de gamle regnskaber årligt blev vedligeholdt med bl.a. murreparationer, forfaldt det mere og mere. Til sognerådets møde den 23. juni 1903 (58) forelå der fra brandfoged, gartner Hansen i Nærum, en skrivelse angående Nærum sprøjtehus, som var i en så dårlig forfatning, at en forbedring eller hellere en ombygning ville være nødvendig. Sagen blev henvist til nærmere drøftelse i byggeudvalget. På det efterfølgende sognerådsmøde vedtog man at rette henvendelse til frk. E. Petersen, Aggershvide, om hun måtte være villig til at afstå et stykke jord i Nærum til opførelse af et nyt sprøjtehus.

Beboerne klager over sprøjtehuset

Øjensynlig skete der ikke noget, for på Nærum Grundejerforenings bestyrelsesmøde den 5. marts 1907 forelå der en skrivelse fra nogle unavngivne beboere i Nærum med besværinger over de uheldige forhold og deres følger omkring sprøjtehuset. Beklagelserne

erkendtes berettigede og videresendtes til sognerådet.

Skrivelsen til sognerådet medførte på et medlemsmøde i foreningen den 11. april s.å. en diskussion mellem formanden, hr. A.P.Hansen, og købmand Engelsen, hvorefter formanden trak sig tilbage (59). Om det var skrivelsen fra Nærum Grundejerforening eller helt andre forhold, der fik sat gang i tingene, vides ikke, men en kendsgerning er det, at sognerådet i maj måned besluttede at opføre et nyt sprøjtehus i Nærum (60).

Sprøjtehuset var tegnet af arkitekt Martin Larsen, København, og licitationen blev vundet af murermestrene Bendix og Christian Petersen fra Skovridergårdens Villakvarter. Prisen for det nye sprøjtehus var 1294 kr. Allerede den 26. juli s.å. kunne pressen meddele, at „Det nye Sprøjtehus staar nu fikst og færdigt paa den gamle Rønnes Plads.“

I 1922 kunne Søllerød Tidende (61) meddele, at brandudvalget havde forhandlet med NESAs, der ville opføre en tilbygning til sprøjtehuset til brug for en transformatorstation. På sognerådets møde den 14 juni 1922 vedtog Sognerådet indstillingen om tilbygningen.

Sprøjtehuset ombygges til offentligt toilet

Som sprøjtehus var det i funktion indtil omorganiseringen af brandvæsenet pr. 1. august 1950, hvor de sidste brandkredse med dertil hørende stedlig beredskabsstyrke blev nedlagt. Sprøjtehuset tjente herefter i en årrække til opbevaring af diverse redskaber for kommunens vejafdeling.

I 1973 kunne Berlingske Tidende (62) meddele, at kommunalbestyrelsen havde besluttet at yde 76.000 kr til ombygning af sprøjtehuset, således at det fremover kunne tjene som offentligt toilet – noget Nærum by havde savnet i mange år.

Søllerød sprøjtehus

Hvor Søllerøds sprøjte blev opbevaret fra anskaffelsen i 1845 og frem til 1869 vides ikke, men det må have været på en af gårdene, for et sprøjtehus lod man ikke opføre.

I juli 1869 og igen den 30. august s.å. (63) skrev den nye brandinspektør Rasmus Christiansen til Sogneforstanderskabet, at „Sprøjten i Søllerød bør flyttes til Kirkens Benhus, eller ogsaa bør der bygges et Sprøjtehus.“

Den 12. september svarede sognerådet:

„I Anledning af den ærede Skrivelse af 30te f.m. undlader Sogneraadet ikke at meddele, at der allerede for længere Tid siden er truffen Aftale med Kirkeværgen om, at Søllerød Sprøjte skulle faa Plads i Kirkens Benhus samt at Sogneraadets medlem Petersen paa Kofoedsminde har overtaget at ordne det muligvis videre fornødne i denne Sag.“

Det må formodes, at sprøjten herefter er blevet overført til benhuset, for noget selvstændigt sprøjtehus blev der ikke ved denne lejlighed opført i Søllerød.

På sogneforstanderskabets møde den 1. juli 1884 vedtog man at nedrive det daværende ben- og sprøjtehus. I stedet skulle der opføres et nyt ben- og sprøjtehus på den af kirkeværgen foreslåede plads på den nye kirkegård.

Sprøjtehuset bruges til hensættelse af koleralig

At man tog forholdene omkring brandvæsenet og dets materiel meget afslappet, viser en notits i København Amts Avis den 4. september 1892. Det refereredes, at man på sognerådets møde den 1. september havde stillet sprøjtehuset i Søllerød til disposition til hensættelse af koleralig. Hvor man gjorde af sprøjten imens, melder historien intet om.

69. Gennem den smukke røde port ind til Dyrehaven og den lige så smukke, men mere bombastiske viadukt under kystbanen, ses Skodsborgs 3. sprøjtehus, opført 1896. Bag sprøjtehuset skimtes bebyggelsen Solgården. Foto, ca. 1935.

70. Skodsborg Badesanatorium havde siden 1935 rådet over egen motorsprøjte, hvortil der var knyttet et brandmandskab på 20 personer. Sprøjten var placeret i sanatoriets eget sprøjtehus. Når sanatoriet anskaffede egen motorsprøjte, skyldtes det utilfredshed med styrken af det kommunale beredskab. Man mente bl.a. at der ville gå for lang tid inden motorsprøjten nåede frem fra Holte. I 1946 indgik Søllerød Kommune en overenskomst med Skodsborg Badesanatorium, der gav kommunen ret til at placere Skodsborgs brandmateriel i sanatoriets sprøjtehus.

71. Nærum sprøjtehus på Nærum Hovedgade fotograferet 1973. Sidebygningen var ikke til brug for brandvæsenet, men blev opført i 1922 til brug for NESAs.

I 1904 overvejede kommunen at overtage præstegården til nedrivning, for derefter at bruge jorden til kirkegård.

Nordre Birks Tidende (64) skrev i den forbindelse:

„hvis Kommunen overtager Præstegaarden til nedrivning og bruger Jorden til Kirkegaard, ville Søllerød Sprøjtehus gaa en lykkeligere Fremtid i Møde. Nu ligger Sprøjtehuset klemmt inde mellem Præstegaardens Længer og ruger over en Sprøjte af rent dukkeagtigt Format.“

Præstegården blev liggende, og det samme gjorde ben- og sprøjtehuset, selv om dets placering lige ved indkørslen til såvel præstegård som kirkegård, kan virke generende. Huset blev renoveret, og en tværfløj blev føjet til.

Med ændringen i 1928 af brandvedtægten, hvorefter der ikke skulle forefindes selvstændigt brandslukningsmateriel i Søllerød brandkreds, var sprøjtehuset overflødig. I begyndelsen af 1930'erne blev bygningen derfor omdannet til toiletbygning, og som sådan fungerer den den dag i dag.

Fra Søllerød kom man tidligere til Øverød via hulvejen og Søbakkevej. Vejen var bl.a. af stor betydning i tilfælde af ildebrand og netop med denne begrundelse besluttede sognerådet i 1881 en større istandsættelse af vejen (65).

Øverød sprøjtehus

I lighed med de andre landsbyer i sognet, bortset fra Søllerød, fik også Øverød sit sprøjtehus i efteråret 1845 (66). Øverøds sprøjtehus blev opført af gårdejer Jørgen Didriksen, Rygård, for 30 Rdl.(67). Hvem der udførte tegningerne til sprøjtehusene i 1845, ved vi ikke, men af tegningerne fremgår det, at materialeforbruget var som følger:

6 læs kampesten,
ler og grus,
1/2 tønne kalk til hvidtning,
1 dobbelt glat dør med karm og beslag,
5 stk. 9-alen spær
10 stk. 10 alen lægter
100 stk 4" søm
langhalm samt rør til tagdækning.

Sprøjtehusets udvendige mål var 5 gange 5 alen, eller svarende til i alt knap 10 kvadratmeter.

Een ting var, at sprøjtehusene snart blev mere eller mindre faldefærdige på trods af de årlige vedligeholdelsesarbejder, og at brandmateriellet, der opbevaredes deri, også lod meget tilbage at ønske, men yderligere var sprøjtehusene brandfarlige, idet de jfr. materialebeskrivelsen, alle var forsynet med stråtag. Efterhånden blev man dog opmærksom på dette problem og lod, i forbindelse med den almindelige fornyelse af stråtaget, dette udskifte med en anden tagbelægning.

De fleste steder valgte man i stedet en tagbelægning af tagpap, men i Øverød blev det nye tag i 1875 belagt med spån og senere med cementfalsstagsten.

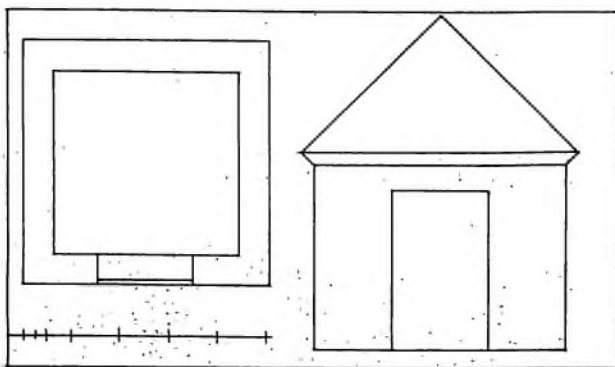
Sprøjtehuset nedlægges og bliver til lager

I forbindelse med den nye brandvedtægt i 1928 ophørte behovet for et sprøjtehus i Øverød, idet der ikke længere skulle forefindes brandmateriel i kredsen. Efter at sprøjtehuset havde stået tomt i 7 år, fik skotøjshandler H.Knudsen i Øverød i maj 1935 lov til at benytte det mod at påtage sig vedligeholdelsen. Sprøjtehuset lå på Kildevej, men vist nok på hr. Knudsens egen grund.

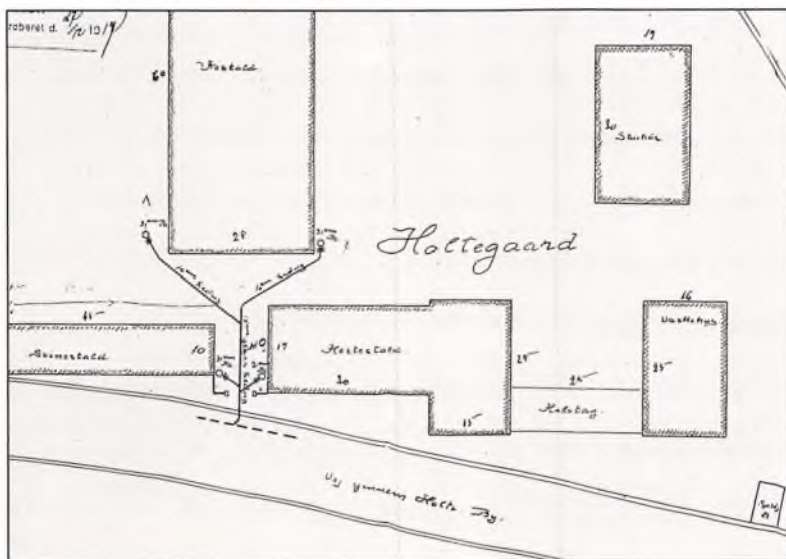

72. Søllerød sprøjtehus, her let skjult bag et par træer, lå lige ved siden af præstegården, i et hjørne kirkegården. Ud over at tjene som sprøjtehus, rummede bygningen også kirkegårdens arbejdsredskaber. I 1930'erne blev huset indrettet til toilet, idet der ikke længere var brug for et sprøjtehus. Umidelbart op ad den ende af bygningen der vender ind mod kirkegården - og hen mod fotografen - finder man gravstedet, med en imponerende buste, over en af dansk industris fædre, Christian Drewsen. En noget ydmyg placering for en så fremtrædende personlighed.

73. Tegning af sprøjtehus med angivelse af materialeforbrug, bilag til Sogneforstanderskabets regnskab.

6 Stk Kæringsfærd 3 Skell
 Lærre + Gæmmer 7 Skell
 1/2 St. Rind til Jærning 3
 1 Høllid jærn sin smert
 Bæmme og Dækning - 8 Skell
 5 Stk 9 alenig Bæmme + 3 3 Skell 3
 10 Stk 10 alenig Bæmme 1 Skell
 100 lb. 4 1/2 Stk 3
 Lærings og sin Rind til Jærn
 20 Skell med Rind til Jærn
 25 Skell 7

74. Kort visende (GL) Holte sprøjtehus' placering siden 1880. Sprøjtehuset er beliggende i nederste højre hjørne, ikke langt fra hjørnet af Øverødvej.

Vejen benævnt "Vej gennem Holte By" er GL Holte Gade og "Holtegaard" er den der kendes under betegnelsen Røde Holtegaard. Gården blev nedrevet i 1980'erne.

Intet sprøjtehus i Ny-Holte

Øverød brandkreds dækkede oprindeligt hele det nordvestlige hjørne af kommunen. Som omtalt tidligere blev det i 1903 foreslået at dele denne brandkreds. Da der ingen planer var om at give Ny Holte egen sprøjte med tilhørende sprøjtehus, opgav man igen tanken om at dele Øverød brandkreds. Som omtalt foran blev den nye brandkreds for den vestlige del af kommunen først oprettet i 1908.

På sognerådets møde den 19. maj 1909 behandlede byggeudvalgets forslag til bygearbejder i sommerperioden. Udvalget foreslog i den forbindelse, at opførelsen af et sprøjtehus i Ny Holte blev udsat, til en ny brandvedtægt forelå. Resultatet heraf var imidlertid, at Dronninggård brandkreds aldrig fik noget decideret sprøjtehus til opbevaring af materiellet, idet dette blot blev deponeret i nogle af de eksisterende bygninger på Holteværket på Øverødvej.

På vor videre vandring fra Ny Holte og Øverød kommer vi til Holte, eller som vi kalder det i dag: Gl. Holte.

Holte sprøjtehus

Holtes første sprøjtehus blev opført i 1845 af den samme, som opførte Nærum sprøjtehus, gårdejer, brandfoged Lars Larsen, Holte.

Den 15. november 1880 kunne Københavns Amts Avis meddele at det var nødvendigt at bygge et nyt sprøjtehus i (Gl.) Holte.

„Fordi en til Holte By anskaffet ny Sprøjte paa Hjul ikke kan faa Plads i det nuværende Sprøjtehus, som ligger på Holtegaards Grund, er det nødvendigt at bygge et nyt Sprøjtehus. Dertil har Ejerinden af Holtegaard indrømmet en let tilgængelig og hensigtsmæssig Plads. Sprøjtehuset skal bygges straks.“

Det gamle sprøjtehus blev overladt til ejeren af Holtegård. Det nye sprøjtehus blev opført af muremester og brandfoged i Nærum, Peter Olsen Bigler for en sum af kr. 436,78.

På senere tegninger over „Røde Holtegård“, som lå på hjørnet af Øverødvej og Gl. Holtegade, indtil den blev nedrevet i 1986, finder vi sprøjtehuset placeret på Gl. Holtegade mellem hjørnet ved Øverødvej og indkørslen til gården, omkring det sted, hvor Holtegårdsvej ligger i dag. Med nedlæggelsen af brandkredsene i 1950 mistede huset sin betydning, og det blev herefter nedrevet i løbet af 50'erne.

Trørød sprøjtehus

Lad os afslutte vor vandring fra sprøjtehus til sprøjtehus i Trørød, hvor det oprindelige sprøjtehus fra 1845 har overlevet såvel brande som nutidens trafiksaneringer. Huset ligger stadig på sin gamle plads på Trørød Torv.

Trørøds sprøjtehus blev i lighed med de andre opført i efteråret 1845. Huset blev opført af gårdejer Christopher Nielsen, Lindvangsgården, for en pris af 35 Rdl.

Som beskrevet tidligere var det, blandt andet p.g.a. konstruktionen, umuligt at holde sprøjtehusene i en forsvarlig vedligeholdelsesmæssig stand. Hvert år foretog de lokale murere og tømrere en udbedring af de værste skader, men de kunne ikke forhindre, at husene blev stadig dårligere.

Sprøjtehuset foreslås nedrevet

Ved budgettets 2. behandling den 14. januar 1910 udspandt der sig en længere debat, i anledning af et forslag fra byggeudvalget om et nyt sprøjtehus i Trørød. Lad os via Københavns Amts Avis' referat den 15. januar få et indblik i debatten:

75. Trørød Torv med sprøjtehuset forrest. Naboejendommen er det såkaldte "Røgterhus", mens "Krøsehuset" ses bagved. Begge lå ved indgangen til gården Lindevang.

76. Trørød sprøjtehus fotografert 1991. I forbindelse med omlægningen af Trørød Torv blev fortorvet hævet. Det var derfor nødvendigt at fjerne de oprindelige porte og erstatte dem med hvad der svarer til et en "port" i vinduesformat.

„Michelsen kunne ikke gaa med til at anvende 1600 Kr. til et Sprøjtehus paa det nuværende Tidspunkt, da man ikke var klar over, hvorledes hele Brandvæsenets Ordning ville blive.

L. Knudsen oplyste, at man godt kunne nedbryde det gamle Sprøjtehus uden straks at bygge noget nyt, idet Jægermester Tvermøes havde givet Tilsagn om at ville yde Husly for Sprøjten, indtil der var truffet en Ordning.

Christensen, Trørød, turde ikke gaa med til at installere Sprøjten i Jægermesterens Lade, da man saa muligt ikke fik noget Sprøjtehus igen. Derimod turde Taleren gaa med til en foreløbig Reparation, naar der ikke var Stemning for i Øjeblikket at bygge et nyt Sprøjtehus.

L. Jensen gav Christensen Tilslutning.

Sørensen, Nærum, ønskede Sprøjtehuset nedrevet. Det maatte huskes, at Køberen af den gamle Skole, paa hvis Grund Sprøjtehuset var bygget, havde Krav paa denne Grund.

L. Petersen anbefalede ligeledes en Reparation af Sprøjtehuset; der var den Omstændighed ved Sprøjtehuset i Trørød, at var Sprøjtehuset daarligt, saa var Sprøjten i hvert Tilfælde endnu meget daarligere.

En Reparation vedtoges.“

Vi må i dag prise os lykkelige for, at sognerådet i 1910 ikke ville bevillige 1600 kr. til et nyt sprøjtehus - så havde vi ikke haft et eneste af de oprindelige sprøjtehus tilbage.

„Brug sprøjtehuset som læskur“

I marts 1946 foreslog en læser i Søllerød Tidende at gøre sprøjtehuset til læskur:

„Vi var ikke saa faa, der i Søndags i Kulde og Snefog stod og ventede paa den meget forsinkede Rutebil og ønskede, at Porten til Sprøjtehuset stod aaben, saa vi kunne være

gaaet i Læ derinde. Den gamle Sprøjte, der siges at staa derinde, kunne jo passende overlades Avnholt til hans Museum, saa var den i gode Hænder, og Sprøjtehuset kom til Gavn i det praktiske Liv.“

Sprøjtehuset med tilhørende materiel var i brug indtil juli 1950, da de sidste brandkredse blev nedlagt og materiellet fjernet.

I 1971 skulle hele Trørød torv omlægges, men til alt held lå sprøjtehuset ikke i vejen. Fortovet blev dog hævet så meget, at man måtte fjerne den oprindelige port, delvis tilmure åbningen og i stedet isætte et vindue ud mod torvet. Ind mod haven blev der isat en dør, således at ejeren af grunden kunne benytte det til skur.

Materiellet i sprøjtehusene

Fra starten bestod materiellet i sprøjtehusene kun af selve sprøjten og et par slanger, idet det øvrige materiel, der anvendtes ved slukningsarbejdet, skulle medbringes hjemmefra af de mødepligtige. Selv lygter forefandt ikke i sprøjtehuset; først i 1888 blev der bevilget en lygte til de sprøjter, som ikke allerede ad anden vej havde fået en. I brandvedtægten fra 1928 bestemtes det, at følgende materiel skulle forefindes i sprøjtehuset:

- 1 slangevogn med 75 m brandslange
- 1 håndsprøjte
- 2 stk. strålerør
- 1 stk. forgreningsstykke
- 2 stk. brandhanenøgler
- 2 stk. lygter.

For at sikre, at man altid kunne få fat i sprøjten i ildebrandstilfælde, bestemte Vedtægten fra 1897 at: „Til Sprøjtehuset skal der være 3 Nøgler, en hos Brandfogeden, en hos Sprøjteførereren og en i det Hus eller Gaard, der ligger Sprøjtehuset nærmest.“

Sprøjtehusene som plakatsøjler

Da sprøjtehuset foruden skolen var den eneste offentlige bygning, blev det ud over at være sprøjtehus også brugt som nyhedsformidler, idet der på sprøjtehusene var opsat et skab til offentlige bekendtgørelser. Det var dog ikke udelukkende det offentlige, der var interesseret i at bruge sprøjtehusene til meddelelser.

I 1892 fremkom hr. E.E.Holstein med tilbud om forpagtning af sprøjtehusene til opslag af annoncer. Sognerådet ønskede ikke at gøre brug af tilbudet, men allerede en måned senere søgte han på ny, og denne gang var sognerådet mere venligt stemt.

Dersom amtet i øvrigt kunne godkende aftalen, kunne man akceptere at han fik en 6-årig eneret mod betaling af et årligt gebyr på 500 kr. Han skulle selv foranledige annoncerne opsat, og disse måtte ikke have noget anstødeligt indhold. Desuden skulle han forpligte sig til at erstatte eventuel skade på sprøjtehusene.

Aftalen blev dog aldrig til noget, idet hr. Holstein fandt beløbet for højt. Dette forstår man til fulde, når han i Store Magleby, hvor han samme år indgik aftale, kun skulle betale én krone pr. annonce der var opklæbet. Yderligere gjaldt aftalen i 15 år.

Garage til den ny motorsprøjte

Med anskaffelsen af den første motorsprøjte i 1924 opstod der pladsproblemer, idet den ikke kunne være i et af de traditionelle sprøjtehusene, men krævede en væsentlig større bygning.

En af bygningerne på Holteværket havde en tilpas størrelse, hvorfor sprøjten blev stationeret her. Heller ikke denne bygning var imidlertid ideel, idet den bl.a. var uopvarmet, hvilket kunne give startvanskeligheder om vinteren. I 1929 blev bygningen dog, for

at afhjælpe disse problemer, forsynet med centralvarme.

Den første rigtige brandstation

I forbindelse med anskaffelsen af den nye sprøjte i 1932 opstod der behov for en egentlig brandstation, idet det hidtidige lokale på Holteværket var for lille og ikke specielt indrettet til brandstation.

Til sognerådsmødet den 21. september 1932 forelå der en indstilling om opførelse af et sprøjtehus, eller mere korrekt, en brandstation til ca. 10.000 kr. på Holteværkets grund. Sognerådet vedtog opførelsen, og den 5. november, bragte Avisen og Søllerød Tidende en annonce om licitation over arbejdet på den nye brandstation. Tilbud skulle afgives senest den 15. nov. og alt arbejde, incl. støbning af betonpæle til fundering, skulle udføres af indensogns boende arbejdere.

Såvel murer- som piloteringsarbejdet gik til murermester Amdi Christensen, Holte. Tømrerarbejdet gik til tømrermester Georg Johansen i Vedbæk. Licitationen over arbejdet med varmeinstallationen blev vundet af C. P. Wiingaard (68).

Den 27. maj 1933 kunne Avisen og Søllerød Tidende meddele, at garagekomplekset (brandstationen) meget snart kunne tages i brug, og den 17. juni (69) kunne man så flytte alt materiellet fra den gamle garage til den nye brandstation.

For første gang siden korpsets grundlæggelse havde man nu fået en brandstation, der var indrettet til at opfylde de specielle krav og behov, som brandvæsenet havde. Da brandvæsenet ikke havde brug for al pladsen, blev en del af den brugt til andre af kommunens køretøjer.

I 1938 henstillede byggeudvalget til brandkommissionen, at man nedlagde sprøjtehusene, idet man jo nu havde en moderne brand-

station. Brandkommissionen kunne dog ikke acceptere dette, idet det vil stride mod den netop vedtagne brandvedtægt. At man i princippet var enig i, at sprøjtehusene burde nedlægges, vidner dog det forhold om, at man i april 1939 godkendte, at sprøjtehusene kunne bruges til opbevaring af sneplove.

Midlertidig brandstation under besættelsen

På brandkommissionens møde den 4. september 1939 var første punkt på dagsordenen: „Drøftelse vedr. midlertidig Flytning af Brandstationen fra Holteværket til den gamle Skovridergaard i Geels Skov.“ Mødet mandede ud i, at man vedtog at benytte Skovridergården til vagtlokale for brandvæsenets folk og at opføre et træskur til garage for motor- og stigesprøjterne. Samtidig skulle der træffes foranstaltninger til mørkelægning af vagtlokalet. Arbejdet med opførelsen af den midlertidige brandgarage blev overdraget tømremester P. Christensen, Øverød.

Grunden til, at man ønskede midlertidigt at flytte brandstationen væk fra gasværksgrunden, var risikoen for, at brandvæsenet skulle blive sat ud af funktion ved et eventuelt luftangreb eller en sabotageaktion mod de kommunale værker.

Umiddelbart efter besættelsen flyttede brandvæsenet til de nye lokaler, der var beliggende på Søllerødvej, umiddelbart bag den grund hvor rådhuset var under opførelse. Den pågældende bygning, hvor den midlertidige brandstation havde til huse, danner i dag rammen om en børnehave.

Efter befrielsen flyttede man atter tilbage brandstationen på Holteværket.

Dårlige toiletforhold

En ting savnede mandskabet meget i forbindelse med brandstationen på Holteværkets

grund – ordentlige toiletforhold. Utallige gange rettede man henvendelse til kommunen for at få oprettet et toilet, men lige lidt hjalp det. Først i november 1972 fik man, efter en henvendelse til borgmester Erik Øigård, tilsagn om, at toiletforholdene skulle blive afhjulpet – ikke ved, at der blev installeret toilet og bad på brandstationen, men ved, at der ved siden af brandstationen blev stillet en toiletskurvogn op.

Ny brandstation oprettes i Nærum

Den 25. februar 1974 behandlede brandkommissionen et forslag om indretning af brandstation på Birkegården i Nærum. Forslaget blev vedtaget, og den 27. marts kunne man i Søllerød Tidende læse, at økonomiudvalget havde indstillet, at der ydedes en tillægsbevilling på 320.000 kr. til en ny brandstation på Birkegården.

Heraf var de 200.000 kr. til bygningsændringer, mens de resterende 120.000 kr. var til diverse inventar som f.eks. et slangetørreskab, idet man ikke måtte opføre et slange-tårn i tilknytning til brandstationen. Bladet tilføjede:

„Udflytningen af Søllerød brandstation er til trods for denne bevilling ikke umiddelbart forstående. Det er fortsat opbygningen af en mandskabsstyrke i Nærum (og dermed den hurtige udrykningstid) som er afgørende for, hvornår udflytningen kan sættes i værk, og fra sagkyndig side regner man med, at der kan gå endnu et par år, inden man når at samle hovedstyrken i Nærum.“

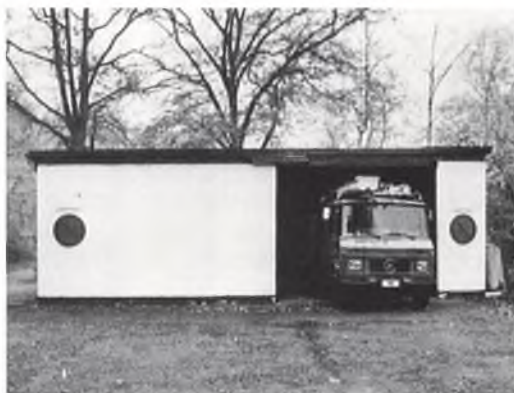
Den 9. juli samme år kunne Søllerød Nyt bringe det første billede af den nye brandstation under opbygning. Der var tale om en station, der opfyldte de krav, som man måtte stille til bl.a. garageforhold, undervisningslokale, kontorer samt ikke mindst gode bade-

77. Brandstationen på gasværksgrunden i Holte, fotograferet 1974.

78. Den gamle Skovridergård, bag Søllerød Rådhus. Under besættelsen blev der her oprettet en nødbrandstation. Til køretøjerne blev der opført en trægarage, der ses yderst til højre. Mandskabet skulle ved luftalarm give møde på statio-

nen, hvor det opholdt sig i kælderen. Senere holdt også vagtværnet til på Skovridergård.

79. Brandstationen på Søvej 4 i Holte, som var i brug fra 1979 til udgangen af 1983.

80. Borgmester Birgitta Broberg fotograferet under talen den 7. januar 1984, hvor hun erklærede stationen i Holte for lukket. Ved siden af Birgitta Broberg ses brandinspektør Svend Zehngraff. Fanebærere er brandmand Tom Garfort.

og toiletforhold. Én ting manglede man dog – køkkenfaciliteter. Dette blev dog udbedret i 1987, hvor man lod bygge et køkken.

Ny brandstation i Holte

Efterhånden, som brandvæsenet flyttede mere og mere materiel til Nærum blev der ledig plads på brandstationen i Holte, og denne overtog socialforvaltningen til opmagasinering af diverse hjælpemidler til kommunens ældre. Bygningen var imidlertid også anvendelig til andre formål, og man begyndte derfor at se sig om efter en garage i nærheden, der dog skulle være stor nok til at rumme 2 brandkøretøjer.

Den 19. maj 1979 blev den gamle station lukket, og man flyttede rundt om hjørnet til Søvej nr. 6 i en bygning, der gik under betegnelsen „Madsens garage“. Den gamle brandstation blev herefter hjemsted for Søllerød MC. (Motorcykel Club), der her fik gode forhold til at arbejde med motorcyklerne.

Brandstationen i Holte nedlægges

På dette tidspunkt var der i Holte kun stationeret den nye M1 og den gamle drejestige – S1, og de kunne lige akkurat være i den nye garage – for det var mere en garage end en egentlig brandstation. Da den gamle drejestige i 1980 blev udskiftet med en ny, måtte denne stationeres i Nærum, idet den var for stor til at komme ind ad porten. Herefter var der kun stationeret en automobilsprøjte „M1“ i Holte.

I længden var det upraktisk at opretholde to stationer, og med udgangen af 1983 udløb den dispensation, man havde fået af Statens Brandinspektion. På brandkommissionsmødet den 6. september 1983 blev det vedtaget at nedlægge stationen i Holte pr. 1. januar 1984 og samle alt materiellet i Nærum.

Den 7. januar holdt brandvæsenet afskeds-

parade foran stationen, og borgmester Birgitta Broberg sagde ved den lejlighed bl.a.:

„Vi er samlet for at vende endnu et blad i Søllerød Brandvæsens historie. I dag lukker denne station på Søvej, og vi flytter hele korpset samlet til stationen i Nærum. Det er sket efter forhandling med Statens Brandinspektion samt alle de implicerede brandfolk, der bor i Holteområdet. Det var et krav at denne station enten skulle nedlægges eller også udbygges til en rigtig brandstation med 15 brandmænd, 3 brandmestre og flere køretøjer.

Dette ville medføre, at vi skulle have 2 tidssvarende brandstationer med alt, hvad dertil hører. Kommunalbestyrelsen valgte at følge Statens Brandinspektions indstilling om at samle korpsets styrker på brandstationen i Nærum. Der skal her lyde en tak til stationen i Holte og til dens mandskab, der har gjort en stor og fin indsats til gavn for borgerne. Og med disse ord erklærer jeg nu denne station for lukket og ønsker materiel og mandskab hjertelig velkommen til stationen i Nærum.“

Efter borgmesterens tale blæste en trompet fra Hjemmeværnets Musikkorps retraiten, og flaget blev strøget (70). Efterfølgende inviterede brandkommissionen de fremmødte borgere fra Holte til at drikke gravøl i den nu nedlagte brandstation, hvorefter alle køretøjerne, med Trianglen i spidsen, kørte i kortege til brandstationen på Birkegården i Nærum, hvor alt materiel nu var samlet.

Tilbage i Holte var fem brandmænd, der med Statens Brandinspektions godkendelse fik en særordning, hvorefter de, når alarmen lød, kunne køre direkte til brandstedet i deres privatbiler (71).

Med den endelige nedlæggelse af stationen i Holte var en epoke slut. Brandvæsenet var i dets nuværende form med fast personel

blevet grundlagt i Holte, og brandvæsenets faste udgangspunkt, også som en del af dagligdagen når alarmerne lød ud over byen, havde hidtil været Holte – og nu var det hele flyttet til Nærum.

Brandstationen udvides med en vagtcentral

I forbindelse med sidstebehandlingen af budgettet for 1989 vedtog kommunalbestyrelsen den 28. september 1988 oprettelsen af den tidligere omtalte nye vagtcentral, der skulle drives i brandvæsenets regi.

Allerede medio oktober påbegyndtes arbejdet med nedbrydning af ydervæg, opbygning af nye vægge, gulve og lofter samt trækning af uanede mængder af kabler.

Det så længe håbløst ud, men opgaven blev løst på rekordtid, således at vagtcentra-

len var klar til at blive taget i brug den 1. december kl. 8, og den officielle indvielse fandt sted samme dag.

Brandstationens opgave var nu ikke alene at danne den ydre ramme for brandvæsenets materiel, men også at huse kommunens vagtcentral, der samtidig skulle fungere som kommunens „Servicebutik“.

Fremtidige udvidelsesmuligheder

Med det stigende antal køretøjer, som brandvæsenet råder over, bl.a. til persontransport, vil en udvidelse af antallet af kvadratmetre, som man kan disponere over, være snarlig påkrævet. I den forbindelse kan brandvæsenet forhåbentlig komme til at disponere over en del af det areal, der bliver frigjort på Birkegården i forbindelse med udflytningen af civilforsvarsdepotet.

		Kr	Øre
29/11	Overføit Planering til Steensvælle hos Tognmand Jørgensen	225	00
	Larsen	4	00
	H. Nielsen	4	00
	Mogensen	4	00
	F. Hansen	4	00
	G. A. Nielsen	4	00
27/1	Prostevild hos Hans Rasmussen Ellerovvej		
	G. A. Nielsen	4	00
1/2	Planering til Aarsengen		
	Larsen	4	00
	F. Hansen	4	00
	H. Nielsen	4	00
	G. A. Nielsen	4	00
	P. Hansen	4	00
	Wiinggaard.	4	00
1/2	Planering til Petersborg. Boghandler Olsen		
	Larsen	4	00
	G. A. Nielsen	4	00
		Kr. 281	00

81. Brandvæsenets lønningsprotokol fra 1. oktober 1927 til 30. september 1939. Siden viser de 4 alarmer, der har været i perioden fra 29. november 1927 til 6. februar 1928. Lønnen på 4 kr. svarer til betaling for 2 timers udrykning.

Løn og ansættelsesforhold

Den første løninstruks fra 1927

Som tidligere nævnt udgjorde årslønnen fra starten af 6,00 kr. I 1922 var den blevet forhøjet til 25 kr., der dog blev udbetalt halvårsvis. Med virkning fra den 1. oktober 1927 udsendte sognerådet en ny løninstruks, der betød, at mandskabet ud over det faste årlige vederlag, også ville få timeløn ved øvelser og udrykninger.

Af „Instrux for Søllerød Kommunes faste Brandkorps“ fra 1927 fremgår det, at brandmændene antages af brandinspektøren for 3 år ad gangen. Begge parter kunne opsiges af talem med 3 måneders varsel. Skete der ingen opsigelse betragtedes overenskomsten som fornyet for de næste 3 år. Dersom en brandmand skiftede bopæl, kunne han dog straks opsiges.

§ 2 omhandlede brandmændenes mødepligt ved brande og øvelser:

„Naar der alarmeres eller tilsiges til Brand eller Øvelser skal alle Brandmændene uopholdelig hurtigst muligt begive sig til Brandstedet medtagende det Materiel, som Brandinspektøren har paalagt hver især at medføre. Naar en Brandmand er lovligt forhindret i at møde til Øvelser, skal han tilstille Brandinspektøren Melding herom Dagen forud; som lovligt Forfald regnes kun Sygdom og lign. Tilgaar der ikke Brandinspektøren saadanne forhaands Melding, fradrages i det faste aarlige Vederlag 2 Kr. for første Time og 1 Kr. for hver af de følgende Timer.“

Timelønnen for brandmændene udgjorde 2 kr. for hver påbegyndt mødetime ved en ildebrand, regnet fra alarmeringen. Ved øvel-

ser (herunder også rengøring af materiellet) af indtil 2 timers varighed ydedes en betaling på 4 kr. Endvidere var der fortsat et årligt vederlag til hver brandmand på 25 kr. Det faste årlige vederlag blev kun ydet på betingelse af, at brandmændene mødte til tjeneste ved ildebrande og øvelser iført langskafte fedtlæderstøvler, som de selv skulle bekoste anskaffelsen af.

Betalingen for at møde ved brand eller øvelse var desuden betinget af, at mandskabet mødte i den udleverede uniform. Sprøjteføreren og det ved motorsprøjten ansatte brandmandskab fik udleveret en uniform bestående af frakke, benklæder, hjælm, bælte med økse og karabinhage. Brandmandskabet i de øvrige brandkredse fik i stedet for frakke og benklæder et sæt overtrækstøj samt de øvrige nævnte udrustningsgenstande.

Julegratiale i stedet for lønforhøjelse

I 1930 kunne Søllerød Tidende (72) meddele, at mandskabet havde søgt om lønforhøjelse. Sognerådet ville dog, forinden man traf beslutning, først høre brandinspektøren. Senere på året (73) kunne samme blad meddele, at sognerådet nu havde vedtaget at yde hver brandmand et gratiale på 25 kr. årligt. Gratialet skulle udbetales ved juletid.

Nye forhandlinger giver lønforhøjelser

Brandmandskabet var imidlertid ikke tilfreds med denne udgang på forhandlingerne om højere løn, og allerede i februar 1931 rettede mandskabet ved automobilsprøjten på ny henvendelse til brandudvalget.

Denne gang gik det bedre med andragendet om højere løn, idet Søllerød Tidende den 21. marts s.å. kunne meddele, at sognerådet efter indstilling fra brandudvalget havde vedtaget et nyt lønregulativ, der betød noget bedre lønforhold for brandmandskabet.

Det nye lønregulativ trådte i kraft den 1. april 1931 og medførte en fordobling af det faste vederlag fra 25 til 50 kr. årligt. For udrykninger i dagtimerne, dvs. mellem kl. 6 og 21, blev lønnen for første time hævet til 2,50 kr., mens den for de efterfølgende timer forblev uforandret. For udrykninger om natten blev timelønnen forhøjet til 3,50 kr. for første time og 3,00 kr. for efterfølgende. Taksten for øvelser forblev uforandret 2,00 kr. pr. time.

Alle brandmænd fik herudover fri uniform og 15 kr. årligt til vedligeholdelse af egne fedtlæderstøvler. Forhøjelsen af det faste årlige vederlag gjaldt udelukkende for mandskabet ved motorsprøjten, mens det for mandskabet i brandkredsene 6-11 forblev 25 kr. årligt.

Ny instruks og lønningsvedtægt

Lønforhøjelsen var procentuel ganske væsentlig og der skulle da også gå hele 7 år, før lønnen på ny blev reguleret.

Om brandmandskabet i den mellemliggende periode har forsøgt at få ændret lønforholdene, melder historien intet om, men det ligger klart, at med virkning fra den 1. april 1938 blev der udsendt en ny „Instruks og Lønningsvedtægt for Søllerød kommunes Brandvæsen“ Ansættelsesperioden blev ændret til 1. april til 31. marts, men stadig gjaldt ansættelsen for 3 år. Endvidere anførtes det, at:

„Kun sunde, kraftige Mænd af godt Rygte og ikke over 50 Aar kan ansættes ved Brand-

væsenet. En Brandmand skal normalt fratræde sin Stilling d. 31. Marts efter det fyldte 55. Aar. Brandmændene skal have Bopæl og Arbejde i Søllerød Kommune og i umiddelbar Nærhed af det Sted, hvor Brandredskaberne for den Brandkreds, hvortil de hører, opbevares.“

Samtidig indeholdt vedtægten en ordning om fuld lønkompensation i 13 uger ved tilskadekomst i tjenesten. Yderligere havde mandskabet nu pligt til at være medlem af en statsanerkendt sygekasse. Det faste honorar, der fremover, sammen med timelønningerne, skulle udbetales kvartårligt, blev fastsat til 400 kr. årligt for assistenten og sprøjteføreren, 150 kr. årligt for de faste brandmænd og 50 kr. årligt til reservebrandmændene.

Timelønnen for udrykninger og øvelser var ens for alle og udgjorde ved udrykninger om dagen, dvs. mellem 6 morgen og 9 aften 4 kr. for den første time og 2 kr. for de efterfølgende. Om natten var satsen 4 kr. for første time og 3 kr. for de efterfølgende. Øvelser honoreredes med 4 kr. og rengøring med 2 kr. pr. time. Det faste honorar til brandmandskabet i brandkredsene 6-11 forblev uforandret 25 kr. årligt pr. mand, hvortil kom timebetaling.

Hjemmevagt

Ved samme lejlighed blev der som noget nyt indført hjemmevagter.

Aftenen før hjemmevagten trådte i kraft, skulle de pågældede brandmænd indføre deres navne på vagtavlen på brandstationen således, at den kommanderende kunne sikre sig, at vedkommende ikke ved sygdom var forhindret i at passe vagten.

„Brandmænd, der har Hjemmepligt, skal opholde sig inden for det Omraade, hvor

Alarmsirenen kan høres. Undladelse af at give Møde ved Udrykning vil medføre Nedrykning til Reserven eller øjeblikkelig Afskedigelse.“

Nye lønreguleringer i 1942 og 1945

I 1942 og 1945 skete der mindre reguleringer i lønnen, men hovedprincipperne for de fremtidige løn- og ansættelsesforhold var nu fastlagt. I 1950 kom der, bl.a. som følge af nedlæggelsen af brandkredsene, en ny in- struks og lønningsvedtægt.

Den nye lønningsvedtægt medførte ikke væsentlige forbedringer i lønforholdene og allerede i efteråret 1950 rettede brandmændenes talsmand, Per Udam, henvendelse til sognerådet om lønforhøjelse. I brev af 5. feb. 1951 meddelte sognerådet, at lønnen pr. 1. april 1951 forhøjedes som følger: udrykninger første time fra 5 til 7 kr., efterfølgende timer fra 4 til 4,25 kr., øvelsestimer fra 3,50 kr. til 4,20 kr. Yderligere forhøjedes satsen for teatervagter væsentligt.

Pr. 1. oktober 1954 forhøjedes lønningerne på ny, således at de herefter var på niveau med lønnen i Lyngby-Tårnbæk Kommunes Brandvæsen.

Der indføres dyrtidsregulering af lønnen i 1956

Ved brev af 25. okt. 1956 meddelte kommunalbestyrelsen, at man havde imødekommet mandskabets ønske af 31. august s.å. om lønforhøjelse, og at lønnen i øvrigt fremover vil være omfattet af den automatiske dyrtidsregulering (74).

Der gik herefter 8 1/2 år, før lønnen på ny blev reguleret, ud over dyrtidsportionerne. Der var dog kun tale om regulering af øvelsestimer og efterfølgende udrykningstimer, der begge blev forhøjet fra 9,55 kr. til 12 kr.

Da lønnen fortsat kun blev reguleret v.h.a.

dyrtidsportionerne, sakkede man agter ud i forhold til andre grupper, der fik del i løn- glidning og overenskomstforbedringer.

Ved brev af 2. nov. 1967 anmodede talsmand Poul Poulsen om en væsentlig forbedring af lønningerne. Dette blev imødekommet idet lønnen pr. 1. april 1968 forhøjedes fra henholdsvis 13,96 kr. og 12,65 kr. til 21 kr. og 16 kr. Samtidig ændredes aflønningen ved udrykninger, således at timesatsen var ens for den første og de efterfølgende timer.

Pr. 1.april 1970 blev lønningerne forhøjet med 3 kr. pr. time, og samtidig ændredes beregningsgrundlaget for dyrtidsportionerne.

Week-end vagter

På baggrund af de hidtidige erfaringer med vagtplanerne, hvor der kun var vagthold på søn- og helligdage, blev der i 1970 indført week-end vagter gående fra lørdag morgen kl. 8 til mandag morgen klokken 6. Samtidig blev mandskabet delt op i 3 vagthold som skiftevis havde vagten.

Den 2. juni 1973 skrev Børge Egerrup, der i mellemtiden var blevet talsmand, til brandkommissionen for dels at få forhøjet timelønningerne, dels at få reguleret garantibetalingen ved natalarmer.

Den 14. december meddelte kommunen, at man var indstillet på, at timelønnen blev reguleret i overensstemmelse med den udvikling der siden 1. april 1970 var sket i timelønnen til kommunens lønarbejdere. Samtidig tiltrådte man, at der i tidsrummet mellem 22 og 7 blev ydet betaling for 2 timer ved fremmøde på stationen og 3 timer ved deltagelse i udrykning (75).

Efter en række forhandlinger kunne Berlingske Tidende den 22. marts 1974 meddele, at timelønnen, med virkning fra 1. oktober 1973, for udrykninger blev forhøjet fra 30,51 kr.til 38,24 kr. og for øvelser fra 24,23kr. til 30,34 kr.

Pr. 1. april 1974 vedtog kommunalbestyrelsen en yderligere lønforhøjelse, således at timelønnen herefter udgjorde 41,60 kr. for udrykningstimer og 33,01 kr. for øvelsestimer. Samtidig blev det aftalt, at lønnen fremover skulle reguleres i takt med lønudviklingen hos kommunens arbejdsmænd.

Det faste honorar fulgte derimod tilsvarende honorarer for kommunens tjenestemænd og var herigennem omfattet af dyrtidsregulering. Den indgåede aftale var så tilfredsstillende for begge parter, at man skulle helt frem til 1986, før man på ny skulle forhandle løn, og da var årsagen en af Kommunernes Landsforening og Foreningen af Kommuner i Københavns Amt (FKKA) påtvungen landsoverenskomst, der gav forringede ansættelsesvilkår.

De gamle principper fastholdes i en ny instruks i 1978

Den 29. marts 1978 vedtog kommunalbestyrelsen et sæt nye bestemmelser om løn- og ansættelsesforhold.

Officielt afløste de nogle bestemmelser fra 16. marts 1977, men disse var aldrig blevet offentliggjort, hvorfor de reelt afløste lønningsvedtægten fra 1950.

Sprogligt og lønmæssigt var de naturligvis rettet til, men indholdsmæssigt adskilte de sig ikke væsentligt fra de tidligere bestemmelser, ud over at de nu officielt kun var 1-årige, hvad den i praksis havde været i en årække.

Mandskabet påtvinges en landsoverenskomst i 1986

I november 1985 modtog Søllerød Kommune et brev fra lønudvalget under FKKA, hvori man meddelte, at der nu var indgået en landsoverenskomst for de deltidsansatte brandfolk, og at mandskabet ved Søllerød

Brandvæsen fra 1. januar 1986 skulle følge denne overenskomst.

Beregninger viste, at brandmandskabet i gennemsnit ville gå 32,5 % ned i løn, hvis man skulle lønnes efter den nye overenskomst.

Som tidligere nævnt har mandskabet pligt til at bo i umiddelbar nærhed af brandstationen. Med udgangspunkt i huspriserne var der således grundlag for en noget højere løn ved Søllerød Brandvæsen end f.eks. i Jylland, idet man som brandmand ikke har mulighed for at bosætte sig i en anden kommune og derefter køre frem og tilbage mellem hjem og arbejde.

Ved et møde den 9. januar 1986, hvori deltog repræsentanter fra Søllerød Kommune, Erik Hamp fra FKKA samt Børge Egerrup, Bruno Jensen og Henrik Balslev fra brandmandskabet, meddelte mandskabets repræsentanter, at man dels ikke havde afgivet nogen forhandlingsret til nogen organisation, idet man selv ønskede at forhandle, hvorfor man ikke kunne anerkende den nye overenskomst, dels at de hidtidige lønaftaler måtte anses for omfattet af forlængelsesloven fra 1985, hvorefter alle overenskomster og lønaftaler var forlænget frem til 31. marts 1987.

FKKA's repræsentant afviste begge argumenter, men en henvendelse til Arbejdsministeriet med anmodning om en fortolkning af lovens bestemmelser gav mandskabet ret i, at den tidligere lønaftale, der forøvrigt på dette tidspunkt stadig var uopsagt, var omfattet af forlængelsesloven.

Mandskabet havde kommunens fulde opbakning (76), og for at undgå problemer tog borgmester Erik Fabrin initiativ til en ordning, hvorefter den beregnede løndifference mellem den gamle og den nye overenskomst blev udbetalt til mandskabet som et fast månedligt personligt tillæg.

Efter det nederlag som FKKA havde lidt ved Arbejdsministeriets afgørelse, pålagde

man kommunen, inden udgangen af 1986 at opsige den tidligere lønftale pr. 31. marts 1987.

Den endelige udformning af aftalen om personlige tillæg blev forhandlet ved en række møder, og da den endnu ikke var færdigforhandlet i september 1987, var der enighed om at afvente, at den nye 1987 landsoverenskomst blev færdigforhandlet.

Underskrivelsen af aftalen blev yderligere forsinket af, at FKKAs forhandler Erik Hamp døde i december 1987, men den 22. februar 1988, godt 25 måneder efter det første møde, kunne aftalen endelig underskrives.

Aftalen fulgte de retningslinier, der var aftalt mellem brandmandskabets repræsentanter og borgmester Erik Fabrin, hvorefter alle, der var ansat inden 1. januar 1986, skulle have et personligt tillæg til timelønnen, således at der ikke blev tale om nogen lønnedgang. Til gengæld måtte mandskabet så acceptere at det i en periode, indtil lønnen iflg. den nye landsoverenskomst nåede op på samme niveau som lønnen i Søllerød Brandvæsen, ikke fik nogen lønforhøjelse.

Den tvungne landsoverenskomst slog heldigvis ikke skår i forholdet mellem kommunen og brandmandskabet, idet begge parter udviste stor smidighed. Kommunen holdt mandskabet skadesløst ved hurtigt at udbetale et månedligt personligt tillæg, mens mandskabet – på intet tidspunkt – selv da der var udsigt til en lønnedgang på 32,5 %, gik i strejke eller på anden måde foretog handlinger, der kunne opfattes negativt af modparten.

Når dette er sagt, skal det også understreges at mandskabet fandt det sørgeligt, at det kommunale selvstyre skulle fjernes på selv så lille et område som overenskomsten for 26 deltidsansatte brandmænd.

Landsoverenskomsten dyr for mandskabet

Uanset de personlige tillæg, der betød, at direkte lønnedgang blev undgået, var den nye overenskomst dyr for brandmandskabet. Således var timelønnen fastholdt på 118,34 kr., hvor den, dersom den hidtidige regulering i forhold til lønnen for specialarbejdere var fortsat, skulle have udgjort 141,04 kr. pr. 1. april 1988.

Men at være deltidsansat brandmand er ikke et spørgsmål om at tjene store penge – det er en interesse. Hvordan kunne man ellers – for godt 100 kr. i timen – få folk til at kaste sig ud af deres gode varme seng kl. 3 om natten, når alarmerne hyler, styrte ud i f.eks. 15 graders frost og derefter med livet som indsats gå ind i en bygning, der er omspændt af flammer, i et forsøg på at redde mennesker, dyr og værdier.

Bevæggrundene er flere – en interesse, måske en hobby, og under alle omstændigheder et utroligt godt kammeratskab, samt lyst til at hjælpe mennesker i nød.

83. Fra brandmandsdagen 1960 på Rundforbi Stadion. Et hold røgdykkere er i færd med at slukke et brændende hus med sand fra en højtrykslunge fra M 1.

Det er ikke arbejde altsammen

„Mere end et job“

Selv om det primære i forbindelse med brandvæsenet er arbejdet med at hjælpe mennesker og dyr i nød og at redde værdier, kan et brandvæsen af denne art med deltidsansat mandskab kun fungere ordentligt, hvis arbejdet som brandmand ud over at være et arbejde, også er en hobby for de ansatte.

Dette har i tidens løb givet sig udslag i mange aktiviteter, der dels har fremmet kammeratskabet, dels har medvirket til at gennemføre mangt og meget, der ikke af økonomiske eller andre grunde ville blive gennemført på en almindelig arbejdsplads.

Brandmændenes Klub

Brandmændenes Klub, hvis formål er at styrke kammeratskabet gennem diverse aktiviteter, blev grundlagt i begyndelsen af 1930'erne, præcist hvornår vides ikke.

På trods af klubbens navn, kan alle ansatte naturligvis optages i foreningen. I starten holdt mandskabet en årlig brandmandsfest på en restaurant, men kun for dem selv, uden pårørende. I øvrigt var det kun mandskabet ved motorsprøjten, der var medlem af klubben, mens mandskabet i brandkredsene blev holdt udenfor.

I begyndelsen af 1950'erne blev hustruerne enige om, at det var urimeligt, at mændene festede alene, så da middagen var overstået, troppede hustruerne op og forlangte at deltage i festen. Siden har den årlige brandmandsfest udviklet sig til at blive en fest for damerne – som tak og som kompensation for de mange gange i årets løb, hvor manden pludselig „stikker af“ til ildebrand.

I 1977 tog festudvalget initiativ til en juletræsfest for voksne og børn, og det blev en sådan succes, at det lige siden har været en tradition, som alle ser hen til med forventning.

Deltagelse i vagtværnets arbejde

En anden aktivitet, men af noget mindre morsomhed, som brandfolkene har været involveret i uden for det egentlige arbejdsområde, var vagtværnet under besættelsen.

Vagtværnet blev ledet af brandinspektør Oluf Hansen, og fra brandkorpset deltog Frederik Hansen, Alfred Nielsen, Poul Hansen og Per Udam, de to sidstnævnte som menige medlemmer, mens Frederik Hansen og Alfred Nielsen på skift var vagtchefer.

„Brandmandsdagene“

I 1951 afholdtes på initiativ af daværende underbrandmester Per Udam den første af de såkaldte „Brandmandsdage“.

Den 17. august 1951 kunne Søllerød Tidende fortælle, at man, som et resultat af venskabsbyaftalen med Ystad, havde inviteret 52 mand fra Ystad Frivillige Brandkorps, incl. 13 mand fra korpsets musikkorps, til at komme til Søllerød. I den anledning ville der den 1. september blive afholdt en brandmandsdag på Rudegård Stadion.

„Ved brandmandsdagen, hvor der deltager brandfolk fra Lyngby, Birkerød, Hørsholm og Søllerød, vil man kappes i forskellige konkurrencer, ligesom brandvæsenet for 50 år siden vil blive demonstreret. Brandvæsenet i Gentofte har som sit bidrag lovet at komme med et 15-mands orkester.“

I sit næste nummer kunne Søllerød Tidende offentliggøre det endelige program for dagen under overskriften „En sikker publikumstræffer“. Søllerød Kommune ville gerne yde støtte til dette initiativ, og ud over økonomisk hjælp til projektets gennemførelse, forærede man også brandkorpset en fane (77).

Søllerød Tidende bragte den 7. september et stort referat af brandmandsdagen på forsiden af bladet.

„Det begyndte flot på Rådhuspladsen i Holte, hvor „Frivilliga brandkåren i Ystad“ tog opstilling i blå uniformer med medailler på brystet og skinnende blanke aluminiumshjelme på hovedet.

Til orkesterledsagelse blev den svenske fane og 2 gamle brandfaner rullet ud, og chefen, konsul Hugo Schultz, tog opstilling foran fronten. Da de fremmede brandvæsener, fra Gentofte, Lyngby, Birkerød og Hørsholm og hele Søllerød brandkorps var kommet på plads, blev brandinspektør Frederik Hansen kaldt frem til den fungerende sognerådsformand, fuldmægtig P.E. Rosenørn, der overrakte korpset en fane som tak og påskønnelse for den ånd, der hersker, og den arbejdsiver, der udvises.

Der var mange mennesker, der overværede højtideligheden foran rådhuset, og flere og flere sluttede sig til toget på marchen mod stadion. I alt over 2.000 mennesker, hovedparten dog børn, havde trodset regnvejret og fundet vej til Rudegård Stadion, hvor formanden for teknisk udvalg, overingeniør Zehngraff, bød velkommen, hvorefter „Søllerød Brandvæsen for 50 år siden“ blev demonstreret med stor succes. „Ikke mindre imponeret blev man af Søllerød Brandvæsens demonstration af vort brandvæsen nu. Heldigvis har vi ikke haft så mange store brande, så det har været muligt at bedømme Søllerød Brandvæsens stade, men her så man klart og tydeligt et hold dygtige mandfolk,

der havde holdt sig i konstant træning til at gribe ind, hvis der en dag for alvor blev kaldt på dem. Både korpset og brandinspektøren havde ære af opvisningen.

Stafetløbet med slangeudlægning blev vundet af Lyngby foran Søllerød, mens forhindringløbet blev vundet af Søllerød foran Lyngby. Vinder af Push-ball kampene, hvor man v.h.a. vand fra strålerør skulle forsøge at skyde bolden i mål hos modstanderne, blev Birkerød.

De forbavsende mange tilskuere, der holdt ud til den afsluttende, smukke og effektive vandpantomime, kunne med største sindsro have stillet sig under vandstrålerne, for de fleste af dem var gennemblødt til skindet.

Der er ingen tvivl om, at de gode erfaringer, man har høstet med brandmandsdagen, vil animere til at forsøge den samme spøg en gang til, ja, måske gøre den til en permanent institution.“

Der skulle dog gå hele 9 år, før der igen blev afholdt en brandmandsdag. Formålet med brandmandsdagen den 20. august 1960 var at indsamle penge til den lokale flygtningehjælp.

Opvisningen fandt sted på Rundforbi Stadion og havde ud over Søllerød Brandvæsen deltagelse af de kommunale brandvæsener fra Birkerød, Hørsholm og Glostrup.

Programmet for dagen indeholdt demonstration af en brandudrykning anno 1920, hvortil havde man lånt Ebberødgårds hestetrukne sprøjte fra 1895, demonstration af brandvæsenet i dag, forhindringløb, gemmeleg, hvor 10 drenge skulle lede efter sodavand i en skumdyng, vandkamp og sidst hurtig udrykning og vandpantomime.

Også denne gang lykkedes det at samle over 2.000 tilskuere, og Søllerød Tidende (78) kunne meddele, at „De raske brandfolk fik en fortjent succes, og til den lokale flygtningehjælp er der indbetalt 1700 kr.“

82. Vagtværnet i Holte, maj 1945, under ledelse af brandinspektør Oluf Hansen. Fra brandvæsenet deltog endvidere Frederik Hansen og Alfred Nielsen. De ses forrest til venstre. Endvidere deltog brandmændene Poul Hansen og Per Udarn.

84. Fra fællesøvelsen med Birkerød, Furum og Søllerød brandvæsen i 1975. En del af øvelsen foregik på Vaskeriet Sødal på Søbakkevej i Holte.

85. Vindertrofæet fra de årlige håndboldkampe mellem Søllerød og Lyngby-Tårnbæk kommunale brandvæsener. Til trofæet hører der et skilt med følgende forklaring: "Denne rest af en tidligere brandmand skal vandre mellem Lyngby og Søllerød kommuners brandkorps som præmie ved 2'holds-kampene i det ædle spil håndbold der yderligere skal befæste det gode kammeratskab, som findes de to korps imellem. Der kæmpes om dette trofæet hvert år i marts måned første gang fredag den 31-3-1950 i Holte derefter med Lyngby brandkorps som vært i 1951 og så fremdeles skiftende år efter år i evindelige tider. Sejrens trofæet kan ikke vindes til ejendom." Når trofæet i dag befinder sig hos Søllerød Brandvæsen hænger det sammen med, at Søllerød vandt den sidste dyst i 1961 - kort tid herefter blev Lyngby-Tårnbæk kommunale brandvæsen overtaget af Falck.

Sport

I gennem mange år havde man et fremragende samarbejde med det kommunale brandvæsen i Lyngby-Tårnbæk kommune. Dette førte til, at man i 40'erne startede med årlige håndboldkampe mellem de 2 hold.

Som altid, når brandvæsenet arrangerer sportsstævner o.l., skal man samtidig være klar til at rykke ud, hvis der kommer en alarm. Det er dog sjældent, at det går så galt som under en håndboldkamp i 1947 mellem netop Lyngby-Tårnbæk og Søllerød brandvæsener. Søllerød Tidende kunne berette, at under kampen og det efterfølgende samvær var man 3 gange blevet afbrudt af alarmer.

I 1950 påbegyndtes en håndboldturnering mellem de 2 mandskaber. Turneringen blev skiftevis arrangeret af Lyngby og Søllerød Brandvæsen, og i alt vandt Lyngby 8 gange, mens Søllerød vandt 4 gange, heraf den sidste i 1961 inden Lyngby kommunale brandvæsen blev nedlagt. Herved sikrede Søllerød Brandvæsen sig trofæet til evigt eje.

En ugentlig gymnastikaften indgår som en naturlig – og tvungen – del af øvelsesprogrammet, således at man sikrer sig, at mandskabet er i tilstrækkelig god fysisk form til de krævende arbejdsopgaver. Ud over gymnastik bliver aftenerne også flittigt brugt til boldspil og svømning.

Som en videreudvikling af det samarbejde man havde med Birkerød og Farum brandvæsener, bl.a. i forbindelse med den årlige fællesøvelse, påbegyndte man i 1977 en volleyballturnering mellem de 3 brandvæsener. Da Søllerød Brandvæsen 7 år i træk havde vundet turneringen, inviterede man Helsingør Brandvæsen til at deltage, og dette medførte, at turneringen i 1985 yderligere blev udvidet til også at omfatte Helsingør politi.

„Brandmandsolympiade“

I 1961 blev de første internationale brandmandskonkurrencer afholdt i Bad Godesberg i Vesttyskland.

Søllerød Brandvæsen deltog her som et af de ialt 4 danske hold. Konkurrencerne består dels i et slangeudlæg, dels i et stafetløb med forhindringer. Ved slangeudlægget skal der etableres vandforsyning fra „åbent vand“ til pumpen og derfra to angreb med B og C slanger til bekæmpelse af „ilden“.

Hele udlægget etableres som tørdlæg, d.v.s. uden vand i slangerne. Hvert hold består af 9 mand plus en reserve. Ved konkurrencerne starter holdene med 500 point. Hertil lægges så et beregnet alderspointtal, idet holdene opnår alderspoint for hver 3 år, gennemsnitsalderen på holddeltagerne overstiger 30 år.

Hvert sekund, der ved såvel udlæg som stafetløb bruges, svarer til ét point, ligesom evt. fejl giver strafpoint af forskellig størrelse. En snoning på en slange giver f.eks. 5 strafpoint pr. snoning, mens f.eks. samtale under udlægget giver 10 strafpoint. Tidspoint og strafpoint fratrækkes startpointene. Det hold, der herefter opnår det højeste pointtal har vundet.

I Danmark er hurtigste tid for slangeudlæg 50 - 55 sekunder, mens de hurtigste europæiske hold udfører det på 38 sekunder.

Efterfølgende har Søllerød Brandvæsen deltaget i 1963 i Mulhouse i Frankrig, hvor man opnåede en sølvmedalje, 1966 i Karlovac i Jugoslavien, hvor resultatet blev en bronzemedalje og i 1969 i Krems i Østrig, hvor resultatet ligeledes blev en sølvmedalje.

I såvel 1973 som 1977 ønskede flere danske hold end de 10, som hvert land må stille med, at deltage, og der blev derfor trukket lod om pladserne, og begge gange var Søllerød uheldig at være mellem de hold, der måtte blive hjemme.

86. Søllerød Brandvæsens hold - med 2 mand lånt fra Birkerød brandvæsen - til brandmandskonkurrencerne i Bad Godesberg i 1961.

Forrest fra venstre: Henry Jacobsen, Poul Christensen og Ernst Olsen.

Bagerste række fra venstre: Alfred Nielsen, en uidentificeret brandmand fra Birkerød, Karl Herss, Børge Glarborg (Birkerød), Børge Egerrup og Ole Terp Jensen.

87. Diplom og medalje fra den første internationale brandmandskonkurrence i Bad Godesberg i 1961.

88. Show-køretøjet Trøggerød Brandvæsen, fotograferet til brug for brandvæsenets julekort i 1987. Det var ikke så koldt som billedet illuderer - det hvide er ikke sne, men derimod skum.

I 1981 skulle konkurrencerne afholdes i Böblingen i Vesttyskland, og det blev besluttet, at der, for at undgå en gentagelse fra 1973 og 1977, i 1980 skulle arrangeres danske udtagelseskonkurrencer, og at der herefter årligt skulle afholdes danske lands- eller landsdelskonkurrencer. Ved udtagelseskonkurrencerne, der fandt sted i Odense, var Søllerød nr. 2 efter øvelsesudlæggene, men under selve konkurrencen gik det galt, og udtagelsen glippede. Deltagerne fra Søllerød ved disse første danske brandmandskonkurrencer var: Arne Lehmann, Tommy Hansen, Svend Dybdal, Ole Terp Jensen, Anders Poulsen, Bruno Jensen, Leif Tingvad, Henrik Balslev, Jørgen Pedersen og Thorkild Jensen.

I 1982 blev de første landsdelskonkurrencer afholdt i Farum med deltagelse af 8 hold. Resultatet var ikke tilfredsstillende, hvilket medførte en række ændringer på holdet.

Med en stamme bestående af 6 mand, der havde været med siden 1980, skulle holdet nu til at vise resultater, idet kampånden ellers ville forsvinde. Resultatet kom også, idet Søllerøds hold vandt landsdelskonkurrencerne i Næstved i 1983 og ved udtagelseskonkurrencerne i 1984 i Middelfart blev nr. 3 og dermed blev udtaget til den 8. internationale brandmandskonkurrence i 1985 i Vöcklabruck i Østrig.

Turen til Østrig blev en uforglemmelig oplevelse. Konkurrencerne blev overværet af 20.000 tilskuere, det østrigske postvæsen udgav et særfrimærke i anledning af konkurrencen, og de østrigske værter arrangerede diverse aktiviteter, bl. a. besøg hos et landsbybrandvæsen, for Søllerøds vedkommende i Aurolsmünster, hvor vi fik en storslået og meget hjertelig velkomst.

I 1986 var Søllerød Brandvæsen vært for landsdelskonkurrencerne, der fandt sted på Rundforbi Stadion den 23. august med deltagelse af 9 hold. Foran et, efter danske for-

hold, stort hjemmepublikum vandt Søllerøds hold foran Næstved.

Da det samtidig var besluttet, at der fremover hvert år skulle holdes landskonkurrencer, hvorefter landsdelskonkurrencerne helt forsvandt, vandt Søllerød samtidig den udsatte vandrepokal til ejendom.

Landskonkurrencerne i 1987 blev afholdt i Kalundborg, og her opnåede Søllerød en samlet 7. plads.

I 1988 gjaldt det igen udtagelsen til et internationalt stævne – denne gang i Polen i 1989. Desværre glippede udtagelsen.

Showkøretøjet „Trøggerød Brandvæsen“

I foråret 1987 opstod tanken om at opbygge et show-køretøj til brug ved forskellige opvisninger, havnefester, festuger m.m.

Man fik fremskaffet en gammel Morris Mascot som 4-5 af mandskabet herefter begyndte at ombygge i fritiden. Arbejdet var mere tidskrævende end forventet, men køretøjet blev færdigt til opvisningen den 12. september i Nærum, i forbindelse med Nærum Festuge.

Det blev døbt „Trøggerød Brandvæsen“ efter Trørøds gamle stavemåde, hvor man dog stavede det Tryggerød. Der er ikke tale om nogen stavfejl, men man ønskede, når man fjernede T'et, at der stod „røg“.

Køretøjet vakte, både ved denne opvisning på Nærum Vænge Torv, og ved senere opvisninger, bl. a. i forbindelse med den årlige juletræstænding på Rådhuspladsen i København, berettiget opsigt og morskab.

Stigen kan under kørslen bevæge sig op og ned, fra dyser monteret på stigen kan den sende et springvand ud over publikum, ligesom den kan udsende skyer af kulsyresne.

En række brandvæsener rundt omkring på Sjælland har lånt køretøjet i forbindelse med f.eks. jubilæer.

Kammeratskabet er en væsentlig del af livet i Søllerød Brandvæsen. Både i og uden for tjenesten fungerer man som en fast, sammenhængt gruppe. Her dammer kolleger fra brandvæsenet spalier ved forfatterens bryllup i Søllerød kirke.

89. Vedbæk hotel efter branden i 1913.

Hotellet var tegnet af arkitekt Bindesbøll og var opført i 1901, som afløser for det tidligere hotel, der var nedbrændt i 1898.

Brande i Søllerød sogn

Det er naturligvis umuligt i en jubilæumsbog som denne at omtale alle de mange indsatser, som brandvæsenet har været involveret i, i de forløbne år. Ser man yderligere også på perioden indtil 1915, stiger antallet af større brande betragteligt. Årsagen hertil er naturligvis, at brandene ofte fik lov til at udvikle sig voldsomt, idet man som foran omtalt ikke havde de fornødne slukningsmidler.

Lidt statistik

Antallet af indsatser er naturligvis afhængig både af de forskelligartede opgaver, som brandvæsenet idag er involveret i, og af antallet af beboere.

I nedenstående statistik er alle typer alarmer, inklusive blinde alarmer forårsaget af automatiske brandalarmeringsanlæg, og assistancer til nabobrandvæsener medregnet.

1928	17	brande
1935	16	„
1940	28	„
1943	38	„
1944	40	„
1945	23	„
1955	55	„
1960	62	„
1965	76	„
1970	94	„
1975	140	alarmer
1980	107	„
1985	151	„
1990	131	„

Som det fremgår af tallene, steg antallet af brandalarmer voldsomt under besættelsen,

for efterfølgende at falde tilbage på et naturligt leje.

Udviklingen i antallet af brande følger ellers nøje befolkningsudviklingen i Søllerød Kommune. For de senere år er tallet dog påvirket af at brandvæsenet i dag alarmeres til en lang række nye opgaver.

Rekorden med antal alarmer blev sat i 1988, hvor Søllerød Brandvæsen blev alarmet 168 gange. De mange indsatser er naturligvis af meget forskellig karakter og størrelse. En af de mindste brande, vi har været alarmeret til, lød ganske alvorlig, da vi fik alarmen. Meldingen lød på „røg fra trappen“ i en af opgangene i Langebjerg i Nærum.

Da vi nåede frem, kunne vi konstatere, at der til alt held ikke var tale om, at røgen kom fra f.eks. en lejlighed i brand, men derimod, at en glemt cigaret havde tændt ild i en cykelsadel. Dette havde bevirket lidt røgdudvikling, hvilket en beboer havde registreret og derefter alarmeret brandvæsenet.

Desværre er det jo ikke alle brande, der bliver opdaget så betids, at de ikke når at udvikle sig til storbrande eller rene katastrofer. I det følgende vil 4 større brande blive behandlet specielt:

Skodsborg Klædefabriks brand i 1885,
Vejlegårds brand i 1927,
Shell-tanken i Nærum den 30. april 1987 og
tagbranden i Egehegnet den 28. maj 1987.

Herudover bringes en liste i kronologisk orden over brande der kan have en vis lokalhistorisk interesse. Der er her ikke nødvendigvis tale om meget store brande, der kan også være tale om specielle forhold omkring enten den brændte bygning eller omkring forholdene iøvrigt.

Branden på Skodsborg Klædefabrik

Skodsborg Klædefabrik var brændt første gang i 1875, da en brand i Skodsborg Kro bredte sig til klædefabrikkens bygning. Den nye fabrik fik kun lov til at stå i 10 år – så blev den ødelagt ved en voldsom brand den 24. juli 1885.

Ilden blev opdaget kl. 4 om morgenen, og allerede et øjeblik efter stod flammerne ud af fabrikkens vinduer. Københavns Amts Avis fra den 25. juli beretter om branden:

„Hotellet, der er en Bindingsværks Bygning, som ligger i en Afstand af kun omtrent 20 Alen fra Fabrikken, blev snart angrebet af Ilden, og de mange Beboere, der findes her i Sommerferien, maatte skyndsomst redde sig. Det varede heller ikke mere end nogle faa Minutter, inden Bygningen stod i lys Lue. Sprøjterne fra Omegnen formaaede Intet at udrette, og det var først, da Nørrebro Dampsprøjte ankom og havde arbejdet i nogen Tid, at man omtrent kl. 7 blev Herre over Ilden.“

Branden fik omtale i flere aviser, bl.a. „Dagbladet“:

„Skodsborgs egen Sprøjte gav vel Møde, og kort efter indtraf ogsaa Sprøjten fra Strandmøllen, hvilken sidste navnlig gjorde god Fyldest, men først efterhaanden kom Sprøjterne fra Omegnen – ialt omtrent en 14 Stykker – og det varede ogsaa længe, før Slukningsmandskabet fra de omliggende Steder blev purret ud, og Vandvogne kom til Stede. Lidt efter lidt kom imidlertid den ene efter den anden, hver med de anordningsmæssige to Vandtønder, som fyldtes ved Stranden, men Ilden havde alt da antaget et saadant Omfang, at den ikke lod sig besejre ved disse primitive Foranstaltninger, ved hvis An-

vendelse der desuden savnedes den fornødne Ledelse.“

Om brandårsagen kunne Københavns Amts Avis berette den 10. august samme år:

„De i Anledning af denne store Ildebrand optagne forhør ere nu allerede blevne sluttede efter Forløbet af 14 Dage efter Branden. En stor Mængde Mennesker have selvfølgelig været afhørte, og efter hvad der under de optagne Forhør er oplyst, kan det ikke antages Andet, end at Ilden maa hidhøre fra en under Gulvet i Bolteriet gaaende Ildkanal, der førte fra Kjederne og Indfyringsstederne, i hvilke der dagligt indfyredes 8 Tdr. Kul, og hen til Skorstenen i vandret Stilling og dannede Passage for en stor Mængde Ild, Gnister og hed Røg. Denne farlige Kanal var tidligere, indtil for en Maaned siden, overdækket med Træbelægning, men da man mærkede, at Uld, der var henlagt paa Gulvet over Ildkanalen, kunde ligge og svides, blev Gulvet brækket op, og det viste sig da, at Plankerne over Kanalen vare tildels forbrændte og forkullede.“

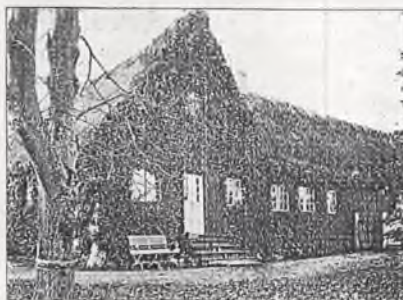
Man forsøgte at afbøde dette ved at mure kanalerne op, anbringe et isolerende jordlag ovenpå, og endelig lægge et murstensgulv oven på kanalen. Imidlertid var varmeudviklingen stadig meget kraftig. Dette sammenholdt med, at der netop i den afdeling, hvor ilden opstod, forefandtes en stor mængde oprevet og muligvis fedtet uld, bestyrkede antagelsen om, at ilden var opstået som følge af antænding af noget uld, der henlå på gulvet.

De økonomiske tab ved branden var voldsomme – men til alt held var langt det meste forsikret. Restauratør Jensen havde forsikret for 20.000 kr. og købmand Closs, der havde fået en del varer beskadiget, var forsikret for 7.000 kr.

90. Brand i Maglemosen i Vedbæk den 18. marts 1976. Branden gav anledning til udrykninger i mere end én uge efter dens opståen, idet ilden fortsat ulmede i tørvene, under overfladen. Billedet vidner isøvrigt om at det er gået stærkt med at rykke ud - én har ikke få sin hjælm på, én har ikke fået sin uniform på, men er rykket ud i sit normale arbejdstøj.

Vejlegaard i Øverød nedbrændt.

Vejlegaard set fra Haven.

Onsdag Eftermiddag ved 3-Tiden opstod der ild i Vejlegaard, Øverød. Gaardens Længer var stråstue, og derfor et godt hylte for ilden. I Løbet af et Kvarter stod hele Gaarden i Flamme. Vort lokale Brand-

væsen møde hurtigt paa Stedet, men ilden var hurtigere, og Gaarden var omtrent nedbrændt for Brandvæsenet sukkrede. Gaarden var over 100 Aar gammel, og tilhørte en søn af Skuespiller, Kapltajn Chr. Schro-

der. Schroeder-jun og en Familie III beboede den store, forlængede Gaard.

Der har 3 Gange tidligere i Løbet af de sidste Aar været ild i Gaarden. Det menes at være Skøtelsesild, der er Brandværsg.

91. Avisen & Søllerød Tidende den 5. marts 1927, med omtalen af Vejlegårdens brand.

92. Branden på Elleslettegård den 27. august 1976. Man var bange for at gavlen skulle styrte sammen på grund af varmepåvirkningen, hvorfor man med hjælp fra Birkerød Brandvæsens slangetender, der var forsynet med spil, fik trukket gavlen ned. Ved branden måtte 11 brandmænd, 2 fra Søllerød og 9 fra Birkerød, på hospitalet til observation for forgiftning, idet de havde indåndet dampe fra brændende kunstgødning.

93. Ved branden på Elleslettegård blev et stort antal dyr, bl.a. heste og grise, reddet ud. Efter redningen skulle dyrene anbringes i indhegninger og øvrige staldbygninger, men en gris der er chokeret over røgen og varmen, kan være svær at flytte - billedet burde tale for sig selv.

Fabrikant Johnsens tab var ifølge forlyden-der meget betydeligt. Maskiner, inventar og varer var forsikret for 200.000 kr. og de faste ejendomme for 71.300 kr. Imidlertid var hverken dampkedelhuset eller den nordre fløj af fabriksbygningen blevet omtakseret i forbindelse med store ombygninger i de foregående år. Den udbetalte erstatningssum på 69.830 kr. var derfor langt fra tilstrækkelig til at dække det lidte tab.

Som nævnt ovenfor deltog der sprøjter fra hele omegnen i slukningsarbejdet. En del af slukningsmandskabet ved Ordrup sprøjte udeblev og blev derfor straffet med bøder. Den købmand i Ordrup, der skulle levere heste til at køre med sprøjten, kunne samtidig ikke opfylde sin forpligtelse, idet hans heste ikke var hjemme ved alarmeringen.

Brandfogeden måtte derfor, for købmandens regning, leje et par heste til at køre med sprøjten.

Branden på Vejlegård

Onsdag den 2. marts 1927 om eftermiddagen nedbrændte Vejlegård i Øverød. Søllerød Tidende kunne berette, at hele gården stod i flammer i løbet af et kvarter.

„Vort lokale Brandvæsen mødte hurtigt paa Stedet, men Ilden var hurtigere, og Gaarden var omtrent nedbrændt, før Brandvæsenet arriverede.“

Søllerød Tidendes referat fik en nabo til gården, Ferd. Loumann, til at skrive et indlæg i bladet:

„Avisens Referat af Vejlegaards brand i Onsdags, maa jeg, som Nabo til Gaarden, og Vidne til Branden omtrent fra dens Begyndelse, tillade mig at erklære for ganske urigtig, undtagen netop at Gaarden stod i Flammer i Løbet af et Kvarter.

Dens smigrende Omtale af vort Brandvæsen ser faktisk saaledes ud: Brandvæsenet brugte 20 (tyve) Minutter om at sende Sprøjten op, en Tur paa nogle hundrede Alen, var ganske desorienteret, og Legetøjet (Sprøjten) gik da ogsaa straks itu – det hele var kun en Farce.

Var der mon ikke nu Anledning til en Diskussion om vort Brandvæsen, der ikke synes passende for Søllerød Kommune.“

Indlægget gav anledning til en voldsom debat i bladets spalter de næste 5 uger med deltagelse af såvel brandinspektøren, en tilskuer, samt en af brandmændene.

I samme nummer af Søllerød Tidende svarede Oluf Hansen på kritikken:

„I Anledning af den mig foreviste Artikel skal jeg bemærke, at det er muligt, at det varede 20 Minutter, fra Hr. Loumann opdagede Ilden, og til han bemærkede, at Sprøjten var kommet til Stede, men efter de Afhøringer, som jeg har foretaget, er det fastslaaet, at det ikke har varet 10 Minutter fra Sprøjten blev alarmeret, og til den stod paa det sted, hvorfra den skulde tage Vand, idet Værkmeisteren paa Værket straks kørte Sprøjten til Brandstedet.

Med Hensyn til, at Sprøjten gik i Stykker, er det jo urigtigt, da det kun var Slinger, der sprængtes, hvad man altid er udsat for, og særlig, naar man som her havde faaet civile Folk ved Betjeningen, der lukkede af for Straalerør og Forgreningsstykker, saaledes at det var umuligt at undgaa disse Sprængninger.

Jeg skal ikke undlade at gøre Hr. Loumann og andre af Beboerne, som er interesserede i Brandslukningsarbejdet, bekendt med, at naar det volder en Del Vanskeligheder med at faa samlet det faste Brandmandskab, er Skylden herfor ikke Brandvæsenets, idet der herfra gentagne Gange er sket Henvendelser

til Sogneraadet om at faa et Alarmsystem til hver enkelt Brandmand, saaledes at man kunde blive fri for den forældede Maade at rende rundt og samle Mandskab pr. Tilsigelse, men denne Foranstaltning er stadig sværende, endskønt enhver maa være vidende om, at dette vilde være af største Betydning for en hurtig Udrykning. Brandvæsenet har endvidere ønsket 10 Mand i stedet for 6 Mand ved den Kreds, hvor Sprøjten er stationeret, for at have størst Mulighed for tilstrækkeligt Mandskab til øjeblikkelig Betjening af Motorsprøjten.“

Brandinspektørens tilbagevisning af den rejste kritik fik et andet øjenvidne, hr. T. Thomsen, Vejlesøvej til at uddybe kritikken i det næstfølgende nummer af bladet:

„Der gik et Kvarter, fra jeg kørte forbi Sprøjten ved Gasværket, og til den var ved Branden. Hertil kommer yderligere, at Sprøjten kørte forbi Brandhanen helt op til den østlige Ende af Gaarden, hvor den altsaa maatte vende og køre tilbage. Denne Manøvre tog nøjagtig tre Minutter. Da man saa skulde til at aabne for Brandhanen, viste det sig, at dette ikke lod sig gøre uden Besvær, idet Hætten var lidt for stor til Nøglerne. Omsider lykkedes det dog.

To Slinger toges i Brug, den ene ved Gavlens ind til Naboejendommen og den anden ved den østlige Gavl af Staldlængen ud mod Vejen, men nede ved Jorden uden Stige, skønt det herfra var umuligt at se ned i Baallet. I medens fik saa Resten af Stuelængen, hvor en Masse Møbler stod, Lov til at passe sig selv. I Stedet for at netop denne, hvor der virkelig var noget at redde, fra først af skulde have været overdænget fra begge Slinger. Her saa jeg ogsaa en Spejderpige, prøvende sig frem med en Stav om Tagskægget over hende vilde holde, og stikkende sin Arm ind af et Vindue, og udtage forskellige Genstan-

de, heriblandt et Uhr.“

Den videre diskussion drejede sig om nogle tekniske forhold, f.eks. om civile, der lukkede for brandhanen i forbindelse med en slangetrængning, og om mandskabet, der ledte efter diverse materiel, som uvedkommende civile havde flyttet og anbragt i hækken. Diskussionen endte til sidst med at blive et personligt opgør mellem hr. Thomsen og brandmand Einar Christiansen, der havde fungeret som pumpepasser.

Branden på Shell-tanken

Torsdag den 30. april 1987 kl. 03.59 blev Søllerød Brandvæsen alarmeret til „Ild i tankstation“, Skodsborgvej 313.

Allerede inden alarmen indløb, var flere brandmænd, der boede i nærheden af tankstationen, blevet vækket ved et voldsomt brag – formentlig da nogle af de store butiksruder sprængtes. På vej til brandstationen kunne mandskabet på ildskæret konstatere, at en større slukningsopgave forestod.

Da det første køretøj ankom til brandstedet, kunne det konstateres, at butikskloaket var fuldstændig overtændt, og at den øvrige del af bygningen var kraftigt røgfylt. Der blev straks etableret 2 stk. B-C angreb for, at forhindre ilden i at brede sig til benzinstanderne og til værksted og lager.

Vindretningen bevirkede heldigvis, at der ikke var risiko for at branden skulle brede sig til naboejendommen i vest, hvor der på daværende tidspunkt var tømmerhandel. Uanset en meget hurtig indsats – brandvæsenet var på brandstedet blot 4 minutter efter alarmen, og 11 minutter efter alarmen var der ialt indsat 8 C rør og 21 mand – kunne heller ikke værstedsafdelingen dog reddes.

Årsagen hertil var en meget speciel tagkonstruktion, som forhindrede en effektiv slukning af branden i isoleringen i taget (79).

Yderligere var bygningen ikke opdelt i brandceller, således at man effektivt kunne forhindre ilden i at brede sig fra en del til en anden.

For at få slukket branden i taget var det således nødvendigt dels at rekvirere tegninger fra bygningsinspektoratet for at finde frem til konstruktionen, dels rekvirere en rendegra- ver for nedrivning af taget.

Branden fandt sted på et tidspunkt, hvor der fra visse sider var en voldsom kritik af Shells aktiviteter i Sydafrika, og hvor der havde været en række aktioner mod andre Shell tankstationer. Umiddelbart efter branden påtog en aktionsgruppe sig ansvaret for branden, bl.a. i et brev til dagbladet In- formations redaktion.

Chefredaktør Peter Wivel nægtede trods dommerkendelse at udlevere originalbrevet. Dette afstedkom en række retssager, der førte til, at Peter Wivel blev idømt dagbøder, indtil brevet var blevet udleveret. For nær- værende har dagbøderne dog ikke resulteret i, at brevet er blevet udleveret til politiet. På trods af, at brandsagen er en af de allermest omtalte brandsager herhjemme nogensinde, er brandårsagen stadig uopklaret.

Tagbranden i Egehegnet

Kristi Himmelfarts dag 1987 - den 28 maj - opstod der om aftenen en voldsom tagbrand i bebyggelsen Egehegnet 92-96 i Nærum.

Allerede ved 20-tiden om aftenen havde enkelte beboere bemærket at det røg lidt fra taget, men ingen havde taget notits af det – de troede, at det blot var damp fra nogle af udluftningerne. Branden fik således lejlig- hed til at udvikle sig i mere end en halv ti- me, før nogle forbigående (80) blev op- mærksom på branden og bad en af beboerne om at alarmere brandvæsenet.

Kl. 20.40 modtog Søllerød Brandvæsen alarmen til „Ild i tag“, og allerede på vej til

brandstationen blev brandmandskabet klar over, at det stod over for en meget voldsom brand, idet ilden på dette tidspunkt var gået igennem taget. Flammerne stod allerede 3 meter op over tagryggen.

Tagetagen var på ca. 580 m². og usektione- ret. Rummet var indrettet til pulterrum. Pul- terrummene var udført med træadskillelse. Opbygningen samt de store mængder af ef- fekter, som beboerne opbevarede i pulter- rummene, gav således en meget høj brand- belastning. Ved ankomsten til brandstedet blev der straks etableret B - C udlæg, for så- vel indvendigt som udvendigt angreb.

De indvendige angreb blev iværksat fra de 3 trappeskakter, mens det udvendige angreb bl.a. blev gennemført ved hjælp af en vand- kanon monteret på toppen af Søllerøds dre- jestige. Alle beboere i de 18 lejligheder var på dette tidspunkt evakueret af henholdsvis en beboer og en gæst fra naboejendommen.

Brandens voldsomme omfang gjorde det nødvendigt at rekvirere assistance fra Birke- rød brandvæsen, der mødte med en sprøjte og en drejestige. Også fra Birkerøds drejesti- ge etablerede man et udvendigt angreb. Ud over selve slukningsarbejdet bestod en me- get væsentlig del af arbejdet i at forhindre, at slukningsvandet løb ned i de 18 lejligheder og anrettede store skader på såvel bygning som indbo.

I lejlighederne måtte alt således dækkes af med plastik, og slukningsvandet måtte ledes ud af vinduerne. Først næste formiddag ved 10-tiden var efterslukningen tilendebragt, og det sidste mandskab kunne vende hjem.

På trods af, at der allerede tidligt under slukningsarbejdet blev iværksat foranstalt- ninger til at forhindre vandskader, skete der meget omfattende vandskader, især på byg- ningen. De omfattende vandskader bevirke- de, at man kunne stille sig selv spørgsmålet, om ikke det havde været bedre, blot at lade tagetagen brænde ud, og så koncentrere sig

om at forhindre ilden i at brede sig til de underliggende lejligheder.

Men hvem tør tage ansvaret for blot at lade en brand fortsætte, uden at forsøge at slukke den?

Ved de efterfølgende undersøgelser viste årsagen til vandskaderne sig at være, at der var sjusket med udstøbningen mellem betoelementerne i forbindelse med ejendommens opførelse. Der kom således til at gå 5 måneder, før beboerne atter kunne flytte ind i deres lejligheder.

Brandårsagen var en kortslutning i et køleskab, som en af beboerne havde stående i sit pulterrum.

Samme bygning brændt igen

Historien gentager sig siger et gammelt ord-sprog – og sandt er det.

Den 15. juli 1992, lige før midnat, modtog

Søllerød Brandvæsen en alarm til adressen Egehegnet 94 „ild i lejlighed på anden sal“.

Inden brandvæsenet nåede frem ca. 4 minutter senere var ruderne i lejligheden sprunget og ilden havde bredt sig til tagudhængen. Umiddelbart efter brandvæsenets ankomst brød ilden gennem taget og på under 1 minut var taget omspændt af flammer – en ny altødelæggende tagbrand i nøjagtig den samme boligblok var resultatet.

Alarmcentralen blev øjeblikkelig anmodet om assistance og Birkerød Brandvæsen mødte med en sprøjte og en drejestige ligesom Falck i Lyngby mødte med en drejestige.

Området var således „tømt“ for drejestiger og alarmcentralen tog derfor initiativ til at Københavns Brandvæsenes sprøjte og drejestige fra brandstationen i Østbanegade kørte til Nærum og holdt klar på brandstationen som stand-by, hvis der skulle komme yderligere alarmer i området. Til alt held blev der dog ikke brug for dette.

95. Tagbrand i Egehegnet i Nærum den 28. maj 1987. Brandårsagen blev af politiets teknikere fastslået til kortslutning i et køleskab. Ved branden skete der skader for et to-cifret millionbeløb. 18 familier blev hjemløse ved branden - det varede 5 måneder inden de kunne flytte tilbage til lejlighederne, der var ødelagt af nedtrængende slukningsvand.

Kronologisk oversigt over større brande

- 1746 4 ud af 7 gårde i Holte by nedbrændte (Egebækgård, Anneksgård, Langkærgård og Hans Jensens gård)
- 1748 Rudersdal Kro brændt
- 1768 Vedbæk Kro
- 1775 1 gård og 2 huse i Øverød nedbrændt
- 1781 Trørød by brændt
- 1819 Øverød by brændt, herunder Havarti-gård, Vejlegård, Højbjerggård
- 1839 16 huse i Øverød by brændt
- 1843 Stampen
- 1849 Vedbæk by, Vedbæk Kro
- 1855 Skovlyst
- 1864 Maltegård
- 1866 Ny Holte Hotel
- 1875 Skodsborg Klædefabrik, Skodsborg Kro
- 1878 Rådvad
- 1881 Miramare, Vedbæk, Rolighed, Vedbæk, staldbygningerne nedbrændt
- 1885 Skodsborg Klædefabrik, Skodsborg Kro, Ny Holte Kro, Hovedbygning og rejsestald nedbrændt
- 1886 Ørholm Papirfabrik nedbrændt
- 1888 Langkærgård, Gl. Holte
- 1889 Bagergården, Nærum
- 1891 Nærum Avlsgård (Egevang)
- 1893 Aggershvile. Skibssprøjter fra orlogsskibene Dagmar og Ivar Hvidtfeldt hjalp med bekæmpelsen af branden
- 1895 Egebækgård, Nærum. Gl. Holte Mølle nedbrændt
- 1897 Paradisgården, Øverød
- 1898 Vedbæk Hotel nedbrændt
- 1899 Geelshus
- 1900 Dampvaskeriet Sødal, Øverød
Henriksholm, Vedbæk, alle avlsbygninger nedbrændt
- 1902 Dampvaskeriet Sødal, Øverød
- 1903 4 Huse i Nærum by nedbrændt, 8 familier blev hjemløse
- 1904 Frederikslund, Holte, 3 huse i Gl. Holte nedbrændt, 10 familier blev hjemløse, Christiansminde, Vedbæk, Chr. Rasmussens Gård, Vedbæk
- 1905 Dronninggård Bageri
- 1906 Prinsesseskolen, Øverød
Paradisgården, Øverød
2 Huse i Nærum by nedbrændt
- 1907 Rådvads Fabrikker brændt
- 1909 Henriksholm, Vedbæk, hovedbygningen nedbrændt
- 1913 Vedbæk Hotel nedbrændt
Ørholm Papirfabrik nedbrændt
- 1914 Stampen
- 1917 Trørødgård
- 1921 Søllerød Slot nedbrændt
- 1922 Holtegårds Bryggeri nedbrændt
- 1926 Dronninggårds Mejeri
- 1927 Vejlegård, Øverød nedbrændt
- 1929 Elleslettegård. Vognmandsgården, Nærum
- 1934 Nærum Andelsbageri
- 1937 Krogholmgård, Trørød. Egebækgård
- 1939 Vatelunden, Nærum, nedbrændt
- 1943 Nærum Kostskole saboteret. Fruerlund
- 1944 Holtegård, Gl. Holte, Holte badmintonhal,
- 1954 Restaurant Udsigten, Skodsborg
- 1961 Stearinlysfabrikken i Nærum
- 1962 Marievej 4, Holte, maskinsnedkeri nedbrændt
- 1967 Gl. Holte Skole, voldsom tagbrand
- 1968 Skodsborg Badesanatorium, voldsom tagbrand
- 1972 Trørødskolen, en afdeling brændt
- 1976 Yachtklubben Furesøens klubhus nedbrændt

94. Brand i stråttækt ejendom, antagelig Vedbæk, omkring 1930. Brandmanden forrest til højre er den senere brandinspektør Frederik Hansen.

97. Brandtomten efter branden på Vatelunden i Nærum den 6. september 1939.

Branden gav anledning til voldsom kritik af brandvæsenet fra ejeren, fabrikant Hempel, der fandt at brandvæsenet havde været alt for længe om at komme.

99. Længe til Ørholmgård nedbrændt. På trods af den korte afstand til det stråttækte hovedhus, er det lykkedes at redde dette. Forrest ses brandinspektøren, smedemester Oluf Hansen. Vandforsyningen fra brandhanerne var meget ringe og man måtte derfor foretage slangeudlæg helt ned til Mølleåen.

- 1976 Elleslettegårds staldlænger nedbrændt ved påsat brand
- 1977 Langagergård, Trørød. 3 længer brændt, stuehuset reddedes
- 1979 Trørødvej 19, villa nedbrændt Skodsborg Hattefabrik (den tidl. klædefabrik) nedbrændt
- 1982 Tjørnehøj 3, villa nedbrændt
- 1984 Medicinalfirmaet Ercopharm, Trørød. Maltegård. 3 længer samt diverse udhuse nedbrændt, stuehuset reddedes.
- 1987 Shell-tanken, Skodsborgvej i Nærum, nedbrændt
- Egehegnet 92-96, Nærum, voldsom tagbrand
- 1989 Gl. Holtevej 115 B, villa nedbrændt
- Vuggestuen „Grønærten“ ved Trørød-kollegiet nedbrændt ved en påsat brand
- 1990 Ørholmgård, hestestald nedbrændt.
- 1992 Egehegnet 92-96, Nærum, voldsom tagbrand

98. Brand i snedkerværksted på Marievej 4 i Holte i 1962. Branden udviklede en sådan strålevarme, at der var overhængende fare for antændelse af gardiner med mere i lejlighederne på Dronninggårds Allé.

Brandinspektørerne gennem tiderne

Branddirektørerne var oprindelig de personer, der i henhold til Brandforsikringsanordning af 29. februar 1792 om brandforsikring på landet, foretog brandtaxationerne. Ved kongelig forordning af 26. marts 1800 § 7A blev der pålagt branddirektørerne politifunktioner. Dette betød i princippet, at de tillige fungerede som daglige ledere af brandvæsenet. Af korrespondancen med Søllerød Sogneråd fremgår det, at de i spørgsmål om brandfogeder, ændring af brandkredse m.m. har varetaget de funktioner, som senere blev tillagt brandinspektørerne. Ordningen med branddirektørerne som ledere af brandvæsenet fungerede indtil 1. april 1864, pr. hvilken dato den blev ophævet ved Justitsministeriets cirkulære af 25. februar s.å. Fra 1. april 1864 var det op til sogneforstanderskabet at indstille en egnet kandidat til brandinspektørembedet, hvorefter selve beskikkelsen blev foretaget af birke-dommeren i Københavns Amts nordre Birk.

Selv om branddirektørerne har fungeret som en slags brandinspektører, og har haft indflydelse på brandvæsenets organisering i Søllerød, er de ikke medtaget i nærværende biografi, der alene omfatter de egentlige brandinspektører fra 1864 og frem (81).

Napoleon Walsøe

Født i Kirke Syv Sogn den 11. april 1828, død i Odense (Skt. Hans Sogn) den 31.3.1902. Søn af senere proprietær på Wesselsminde Thomas Secher Walsøe (1802-1871) og hustru Frederikke Lemvigh (1797-1873). Gift.

Brandinspektør i Søllerød kommune fra 7. september 1864 til 11. maj 1869.

Napoleon Walsøe flyttede sammen med sine forældre til Wesselsminde i 1833. Det er ikke meget, vi ved om, hvad han foretog sig i de mellemliggende år. Ved folketællingen i 1860 boede han ikke i Nærum, men på Sognerådets møde den 7. september 1864 vedtog man at indstille ham til brandinspektør. På det tidspunkt havde han titel af forvalter på faderens gård Wesselsminde. Hvorfor man pegede på ham som brandinspektør, kan man kun gætte på, for han havde hverken været brandfoged eller på anden måde erhvervet viden til brug ved bekæmpelse af ildebrand. Måske skal årsagen søges i, at hans far på det tidspunkt var formand for sogneforstanderskabet.

I 1866 søgte Walsøe, sammen med brandinspektørerne i Kirke Værløse Sogn, Ledøje-Smørum Sogne samt Lyngby Sogn amtet om tilskud til anskaffelse af uniformer, samt om erstatning for den tidsspilde og de rejseudgifter, som jobbet afstedkom. Der kom dog intet positivt ud af henvendelsen. Uniformen var man på ingen måde pligtig at anskaffe, hvorimod brandinspektøren ved ildebrand skulle bære et gult skilt med kongeligt navnechiffer. Omkostningerne til anskaffelsen af disse skilte kunne, „saafremt de Paagjældende selv er utilbøjelige til at bestride dem, i medfør af Lov af 2. Marts 1861 §35, være at udrede af de paagjældende Kommuner (82).“ Med hensyn til spørgsmålet om dækning af visse udgifter savnede amtet simpelthen hjemmel til at tillade sådanne, ligesom noget sådant heller ikke var forudsat ved oprettelsen af disse poster.

Napoleon Walsøe modtog uagtet ovenstående, indtil udgangen af 1867, en vis form for betaling for sit hverv som brandinspek-

tør. Men den 22. maj 1868, 4 måneder efter faderens udtræden af sogneforstanderskabet, skrev sogneforstanderskabet bl.a. til ham: „Ved samme Lejlighed maa man meget beklage at skulle gøre Dem bekendt med, at den Dem tilstaaede Godtgørelse som Brandinspektør for eftertiden ikke vil blive Dem udbetalt.“ Den 10. februar 1869 indsendte Walsøe alligevel en regning for året 1868. Sognerådet besvarede den 5. marts henvendelsen: „I Anledning af Deres ærede Andragende af 10. f.M. undlader man ikke at meddele, at Sogneraadet i henhold til sin Skrivelse af 22. Maj f. Aa. ikke anser sig beføjet til at anvise den af Dem som Brandinspektør indgivne Regning. Dersom De – hvad Sogneraadet ville beklage – fastholder Deres Beslutning at fratræde som Brandinspektør, udbeder man sig derom en behagelig nærmere Meddelelse.“

I brev af 12. april meddelte Walsøe, at han ønskede at blive fritaget med omgående virkning, hvilket sognerådet dog ikke kunne acceptere. „I Anledning af Deres ærede Skrivelse af 12. f.M. maa Sogneraadet bemærke, at man maa anse Dem forpligtet til at vedblive at fungere som Brandinspektør, indtil De som saadan er entlediget, og en ny Brandinspektør er udnævnt, hvorom der ufortrødent vil blive gjort Indstilling til Nordre Birks Kontor.“

Ved brev af 11. maj s.å. kunne sognerådet meddele, at han nu var endelig fritaget for hvervet som brandinspektør.

I 1870 flyttede familien til København efter at have solgt Wesselsminde. I begyndelsen af 1870'erne etablerede han sig som entreprenør og indehaver af en badeanstalt i Albanigade 19 i Odense. Her boede familien i en længere årrække, idet han dog ophørte med driften af badeanstalten i slutningen af 1880'erne. Herefter ernærede han sig som Assuranceagent, med bl.a. agenturer for Gardien Manchester, Hafnia og Winterthur.

Romersk Badeanstalt.

Albanigade Nr. 19.

Pr aabøn for Herrer: fra 8–10 Form. og fra 2–8 Eftorm.;
for Damer: fra 10–2.

Varme, kolde, Kar-, Regn-, Styrte-, Douche-, Sæde- og
Skeletbade.

1 romersk Bad . . . 4 Mk. 8 Sk.	1 varmt Bad . . . 1 Mk. 4 Sk.
6 do. . . . 4 — — 12	do. . . . 1 — —
12 do. . . . 3 — 8 —	1 koldt el. Styrteb. „ — 12 —
	12 do. . . . „ — 8 —

Aarskort 18 Rd. Maanedakort til Styrtebade 2 Rd.

Ærbødigst

N. Walsøe.

100. Annonce fra vejviseren for Odense, 1872 for Napoleon Walsøes romerske badeanstalt, som han oprettede i Albanigade 19 i Odense, efter at han i 1869 var holdt op som brandinspektør.

Rasmus Niels Christiansen

Født den 9. november 1841 i Søllerød Sogn død 11. januar 1913 i Haslev, begravet i Søllerød. Søn af gårdejer i Nærum og sognerådsmedlem Christian Rasmussen (1810-86) og hustru Ane Margrethe Jensen (1821-94)

Ugift.

Brandinspektør (83) i Søllerød kommune fra 11. maj 1869 til 1. juli 1870 hvor han fraflyttede Nærum.

Da Rasmus Christiansen i april 1869 blev foreslået som ny brandinspektør, gjorde han sin accept af stillingen betinget af, at faderen slap for at skulle køre ved ildebrand. Yderligere bad han om at blive fritaget for at foretage brandsyn. I indstillingen til Birket skrev sognerådet: „Sogneraadet tillader sig at anbefale dette, idet man antager, at Brandsynet vil kunne foretages her i Sognet indtil videre alene af Brandfogederne.“

Medlem af Søllerød Sogneråd. Supplerende oplysninger om kommunale tillidshverv m.m. vil kunne findes i Gunnar Sandfeld's bog „Det Kommunale Styre i Søllerød“.

Hans Frederik Sevel

Født i Vester Broby Sogn den 7. september 1837, død i Søllerød Sogn den 5. august 1882. Søn af Kirkesanger, skolelærer Johannes Ahrend Frederik Sevel og Elisabeth Halling.

Gift.

Forpagter af Holte Avlsgård fra slutningen af 1860'erne til sin død, under 2 ejere: frem til 1872 Greve Frederik Gottschalck Knuth og fra 1872-1882 Justitsråd Lars Trolle.

Brandinspektør i Søllerød Kommune fra 20. juni 1870 til 5. august 1882.

Besad desuden en række kommunale tillidsposter:

5.8.1873 valgt til udvalg vedr. sundhedsvedtægtens gennemførelse 29.6.1875 valgt til sognerevisor for 1874, genvalgt i 1876, 1877, 1878, 1879 og 1880. Tællingskommissær ved folketællingen i 1880. Endvidere vandsynsmand.

Peter Olsen Bigler

Født i Søllerød Sogn den 27.9.1836, død i Lyngby Sogn den 29.5.1908 efter ulykke på Lyngby-Nærum jernbane ved Smedebakken station. Søn af muremester Ludvig Peter Bigler (1801-1862) og Elisabeth Mortensdatter (1803-1869), Nærum.

Gift.

Peter Olsen Bigler var uddannet murer og overtog senere forretningen i Nærum efter sin fader. Samtidig overtog han også vedligeholdelsen af en række af sognets sprøjtehusse, ligesom han forestod opførelsen af Skodsborgs sprøjtehus i 1869, Holtes i 1880 og endelig tilbygningen til Nærum sprøjtehus.

Brandfoged i Nærum 1.1.1870 til 17.10.1882

Brandinspektør i Søllerød Kommune fra 17.10.1882 til september 1887.

På ny indstillet som brandfoged den 13. februar 1893, men fritaget p.g.a. lægeattest.

Biografi med oversigt over øvrige tillidshverv findes i Gunnar Sandfeld : „Det Kommunale Styre i Søllerød“.

Wilhelm Frederik Scharff

Født den 17. december 1845 i Gentoft Sogn, død 28. december 1915 på amtssygehuset i Lyngby. Begravet på Gentoft kirkegård. Søn af gårdejer Frederik Wilhelm Scharff og Severine Margrethe Agersted. Familien boede på Engsgård i Vangede.

Gift.

Han kom til (Gl.) Holte i 1870 og etablerede sig som smedemester den 1. december 1870. Ejede matr.nr. 3 c Holte By, Søllerød Sogn, smedjen på hjørnet af Attemosevej og Egebækvej.

Brandinspektør fra september 1887 til juli 1899

Beklædte iøvrigt en lang række tillidshverv:

Ligsynsmand fra 24.2.1874. Brandsynsvidne i Holte fra 17.12.1878 til 24.1.1882 Brandfoged i Holte fra (18.10.) 1881 til (06.9.) 1887. 1889 valgt til tilsynsmand med maskiner for en 3-års periode. Senere genvalgt flere gange. Bestred hvervet indtil 17. februar 1910.

Ole Jensen

Født den 6. marts 1852 i Søllerød Sogn, død 26. juni 1904 på Frederiksberg, (Thomas' Sogn). Begravet i Søllerød. Søn af gårdejer Jens Scheuer Jørgensen (1812-78) og Ingeborg Poulsen (1819-85).

Gift.

Brandfoged i Trørød fra 1878 til 1899.

Brandinspektør i Søllerød kommune fra juli 1899 til 26. juni 1904.

Ole Jensen overtog sin fædrende gård,

„Krogholmgård“ i 1878 efter faderens død. Sammen med gården overtog han også bestillingen som brandfoged i Trørød. Dette hverv bestred han til 1899, hvor han i juli måned beskikkedes til brandinspektør. Dette hverv varetog han indtil sin død. Tiden som brandinspektør blev en meget stille periode for brandvæsenet, uden nye initiativer. Nordre Birks Tidende pegede da også nogle dage efter Ole Jensens død på, at nu, hvor man stod over for valget af en ny brandinspektør, ville tiden endelig være inde til tidsvarende reformer på det lokale brandvæsens område.

Medlem af Søllerød Sogneråd. Biografi med oversigt over øvrige tillidshver m.m. findes i „Det Kommunale Styre i Søllerød“.

Peter Heinrich Købke

Født den 11. marts 1854 i Randers, død den 26. maj 1928 i Lyngby Sogn, begravet i Vedbæk. Søn af væver Johan Heinrich Købke og hustru.

Gift.

Brandfogedassistent i Holte brandkreds fra 28. februar 1889 til 14. juli 1891. Brandfoged samme sted fra 14. juli 1891 til 27. januar 1896.

Brandinspektør i Søllerød Kommune fra 29. september 1904 til 3. september 1921.

Peter Heinrich Købke var uddannet gartner og var efter sin ankomst til sognet ansat på Holtegård. I 1895 købte han gartneriet overfor Holtegårds fabrikker mellem Trørød og Holte og drev herfra handelsgartneri.

Der er ingen tvivl om, at når Købke blev involveret i brandvæsenets arbejde, ud over det absolut pligtige, skyldes det de nære og venskabelige forbindelser til næstennaboen til Holtegård, smedemester Scharff, der bl.a. også var forlover ved brylluppet i 1889.

Købke var en meget initiativrig og dygtig person. Det, der naturligvis først og frem-

mest huskes fra hans periode som brandinspektør, var oprettelsen af et fast korps i 1915, men herudover tog Købke en lang række initiativer, der skulle forbedre det ikke synderligt effektive brandvæsen, som han overtog fra sin forgænger. Selv om det faste korps først blev oprettet i 1915, var Købke allerede i 1907 deltager i et udvalg, der foreslog oprettelsen af et fast brandkorps. Yderligere stod han for omorganiseringen af brandvæsenet i forbindelse med etableringen af vandværket og den deraf følgende etablering af brandhaner.

Oluf Carl Bernbom Hansen

Født den 31. maj 1880 i Farum Sogn, død 27. maj 1957 i Holte. Søn af politibetjent Christian Frederik Hansen og hustru Marie Cecilie, født Bernbom.

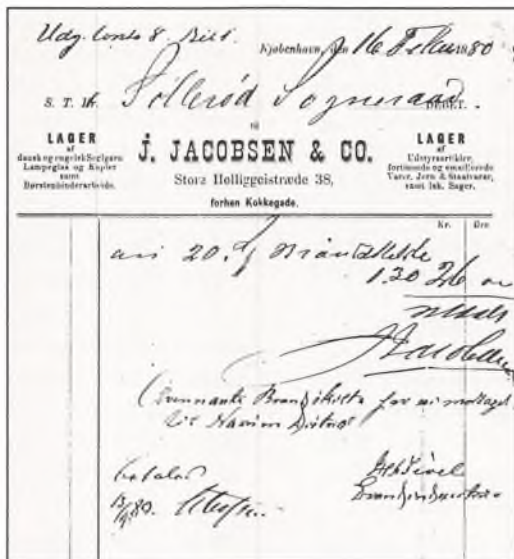
Gift.

1901 eksamineret beslagsmed ved Hærens Beslagskole, senere driftsbestyrer på Raadvaddams Hesteskofabrik. 1906 sprøjtefører i Tikøb Brandvæsen. Købte i 1910 smedeværkstedet på Marievej 4 i Ny Holte. Den 2. februar 1912 blev han beskikket som brandfogedassistent i Dronninggård brandkreds. Den 30. januar 1915 blev han beskikket som brandfoged i samme kreds, og herefter begyndte udviklingen at gå stærkt. En nærmere redegørelse for initiativerne, der førte til oprettelsen af det faste brandkorps, fremgår af afsnittet „Brandvæsenet fra 1915“. En kendsgerning er det, at Oluf Hansen med rette anses for det nutidige brandvæsens „far“.

I december 1920 blev han beskikket som brandfoged i den nyoprettede brandkreds Geels Skov, en post han dog kun besad til 3. september 1921, fra hvilken dato han udnævntes til brandinspektør i Søllerød Kommune. Han fungerede som brandinspektør indtil 31. maj 1948.

101. Rasmus Niels Christensen, brandinspektør fra 1869 til 1870.

102. Brandinspektør Hans Frederik Sevels underskrift på faktura fra 1880 for køb af 20 brandskilte til Nærum distrikt. Bilag til Sogneforstanderskabets regnskab.

103. Peter Olsen Bigler, brandinspektør fra 1882 til 1887.

104. Ole Jensen, brandinspektør fra 1899 til 1904.

105. Peter Heinrich Købke, brandinspektør fra 1904 til 1921.

107. Frederik Christian Hansen, brandinspektør fra 1948 til 1977. I alt tjente Frederik Hansen Søllerød Brandvæsen i 52 år.

106. Oluf Carl Bernbom Hansen, initiativtager til oprettelsen af et fast brandkorpss i 1915 og brandinspektør fra 1921 til 1948.

7. april 1937 udnævnt til Ridder af Dannebrog

1938 tildelt Justitsministeriets jubilæumstegn til befalingsmænd og menige i de faste brandkorps på landet, indstiftet 7. juli 1928.

Medlem af Søllerød Sogneråd. Biografi med oversigt over tillidshverv m.m. findes i „Det Kommunale Styre i Søllerød“, bind 2.

Frederik Christian Hansen

Født i Tikøb Sogn den 15. december 1908, død 23. august 1977 i Holte. Søn af brandinspektør, smedemester Oluf Carl Bernbom Hansen (1880-1957) og hustru Marie Christine Mathiesen, (1876-1925).

Gift .

Uddannet smed. Efter svendepøven blev han ansat i faderens smedje i Ny Holte, iøvrigt sammen med sin broder Poul Hansen. Firmaet blev omdøbt til Oluf Hansen og Sønner, og ved faderens død i 1957 overtog Frederik Hansen firmaet.

Ansats ved Søllerød Brandvæsen som brandmand den 1. april 1925. Da Frederik Hansen på det tidspunkt endnu ikke havde aftjent sin værnepligt, bestemte hans far, der på daværende tidspunkt var brandinspektør, at ancienniteten først skulle regnes fra 1. april 1927. I 1928 blev han udnævnt til sprøjtefører og pr. 1. april 1938 til brandassistent. 1. juni 1945 udnævntes han til vicebrandinspektør, pr. 1. juni 1948 blev han konstitueret som brandinspektør i stedet for sin far, for endelig pr. 1. april 1950 at blive officielt udnævnt til brandinspektør.

Brandinspektør indtil sin fratræden den 31. marts 1977. Fejrede samtidig sit officielle 50 års jubilæum ved Søllerød Brandvæsen. Men som omtalt ovenfor havde han på daværende tidspunkt reelt være ansat i 52 år, og også inden sin ansættelse havde han deltaget i arbejdet ved brandvæsenet, bl.a. ved om natten at løbe rundt og vække brandmændene i

Holte samt vognmand Hans Rasmussen, der skulle køre med sprøjten.

Efter tilfangetagelsen af politiet i september 1944 blev Frederik Hansen daglig leder af vagtværnet i Holte.

1952 tildelt justitsministeriets jubilæumstegn til befalingsmænd og menige i de faste brandkorps på landet, indstiftet 7. juli 1928.

1977 Ridder af Dannebrog.

Ved hans fratræden opstod der i kommunalbestyrelsen en voldsom diskussion om, hvorvidt man skulle fortsætte med en deltidssansat brandinspektør til 12.000 kr. om året, eller få en fuldtidsansat ingeniøruddannet til ca. 158.000 kr. om året. „Men“, sagde N.O.Jensen (Frp.), „vi lever jo ikke i Italien i Seveso. Jeg tror snarere, at stillingen er en opgave, som er mere hobbypræget. For Frederik Hansen havde opgaven været hele hans liv“, forklarede N.O.Jensen. Han mente, man skulle finde en mand med tilsvarende interesse som Frederik Hansen, „for der var jo tale om et 4-timers job.“

„Jeg må desværre bedrøve N.O.Jensen med, at hans oplysninger ikke er rigtige“, svarede borgmester Nordkild og fortsatte: „Det ville være godt, hvis vi kunne finde en idealist som Fr. Hansen igen – men det findes ikke. – I de senere år har Frederik Hansen i øvrigt haft en medhjælper til en løn på ca. 70.000 kr. om året. Der er ikke tale om et 4-timers job, således som det var tilfældet de første år, og desuden er der jo arbejdet med civilforsvaret.“

Med 13 stemmer mod 2 (N.O.Jensen og K.S.Levinsen) vedtog man herefter at søge en fuldtidsbrandinspektør.

Svend Aage Rasmussen

Født den 20. november 1933 i Grenå.

Gift.

1951 uddannet som murer, 1955 skorstensfejer. Ansat i Vordingborg Brandvæsen som

brandmand fra 1. april 1959 til september 1964.

Ansæt ved Stevns Kommunes Brandvæsen fra 1964. Brandinspektør i Stevns Kommune fra 1. januar 1967 til 31. august 1977.

Ansæt som brandinspektør i Søllerød Kommune fra 1. september 1977 til 30. april 1981.

Ved sin tiltræden overtog han et yderst velfungerende brandkorps, men materiellet trængte for en stor dels vedkommende til udskiftning, ligesom bl.a. den personlige udrustning lod en del tilbage at ønske. Af frygt for konkurrencen fra Falck havde Frederik Hansen forsøgt at holde alle udgifter på et absolut minimum. Dette havde bl.a. resulteret i, at der ikke var afsat tilstrækkelige midler til uniformer. For at løse dette problem fik man foræret en række kasserede uniformer fra Lyngby-Nærum jernbane, som man så lod tilrette.

Svend Aage Rasmussen fik hurtigt gennemført den tiltrængte fornyelse af materiellet og anskaffet den nødvendige personlige udrustning, altsammen til personalets store tilfredshed. Personalets tilfredshed fortsatte dog ikke, og i løbet af 1979 og 1980 blev situationen stadig mere tilspidset. Personalet klagede til brandkommissionen, og uanset forsoningsmøder var det fremtidige samarbejde vanskeliggjort i en sådan grad, at Svend Aage Rasmussen til sidst valgte at søge job andet sted. Fra 1. maj 1981 ansæt som brandinspektør og civilforsvarsleder i Frederikssund kommune. Fratrådt september 1985.

Fra 1986 købmand i Viborg.

Svend Højby Zehngraff

Født den 20. maj 1930 som søn af forretningsfører Vilhelm Emil Zehngraff (1890-1977) og hustru Ella Christine Clemmensen (1894-1978).

Gift.

1948 uddannet som tømrer, 1951 bygningskonduktør, 1952-1967 ansat på forskellige tegnestuer og ved tilsynsarbejder, 1966-1970 eget byggelederfirma i kompagniskab med arkitekt m.a.a. E. Møller Larsen. 1970 ansat som arkitekt og byggeleder i Brøndby kommune, 1978 udnævnt til stedfortræder for bygnings- og brandinspektøren samme sted, 1979 uddannet som brandinspektør.

1. marts 1982 ansat som brandinspektør i Søllerød kommune.

1. oktober 1986 ansat som brandinspektør og civilforsvarsleder i Holbæk kommune, 1989 udnævnt til direktionsmedlem af kommunens strategiske ledelse samt forvaltningschef for kommunens beredskab, bygningsinspektorat samt miljøbeskyttelse.

For mandskabet ved Søllerød brandvæsen betød årene under Svend Zehngraffs ledelse en rolig periode i en meget positiv ånd, hvilket også var tiltrængt efter de foregående års uro. Brandinspektørembedet omfatter ikke alene den udrykningsmæssige side af brandvæsenet, men bl.a. også brandsyn og brandteknisk byggesagsbehandling, i samarbejde med teknisk forvaltning. Desværre var der i 1985 en række forhold i forbindelse med den administrative del af brandinspektørjobbet, som Svend Zehngraff fandt stærkt utilfredsstillende. Da der ikke var udsigt til ændringer, truede Zehngraff med at sige op, men blev dog overtalt til at fortsætte, med løfte om ændring af de kritiserede forhold. Da der i sommeren 1986 stadig ikke var sket en ændring i de kritiserede forhold, trods løfterne fra 1985, søgte og fik Svend Zehngraff stillingen som brandinspektør i Holbæk kommune. Fra 1. april 1991 brandinspektør i Roskilde.

Jørgen Mathiesen

Født den 22. april 1942 i København (Kaper-naum Sogn) som søn af trykkeribestyrer Ernst Niels Mathiesen og hustru Anna He-lene Boye.

Gift.

Jørgen Mathiesens fædrede slægt stam-mer fra Bjerggården i Sandbjerg, og han er bl.a. i familie med tidligere brandinspektør Frederik Hansen.

Uddannet tømrer, 1964 overbygning som bygningskonstruktør, 1975 afsluttet eksamen som brandinspektør, 1964-75 ansat som arki-tekt i byggeindustrien, 1973-79 brandinspek-tør i Fredensborg-Humblebæk kommune, 1975-77 brandteknisk konsulent i Søllerød Kommune, 1975-79 alarmteknisk konsulent i Københavnsegnens Brandudvalg, 1979-85 Adm. direktør i Falck Teknik A/S, 1985-egen virksomhed i Holte (Mathiesen + BrandsikringsGruppen ApS), 1. oktober 1986 ansat som brandinspektør ved Søllerød brandvæsen på konsulentbasis. Ordningen med en ikke fuldtidsansat brandinspektør var fra staten af en midlertidig løsning, som ophørte den 30.9.1987, hvor man igen fik ansat en fuldtidsbrandinspektør.

Jørgen Mathiesen har beklædt en række tillidsposter inden for det brandmæssige om-råde: 1975-79 formand for Danske Brandinspektørers Forbund, samt bestyrelsesmed-lem i Dansk Brandinspektørforening, 1977-79 redaktør af uddannelsesrubrikken Trin for Trin i fagtidsskriftet Brandværn, 1982 - formand for Brandmaterieforeningen.

Jesper Geert Djurhuus

Født den 24. april 1949 i København (Bete-lem Sogn. Søn af lagerekspedient Leif Djurhuus og hustru Hertha Petersen.

Gift.

1966 teknisk forberedelseseksamen, 1967 ansat i flyvevåbnet (signallinien), 1969 civilt radiotelegrafistcertifikat, 1970 flytelegrafist (besætningsmedlem), 1985 udstationeret i Sudan for nødflyvninger til Dafur-området.

1981 eksamen som teknisk assistent, byg-ningslinien, 1982 studentereksamen, tekni-kum, 1985 bestået eksamen som tekniku-ingeniør, byggelinien. 1. november 1986 ansat som vicebrandinspektør ved Søllerød Brandvæsen, pr. 1. oktober 1987 ansat som brandinspektør samme sted.

I forbindelse med sit studium på Køben-havns teknikum udarbejdede Jesper Djurhuus et meget spændende projekt om eta-blering af et kommunalt ambulancebered-skab i Farum, Birkerød og Søllerød kommu-ner. Forslaget blev offentliggjort i bladet „Brandmanden“ i juni 1984. I forbindelse med ovennævnte projekt samarbejdede Jes-per Djurhuus også med Farum brandvæsen om opbygning af en pionertjeneste.

Efter sin ansættelse ved Søllerød brandvæ-sen som vicebrandinspektør blev Jesper Djurhuus meget hurtigt involveret i arbejdet med udnyttelse af de kommunale ressourcer på tværs af de traditionelle grænser. Dette arbejde, som er omtalt tidligere i nærværen-de bog, kom til at betyde meget for de opga-ver, som brandvæsenet overtog i de efterføl-gende år. Ligeledes var Jesper Djurhuus en af de første herhjemme, der så den alternati-ve mulighed for udskiftning af udtjente sprøjter, ved køb af nyere brugte hollandske sprøjter. Den første hollandske sprøjte til Søllerød brandvæsen var rent faktisk den før-ste i den lange række af hollandske sprøjter, der blev købt af danske brandvæsener - så igen viste Søllerød brandvæsen sig som ba-nebrydende.

108. Brandinspektør Oluf Hansens optegnelser fra 1938 over mandskabet. Det fremgår heraf at Frederik Hansen blev ansat ved brandvæsenet allerede i 1925. Da han imidlertid endnu ikke havde aftjent sin værnepligt, besluttede Oluf Hansen, at sønnens anciennitet først skulle regnes fra den 1. april 1927. Det forklarer hvorfor 50 års jubilæet først blev fejret i 1977. På billedet fra jubilæet ses Frederik Hansen omgivet af brandkommissionsmedlemmerne C. J. Schwarz-Nielsen, borgmester Holger Nordkild og politimester Erik Bech.

*Liste over Mandskabet i Hølle Brandkorps
1938*

Fr. Hansen	10 ^{me}	ansat 1. April 1925
A. Nielsen	8	1930
Peter Hansen	1	1915
L. Laursen	27	1922
Poul Hansen	4 ^{de}	1932
Hans Petersen	20	1932
H. Thomsen	9 ^{de}	1930
V. Olsen	4	1931
A. Jørgensen	11	1930
F. Jørgensen	29	1927

Reservebrandmand.

Aage Thomsen	10 ^{me}	1938
H. Thomsen	22 ^{de}	1938
Hans Thomsen	6	1935
Aage Jensen	18	1938
P. H. H. Thomsen		1939

109. Svend Aage Rasmussen, brandinspektør fra 1977 til 1981.

111. Jørgen Mathiesen, brandinspektør fra 1986 til 1987.

110. Svend Zehngraft, brandinspektør fra 1982 til 1986.

112. Jesper Djurhuus, vicebrandinspektør 1986 til 1987, brandinspektør siden 1987.

Brandfogederne

Enhver god borger var pligtig til at modtage valg til jobbet som brandfoged. Man valgtes normalt for en periode på 3 år, men kunne genvælges. Der var dog mulighed for at undslå sig for genvalg, idet man ikke var pligtig til at modtage nyt valg, før forløbet af så lang en friperiode, som svarede til den tid, hvori man havde fungeret som brandfoged. Brandvedtægten for Københavns Amts Nordre Birk fra 1897 beskrev nøje brandfogeden og brandfogedassistentens arbejdsopgaver: Til alle de beskikkede skulle der udleveres en instruks. Af instruksen fremgik det bl.a., at brandfogeden i en af politimesteren autoriseret protokol – brandprotokollen – skulle føre:

1. Nøjagtig liste over brandvæsenets mandskab og dets fordeling i overensstemmelse med brandvedtægten.
2. Rapport over afholdte mønstringer, øvelser og udrykninger med angivelse af dato, og for de sidstnævnte vedkommende så vidt muligt klokkeslet.
3. Nøjagtig fortegnelse over alle offentlige brandredskaber og deres opbevaringssteder.
4. Nøjagtig fortegnelse over de under offentligt tilsyn stillede vandforsyningssteder.

Derudover påhvilede det brandfogeden at føre tilsyn med brandredskaberne og vandforsyningsstederne samt „2 Gange aarlig, saa vidt muligt uden for Saa- og Høsttid, at tilsige Kredens tjenestepligtige Mandskab til Mønstring og Øvelse.“

Inden 48 timer, efter at brandredskaberne havde været i anvendelse, skulle brandfogeden sørge for, at alt materiellet blev efterset samt rensat og at eventuelle mangler blev

udbedret. Ligeledes skulle brandfogeden underrette politimesteren eller brandinspektøren om, hvem af det tjenestepligtige mandskab der var udeblevet, og hvem der i givet fald havde forladt brandstedet i utide, eller på anden vis udvist forsømmelse. De personer, der således ikke havde opfyldt deres pligter, skulle herefter straffes.

Som anført tidligere var det „Sognefogeden eller, hvor ingen er, en anden god mand“, der skulle udnævnes til brandfoged. Den typiske brandfoged var håndværksmester, vognmand eller gårdejer. Typisk folk, der kendte noget til bygningskonstruktioner, og samtidig personer, der var vant til at handle selvstændigt og som i det daglige var vant til at lede og fordele arbejdet. Selv om det som regel var håndværkere, der var brandfogeder, har der dog også været hotelejere, købmænd og frisører blandt.

Brandfogedhvervet var ofte slutstillingen, efter at personen var startet som brandsynsvidne, derefter var blevet brandfogedassistent for til slut, når den „gamle“ brandfoged blev fritaget for tjeneste, da at overtage hvervet. Mange fandt det lidet attraktivt og forsøgte forgæves at slippe. Det fremgår af oversigten, at utrolig mange umiddelbart efter udløbet af den ovenfor omtalte 3-års periode har begæret sig fritaget. Om det var for at slippe for hvervet, vides ikke, men brandfogeden i Trørød, købmænd A.P.Larsen, optrådte under et brandsyn i 1912 i „Villa Ida“ så utilbørligt overfor husets frue, at det medførte en klage til sognerådet og efterfølgende fritagelse for brandfogedhvervet (84).

Arbejdet som brandfoged var ulønnet og ikke engang de direkte omkostninger til porto, rejser o.l. ville sognerådet dække. I

1905 afviste sognerådet således at dække en regning på 3,94 kr. fra brandfogeden i Nærum. Regningen dækkede en periode på 2 1/2 år og omfattede bl.a. udgiften til rejser til København for at vidne i forskellige retssager, samt porto vedr. diverse breve, sendt i hans egenskab af brandfoged.

Nedenfor er i forbindelse med de enkelte brandkredse en fortegnelse over brandfogede-

Dronninggård brandkreds

Oprettet: 8. oktober 1908.
Nedlagt: 10. dec. 1945.

Hemming Pedersen
tømrermester
26.10.1908-25.10.1911
Jens Peter Olsen
malermester
25.10.1911-30.01.1915
Oluf Carl Bernbom Hansen
smedemester
30.01.1915-12.01.1921
Andreas Hedetoft
mejerist
12.01.1921-10.12.1945

Enrum brandkreds

Oprettet: 16. juni 1920.
Nedlagt: 10. dec. 1945.

Lauritz Michael Nielsen
gartner
12.01.1921-08.01.1930
Mads P. Jensen
forstander
08.01.1930-15.03.1933
M. B. Guldborg
forpagter
15.03.1933-10.12.1945

Geels skov brandkreds

Oprettet: 16. juni 1920.
Nedlagt: 10. dec. 1945.

Oluf Carl Bernbom Hansen
smedemester
12.01.1921-03.09.1921

Hans Andersen
tømrermester
03.09.1921-16.06.1933
Lauritz Jørgensen
tømrermester
28.08.1933-10.12.1945

Holte brandkreds (Gl. Holte)

Oprettet: 24. feb. 1845.
Nedlagt: 31. juli 1950.

Lars Larsen (den ældre)
gårdejer
(24.02.)1845-01.04.1858
Lars Larsen (den yngre)
gårdejer
(01.06.)1858-(07.02.)1868
Niels Christoffersen
gårdejer
(07.02.)1868-(10.01.)1871
Lars Petersen
gårdejer
(10.01.)1871-(18.10.)1881
Wilhelm Frederik Scharff
smedemester
(18.10.)1881-(06.09.)1887
Heinrich Chr. Andersen
gørtler
(15.11.)1887-(14.07.)1891
Peter Heinrich Købke
gartner
(14.07.)1891-27.01.1896
Christian Petersen
tækkemand
27.01.1896-(28.07.)1899
Christian Olsen
tagtækker
(28.07.)1899-11.04.1910
Johan Wagner
murermester
11.04.1910-25.02.1925

derne, deres funktionsperioder samt deres erhverv. De angivne datoer er for hovedpartens vedkommende datoen, pr. hvilken de er udnævnt henholdsvis ophørt. I de tilfælde, hvor denne dato ikke har kunnet fremskaffes, er den angivne dato identisk med datoen for sognerådets indstilling af den pågældende til udnævnelse henholdsvis afsked. Dette er markeret med en () om datoen.

Hans Frederiksen
entreprenør
04.04.1925-10.12.1928
Carl Chr. Petersen
smedemester
10.12.1928-31.05.1941
Heinrich Hübenbecker
vognmand
01.06.1941-04.1946
Georg Andersen
karetmager
01.07.1946-31.07.1950

Nærum brandkreds

Oprettet: 24. feb. 1845.
Nedlagt: 31. juli 1950

Anders Mortensen
gårdmand
(24.02.)1845-19.11.1846
Hans Rasmussen
1846-06.05.1856
Carl Frederik Bock
tømrer
06.05.1856-(04.12.)1866
Chr. Engelke Rasmussen
gårdejer
01.01.1867-01.01.1870
Peter Olsen Bigler
murermester
01.01.1870-(17.10.)1882
Jens Jakob Olsen
gartner
(28.11.)1882-(08.09.)1885
Nøhr
skolelærer
(08.09.)1885-
Ole Andersen
partikulier
- (15.04.)1890
A. Jørgensen
hjulmand
(15.04.)1890-04.05.1893

Villiam Andersen
skræddermester
04.05.1893-(21.09.)1898
Carl C. Aastrøm
smed
(21.09.)1898-(03.12.)1901
Anthon P. Hansen
havebrugskandidat
(03.12.)1901-(07.02.)1905
Frederik Sørensen
malermester
(07.02.)1905-(26.03.)1909
J. P. Andersen
skræddermester
(26.03.)1900-04.1911
E. Ludewig
restaurantør
22.04.1911-06.11.1915
Martin Nielson
gårdejer
06.11.1915-06.11.1918
O. Rasch
bogbinder
06.11.1918-25.11.1921
Sofus Nielsen
tømrermester
25.11.1921-01.06.1927
Carl Peter Svendsen
mekaniker
01.06.1927-01.07.1936
H. Chr. Andersen
murermester
01.07.1936-01.07.1939
Anders Emil Mortensen
tømrermester
01.07.1939-28.02.1943
Erik Lauritz Jensen
frisør
01.03.1943-31.07.1950

Rudegård brandkreds

Oprettet: 16. juni 1920.
Nedlagt: 10. dec. 1945.

C. C. Plantener
gas- og vandmester
12.01.1921-05.07.1927

Hans Frederiksen
snekermester
05.07.1927-10.12.1945

Skodsborg brandkreds

Oprettet: 06. april 1858.
Nedlagt: 31. juli 1950.

Hans Clemmensen
husejer
(06.04.)1858-07.10.1863

Lars Peder Sørensen
sadelmager
07.10.1863-(15.05.)1868

Jørgen Henriksen
kroejer
(15.05.)1868-(22.01.)1877

Børge Christensen
murermester
(22.01.)1877-(28.11.)1882

Johan Adolf Struck
hotelforpagter
(28.11.)1882-(12.11.)1883

Frederik Carl Sørensen
malermester
(12.11.)1883-(06.09.)1887

N. Aabye
snekker
(06.09.)1887-(29.12.)1887

Anton Martin Hansen
gartner
(29.12.)1887-(10.02.)1891

Peter Rasmussen
snekker
(10.02.)1891-11.12.1895

Jørgen Hansen
hegnsmand
11.12.1895-(29.11.)1898

Carl E. Riemann
murermester
(29.11.)1898-22.04.1911

Herman Christian Nielsen
gartner
22.04.1911-22.05.1914

Albert Th. Huusmann
vognmand
22.05.1914-23.04.1917

K. Kristiansen
gartner
23.04.1917-23.04.1920

Julius Nielsen
vognmand
23.04.1920-23.04.1923

H. Hartung
tømrermester
23.04.1923-31.07.1950

Søllerød brandkreds

Oprettet: 24. feb. 1845.
Nedlagt: 10. dec. 1945.

Jens Christian Nimb
kroejer
(24.02.)1845-(11.04.)1845

Johan Alexander Nimb
gæstgiver
(11.04.)1845-(20.06.)1845

Ole Petersen
jordbruger
(20.06.)1845-20.05.1854

Anders Nielsen
gårdmand
05.09.1854-31.12.1867

Jens Peter Petersen
gårdejer
01.01.1868-(28.03.)1882

Anton Jeppesen
arbejdsmand
(28.03.)1882-(27.12.)1889

Jens Peter Frederiksen
gartner
(27.12.)1889-(28.11.)1893

Ole Olsen
skovløber
(28.11.)1893-31.12.1898

Jens Jensen
skovløber
01.01.1898-26.01.1905

P. Thomsen
købmand
26.01.1905-30.01.1908

H. Christian Rasmussen
snekermester
30.01.1908-22.04.1911

Helbæk Christensen
gartner
22.04.1911-22.03.1912

Carl Brüel
tømrermester
22.03.1912-22.03.1915

Johannes Frederiksen
gartner
22.03.1915-28.02.1943

Georg Rasmussen
tømrermester
01.03.1943-10.12.1945

Trørød brandkreds

Oprettet: 24. feb. 1845.
Nedlagt: 31. juli 1950.

Lars Hansen
gårdmand
(24.02.)1845 -

Jens Scheuer Jørgensen
gårdejer
08.02.1860-16.04.1878

Ole Jensen
gårdejer
16.04.1878-(10.07.)1899

J. Christensen
hjulmand
(28.07.)1899-(14.10.)1902

Emil Jensen
smed
(14.10.)1902-01.12.1909

Emil Nielsen
købmand
01.12.1909-20.08.1910

Anders P. Larsen
købmand
02.09.1910-12.04.1913

Oscar Thiel
gartner
12.04.1913-15.02.1916

Carl Knudsen
gartner
15.02.1916-25.03.1919

M. Post
snekermester
25.03.1919-01.11.1920

Axel Jensen
tømrermester
01.11.1920-24.11.1933

Helge Hansen
gartner
24.11.1933-31.12.1936

Hans Emil Pedersen
smedemester
01.01.1937-31.07.1950

113. Brandfoged, gartner Johannes Frederiksen, Søllerød brandkreds. Valget til brandfoged skete for en 3 årig periode, og mange brandfogeder søgte hurtigst muligt efter udløbet, om at blive fritaget for hvervet. Johannes Frederiksen nåede at tjene brandvæsenet som brandfoged og brandfogedassistent i mere end 25 år. Ved en parade på brandstationen i Holte den 11. maj 1938 fik han overrakt Justitsministeriets jubilæumstegn til befalingsmænd og menige i de faste brandkorps på landet. Tegnet uddeltes for 25 års god tjeneste ved brandvæsenet.

114. Johannes Frederiksens medalje for 25 års tjeneste for brandvæsenet.

Vedbæk brandkreds

Oprettet: 24. feb. 1845.
Nedlagt: 31. juli 1950.

Jens Nielsen
smed
(24.02.)1845-(14.12.)1875
Ole Andersen
snedkermester
(14.12.)1875-(13.01.)1880
Anders Carlsen
gartner
(13.01.)1880-(21.07.)1885
Johannes Sjødahl Andersen
smedemester
(21.07.)1885-26.12.1889
A. Carlsen
gartner
28.01.1890-(13.12.)1892
Kirstein Anthonson
smedemester
(13.12.)1892-27.01.1896
Carl Hansen
tømremester
27.01.1896-(21.01.)1897
Sophus Madsen
snedkermester
(21.01.)1897-(05.01.)1904

Niels Estvad Andersen
smedemester
(05.01.)1904-10.01.1910
Georg Petersen
malermester
10.01.1910-12.02.1913
Andreas Arentoft
malermester
12.02.1913-12.02.1916
Vilh. Henriksen
blikkenslager
12.02.1916-09.12.1918
Carl Petersen
murermester
09.12.1918-03.01.1922
Georg Johansen
tømremester
03.01.1922-01.07.1938
Martin Peter Hansen
snedkermester
01.07.1938-31.07.1950

Øverød brandkreds

Oprettet: 24. feb. 1845.
Nedlagt: 10. dec. 1945.
Morten Christoffersen
gårdmand
(24.02.)1845-31.12.1847

Hans Nielsen
gårdejer
01.01.1848 -
Hartvig Mortensen
gårdejer
08.02.1860-(06.12.)1864
Anders Jacobsen
gårdejer
(07.02.)1865-(03.01.)1868
Jørgen Mortensen
gårdejer
(03.01.)1868 -
Christian Julius Nielsen
tømmer
24.09.1889-17.10.1893
Jacob Mathiesen
tømremester
(17.10.)1893-(22.09.)1896
Sophus P.L. Børgesen
tømremester
(22.09.)1896-(20.10.)1899
Vilhelm L. Vogel
murermester
(20.10.)1899-(28.11.)1902
A. P. H. Johansen
smedemester
(28.11.)1902-01.01.1906
Christian M. Hansen
snedkermester
02.02.1906-09.06.1922

Marinus S. Christensen
proprietær
09.06.1922-28.08.1933
P. Christensen
tømremester
28.08.1933-10.12.1945

Østlige Skovbrand- kreds (85)

Oprettet: 19. april 1944.
Nedlagt: 31. juli 1950.

N. F. Nielsen
statsskovfoged
19.04.1944-31.07.1950

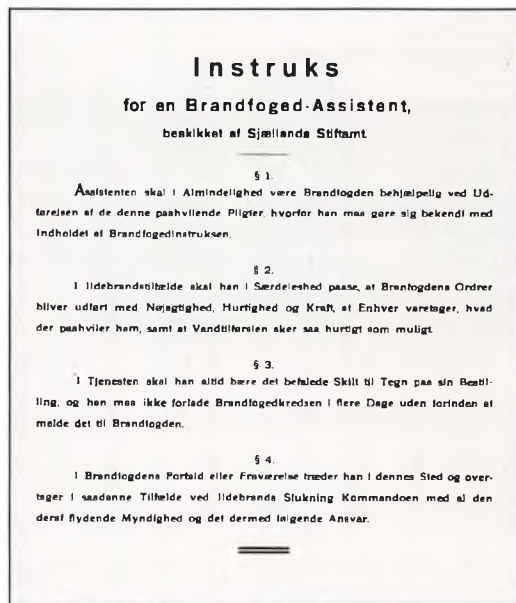
Vestlige Skovbrandkreds

Oprettet: 19. april 1944.
Nedlagt: 31. juli 1950.

Henry Peter Adolf Ortved
statsskovfoged
19.04.1945-31.07.1950

Brandfogede Anton Bork Jeppesen, Søllerød som underkorporal i 1864.

Instruks for brandfoged-assistenter fra ca. 1930.

Ansatte ved Søllerød Brandvæsen 1915-1992

Signaturforklaring for hæderstegn

* = tildelt det af justitsministeriet i 1970 indstiftede anciennitetstegn for 10 års god tjeneste i brandvæsenet.

** = tildelt jubilæumstegn til befalingsmænd og menige i de faste brandkorps på landet. Indstiftet 7. juli 1928. Tildeles for 25 års god tjeneste.

*** = tildelt hæderteget for god tjeneste i brandvæsenet.

Indstiftet 5. december 1973. Tildeles for 25 års god tjeneste i brandvæsenet.

**** = tildelt det af justitsministeriet i 1991 indstiftede anciennitetstegn for 20 års god tjeneste i brandvæsenet.

Mangler i oversigten

For perioden 1915 - 1927 er der desværre ingen optegnelser der viser ansættelsestidspunkter, ligesom en række personer, der er fratrukket inden 1. april 1927, ikke har kunnet opspores. I oversigten er ikke medtaget personer der har været ansat i de lokale brandkredse ligesom brandinspektørerne er udeladt da de er optaget i et særskilt afsnit.

Peter Hansen	01.04.1915-31.03.1946	Aage Jensen	01.04.1938-1950	
Marius Clausen	01.04.1922-31.03.1947	Per Udum * **	01.04.1939-31.03.1979	
Frederik Hansen* **	01.04.1925-31.03.1977	J. Daval	01.10.1941-31.03.1942	
Hans Andersen, vicebrandinsp.	07.02.1929-16.06.1933	Karl Møller	01.10.1941-31.12.1945	
Einar Christiansen	-1927	E. Nielsen	01.08.1944-31.08.1944	
Henrik Einar Froberg	01.02.1925-31.03.1940	Viggo Pedersen	01.10.1944-31.12.1945	
K. Nielsen	-30.09.1928	Einar Christensen	01.10.1945-31.03.1950	
Otto Mathiesen	-31.03.1930	Eigil K. Andersen	01.10.1945-31.08.1948	
Mogensen	-31.03.1930	Alf Hansen	01.10.1945-31.03.1959	
Rasmussen	-30.09.1930	Henry Jacobsen	01.10.1945-30.09.1962	
C. P. Wingaard	-31.03.1931	Hans Jørgen Andersen	01.01.1948-30.06.1954 og igen	
Andreassen	01.10.1928-30.09.1931	01.10.1955-30.06.1957	Henning Juul Larsen	01.07.1948-31.03.1958
G. A. Nielsen	-31.07.1932	John Hansen	01.07.1948-31.12.1954	
Alfred Nielsen**	01.04.1930-30.09.1963	Ole Henriksen	01.07.1948-1950	
Aksel Jørgensen	01.04.1930-31.03.1950	Ove Christensen* **	01.07.1948-05.07.1982	
Lars Walter Dünweber	01.10.1930-30.06.1948	Karl Hersh* ***	01.04.1950-31.03.1975	
Johansen	01.04.1931-31.03.1932	Poul Poulsen* ***	01.06.1950-31.12.1983	
William Olsen* **	01.04.1931-31.03.1973	E. Jensen	01.04.1952-30.06.1955	
Poul Johannes Hansen* **	01.04.1932-30.09.1978	Poul S. Christensen	01.04.1952-31.07.1965	
Hans Petersen	01.04.1932-31.01.1946	Leif Riishøj	01.04.1952-31.03.1955	
Marinus S. Christensen, vicebrandinspektør	28.08.1933-31.05.1945	H. J. Hansen	01.04.1952-30.09.1952	
J. Keldsen	01.10.1936-30.09.1940	Ernst Olsen* ***	01.10.1953-31.12.1983	
Jens Hansen	01.10.1936-30.06.1938	Peer Nielsen	01.10.1955-31.07.1959	
Aage Thorup	01.10.1937-31.12.1969	E. Jensen	01.09.1956-30.06.1957	
Sigurd Skallebæk	01.04.1938-30.09.1944	Marinus Bruun*	01.07.1958-31.08.1979	

115. Søllerød Brandvæsens faste mandskab 1944, fotografere-
ret i forbindelse med en sommerfest. Nummer 3 fra højre,
med butterfly, er den tidligere sognerådsformand Frederik
Clausen. Det er interessant at bemærke, at han, der ellers
var tidligere formand for brandudvalget, her er inviteret
med til brandvæsenets fest, året efter at han nærmest

blev juget ud af sognerådet - det var med andre ord ikke al-
le der havde glemt ham. En mulig forklaring kunne være, at
han havde siddet i sognerådet sammen med brandspek-
tør Olof Hansen fra 1925 til 1929, og at denne også var ble-
vet uvenner med sit parti - Erhvervspartiet, og derfor var
endt som løsgænger.

116. Politimester Platou overrækker den 1. april 1955 brand-
mester Alfred Nielsen 25-års hæderstegnet for god tjeneste i
brandvæsenet.

117. Borgmester Holger Norkild overrækker brandmand Poul
Poulsen hæderstegnet for 25 års god tjeneste i brandvæse-
net.

Arne Lehmann* ***
01.07.1958-31.12.1988
Leif Thoning*
01.07.1958-31.03.1975
Helge Falkenstrøm
01.10.1960-30.09.1963
Hans Aage Poulsen
01.07.1961-15.02.1966
Per Skytte
01.10.1962-31.12.1968
Arne Petersen*
01.10.1962-31.03.1975
Poul Hansen*
01.10.1962-30.09.1982
Tage Jensen
01.10.1962-30.04.1963
Odd Grasto,*
vicebrandinspektør
01.04.1963-31.03.1975
John Rasmussen
01.04.1964-30.04.1972
Erik Petersen*
01.04.1964-30.06.1976
Henning Hansen
01.05.1966-30.09.1968
Bent Harding
01.09.1966-31.12.1967
Kurt Rasmussen
01.04.1967-31.03.1975
Thorkild Jensen*
01.04.1969-28.02.1982
Hans Jørgen Sempf
01.10.1972-31.03.1975
Tom Garfort*
01.04.1974-31.05.1984
Bruno Jensen* +
01.04.1974-31.01.1990
Ejvin Krog-Nielsen,*
vicebrandinspektør
01.04.1975-30.04.1987
Esben Jensen*
01.05.1975-31.12.1985
Niels Møller
01.05.1975-31.03.1981
Martin Walz* (86)
01.05.1975-31.08.1980
Carl Erik Christensen
01.01.1977-20.03.1980
Svend Dybdal Nielsen
01.01.1977-31.03.1981
Kaj Hansen
01.01.1977-31.03.1989 *

Steffen Ebert
01.07.1981-31.12.1984
Knud Gert Andersen
01.10.1982-30.09.1989
Jan Midjord
15.04.1984-31.12.1984
Jan Persson
01.11.1984-15.01.1990
Mads Graversen
01.12.1990-01.12.1991

Ansatte pr. 29. feb. 1992

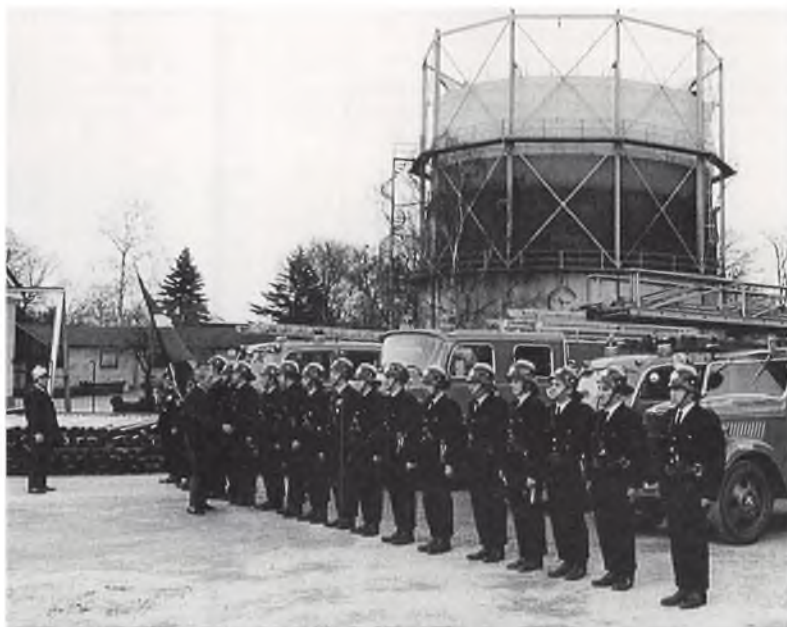
Ole Terp Jensen,* ***
vicebrandinspektør
01.07.1957
Børge Egerrup* ***
01.10.1960
Leif Tingvad,* ****
underbrandmester
01.10.1969
Rudy Fick,* ****
brandmester
01.02.1970
Mogens Kaiser Rasmussen*
01.04.1971

Kurt Rosengreen*
01.10.1972
Knud Zornov*
01.05.1975
Henrik Mohr Balslev*
01.01.1977
Tommy Hansen,*
brandmester
01.08.1979
Jørgen Oluf Petersen*
01.02.1980
Anders Lund Poulsen*
01.02.1980
Knud Nielsen*
01.05.1981
Jan Johansen,*
underbrandmester
01.07.1981
Erik Pedersen*
01.07.1981
Jimmy Petersen,
brandmester
01.07.1982
Lars Rasmussen,
underbrandmester
01.10.1982
Bent Pedersen
01.11.1983

Allan Lassen
01.11.1983
Hans Jørgen Petersen
01.11.1984
Bjarne Kloholm
01.07.1986
Per Larsen
01.02.1989
Johnny Hansen
15.04.1989
Flemming Larsen
01.10.1989
Arne Harald Jensen
15.06.1990
Stig Nielsen
01.01.1992

Vagtcentralens fuldtidsansatte

Bruno Jensen,
vagtcentralmester
Tommy Hansen
Jan Johansen
Leif Petersen
Stig Nielsen

118. Søllerød Brandvæsenets mandskab opstillet til nytårsparade foran brandstationen på Øverødvej i Holte. Traditionen tro hilser borgmesteren, her Erik Øigård, på hver enkelt mand og takker for indsatsen i det forløbne år.

+ : Fratrådt pr. denne dato som deltidansat brandmand. Er stadig ansat ved brandvæsenet som vagtcentralmester.

Bilag 1

Uddrag af „Kgl. Forordning af 29. februar 1792 vedrørende Brandvæsenet på Landet.“

- § 19 Naar Ildebrand opkommer, skal enhver uden Undtagelse, som bliver ilden vaer, straks gøre Anskrig og uden Ophold tilkendegive det for Brandfogeden og Oldermænden eller den som har Byhornet.
- § 20 Skønt enhver Husfader bør stræbe, ved sine Folk straks i Begyndelsen at kæmpe en i hans Hus opkommende Ildebrand, saa maa han dog ikke dølgje Ilden, eller alene med sine Folk søge at slukke den uden Hjælp; men han skal straks ved Anskrig bekendtgøre det for Naboer og Vedkommende. Den som forfølger Ilden, bøder, foruden anden alvorlig Straf efter Sagens Beskaffenhed, 2 Rdlr., som gives den til Belønning, der opdager en fordulgt Ild.
- § 21 Oldermænden, eller den, som har Byhornet, skal, naar han er forvisset om Ildebranden, tude i Byhornet paa en imellem ham og Bymændene aftalt maade, og straks besørge Bud til nærmeste Sted og Byer, hvor Sprøjte og Brandredskaber findes, som

Prospekt fra Københavns anden store brand i 1795.

- hastigt kan komme til Hjælp, saavel som til Amtmanden, Herredsfogeden eller Birkedommeren og Proprietæren, i fald de er i Nærheden; ligesom han og skal skynde paa, at enhver i Byen, saa snart muligt, begiver sig til Ilden med det befalede Redskab. Hvor der er Kirke, lydes straks med Klokkeren, for at bekendtgøre Ilden for de Omliggende.
- § 22 I alle omliggende Byer, hvor man faar Kundskab om Ilden, gøres ligeledes Anskrig, og Brandfogeden med Mandskab og Redskaber ile til Ilden, og overalt hvor Sprøjte og Brandredskaber findes, skal den med tilhørende

Brandspande og Kar, samt en Mand som er øvet i at behandle den, saa snart muligt ile til Ilden, naar den er blevet bekendt, og ikke for langt borte; hvortil enhver, som holder Heste og Vogn, uden Modsigelse paa Anmodning skal give Befordring.

- § 23 Saasnart Anskrig sker, skal hver Gaardmand, eller saa mange, som efter Byens størrelse i forvejen dertil er inddelte, møde med Vogn og to tætte Tønder med Vand, eller et Kar, 1 a 2 Spande, en Bulløkse og sit øvrige Brandredskab, hvormed foruden ham selv, eller en Karl i hans sted, skal følge en Karl, Dreng eller

Pige; ligeledes enhver Husmand og Inderste med de i hans Hus havende Redskaber af Vandspande, Brandhager, Hørtve o.s.v. Alle skal møde uden Undtagelse eller Hensigt til hvad Gods de henhøre, enten de er Selvejere eller Fæstere; dog undtages Gamle, Svage og Syge, Koner og Børn, og alle de Nærmeste ved Ilden, naar de selv staa (i) Fare. Ligeledes skal alle Tømmermænd, Muremestere, Smedde og slige Haandværksfolk, som opholde sig hvor Ilden bliver bekendt, uden Ophold indfinde dem med det fornødne Værktøj.

Bilag 2

Søllerød Sogneråds udkast til Sprøjteregulativ fra 1866

„Søllerød Sogns Brandvæsen lægges under Tilsyn af en Brandinspecteur, der dertil foreslaaes af Sogneraadet og vælges af Stiftamtmanden, han vælges paa 5 Aar, men kan gjen vælges; - Ingen er pligtig til at modtage Valget, der betragtes som et Tegn paa Forstanderskabets Tillid. Hvorvidt (Førstkommande) Forstanderskabet vil tilstaae ham en Erstatning, afhænger af Forstk. Bestemmelse, der er bindende for den Tid, Vedkommende fungerer, forsaa vidt han ikke viser sig i en eller anden Henseende ubrugbar. Den ham tilstaaede Erstatning skal tilvebringes ved et Paalæg af visse Procent af Bygnings Assurancesum.

Brandinspecteuren har at føre Overtilsynet med Alt, hvad der henhører under Brandvæsenet i Henhold til Lov af 2. Marts 1861, baade Bygningernes anordningsmæssige Indretning og med Brandredskaber og med Mandskabet, over hvilket han har at afgive tilbørlige Rapporter til Politimesteren. I den Anledning har han til forskellige Tider at eftersee, at Alt er i Orden, samt mindst 4 Gange aarlig efter foregaet Bekjendtgørelse ved Kirkestævne, at afholde Øvelse med Mandskabet.

Ved Ildebrand har han

at føre Kommandoen, med mindre Politimesteren overtager denne, i hvilket Tilfælde han følger dens Anordninger, men dermed ogsaa er fritaget for Ansvar. Skulde han paa Grund af Sygdom eller Andet Forfald være hindret i at møde, bør han overdrage sin Myndighed til en anden paalidelig Mand og derom at underrette Politimesteren.

For at lette Tilsynet deles Sognet i 7 Brandkredse, hver Kreds med 1 Brandfoged. I hver Kreds findes 1 Sprøite med Tilbehør, der opbevares i et dertil indrettet Sprøitehus, eller i dertil skikkede Localer.

Brandfogederne udvælges af Forstanderskabet paa 3 Aar, men kunne gjen vælges. De have hver i sin Kreds at eftersee, at Skorstene og Bygninger o.s.v. ere i Orden, at de foreskrevne Brandredskaber findes i hver Bygning, og at disse ere i brugbar Stand, at Vandstederne holdes rene og ere forsynede med Vand, samt at der ved Sprøiterne er ansat fornødent Mandskab; om Alt, hvad der ifølge Lov af 2. Marts 1861 henhører hertil, have de hver 1. te Januar og 1. te Juli at afgive Rapport til Brandinspecteuren, med mindre der findes saadanne Uordner, at de finde det nød-

vendigt strax derom at gjøre Anmeldelse til Inspecteuren, hvis Anordninger de ere pligtige at følge, ligesom de ogsaa ere pligtige til i Alt til Brandvæsenet henhørende at assistere ham efter bedste Evne.

Til Sprøiternes Eftersyn har Brandfogeden at medtage den Sadelmager, til hvem, ifølge Sogneforstanderskabets Accord, deres Vedligeholdelse er overdraget. Skulde denne ikke vedligeholde dem paa forsvarlig Maade, har Brandfogeden at anmelde det uophødelig til Inspecteuren, for at denne derefter kan underrette Forstanderskabet derom til videre Behandling.

Ved Ildebrande saavel som ved Øvelserne ere Hartkornsbrugerne pligtige til at møde paa vedkommende Steder med Heste, Vogne, Vandtønder, Spande, Mandskab o.s.v., i et til Ejendommens Størrelse værende Forhold; Brandfogederne have at paasee, at Enhver møder med hvad han skal medbringe; Udeblivelse eller Forsømmelse anmeldte de til Inspecteuren, som derefter har at varetage det Fornødne. Sker Udeblivelse af Vrangvilje, eller i en saadan Udstrækning, at deres Øvelser forhindres, skal Inspecteuren paa Vedkommendes Regning kunne leie det For-

nødne; ved Ildebrand skal han kunne requirere Mandskab, Heste og Vogne i saa stort et Antal, som han anseer nødvendigt, og have Alle at rette sig efter hans Befalinger, saalænge Kommandoen ligger i hans Haand.

Med Hensyn til de 3 Sprøiter paa Strandmøllen, Dronninggaard og Stampen søger Forstanderskabet med vedkommende Eiere at træffe et saadant Arrangement, at disse forpligter sig til at indfinde sig ved betydelige Ildebrande i Sognet, saafremt Inspecteuren maatte indsee, at han ikke med Sognets 7 Sprøiter er i stand til at blive Herre over Illden, i hvilket Tilfælde disse stilles under hans Kommando lige med de øvrige Sprøiter; skulde disse under Brugen beskædiges i nogen betydelig Grad, skulde de repareres paa Sognets Regning og derpaa efter uvillige (læs: uvildige) Mænds Besigtigelse tilbageleveres.“

Bilag 3

Uddrag af „Vedtægt om ordning af Brandvæsenet i Københavns Amts Nordre Birk“, af 10 september 1897

§ 5 Til at redde Mennesker, Kreaturer og Gods, at belægge ildfængende Tage, som er udsatte for at antændes, med Brandsejl, Lagener, Hestedækkener o.s.v., eller, naar den Kommanderende giver Ordre dertil, at nedrive Bygninger, eller for at bane nye Veje for Sprøjter og Vandvogne, at nedrive Hegn og deslige, ansættes en Formand og fornødent Mandskab, som skal vælges blandt de yngste, modigste og kraftigste blandt det tjenestepflichtige Mandskab.

Af dette Mandskab skal en Trediedel møde ved Ilden hver med en Brandhage, en Trediedel hver med en Brandstige og Resten hver med en Øxe, en Spade eller en Hakke, eftersom det bliver bestemt ved Mandskabets Ansættelse.

§ 6 Ved hver Sprøjte ansættes: 1 Sprøjtefører, som har den nærmeste Kommando over Sprøjten og det ved samme ansatte Mandskab, 1 Straalemester og fornødent Mandskab i Forhold til Sprøjtes Størrelse

til at pumpe og være behjælpelig ved, hvad der ellers kan forefalde ved Sprøjten.

Disse Poster besættes med det arbejdsdygtige Mandskab, som bor nærmest ved det Sted, hvor Sprøjten opbevares. Hvis der iblandt dette Mandskab er Haandværkere, vælges de først, og skulle de i Tjenesten altid medbringe af deres Værktøj, hvad der behøves til at afhjælpe saadanne mindre Brist, som skulle indløbe paa Sprøjten eller Slangen.

Til en af det ved Sprøjten ansatte Mandskab overdrages det at sørge for at holde Sprøjten ren og at smøre Slangen, i alt Fald mod et billigt Vederlag aarligt efter Kommunalbestyrelsens Bestemmelse.

Til at befordre Sprøjten med mandskab, naar det behøves, ansættes desuden 1 eller 2 Kørepligtige.

§ 7 Ved Vandtilførslen ansættes: 1 Formand til at lede samme, 1 Hjælper og hele det øvrige køre- og arbejdspligtige Mandskab.

Dette Mandskab møder i alle forekommende Tilfælde, enten det er ved Ildebrand eller til Sprøjteøvelse, med deres Brandspande. Det kørepligtige Mandskab, hvortil henregnes enhver Ejer eller Bruger af 1 td. Hartkorn, der holder Hest og Vogn, skal desuden møde med en Vogn, forspændt med en eller 2 Heste og med en eller 2 tætte Vandtønder med Tragt.

§ 8 Det øvrige ikke tilstrækkeligt arbejdsdygtige Mandskab ansættes til at holde Vagt ved det reddede Gods, til Lygtebærere, naar ild bryder ud om Natten, eller andet saadant ikke anstrengende Arbejde. Dette Mandskab møder om Natten med forsvarlig Lygte og Lys.“

§ 16 „Naar Tegn gives til Ild, er enhver, hvem der efter § 1-6 er tildelt nogen Forretning ved denne, forpligtet til hurtigst muligt at give Møde ved Brandstedet - Sprøjteføreren og hans Mandskab med Sprøjten, og alle andre medbringende de for enhver især befa-

lede Heste, Vogne, Redskaber o.s.v. Beboerne i de Gaarde og Huse, hvor der er Brønde eller andre Vandsteder, skulle imidlertid gøre Adgangen til disse fri, og om Natten ved samme hænge en Lygte med tændt Lys.“

§ 18 „Naar Ilden er udbrudt i et af de Distrikter, hvor paagældende Sprøjte skal møde, skal Brandfogeden tilligemed Sprøjteføreren, Straalemesteren og fornødent Mandskab samt Formanden for Vandtilførselen med fornødne Vandtønder, Vandbærere med Spande, saa hurtigt som muligt ile til Ildebrandsstedet.“

§ 19 „For at fordele den i forrige § nævnte Forpligtelse saa vidt muligt lige, skal Sprøjtemandskabet inddeles i 2 eller flere Roder, de Kørepligtige ved Sprøjten og ved Vandtilførslen saavel som Mandskabet ved denne ligeledes i to (tre eller fire hold), og skal enhver opfylde sin Forpligtelse efter Omgang.“

Kildehenvisninger

Utrykt kildemateriale

Søllerød sogneforstanderskabs og sogneråds forhandlings-protokoller I-X, 1842 - 1938

Sogneforstanderskabet/ sognerådets regnskaber 1842 - 1910

Copibog I-V, for de fra Søllerød Sogneforstanderskab udgaede Breve, 1842 - 1880

Kopibøger nr. 1-38, 1901 - 1936

Udvalgsprotokol 1913

Søllerød Sogneforstanderskabs Journal over indgaet Correspondance, 1842 - 1854

Journal for Søllerød Sogneforstanderskab 1857 - 1869

Sognerådets alm. Journal for indkomne Sager 1869 - 1878, 1879 - 1881, 1882 - 1887, 1887 - 1892, 1892 - 1893, 1892 - 1899

Folketællinger, Søllerød Sogn 1787 - 1890

Kirkebøger Søllerød Sogn 1818 - 1891

Brandkommissionens forhandlingsprotokol, 1929 - 1945

Lønprotokoller fra Søllerød Brandvæsen, 1927 - 1969

Instrux for Søllerød Kommunes faste Brandkorps, 1927

Trykt kildemateriale

Vedtægt om Ordning af Brandvæsenet i Københavns Amts nordre Birk, 1897

Brandvedtægt for Søllerød Kommune 1928, 1938, 1945, 1950, 1963, 1977, 1983 og 1991

Instruks og Lønningsvedtægt for Søllerød Kommunes Brandvæsen, 1938 og 1950

Bestemmelser om løn- og ansættelsesforhold m.v. for det ved Søllerød

Kommunes Brandvæsen ansatte personale, 1978

Beretning for Søllerød Kommunes Tekniske Forvaltning, diverse årgange

Instruks for Brandfogeder i Københavns Amt, 1926

Lokale vejvisere 1909 - Tidskrifte Brandfare og

Brandværn, senere blot kaldet Brandværn, diverse årgange

Strålerøret 1975 - 1992 Brandmanden, diverse årgange

Stads- og Havneingeniøren 1925

Hørsholm kommunes Brandvæsen 1907 - 1957

Kort Oversigt over Lyngby-Taarbæk

Kommunes Brandvæsen, Aarene 1904 - 1944

Frederiksberg Brandvæsen 1867 - 1967

Gjentofte Kommunes Brandvæsen 1902 - 1927

Gentofte Sogneråds Forhandling 1910 - 1924

Danmarks Brandvæsener, 1936

Søllerød som det var engang, bind 1-7

Søllerødbogen, diverse årgange

Det kommunale styre i Søllerød 1841 - 1978

Viggo Sten Møller, „Over til Øverød“ 1952

Købstædernes Almindelige Brandforsikring, „Om Broders Huus Vorder Brent“ 1961

Hof- og Statskalenderen, diverse årgange

Københavns Amts Avis, 1872 - 1915

Nordre Birks Tidende, 1903 - 06

Søllerød Sogns Tidende, 1915 - 17

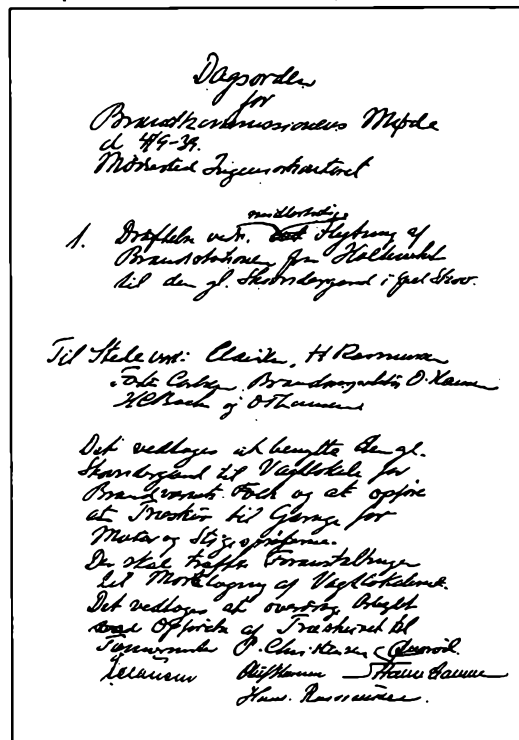
Søllerød Tidende, 1918 - Søllerødbladet, 1916 - 17

Holte Avis 1935 - 37

Søllerød Nyt 1970 - Lokalposten

Desuden er anvendt udklip fra Frederiksborg Amts Avis, Berlingske Tidende og Politiken. Endvidere er anvendt relevante kongelige forordninger samt love vedrørende brandvæsenet.

Dagsorden og efterfølgende vedtagelse vedr. oprettelse af nødbrandstation i tilfælde af krig. Dateringen d. 4.9.1939 viser brandkommissionens fremsynethed. Efter dagsordenen ses vedtagelsen af brandstationens oprettelse på den gamle Skovridergård på Søllerødvej i Holte.

Noter

1. Sogneforstanderskabets Forhandlingsprotokol, bind 1.
2. Sogneforstanderskabets Regnskab 1853/54
3. Det er således ukorrekt, når Gunnar Sandfeld i „Søllerød, som det var engang“ bind 6, p. 114 anfører, at betalingen udgjorde 25 Rdl. årligt. Når dette beløb er anført som udgift i regnskabet, skyldes det, at man betalte samlet for perioden 1. april 1860 til 1. april 1865.
4. Søllerødbogen 1947, p. 46
5. Sogneforstanderskabets Copibog IV
6. Københavns Amts Avis 10.02.1883
7. Københavns Amts Avis 21.07.1887
8. Københavns Amts Avis 11.05.1873
9. Sogneraadets Forhandlingsprotokol 4, møder 2. feb. 1900
10. Københavns Amts Avis 28.04.1906
11. Københavns Amts Avis 26.05.1882
12. Søllerødbogen 1968, p. 348
13. Københavns Amts Avis 03.10.1906
14. Københavns Amts Avis 22.07.1907
15. Københavns Amts Avis 18.12.1907
16. Københavns Amts Avis 21.03.1908
17. Københavns Amts Avis 10.10.1908
18. Søllerød Sogneraads Forhandlingsprotokol 1908, mødet 12. november.
19. Københavns Amts Avis 18.12.1913. I referateret anføres det, at der er tale om en henvedelse fra gasudvalget. Mere korrekt havde det været at skrive fra brandudvalget, idet et sådant havde eksisteret siden 1907. Personerne, der sad i de 2 udvalg, var imidlertid de samme.
20. Københavns Amts Avis 19.11.1914
21. Søllerød Tidende 1940 nr. 13 p. 2 (28/3)
22. Søllerød Tidende 1920 nr. 24 p. 2
23. Søllerød Tidende 1919 nr. 46 p. 2 (22/11)
24. Søllerød Tidende 1922 nr. 39 p. 3 (30/9)
25. Søllerød Tidende 1920 nr. 16 p. 2 sp. 1
26. Søllerød Tidende 1921 nr. 4 p. 3
27. Søllerød Tidende 1922 nr. 30 p. 1
28. Søllerød Tidende 1923 nr. 32 p. 2 (18/8)
29. Det er således ikke korrekt når det i Søllerødbogen 1987, p.81 anføres, at den afbildede motorsprøjte er Søllerød Brandvæsens. Der er tale om Hørs-holm Brandvæsens Mercedes Daimler automobilsprøjte fra 1921.
30. Søllerød Tidende 1926 nr. 46 p. 2 (20/11)
31. Søllerød Tidende 1927 nr. 16 p. 3 sp. 2
32. Brandfare og Brandværn 1933 p. 16
33. Søllerød Tidende 1935 nr. 16 p. 3
34. Søllerød Tidende 1935 nr. 47 p. 2
35. Søllerød Tidende 1948 nr. 25 p. 2
36. Søllerød Tidende 1949 nr. 13 p. 6
37. Københavns Amts Avis 09.08.1907
38. Søllerød Tidende 1928 nr. 6 p. 4
39. Brandudvalgets Forhandlingsprotokol 1929 - 1945, p. 67
40. Søllerød Tidende 1944 nr. 36 p. 3 (22/9)
41. Søllerød Tidende 1948 nr. 11 p. 3
42. Søllerød Tidende 1951 nr. 45 p. 1
43. Gentofte Sogneraads Forhandlingsprotokol 1914-15, p. 221
44. Søllerød Tidende 1921 nr. 2 p. 1
45. Gentofte Sogneraads Forhandlingsprotokol 1921-22, p. 448
46. Søllerød Tidende 1924 nr. 47 p. 2
47. Iflg. tidl. brandmester William Olsen
48. Søllerød Tidende 1948 nr. 25 p. 2
49. Søllerød Tidende 1949 nr. 13 p. 6
50. Brandfare og Brandværn 1949, p. 104 ff samt 1952 p. 11 ff og p. 79 ff
51. Brandfare og Brandværn 1954, p. 41 ff
52. Brandfare og Brandværn 1954, p. 123 ff
53. Brandværn 1990, nr. 11 p. 9
54. Brandværn 1989, nr. 12 p. 12-13
55. Brandvedtægt for Søllerød Kommune 1928, §2
56. Søllerød Tidende 1939 nr. 8 p. 2 (23/2)
57. Søllerød Tidende 1946 nr. 47 p. 4 (5/12)
58. Københavns Amts Avis 27.06.1903
59. „Nærum Grundejerforening 75 år“, 1981
60. Københavns Amts Avis 01.06.1907
61. Søllerød Tidende 1922 nr. 25 p. 2 (24/6)
62. Berlingske Tidende 17.06.1973
63. Søllerød Sogneraads Journal over indkomne Sager 1869, lb. nr. 312 og 376
64. Nordre Birks Tidende 28.07.1904, p. 1
65. Søllerød Sogneraads Forhandlingsprotokol 18.10.1881
66. Det er således ukorrekt, når Gunnar Sandfeld i „Søllerød, som det var engang“ bind 4 p. 94 anfører, at Øverød fik sit sprøjtehus i 1858.
67. Søllerød Sogneraads Regnskab 1845
68. Søllerød Tidende 1933 nr. 10 p. 2 sp. 3
69. Brandvæsenets Lønningsprotokol 01.04.1932-30.09.1939
70. Søllerød Week-end 1984 nr. 3 p. 2 (21/1)
71. Søllerød Tidende 1983 nr. 42 p. 1 (18/10)
72. Søllerød Tidende 1930 nr. 38 p. 2 (20/9)
73. Søllerød Tidende 1930 nr. 47 p. 2 (22/11)
74. Søllerød Tidende 1956 nr. 39 p. 4
75. Søllerød Tidende 1974 nr. 13 p. 5 (27/3)
76. Brandværn 1986 nr. 9 p. 15
77. Søllerød Tidende 1951 nr. 35 p. 1 (31/8)
78. Søllerød Tidende 1960 nr. 34 p.12
79. Brandværn 1987 nr. 6 p. 2 - 7

80. Brandværn 1987 nr. 8 p. 6 - 8
81. Blandt de branddirektører, der havde ledelsen af brandvæsenet i Søllerød Sogn, kan nævnes: kammerråd C.B. Freschou og kammerråd V.C.J.Theill.
82. Søllerød Sogneraads Kopibog Juni 1854 - Februar 1868
83. Se Sogneraadets Forhandlingsprotokol, 1869. Det er således ukorrekt når Gunnar Sandfeld i „Det Kommunale Styre i Søllerød“, p. 104 - 106 anfører at han i 1869 blev udnævnt til brandfoged i Nærum.
84. Søllerød Sogneraads Forhandlingsprotokol bind 5, 1913
85. Søllerød Tidende 1944 nr. 19 p. 3.
86. Martin Walz havde tidligere været brandmand i de frivillige brandværn i Sønderjylland og overførte derfor anciennitet derfra.

Brand på kemiske virksomheder stiller øgede krav til særligt udstyr som mandskab. Billedet viser Søllerød Brandvæsen i forbindelse med slukning af branden på medicinalvirksomheden Ercopharm i Trørød 1984.

Personregister

- A**
Agersted, Severine Margrethe, fru, 141
Ammonsden, Ammond, kaptajn, Nærum, 10
Andersen, jernstøber, Vedbæk, 16, 54
Andersen, Heinrich Christian, gørtler, brandfoged, 149
Andersen, E., 74
Andersen, Eigil K., brandmand, 152
Andersen, Georg, karetmager, brandfoged, 149
Andersen, H. Chr., murermester, brandfoged, 149
Andersen, Hans, tømrermester, vicebrandinspektør, 69, 149, 152
Andersen, Hans Jørgen, brandmand, 152
Andersen, J.P., skræddermester, brandfoged, 149
Andersen, Johannes Sjødahl, smedemester, brandfoged, 151
Andersen, Knud Gert, brandmand, 154
Andersen, Niels, smed, Holte, 13
Andersen, Niels Estvad, smedemester, brandfoged, 151
Andersen, Ole, partikulier, brandfoged, Nærum, 149
Andersen, Ole, snedkermester, brandfoged, Vedbæk, 53, 151
Andersen, Peter, husmand, Holte, 12
Andersen, Peter, telegrafbestyrer, 18
Andersen, Villiam, skræddermester, brandfoged, 149
Andreassen, brandmand, 152
Anthonen, Kirstein, smedemester, brandfoged, sognerådsmedlem, 26, 27, 151
Arentoft, Andreas, malermester, brandfoged, 151
Arkild, Knud, ingeniør, 74
- B**
Bache, H.C., kommuneingeniør, 72
Balslev, Henrik Mohr, cand.jur, brandmand, 118, 126, 154
Balslev, Mogens, Ingeniør, 56
Barfred-Pedersen, G., Nærum, 55
Bernbom, Marie Cicilie, fru, 142
Bigler, Peter Ludvig, murermester, Nærum, 10, 96, 97, 98, 141
Bigler, Peter Olsen, murermester, brandinspektør, 10, 17, 20, 97, 101, 106, 141, 143, 149
Birch, Carl, Nærum, 10
Birkerød Brandvæsen, 30, 40, 41, 64, 121, 122, 123, 124, 125, 131, 134, 135
Bock, Carl Frederik, tømrer, brandfoged, 149
Boye, Anna Helene, fru, 146
Broberg, Birgitta, borgmester, 111, 112
Bruun, Marinus, brandmand, 152
Brüel, Carl, tømrermester, brandfoged, 150
Busch, Jens Lassen, doktor, Søllerød, 12
Bøhm, Frederik Wilhelm, smedemester, Holte, 12
Børgesen, Sophus P.L., tømrermester, brandfoged, 151
- C**
Captyn, Cornelius, tømrerhandler, sognerådsformand, 25, 27
Carlsen, Anders, gartner, brandfoged, 151
Carlsen, Peter Nicolai, fabrikant, ejer af Stampen, 9, 97
Christensen, Peter Christian, vognmand, Vedbæk, 54
Christensen, Amdi, murermester, Holte, 109
Christensen, Børge, murermester, brandfoged, Skodsborg, 100, 150
Christensen, Carl Erik, brandmand, 154
Christensen, Einar, brandmand, 152
Christensen, Helbæk, gartner, brandfoged, 150
Christensen, J., hylmand, brandfoged, 150
Christensen, Jens, tømrermester, sognerådsmedlem, 32
Christensen, Marinus S., proprietær, brandfoged, 151, 152
Christensen, Ove, brandmester, 152
Christensen, P., tømrermester, brandfoged, Øverød, 110, 151
Christensen, Peter, husmand, Holte, 13
Christensen, Peter Hansen, proprietær, sognerådsmedlem, 31
Christensen, Poul S., brandmand, 125, 152
Christian VII, konge, 7
Christiansen, Einar, brandmand, 152
Christiansen, Rasmus Niels, brandinspektør, 17, 102, 140
Christoffersen, Morten, gårdmand, brandfoged, 9, 10, 65, 151
Christoffersen, Niels, gårdejer, brandfoged, 149
Clausen, Christopher, husmand, Søllerød, 10
Clausen, Frederik, proprietær, sognerådsformand, 71, 74, 153
Clausen, Marius, brandmand, 152
Clemmensen, Ella Christine, fru, 145
Clemmensen, Hans, hus-ejer, brandfoged, Skodsborg, 13, 150
Closs, købmand, 130
- D**
Danckel, grosserer, Nymølle, 12
Danneskiold-Samsøe, greve, 97
Daval, J., brandmand, 152
Didriksen, Jørgen, gård-ejer, 104
Djurhuus, Leif, lagereks-pedient, 146
Djuurhus, Jesper, brandin-spektør, 89, 146
Dragør Brandvæsen, 78
Drewsen, Christian, fabri-kant, 18, 105
Dybdal, Svend, brand-mand, 126, 154
Dünweber, Lars Walter, brandmand, 152
- E**
Ebbesen, Ole, jordbruger, Holte, 13
Ebert, Steffen, brand-mand, 154
Egerrup, Børge, brand-mand, 117, 118, 125, 154
Engelsen, Lars Christian, købmand, sogneråds-medlem, 26, 27, 102
Eskildsen, Lauritz, mæg-ler, 9, 65
Espensen, Ole, husmand, Søllerød, 12
- F**
Fabrín, Erik, borgmester, 118
Falcks Redningskorps, 35, 44, 45, 48, 49, 50, 79, 86, 90, 91, 135
Falkenstrøm, Helge, brandmand, 154

- Farum Brandvæsen, 123, 124
 Fick, Rudy, brandmester, 154
 FKKA, 118, 119
 Frandsen, Peter, husmand, Holte, 12
 Frederik V, konge, 5
 Frederik VII, konge, 13
 Frederiksen, bødker, 66
 Frederiksen, Christian, seldelmager, 68
 Frederiksen, Hans, husmand, Øverød, 10
 Frederiksen, Hans, entreprenør, brandfoged, Holte, 149
 Frederiksen, Hans, snedkermester, brandfoged, Rudegård, 150
 Frederiksen, Johannes, gartner, brandfoged, 150
 Frederiksen, Mathias, husmand, Søllerød, 10
 Frederiksen, Mathias' enke, Søllerød, 12
 Frederiksen, Jens Peter, gartner, brandfoged, 150
 Frederiksen, Peter, husmand, Søllerød, 12
 Frederiksen, Rasmus, husmand, Holte, 13
 Froberg, Henrik Einar, brandmand, 152
- G**
 Garfort, Tom, brandmand, 111, 154
 Gentoft Brandvæsen, 29, 32, 57, 58, 60, 61, 66, 80, 92, 121, 122
 Gjerløv, Axel, snedkermester, 100
 Glarborg, Børge, brandmand, 125
 Glostrup Brandvæsen, 122
 Grasto, Odd, vicebrandinspektør, 154
 Gravensen, Mads, brandmand, 154
 Gudmund, grosserer, København, 100
 Guldborg, M. B., forpagter, brandfoged, 149
- H**
 Halling, Elisabeth, 141
 Hamp, Erik, kontorchef, 119
- Hansen, Alf, brandmand, 152
 Hansen, Anthon P., havebrugskandidat, brandfoged, Nærum, 101, 149
 Hansen, Anton Martin, gartner, brandfoged, 150
 Hansen, Carl, brandmand, Øverød, 33
 Hansen, Carl, tømrermester, brandfoged, 151
 Hansen, Christian Frederik, politibetjent, 142
 Hansen, Christian M., snedkermester, brandfoged, 151
 Hansen, Frederik Christian, smedemester, brandinspektør, 34, 37, 44, 59, 61, 75, 121, 123, 137, 143, 144, 147, 152, 154
 Hansen, H.J., brandmand, 152
 Hansen, Hans, Rygård, 8
 Hansen, Helge, gartner, brandfoged, 150
 Hansen, Henning, brandmand, 154
 Hansen, Jens, brandmand, 152
 Hansen, John, brandmand, 152
 Hansen, Johnny, brandmand, 154
 Hansen, Jørgen, hegnsmænd, brandfoged, 150
 Hansen, Kaj, brandmand, 154
 Hansen, Lars, gårdmand, brandfoged, Trørød, 10, 150
 Hansen, Martin Peter, snedkermester, brandfoged, 151
 Hansen, Ole, husmand, Holte, 10, 13
 Hansen, Oluf Carl Bernbom, smedemester, brandinspektør, 31, 35, 37, 44, 57, 68, 69, 72, 75, 121, 123, 137, 142, 143, 147, 149, 153
 Hansen, Peter, brandmand, 152
 Hansen, Poul, brandmand, 84, 154
- Hansen, Poul Bernbom, underbrandmester, 121, 144, 152
 Hansen, Tommy, brandmester, 126, 154
 Hansen, Urban, vognmand, 82
 Harding, Bent, brandmand, 154
 Hartung, H., tømrermester, brandfoged, 150
 Harup, Frederik, tømrermester, Søllerød, 12, 96, 97
 Heberg, Ludvig, skomager, Nærum, 66
 Hedetoft, Andreas, mejerist, brandfoged, 149
 Helsingør Brandvæsen, 124
 Henriksen, Jørgen, krojer, brandfoged, 150
 Henriksen, Ole, brandmand, 152
 Henriksen, Vilh., blikkenslager, brandfoged, 151
 Hersh, Karl, brandmand, 125, 154
 Holm, Carl Philip, kaptajn, Holtegård, 10
 Holstein, E. E., 109
 Huusmann, Albert Th., vognmand, brandfoged, 150
 Hübenbecker, Heinrich, vognmand, brandfoged, 149
 Hübenecker, Fritz Carl David, entreprenør, sognerådsmedlem, 72
 Høgsbroe, Svend, justitsminister, 19
 Hørsholm Brandvæsen, 32, 33, 40, 121, 122
- I**
 Iversen, Jens, husmand, Holte, 12
- J**
 Jakobsen, Anders, gårdejer, brandfoged, 151
 Jakobsen, Henry, brandmand, 125, 154
 Jensen, A., brandfogedassistent, Trørød, 69
- Jensen, Aksel, kasserer, medlem af kommunalbestyrelsen, 37
 Jensen, Anders, skrædder, Nærum, 10
 Jensen, Ane Margrethe, 140
 Jensen, Arne Harald, brandmand, 154
 Jensen, Axel, tømrermester, brandfoged, 150
 Jensen, Bruno, brandmester, vagtcentralmester, 89, 118, 126, 154
 Jensen, Christian, restauratør, Skodsborg, 130
 Jensen, E., brandmand, 152
 Jensen, Emil, smed, brandfoged, 150
 Jensen, Erik Lauritz, frisør, brandfoged, 150
 Jensen, Esben, brandmester, 81, 154
 Jensen, Hans, gårdejer, sogne- og brandfoged, Holte, 8, 10
 Jensen, Hans, murer, Skodsborg, 13, 98
 Jensen, Helge, smedemester, medlem af kommunalbestyrelsen, 45
 Jensen, Jens, skovløber, brandfoged, 150
 Jensen, Lars Peter, entreprenør, sognerådsmedlem, 31, 32, 108
 Jensen, Mads P., forstander, brandfoged, 149
 Jensen, Niels, husmand, Holte, 12
 Jensen, Niels, husmand, Holte, 13
 Jensen, Niels Ove, gårdejer, medlem af kommunalbestyrelsen, 144
 Jensen, Ole, gårdejer, sognerådsmedlem, brandinspektør, 24, 141, 142, 150
 Jensen, Ole Terp, vicebrandinspektør, 125, 126, 154
 Jensen, Tage, brandmand, 154
 Jensen, Thorkild, brandmand, 126, 154
 Jensen, Aage, brandmand, 152

- Jeppesen, Anton, arbejdsmand, brandfoged, 150, 151
- Johansen, brandmand, 152
- Johansen, A.P.H., smedemester, brandfoged, 151
- Johansen, Georg, tømrermester, brandfoged, Vedbæk, 109, 151
- Johansen, Jan, underbrandmester, 154
- Johansen, Lars, sognefoged, Søllerød, 12
- Johansen, Peter, vognmand, Vedbæk, 16, 54
- Johnsen, Johan Palle, klædefabrikant, 98, 132
- Jungersen, Thøger. G., fabrikant, Lyngby, 35, 68
- Jørgensen, A., hjulmand, brandfoged, 149
- Jørgensen, Aksel, brandmand, 152
- Jørgensen, Jens Scheuer, gårdejer, brandfoged, 141, 150
- Jørgensen, Jørgen, husmand, Trørød, 10
- Jørgensen, Lars, husmand, Vedbæk, 10
- Jørgensen, Lauritz, tømrermester, brandfoged, 149
- Jørgensen, Svend, husmand, Holte, 13
- K**
- Keldsen, J., brandmand, 152
- Klokholm, Bjarne, brandmand, 154
- Knudsen, H., skotøjshandler, 104
- Knudsen, Laurits Peder, fabrikant, sognerådsmedlem, 29, 108
- Knuth, Frederik Gottschalck, greve, Holte Avlsgård, 141
- Kristensen, K., gartner, brandfoged, 150
- Krog-Nielsen, Ejvin, vicebrandinspektør, 154
- Københavns Brandvæsen, 60, 62, 66, 76, 85, 88
- Københavns Pektinfabrik, 85
- Købke, Johan Heinrich, væver, 142
- Købke, Peter Heinrich, gartner, brandinspektør, 25, 55, 142, 143, 149
- L**
- Lang, Theodor, pastor, Søllerød, 10, 12
- Larsen, Anders P., købmand, brandfoged, 148, 150
- Larsen, Flemming, brandmand, 154
- Larsen, Henning Juul, brandmand, 152
- Larsen, Jens, husmand, Holte, 13
- Larsen, Jens, vognmand, 24
- Larsen, Jens Peter, grosserer, sognerådsmedlem, 68
- Larsen, Lars (den ældre), gårdmand Larsengården, brandfoged, 9, 10, 65, 101, 106, 149
- Larsen, Lars (den yngre), gårdejer, brandfoged, 149
- Larsen, Martin, arkitekt, 102
- Larsen, Niels, husmand, Holte, 13
- Larsen, Peder, husmand, Holte, 13
- Larsen, Peder, gårdmand Egebækgård, 10, 12
- Larsen, Peder, husmand, Holte, 13
- Larsen, Per, brandmand, 154
- Larsen, Rasmus, husmand, Holte, 13
- Larsen, Victor, overlæge, 57
- Lassen, Allan, brandmand, 154
- Lehmann, Arne, brandmand, 126, 154
- Lemvig, Frederikke, fru, 139
- Levinsen, Knud Søren, advokat, medlem af kommunalbestyrelsen, 144
- Lorentzen, Niels Peter, overlærer, sognerådsmedlem, 74
- Loumann, Fred., arkitekt, 132
- Ludewig, E., restauratør, brandfoged, 149
- Lund, Alf, direktør, medlem af kommunalbestyrelsen, 45
- Lyngby-Tårnbæk Brandvæsen, 38, 40, 79, 117, 121, 122
- M**
- Madsen, Lars, husmand, Holte, 12
- Madsen, Peter, husmand, Holte, 12
- Madsen, Sophus, snedkermester, brandfoged, 151
- Mathiesen, Ernst Niels, trykkeribestyrelser, 146
- Mathiesen, Jakob, tømrermester, brandfoged, 151
- Mathiesen, Jørgen, brandinspektør, 146, 147
- Mathiesen, Marie Christine, fru, 144
- Mathiesen, Otto, brandmand, 152
- Meier, Thomas, spækhøker, Søllerød, 12
- Meisner-Jensen A/S, H., 68, 70, 74, 78, 80, 83, 84, 93
- Michelsen, Carl, hofjuvelerer, 26, 55, 108
- Midjord, Jan, brandmand, 154
- Mogensen, brandmand, 152
- Mortensdatter, Elisabeth, fru, 141
- Mortensen, Anders, gårdmand, brandfoged, 10, 149
- Mortensen, Anders Emil, tømrermester, brandfoged, 149
- Mortensen, Hartvig, gårdejer, brandfoged, 151
- Mortensen, Jørgen, gårdejer, brandfoged, 151
- Mortensen, Olaf, tømrermester, sognerådsmedlem, 32
- Mouritsen, L., kromand/gæstgiver, 10, 97
- Møller, Carl Adam, sadelmager, Nærum, 66
- Møller, Karl, brandmand, 152
- Møller, Niels, brandmand, 154
- Mørch, Christian Ludvig Bartholin, førstelærer, 100
- N**
- Neergaard, Louise de, Kammerherreinde, 12
- NESA, 102
- Nielsen, Alfred, brandmester, 33, 58, 125, 152
- Nielsen, Anders, gårdmand, brandfoged, 150
- Nielsen, Christian Julius, tømrer, brandfoged, 151
- Nielsen, Christopher, gårdmand Lindevangsgård, 10, 65, 106
- Nielsen, E., brandmand, 152
- Nielsen, Emil, købmand, brandfoged, 150
- Nielsen, Erik, mekaniker, sognerådsmedlem, 19, 25, 26, 27
- Nielsen, G.A., brandmand, 70, 152
- Nielsen, Hans, gårdejer, Langkærgård, 12
- Nielsen, Hans, husmand, Øverød, 10
- Nielsen, Hans, gårdejer, brandfoged, 151
- Nielsen, Herman Christian, gartner, brandfoged, 150
- Nielsen, J. C., murermester, 100
- Nielsen, Jens, smed, brandfoged, Vedbæk, 10, 151
- Nielsen, Jens, gårdejer, Christoffersengården, 12
- Nielsen, Julius, vognmand, brandfoged, 150
- Nielsen, K., brandmand, 152
- Nielsen, Knud, brandmand, 154
- Nielsen, Lars, gårdmand, Langkærgård, 7
- Nielsen, Lauritz Michael, gartner, 35, 149
- Nielsen, Mads' enke, Holte, 13
- Nielsen, Mathias, husmand, Holte, 12

- Nielsen, N.F.,
statsskovfoged, brandfo-
ged, 151
- Nielsen, Peer, brand-
mand, 152
- Nielsen, Poul, murerme-
ster, sognerådsmedlem,
72
- Nielsen, Poul, husmand,
Holte, 13
- Nielsen, Sofus, tømrerme-
ster, brandfoged, 149
- Nielsen, Stig, brandmand,
154
- Nielson, Martin, gårdejer,
brandfoged, 149
- Nimb, Jens Christian,
kroejer, Ny Holte, 12,
150
- Nimb, Johan Alexander,
gæstgiver, brandfoged,
150
- Nordkild, Holger, fabri-
kant, borgmester, 144,
147
- Næhr, E., sadelmager, 66
- Nærum Grundejerfor-
ening, 101
- Nøhr, skolelærer, brandfo-
ged, 149
- O**
- Olsen, Christian,
tagtækker, brandfoged,
149
- Olsen, Ernst, brandmand,
125, 152
- Olsen, J. P., fisker, 98
- Olsen, Jens, Trørød, 10
- Olsen, Jens Jakob, gartner,
brandfoged, 149
- Olsen, Jens Peter, maler-
mester, brandfoged, 149
- Olsen, Jørgen, Øverød
overdrev, 8
- Olsen, Niels, jordbruger,
Holte, 12
- Olsen, Ole, skovløber,
brandfoged, 150
- Olsen, William,
underbrandmester, 152,
159
- Ortved, Henry Peter Ad-
olf, statsskovfoged,
brandfoged, 151
- P**
- Pedersen, (madam), 12
- Pedersen, Bent, brand-
mand, 154
- Pedersen, Erik, brand-
mand, 154
- Pedersen, Hans Emil,
smedemester, brandfo-
ged, 150
- Pedersen, Hans' enke,
Øverød, 10
- Pedersen, Hemming,
tømrermester, brandfo-
ged, 29, 149
- Pedersen, Jens, husmand,
Holte, 13
- Pedersen, Jørgen, brand-
mand, 126, 154
- Pedersen, Lars, husmand,
Holte, 13
- Pedersen, Nicolai,
jordbruger, Holte, 13
- Pedersen, Niels, hus-
mand, Holte, 13
- Pedersen, Viggo, brand-
mand, 152
- Persson, Jan, brandmand,
154
- Peschard, Vibeke, cand.
jur, medlem af kommu-
nalbestyrelsen, 50
- Petersen, Arne, brand-
mand, 154
- Petersen, Bendix, murer-
mester, 102
- Petersen, Carl, murerme-
ster, brandfoged, 151
- Petersen, Carl Christian,
smedemester, brandfo-
ged, 149
- Petersen, Christian, mu-
rermester, 102
- Petersen, Christian, tæk-
kemand, brandfoged,
149
- Petersen, E., frk., ejer af
Aggershvilc, 101
- Petersen, Ebbe,
jordbruger, Holte, 13
- Petersen, Erik, brand-
mand, 154
- Petersen, Georg, maler-
mester, brandfoged, 151
- Petersen, Hans, brand-
mand, 152
- Petersen, Hans Jørgen,
brandmand, 154
- Petersen, Hertha, fru, 146
- Petersen, Jens Peter, går-
dejer, brandfoged, 150
- Petersen, Jimmy, brand-
mester, 154
- Petersen, Lars, tømrer,
sognerådsmedlem, 108
- Petersen, Lars, gårdejer,
brandfoged, 149
- Petersen, Leif, vagt, 154
- Petersen, Ole, gårdejer,
Kofodsdminde, 12, 102,
150
- Pihl, gartner, Trørød, 32
- Plantener, C. C.,
blikkenslagermester,
35, 150
- Post, M., snedkermester,
brandfoged, 150
- Poulsen, Anders, brand-
mand, 126, 154
- Poulsen, Hans Peter Fre-
derik, direktør, sogne-
rådsmedlem, 74
- Poulsen, Hans Aage,
brandmand, 154
- Poulsen, Ingeborg, fru,
141
- Poulsen, Poul, brand-
mand, 80, 117, 152, 153
- R**
- Rafn, Ole, fabrikant, 85
- Rasch, O., bogbinder,
brandfoged, 149
- Rasmussen, brandmand,
152
- Rasmussen, Peter, sned-
ker, brandfoged, Skods-
borg, 150
- Rasmussen, Christen, 53
- Rasmussen, Christian
Engelke, gårdejer,
brandfoged, 10, 140, 149
- Rasmussen, Georg, tøm-
rermester, brandfoged,
150
- Rasmussen, H. Christian,
snedkermester, brandfo-
ged, 150
- Rasmussen, Hans, vogn-
mand, Holte, 33, 34, 144
- Rasmussen, Hans, brand-
foged, Nærum, 149
- Rasmussen, John, brand-
mand, 154
- Rasmussen, Kurt, brand-
mand, 154
- Rasmussen, L.,
sprøjtefabrikant, Køben-
havn, 65
- Rasmussen, Lars
Skjoldmark, underbrand-
mester, 154
- Rasmussen, Mogens
Kaiser, brandmand, 154
- Rasmussen, Svend Åge,
brandinspektør, 83, 144,
145, 147
- Riemann, Carl E., murer-
mester, brandfoged, 100,
150
- Riishøj, Leif, brandmand,
152
- Rosengreen, Kurt, brand-
mand, 154
- Rosenørn, Poul Ernst,
sognerådsformand, 122
- Roskilde Brandvæsen, 49,
90
- Rosted, Bertel Michael,
gårdejer, Nærum, 9
- S**
- Sadolin & Holmblad, 84
- Sandfeld, Gunnar, lektor,
lokalhistoriker, 159, 160
- Schacke, Harry, grosserer,
sognerådsmedlem, 71,
72, 74, 100
- Scharff, Frederik Wil-
helm, gårdejer, Vangede,
141
- Scharff, Wilhelm Frede-
rik, smed, brandinspek-
tør, 20, 24, 141, 149
- Scheel, Paul,
sognerådsformand, Hørs-
holm, 32
- Scheel Plessen, amtmænd,
8
- Schou, Ulrik, ekspediti-
onssekretær, sogneråds-
medlem, medlem af
kommunalbestyrelsen,
72
- Schouboe, Jens Theodor,
direktør, sognerådsmed-
lem, 32
- Schultz, Hugo, konsul,
122
- Scidenfaden, Johan Chri-
stian, regnskabsfører,
sognerådsmedlem, 74
- Seidler, Carl, skomager,
Vedbæk, 10
- Sempf, Hans Jørgen,
brandmand, 154

Sevel, Hans Frederik, forpagter, Holtegård, brandinspektør, 17, 20, 141
 Sevel, Johannes Ahrend Frederik, skolelærer, 141
 Shell, 133, 134
 Simonsen, Niels, husmand, Holte, 12
 Skallebæk, Sigurd, brandmand, 152
 Skytte, Per, brandmand, 154
 Skånstrøm, C. W., København, 55
 Statens Brandinspektion, 112
 Struck, Johan Adolf, hotelforpagter, brandfoged, 150
 Svendsen, Carl Peter, mekaniker, brandfoged, 149
 Søllerød Motorcykel Club, 112
 Sørensen, Anton, murermester, sognerådsmedlem, 108
 Sørensen, Frederik Carl, malermester, brandfoged, Skodsborg, 18, 150
 Sørensen, Frederik, malermester, brandfoged, Nærum, 149

Sørensen, Hans Chr., husmand, Holte, 13
 Sørensen, J. C., rigsdagsmedlem, 25
 Sørensen, Lars Peder, sadelmager, brandfoged, sognerådsmedlem, 66, 98, 100, 150
 Sørensen, Niels, vognmand, Vedbæk, 16, 53

T
 Theill, V.C.J., kammerråd, branddirektør, 160
 Thiel, Oscar, gartner, brandfoged, 150
 Thomsen, Oluf, ledningsinspektør, 58, 68
 Thomsen, P., købmand, brandfoged, 150
 Thomsen, T., gartner, 133
 Thoning, Leif, brandmand, 154
 Thorup, Aage, brandmand, 152
 Tidstrøm, F. O. T., sprøjtefabrikant, København, 65, 67
 Tingvad, Leif, underbrandmester, 154
 Treschow, C. B., kammerråd, branddirektør, 160

Trolle, Lars, justitsråd, Holte Avlsgård, 141
 Tvermoes, Carl Fritz Cornelius, Jægermester, 54, 55, 60, 108

U
 Udam, Per, mekaniker, overbrandmester, 46, 47, 58, 117, 123, 152
 Ulrich, Hans Christian, skovrider, 98

V
 Valle, brygger, 33
 Vogel, Vilhelm L., murermester, brandfoged, 151

W
 Wagner, Carlo, brandfogedassistent, 43
 Wagner, Johan, murermester, brandfoged, 149
 Walsøe, Napoleon, brandinspektør, 17, 139, 140
 Walsøe, Thomas Secher, proprietær, Wesselsminde, 17, 139
 Walz, Martin, brandmand, 154, 160
 Wanscher, W., bogtrykker, København, 10

Wingard, C.P., brandmand, smedemester, 109, 152

Y
 Ystad Frivillige Brandkorps, 121, 122

Z
 Zehngraff, Orla, overingeniør, 44, 76, 122
 Zehngraff, Svend, brandinspektør, 86, 111, 145
 Zehngraff, Vilhelm Emil, forretningsfører, 145
 Zonen Redningskorps, 44, 45
 Zornov, Knud, brandmand, 154

Ø
 Øigård, Erik, borgmester, 110, 154

Aa
 Aabye, N., snedker, brandfoged, 150
 Aastrøm, Carl C., smed, brandfoged, 149

Brandinspektør Frederik Hansen, brandmester William Olsen samt underbrandmester Poul Hansen i samtale med borgmester Erik Øigaard ved nytårsparade på gasværksgrunden i Holte.

Sted- og sagsregister

- A**
Aggershvil, 18, 34, 101, 136
Albanigade, Odense, 140
Anneksgården, 136
Attemosegård, 12, 29
Attemosevej, 141
Auroslmünster, Østrig, 126
- B**
Bad Godesberg, Tyskland, 124, 125
Bagergården, 136
Berlin, Tyskland, 40, 72
Birkegården, 45, 47, 50, 62, 63, 110, 112, 113
Birkerød Vandtårn, 62
Bjerggården, 146
Borups Allé, København, 60
Brandmandsdage, 121, 122
Böblingen, Tyskland, 126
- C**
Carlsminde, 29
Chr. Rasmussens Gård, 136
Christiansminde, 136
- D**
Dampvaskeriet Sødal, 136
den Haag, Holland, 89
Det Danske Brandværnsmuseum, Århus, 76, 77, 79, 80
Dronninggård Bageri, 25, 136
Dronninggård, 9, 17, 65
Dronninggårds Allé, 25
Dronninggårds Mejeri, 136
Dyrehaven, se Jægerborg Hegn
- E**
Egebækgård, 10, 136
Egebækvej, 84, 141
Egehegnet, 129, 134, 135, 138
Ellensvej, 34
Elleslettegård, 69, 131
Enrum, 98
- Enrumvej, 18
Esthersvej, Ny Holte, 29
- F**
Flintemarken, 90
Frederiksborg Slot, 41, 76
Frederiksborg Landevej, 20
Frederikslund, 24, 136
Fructlund, 136
Frydenlund, 18, 54
Furesøen, 94
- G**
Geels Bakke, 68
Geels Skov, 42
Geelshus, 98, 136
Gl. Holtegade, 105, 106
Gl. Holtevej, 90, 136
Gl. Holte Skole, 136
Grønærten, vuggestue, 92, 138
- H**
Hamburg, Tyskland, 40, 72
Hans Jensens gård, 136
Hartmanns Plads, 101
Hartmanns Fabrikker, 45
Havartigård, 136
Hegnsgården, 90
Heilborn, Tyskland, 80
Henriksholm, 16, 25, 26, 136
Hestefolden, 62
Holland, 89, 90, 91, 92
Holte Avlsgård, se Holtegård.
Holte Midtpunkt, 36
Holte Mølle, 54, 136
Holtegård (Gl.), 12, 17, 94, 106, 141
Holtegårds Fabrikker, 136, 142
Holtegårdsvej, 106
Holteværket, 30, 31, 38, 41, 56, 60, 68, 106, 109, 110, 111
Hulvejen, 104
Højbjerggård, 136
Høybergs plantage, 8
- J**
Justinelyst, Nærum, 9
Jægersborg Hegn, 42, 98, 100
- K**
Karlovac, Jugoslavien, 126
Kildevej, 104
Koføedsminde, 12, 102
Kohavevej, 84
Kollemosevej, 76
Krems, Østrig, 126
Krogholmgård, 136, 141
Kystbanen, 86
- L**
Landbygningernes Brandforsikring, 28
Langagergård, 136
Langebjerg, 129
Langkærgård, Holte, 7, 136
Larsengården, 9, 101
Lindevangsgården, 9, 106
Lyngbakkevej, 34
- M**
Maglemosen, 131
Maltegård, 136, 138
Marievej, Holte, 36, 55, 56, 136, 138, 142
Medicinalfirmaet Ercopharm, 138
Miramare, 14, 136
Mulhouse, Frankrig, 124
Mølleåen, 18, 137
- N**
Nordbanen (S-banen), 86
Ny Holte Hotel, 136
Ny Holte Kro, 12, 136
Nymølle Fabrik, 15
Nærum Andelsbageri, 136
Nærum Avlsgård, 136
Nærum Hovedgade, 88, 101
Nærum Kostskole, 42, 43, 136
Nærum Skole, 9, 11
Nærumgård, 9, 10, 65
Nørrebros dampsprøjte, 66, 130
- O**
Ordrup sprøjte, 132
- P**
Paradisgården, 9, 136
Prinsesseskolen, Øverød, 136
- R**
Restaurant Udsigten, 136
Ringsted, 88
Rolighed, 18, 136
Roskilde Domkirkes midler, 12, 15
Rude Skov, 8
Rudegård, 24
Rudegård Stadion, 121, 122
Rudersdal Kro, 136
Rundforbi Stadion, 122, 126
Rundforbiskolen, 84
Rundforbivej, 84, 88
Rygård, 8, 104
Røde Holtegård, 105, 106
Røjels Kro, 10
Rønnebærvej, Trørød, 63
Rønnebærvej, Holte, 63
Rådvad Knivfabrik, 32, 136
Rådvads Fabrikker, 136
- S**
Shell-tanken, Nærum, 129, 133, 134, 138
Skodsborg Kro, 136
Skodsborg Badesanatorium, 41, 101, 136
Skodsborg Hattefabrik, 32, 66, 138
Skodsborg Klædefabrik, 66, 129, 130, 132, 138
Skodsborg Kommunalforening, 26
Skodsborgparken, 100
Skovlyst, 136
Skovridergården, 41, 110
Skovridergårdes Villakvarter, 34
Smedebakken Station, Lyngby, 141

Branden på Holtegaards Fabrikker den 6. juli 1922.

Stampen, 9, 17, 65, 66, 136
 Stearinlysfabrikken, Nærum, 136
 Strandmøllen, 9, 17, 20, 65, 130
 Strandvejen, 98
 Søbakkevej, 104
 Søllerød distrikt, 12
 Søllerød Kirke, 127
 Søllerød Kirkeskov, 42, 63
 Søllerød Kro, 12
 Søllerød Præstegård, 12, 104, 105
 Søllerød Slot, 32, 55, 64, 66, 136,
 Søllerød Sø, 27
 Søllerød Vandtårn, 63

Søllerød Vandværk, 23, 25, 26
 Søllerødgård, 12, 29
 Søllerødvej, 41
 Søvej, 46, 84, 111, 112

T
 Tinglev, 82
 Tivoli, 35
 Tjørnehøj, 138
 Trørød Hegn, 42
 Trørød Torv, 107, 108
 Trørødgård, 32, 136
 Trørødkollegiet, 92
 Trørødskolen, 136
 Trørødvej, 97, 98, 99, 136

V
 Vagtværnet, 121, 123
 Vangeboskolen, 83
 Vatelunden, 136,
 Vedbæk Hotel, 6, 128, 136
 Vedbæk Kro, 136
 Vedbæk Strandvej, 79
 Vejle Sø, 24
 Vejlegård, 36, 129, 131, 132, 133, 136
 Villa Arnen, Søllerød, 29
 Villa Ida, 148
 Virum Sprøjte, 20, 23
 Vognmandsgården, 136
 Vocklabruck, Østrig, 126

W
 Wesselsminde, 17, 139, 140

Y
 Yachtklubben Furesøen, 136

Ø
 Ørholm Papirfabrik, 136
 Ørholm Sprøjte, 18
 Ørholmgård, 29, 136, 138
 Østbanegade, København, 85, 135
 Østifternes Brandforsikring, 28
 Øverødvej, 31, 41, 46, 68, 75

ISBN 87-87113-94-5